

**Herdenking van Alphons Ariëns (1860-1928),
tevens geschiedenis van het Ariëns-Comité (1928-heden)**
Herdenking van een priester

*Historisch onderzoek door drs. H.J.G.M. Crijns, vice-voorzitter van het Ariëns-Comité
met dank aan Jan Hinke, secretaris van het Ariëns-Comité in 2015*

In de loop der jaren zijn straten, pleinen, scholen, verenigingen, gebouwen van sanatoria en andere instellingen naar Ariëns vernoemd. In onder meer Enschede, De Meern, Helmond, Goirle, Geleen, Haaksbergen, Kerkrade, Utrecht, Steenderen, Tilburg, en zelfs het overwegend protestantse Ede zijn straten naar hem vernoemd.

1. Van de dood van Ariëns tot de onthulling van het grafmonument in Maarssen (1928-1930)

1928: Alphons Ariëns overlijdt in het klooster van de Congregatie zusters van Sint Jozef te Amersfoort tussen kwart over vijf en half zes in de dinsdagmiddag van 7 augustus 1928. Bij zijn sterfbed zijn aanwezig broer Joseph Ariëns uit Amsterdam, rector Willem Boerma, pastoor Rémy Peters uit Rijssen, redemptorist pater Geurts, zuster Leocadia en de heer Bianchi. Na het afleggen van het stoffelijk overschot door de zusters is pastoor Alphons Ariëns gekleed in franciscaans habijt, dat gemaakt is door broeder Desiderius van der Gracht van het minderbroedersklooster te Woerden. Mejuffrouw Fé Haije, directrice van de katholieke school voor maatschappelijk werk in Amsterdam, brengt een boeket witte lelies, dat te zien is op de foto's van de opgebaarde Mgr. D. Ariëns.

1928: Op de katholieke begraafplaats Berestijn stond een oude kapel, oorspronkelijk gebouwd voor pastoor-deken van Bijleveld, later in gebruik als priestergraf. Dit graf is geopend voordat pastoor Ariëns er in wordt begraven. Er worden drie kisten gevonden met overblijfselen van Mgr. van Bijleveld, vicaris-generaal van het aartsbisdom, Theodorus van Hulst en aartspriester Gerardus van Nooij. Hun overblijfselen zijn in kleinere kisten overgebracht en herbegraven. Daaroverheen is een betonnen vloer aangebracht, waarop straks de kist met het stoffelijk overschot van Mgr. Dr. Ariëns wordt neergelaten

1928: Vrijdagmiddag 10 augustus doen alle zusters van het moederhuis Mgr. Ariëns uitgeleide als de lijkauto vetrekt naar Maarssen, waar de uitvaartdienst en begrafenis plaatsvindt. Als de lijkauto in Maarssen het dopr bereikt gaan de kerkklokken luiden. Begeleid door het kerkbestuur gaat de auto stapvoets naar de Hl Hartkerk, waar 's avonds om zeven uur een Metten voor de overledene worden gebeden. Mensen kunnen daarna afscheid nemen van Mgr. Dr. Ariëns.

1928: Zaterdag 11 augustus 1928 is de plechtige Requiem Mis vanaf 10.00 uur. Er zijn honderden mensen aanwezig in en rondom de kerk of die zich aansluiten bij de begrafenisstoet. Onder de aanwezigen zijn o.m. de oud-minister jhr. mr. Ruys de Beerenbrouck, voorzitter van de Tweede Kamer, enige Eerste- en Tweede Kamerleden, velen uit Enschedé, waar de overledene zoveel gewerkt heeft voor de R.K. Arbeidersbeweging en een groot aantal geestelijken. De dienst in de Kerk, die stampvol was, is ook bijgewoond door B. en W. van Maarssen en van Maarsseveen. De Hl. Mis van Requiem wordt opgedragen door pastoor doctor Willem van Koeverden, geassisteerd door pastoor Rémy Peters als diaken en kapelaan Arie van Hofslot als subdiaken. Ceremoniarius is Jan Prein, leraar aan het seminarie

te Culemborg en oud-kapelaan van Maarssen. Monseigneur prof. dr. J. Hoogveld spreekt de lijkrede uit (Zie H. Lohman ofm, “*Er zijn weinig heilige pastoors*”. *Alphonsus Ariëns, een aristocraat met een democratisch hart*, Gooi en Sticht, Hilversum 1978, pag. 215-219). Na de absolutie bij de baar, wordt het stoffelijk overschot de kerk uitgedragen en heeft de begrafenisstoet zich opgesteld, waarin zich ook een afgevaardigde van de aartsbisschop van Utrecht bevindt en waarbij zich een aantal parochianen en ook andersdenkenden aansluiten. Het graf in de oude priesterkapel - waarin drie andere overleden priesters herbegraven zijn - is afgedekt met een betonnen plaat, met daarop een eenvoudig kruis en de naam van *Alphons Ariëns - priester*. De voorbereidingen voor het graf en de begrafenis duiden er op, dat men in de parochie reeds aanvoelde, dat zijn graf een middelpunt van verering zal worden.

1928: De R.-K. begraafplaats Beresteijn te Maarssen is vernoemd naar het voormalige huis Beresteyn dat ter hoogte van de begraafplaats lag. Dit huis werd in 1713 aangekocht door een pastoor om er een pastorie in te vestigen. Rond 1751 is er een kerk bijgebouwd die dienst deed tot 1885, het jaar waarin de Heilig Hartkerk in het centrum van Maarssen werd ingewijd. In 1828 is, buiten de bebouwde kom, het kerkhof bij Beresteyn aangelegd om rooms-katholieken uit Maarssen en omgeving te begraven. Tot die tijd werden ze begraven met andersgelovigen. De begraafplaats Beeresteijn is in 1879 uitgebreid en voorzien van een kapelletje waarin en waaromheen priesters werden begraven. In deze priesterkapel is Mgr. Ariëns ter aarde gelegd. In 1930 volgde een tweede uitbreiding van de begraafplaats. Ook is rond die tijd aangrenzend de algemene begraafplaats aangelegd. De priesterkapel is in 1969 afgebroken om plaats te maken voor een nieuw grafmonument voor Mgr. Ariëns.

1928: De ‘Nieuwe Zeeuwsche Courant’ van 9 augustus 1928 vermeldt een citaat uit het ‘*In memoriam*’ dat Dr. Gerard Brom aan de nagedachtenis van zijn geestelijken vriend wijdt.

“Een volstrekt ééinig man, voor wien onze bewondering altijd groter werd en voor wien onzen eerbied en onze liefde even sterk groeiden. Wat hij allemaal gedaan heeft mag een boek vullen, dat binnen een jaar verdient geschreeven te zijn. Want is er één leven voorbeeldig dan dit ongelooflijk vruchtbaar leven, waarin de goede werken elkaar opvolgden als de woorden bij een ander. Een van zijn regels was immers dat iemand bij ’t gewetensonderzoek niet alleen moest vragen wat hij voor verkeerd, maar vooral wat hij voor goeds had gedaan.

De begaafde en geliefde priester had geen licht bestaan. Hij wilde zijn spontane opwellingen altijd streng beoordelen, zichzelf onverbiddelijk onderhanden nemen met een geweten, zoo nauw als zijn vriendschap breed was. Zijn verlichting voldeed hem niet zonder waarborgen. Stokpaardjes werden zijn beginselen evenmin, hij bevorderde elke beweging, die de zielen nader kan brengen tot God. Waar zat hij tenslotte niet achter? Noem iets uit de larere jaren, toen zijn initiatief binnen zijn parochie beperkt scheen, en u vindt hem er zeker bij. Sommige geloofsgenooten voelden zich in de sociale actie teleurgesteld en gingen zich uitsluitend op godsdienstige werken richten, waarin ze een tegenstelling mewt de maatschappelijke meenen te zien. Zoo geestelijk, zoo kerkelijk kon een werk intusschen niet zijn, of Ariëns gaf er zijn krachten aan. Wat de missiebeweging, wat het binnenlandsch bekeeringswerk, wat de Derde Orde danken aan deze zuiver priesterlijke figuur, die, na adviseur van arbeidsbonden en drankweervereenigingen geweest te zijn, de intieme raadsman van zooveel geestelijken werd, dat alles wacht een volledige beschrijving, waarvan Katholiek Nederland zich voorgoed stichten zal.

Sinds jaren was een vriend van Ariëns gewoon den meest verschillende personen te vragen, of ze iemand kenden, die nader beantwoordde aan de voorstelling van een heilige dan de pastoor van Maarssen; en hij heeft altijd hetzelfde antwoord gekregen, dat hier wezenlijk een heilige leefde, een echte moderne heilige. Zijn voornaam Fons gaf zijn geleerden vriend Pastoor Sloet aanleiding om de vergezeld bron “*fons signatus*” als zinnebeeld van de geheelonthouding

voor te stellen. Wij denken bij dien klank meteen aan de verbinding “*fons ambris*”. Vol zegen was zijn beproefd leven, want vol liefde.”

1928: Afscheidsrede bij het graf van A. Ariëns, uitgesproken door Jules Persijn, zoals blijkende uit het archief van pater Han Lohman ofm., postulator en vice-postulator in het Ariëns beatificatieproces. Jules Persijn is literatuurhistoricus en criticus, geboren Wachtebeke 20 april 1878 en overleden Broechem 10 okt. 1933 in België, studeerde wijsbegeerte te Rome en promoveerde 1902 in de Germaanse filologie te Leuven, 1912 hoogleraar te Gent, 1905-1933 hoofdredacteur van het maandblad *Dietsche Warande en Belfort*. Belgisch professor en schrijver, bekend als eerste biograaf van H. Schaepman. Ariëns heeft in zijn laatste levensjaren nog contact met professor Jules Persijn gehad en is bij hem op bezoek geweest.

1928: Er is op 21 augustus 1928 een Mgr. Dr. Ariëns-Comité opgericht om de nagedachtenis van de priester ‘op een waardige wijze blijvend te eeren’. Initiator en voorzitter is minister-president jhr. mr. C.J.M. Ruijs de Beerenbrouck. Jhr. mr. Charles Joseph Marie Ruys de Beerenbrouck werd geboren te Roermond 1 Dec. 1873, studeerde aan de gymnasia te Maastricht en den Haag en aan de Universiteit te Leiden. In 1905 werd hij benoemd tot lid van de Tweede Kamer, in 1918 tot Commissaris der Koningin in Limburg. In datzelfde jaar werd hij Minister van Binnenlandsche Zaken tot 1923. Van 1923-1925 minister van Binnenlandsche Zaken en Landbouw, daarna voorzitter van de Tweede Kamer tot heden. In het najaar van 1928 wordt hij minister-president van een extra parlementair kabinet. Een van de oprichters is ook pastoor Willem van Koeverden, de opvolger van Ariëns als pastoor van Maarssen. Het Comité bestaat aanvankelijk uit vertegenwoordigers van het RK Werkliedenverbond, Sobriëtas en het Geert Groote Genootschap. Dit Comité heeft twee concrete doelen voor ogen: de oprichting van een standbeeld van Ariëns en het bouwen van een gedachteniskerk. Beide dienen in Enschede gerealiseerd te worden. De onthulling van het beeld geschiedt al in 1934. De in gebruikneming van de gedachteniskerk zal pas in 1954 plaatsvinden. De bouw van die kerk heeft met het optreden van dit eerste Comité weinig meer van doen en hangt samen met de op gang gekomen initiatieven tot zaligverklaring.

1928: Pastoor van Koeverden, de opvolger van Ariëns in Maarssen, intensiveert zijn werkzaamheden bij het opbouwen van een Ariënsarchief, waarmee hij al tijdens Ariëns leven begonnen is. Hij zet dit werk tot aan zijn dood in 1932 onverdroten voort.

1928: Uitgave van een devotie- en bidprentje ‘*Ter vrome nagedachtenis aan mgr. dr. Alphons M.A.I. Ariëns*’, met foto op de voorzijde en biografische gegevens en gebed op de achterzijde; (7,5 x 11,5 cm).

1929: Grafmonument Mgr. Dr. Ariëns. Op 23 januari 1929 maakt het ‘Leids Dagblad’ bekend, dat “Aan den beeldhouwer Leo Brom is het ontwerp en de vervaardiging opgedragen aan het monument. dat zal worden opgericht op het graf van mgr. dr. Ariëns te Maarssen. Op het gedenkteekeken, dat wordt uitgevoerd in Travertynesche steen, zal een bronzen portretplaquette worden aangebracht.” Als ontwerp van het grafmonument is voor het Ariëns-Comité door Leo Brom, een neef van Gerard Brom een miniatuur graf-monument van Ariëns gemaakt in marmer met daarop een bronzen plaquette van zijn gezicht in brons en de tekst ‘*Ariëns Priester*’ (26 cm hoog; kunstenaar Leo Brom). Van deze miniatuur is een exemplaar in het bezit van het Ariëns-Comité en een exemplaar in het bezit van de HI Hartparochie in Maarssen.

1929: Een groep vrienden en vereerd(st)ers van Ariëns ofwel tachtig bekende personen uit de katholieke wereld komt op initiatief van het Ariëns-Comité op 29 januari 1929 bij elkaar in Utrecht en besloten wordt tot de oprichting van een Ariëns Commissie om aan geld en bekendheid te komen. De financiële middelen men bij elkaar gaat brengen zijn bedoeld om te

Enschedé zijn nagedachtenis te eeren door een monument zijnde een Ariënsbeeld. Besloten wordt dat het Ariëns-Comité de giften voor het monumentbeeld gaat verzamelen.

1929: Van de oprichting van het Ariëns-Comité en de Ariëns Commissie geeft een redacteur van het 'Leidsche Courant' op 30 januari 1929 het volgende redactionele commentaar.

“Een voorbeeld. De voorbeelden van geestelijke voornaamheid en zedelijke grootheid, die ons worden gegeven in de besten onzer medemenschen, mogen ons niet tevergeefs geschonken zijn. Daarom is het zulk een uitstekende gedachte, de nagedachtenis van groote mannen en vrouwen te eeren. Zoo willen wij met waardeering constateren de oprichting van een comité tot hulding van de nagedachtenis van mgr. Ariëns, den priester, die zulk een belangrijken socialen pioniersarbeid heeft verricht met zoo groote naastenliefde en burgerzin. Graag drukken wij hier nog eens af een onderhoud uit dat mooie leven, die wij dezer dagen weer in een der bladen lazen. Toen dr. Ariëns door Z. H. den Paus in 1909 tot geheim kamerheer was benoemd, had men hem met moeite overgehaald om de hulding te ondergaan. Bij de keuze van een geschenk kwam de idee te voorschijn om hem terug te bezorgen de kelk, die bij zijn eerste H. Mis geschenk zijner ouders was geweest, die bij zijn vertrek als kapelaan van Enschedé verkocht was om de schulden die hij gemaakt had om de katholieke arbeiders van Enschedé en omstreken te steunen in hun zwaren strijd voor het bestaan en voor het recht van organisatie. De kelk werd met een kort woord aangeboden door de feestcommissie. “Toen kwam het ontroerende moment, dat niemand der aanwezigen ooit uit het geheugen zal gaan”, zegt pastoor Swildens. “Plechtige stilte. Na een wijle: ‘Mijn kelk! Mijn oude kelk!’ En handen en ogen bleven rusten op de gedreven medaillon, voorstellende de patrones zijner moeder. Dan werd het hem te machtig. Met beide handen moest de feesteling zich aan de tafel vasthouden. ‘Mijn moeder’, is het woord, dat een zee, een hemel van dierbare herinneringen verried.” Pastoor Swildens voegt hieraan toe: “Dat een priester voor armen of voor een goede zaak zijn kapitaal, zijn bezittingen offert, gebeurt gelukkig wel meer. Tenslotte is zijn levensonderhoud dan toch gewaarborgd. Maar afstand doen van den kelk, dien hij bij zijne priesterwijding, zijn hoogsten feestdag ontving van zijne ouders - van die na God hem het dierbaarst zijn op aarde - is een offer van veel grootere waarde. Een offer, dat hartenbloed kost; een offer, waarvan dr. Ariëns grootheid en de zwaarte verraden heeft, gewild toen plotseling, zonder dat hij het kon denken, die offergave hem teruggeschonken werd”.

Een voorbeeld voor alle sociale werkers die er uit mogen leeren, dat alle arbeid tor de gemeenschap moet rusten op, moet worden gedragen door offers van zichzelf. Anders is die arbeid zonder inhoud, zonder waarde, met alleen wat groot en hoonschijnend uiterlijk, als een zeepbel. Voorbeelden van waarachtig sociaal voelende, sociaal denkende en sociaal doende menschen kan vandaag de maatschappij wel benutten. Voorbeelden als van een mgr. Ariëns!”

1929: In de priesterkapel is nog voor de maand augustus op het graf van Mgr. Ariëns op een verticaal geplaatste steen, ontworpen door Jan Eloy, een neef van Gerard Brom, een door Leo Brom ontworpen portretmedaillon geplaatst met het onderschrift '*Ariëns priester*'.

1929: De priester Antonius Egbertus Rientjes (1881-1961) wordt op 1 juni 1929 benoemd tot pastoor te Maarssen. Hij komt van Hellendoorn en heeft zich daar ontwikkeld tot een bekwaam historicus van de geschiedenis van Hellendoorn. In Maarssen is dr. Alphons Ariëns er van 1908 tot 1926 zijn voorganger en pastoor A.E. Rientjes wordt dan ook een van de vele voorsprekers rond de verering van Ariëns. Na zijn overlijden komt het priestergraf van monseigneur Rientjes dicht naast de gedenkmuur van Ariëns te liggen.

1929: Op de eerste verjaardag van zijn overlijden op 7 augustus wordt Alphons Ariëns door een aantal vrienden en vereerders op zijn graf in Maarssen herdacht. De kern is afkomstig uit de kring van het Ariëns-Comité en de groep van tachtig bekende katholieken van de Ariëns

Commissie. Voorafgaand aan het bezoek aan het graf doet men in de ochtend mee aan de zondagse Hl Mis, die door pastoor Rientjes wordt opgedragen met assistentie van oud-pastoor van Koeverden.

De tekst van het eerste bidprentje wordt gepubliceerd in de 'Leidsche Courant' van 7 augustus 1929, toevallig tesamen met de bekendmaking van het tot standkomen van het extra parlementair kabinet onder voorzitterschap van minister-president Jhr. Mr. Charles Ruijs de Beerenbrouck.

“EEN BIDPRENTJE

Een herinnering aan mgr. dr. Ariës, overleden 7 Aug. 1928.

Heden is het een jaar geleden, dat mgr. dr. Ariës overleed. Mr. Jan van Campen schrijft een artikel in de "Msbd.", waarin hij nog eens afdruckt wat op het bidprentje van den grooten Ariës staat "een samenvatting van Ariës openbare werkzaamheid en persoonlijk zieleleven."

Ter vrome gedachtenis aan M g r. Dr. A l p h o n s M. A. J. A r i ë n s, die geboren te Utrecht 26 April 1860, priester gewijd 15 Aug. 1882, kapelaan werd te Enschedé 30 Sept. 1886, pastoor te Steenderen 31 Mei 1901, te Maarssen 28 Aug. 1908, zijn emeritaat verkreeg 19 Nov. 1926 en betreurd door de arbeidersbeweging als pionier en leider, door Sobriëtas als stichter, door het Geert-Groote-Genootschap als oprichter, door iedere katholieke actie als begunstiger, door allen als vriend, te Amersfoort overleed 7 Aug. 1928 en begraven te Maarssen 11 Aug. d.a.v. Een fijnbesnaarde ziel, die, om Christus te brengen, overal ging ook al deed het pijn. Een scherpe geest, die nooden en kwalen doorzag en blootlegde. Een gevoelig hart, dat medeleed met iederen nood van lichaam en ziel en maatschappij. Een priester vol zelfverloochening die alleen onbarmhartig voor zich zelf m,et al het zijne ook zichzelf gaf waar hij lijden zag, trots miskennis en teleurstelling. Een apostel, die onstuimig voortgejaagd werd door Christus' liefde. Dat allen wien hij weldeed door woord of vriendschap hem gedachtig blijven en bidden naar de oude zede: Heer, geef hem de eeuwige rust. De gedachtenis aan den grooten Doodc moge,door de herlezing van dit bidprentje onder ons levend blijven ter navolging."

1929: In de 'Limburger Koerier' van 7 augustus 1929 staat op pagina 4 een uitgebreid verslag van de derde dag van de vijfde Sociale Studieweek in Rolduc. Overigens zonder dat de naam Ariës in dat verslag genoemd wordt. In de ingezonden stukken, buiten verantwoordelijkheid van de redactie om, staat een brief van pastoor Geertman uit Enschedé afgedrukt.

“EEN ARIËNS-KERK.

6 Augustus was het een jaar geleden, dat de groote apostel van onzen nieuweren tijd, Mgr. Dr. Alfons Ariës, zijn edele ziel, rijk versierd met verdiensten, terugschonk aan haren Schepper. In Utrecht kwamen in het begin van dit Jaar bijeen vele vrienden en vereerd(st)ers van Ariës en besloten te Enschedé zijn nagedachtenis te eeren door een monument. Mgr. Prinsen opperde korten tijd daarna de idee een kerk toe te wijden aan Ariës' nagedachtenis. Ook deze echt-christelijke gedachte vond weerklank in de harten der katholieken. Beide gedachten werden gecombineerd, en de vraag werd gesteld: Zouden beide ideeën niet gerealiseerd kunnen worden: een Ariënskerk met een Ariënsmonument in haar onmiddellijke nabijheid? Waar men in ons land de nagedachtenis van Dr. Schaepman, onzen emancipator op politiek gebied vastlegt in een monument van zeven ton en meer de herinnering van Dr. Ariës, den emancipator op kath. sociaal gebied, kan vastleggen in een kerk als monument der katholiek-sociale actie en tevens in een standbeeld? Als er een wil is, is er ook mogelijkheid. De wil is er bij ons kath. volk, daarvan ben ik diep overtuigd. Welnu, dan ook de daad! Terwijl het Ariëns-comité gaarne giften in ontvangst neemt voor zijn monument, verklaart ondergeteekende gaarne te willen zorgen, dat de kerk, die hij in opdracht van den Aartsbisschop moet bouwen in de Ariënsstad Enschedé, zal worden een Ariënskerk, waaraan

op bijzondere wijze de naam en nagedachtenis van Ariëns blijvend zal verbonden worden. Ik doe dan ook op den dag van het eerste jaargetijde een beroep op het eergevoel en de liefdadigheid van katholiek Nederland, van particulieren zoowel als van alle katholieke vereenigingen, om ons krachtdadig te steunen door zoo spoedig mogelijk een gift ter eere Gods en uit piëteit voor Dr. Ariëns te zenden voor de Ariënskerk aan pastoor Geertman, pr, Noorderhagen 25, Enschedé. Gironummer 147588.”

1929: Mgr. Hendrik van de Wetering, aartsbisschop van Utrecht, geboren te Hoogland 26 november 1850 wordt bij de diakenwijdingen op Rijsenburg op zondag 17 november 1929 getroffen door een beroerte, waardoor hij op 18 november 1929 plotseling overlijdt in Driebergen, gem. Driebergen-Rijssenburg. Bijna 35 jaar heeft Van de Wetering het bisdom bestuurd als een energiek werker, een nauwkeurig administrateur en een degelijk financier. Gedurende zijn episcopaat werden door hem in het Utrechtse bisdom 137 kerken en kapellen geconsacreerd en 63 nieuwe parochies opgericht. Zijn gereserveerdheid tegenover de sociale beweging had tot gevolg dat de Utrechtse priester Alfons Ariëns, pionier van de katholieke arbeidersbeweging, de gang naar de Maliebaan steeds met loden schoenen maakte. Het onbegrip tussen de beide heren vond zijn oorzaak mede in de onverenigbaarheid van hun karakters: de ruige en ongepolijste Van de Wetering vond de nerveuze en fijnbesnaarde Ariëns 'overdreven' en wees, wanneer het over hem ging, nogal eens op het voorhoofd. In latere jaren heeft Van de Wetering het werk van Ariëns openlijk geprezen en zijn persoon meer gewaardeerd. Bij het gouden priesterjubileum van de aartsbisschop voerde Ariëns het woord, waarna de jubilaris verklaarde trots te zijn op zijn goede priesters en hierbij op Ariëns wees die op zulk een bewogen wijze de problemen van de arbeiders had gesignaleerd.

1930: Tot veler verrassing wordt op 11 april 1930 de bijbel hoogleraar van seminarie Rijsenburg Joannes Hendericus Gerardus Jansen (Leeuwarden 9 mei 1868) tot aartsbisschop van Utrecht benoemd. Als hoogleraar op het groot-seminarie 'Rijsenburg' van het aartsbisdom Utrecht woonde Jansen enkele jaren onder hetzelfde dak als de priester, politicus en dichter H.J.A.M. Schaepman, met wie hij door vriendschap verbonden raakte en wiens stijl van spreken, schrijven en dichten hem sterk heeft geïnspireerd, zozeer zelfs dat men wel een 'nieuwe Schaepman' in hem heeft gezien. Op 5 juni 1930, de feestdag van de Heilige Bonifatius, volgt zijn wijding tot bisschop in de kerk aan de Biltstraat, waar hij eerder pastoor is geweest. Als wapenspreuk kiest hij een zin uit een brief van Bonifatius: *'Spei meae anchoram in Deo figo'* (Ik werp het anker van mijn hoop uit in God).

1930: Op zondag 25 juli 1930 wordt het grafmonument voor Mgr. Dr. Ariëns onthuld. Het monument is ontworpen door Leo Brom, een neef van Prof. Dr. Gerard Brom. Op het gedenkteeken, dat is uitgevoerd in Travertynesche steen, is een bronzen portretplaquette aangebracht.

1930: De Mariabond in het Aartsbisdom Utrecht heeft dinsdag 29 juli 1930 de vier-en-twintigste algemene Bondsvergadering gehouden. Als punt van de agenda staat vermeld de viering van het Zilveren Bondsfeest in de groote zaal van het Jaarbeursgebouw te Utrecht. De herdenkingsreceptie is 's avonds gehouden. Pater Felix Otten heeft een rede gehouden over Mgr. Alph. Ariëns als stichter van Sobriëtas en van den Mariabond in het Aartsbisdom, terwijl mevr. A. Steenhoff-Smulders gesproken heeft over de beteekenis der Mariabonden in de R.K. Vrouwenbeweging. Woensdag 30 juli heeft de Vicaris-Generaal D. Hurdeman, in de kerk van O.L. Vrouw ten hemelopneming in Utrecht een plechtige H. opdragen ter intentie van Mgr. Ariëns. Vervolgens heeft het gezelschap een boottocht naar Maarssen gemaakt, waar een bezoek is gebracht aan het graf van Mgr. Ariëns, waar pastoor dr. W. van Koevorden, de bondsadviseur een korte toespraak heeft gehouden. 's Middags te twee uur heeft in het gemeente-plantsoen 'n feestelijke openlucht-bijeenkomst plaats. Een groepje

heemvaartstudenten, indachtig de nauwe betrekkingen tusschen Mgr. Ariëns en de idealistische studentenbeweging, is bereid gevonden hieraan medewerking te verlenen.

1930: Een groepje vrienden en vereerders, zoals gebundeld in het Ariëns-Comité en de Ariëns Commissie herdenkt Ariëns op zijn sterfdag op 7 augustus bij zijn graf in Maarssen. Voorafgaand doet men in de ochtend mee aan de zondagse Hl Mis viering, die door pastoor Rientjes wordt opgedragen met assistentie van oud-pastoor van Koeverden. Deze herdenking wordt een traditie.

2. Van de onthulling van het grafmonument naar de onthulling van het standbeeld in Enschede (1930-1934)

1930: De Federatie van R.K. Diocesane Bonden tot bevordering van de Christelijke matigheid en tot bestrijding van het alcoholisme (Sobriëtas) heeft op 15 augustus 1930 te Utrecht een Bondsdag gehouden. De heer J.G. Süring, lid van de Tweede Kamer, voorzitter der federatie, heeft in zijn openingswoord, na de in grooten getale opgekomen afgevaardigden van Kruisbonden en Mariavereenigingen te hebben verwelkomd, een terugblik geworpen op de reorganisatie van Sobriëtas, welke door wijlen Mgr. A. Ariëns was belichaamd in zijn voorstel tot wijziging van de Sobriëtas-organisatie en tot wijziging van den geest en strijdmethoden, opdat deze meer zouden aanpassen aan den eischen en omstandigheden van onzen tijd. Deze Sobriëtasdag is, zei de spreker, een onderdeel van de uitvoering van Dr. Ariëns testament. Berichten van verhindering zijn ingekomen van Jhr. Ruijs de Beerenbrouck, eere-voorzitter der federatie, wegens verblijf in het buitenland, en van het bestuur van het Limburgs priester Kruisverbond. De heer C.J.J. Terwisscha van Scheltinga, secretaris van de Federatie, heeft daarna gesproken over *'Nieuwe tijden, nieuwe wegen'* en pater Jacobs heeft het woord gevoerd over *'Een nieuwe richting in de praktijk'*.

1932: Oud-Pastoor van Koeverden van Maarssen komt te overlijden en zijn inmiddels omvangrijke Ariënsarchief verhuist naar Nijmegen waar Prof. Dr. Gerard Brom het onder zijn hoede neemt.

1933: Publicatie van *'Dr. Ariëns, een levensschets'* door rector J. Colsen c.m. van de Katholieke Mijnwerkersbond, dat bij de Zuid-Limburger te Kerkrade verschijnt. Het boekje telt 118 pagina's met een voorwoord van pater J. Jacobs, m.s.c. Het imprimatur is verleend op 30 april 1933 door Ant. van der Venne. De artikelen zijn eerder verschenen in het tijdschrift *'De Mijnwerker'* met een oplage van 15.000 leden. De eerste druk bedraagt 3.000 exemplaren. Al vrij snel is een tweede druk nodig van weer 3.000 exemplaren.

1934: Over de vorderingen van het Dr. Ariëns Comité om te komen tot een standbeeld voor Mgr Dr. Ariëns meldt de *'Nieuwe Zeeuwsche Courant'* op 25 januari 1934 het volgende.

“Standbeeld Dr Ariëns

Sinds enkele jaren, toen een beroep werd gedaan op Katholiek Nederland, om een standbeeld op te richten voor den grooten socialen priester, mgr. dr. Ariëns, kwamen van alle zijden giften voor dit doel binnen. De som op deze wijze bijeengebracht, is thans ongeveer toereikend om uitvoering aan het gestelde plan te geven. Den beeldhouwer Falise te Wageningen werd opdracht gegeven een standbeeld van mgr. Ariëns te vervaardigen in brons ter hoogte van 3 M. geplaatst op een granieten stuk van ongeveer 2,5 M. hoog. Het beeld wordt zoo eenvoudig mogelijk gehouden, geheel in overeenstemming met het karakter van mgr. Ariëns zaliger.

In het voorjaar van 1934 zal, naar het Comité hoopt, de plechtige onthulling kunnen plaatsvinden in Enschedé, alwaar door de welwillende medewerking van het gemeentebestuur

een zeer geschikt punt beschikbaar is voor de plaatsing, nl. op het plein bij het R.K. Ziekenhuis. Voor diegenen, die nog een bijdrage voor dit standbeeld wensen te storten, bestaat hiervoor alsnog gelegenheid; men zende dan het geld aan den penningmeester van het dr. Ariëns Comité te Utrecht, Postrekening 141464.”

1934: Op 16 juni 1934 is het grote Ariënsmonument in Enschede onthuld, vervaardigd door de beeldhouwer August Falise. Het beeld staat op het De Ruyterplein (na 1979 Ariënsplein, pal voor het vroegere r.k. ziekenhuis, thans Medisch Spectrum Twente). Ongeveer zeshonderd mensen wonen in Enschede de herdenking bij, waarbij het standbeeld onthuld wordt. Deze vindt 's middags plaats na het middagmaal dat na de eucharistieviering, die door Mgr. Jansen is opgedragen, is genuttigd. Monseigneur Johannes Jansen, aartsbisschop van Utrecht, brengt bij deze onthulling met zijn rede '*Ariëns, een levensbeeld en een eerherstel*', eerherstel voor het onrecht, dat Ariëns tijdens zijn leven was aangedaan (op 30 juli door het Geert Groote Genootschap in samenwerking met de NV Gooi en Sticht in 1934 uitgegeven als brochure). Om bekendheid te geven aan de op handen zijnde herdenking verzoekt en krijgt het Comité de noodzakelijke publiciteit in landelijke katholieke dag- en weekbladen. Ook de periodieken van het Geert Groote Genootschap en Sobriëtās besteden er aandacht aan. Na de onthulling kunnen de toeschouwers nog een defilé van arbeiders- en drankbestrijdings-organisaties aan zich voorbij zien trekken. Het nationaal Mgr. dr. Ariëns Comité schenkt het beeld na afloop van de onthulling aan de gemeente Enschede. Oud-burgemeester van Enschede, de heer Edo Bergsma neemt het beeld in ontvangst. (De rede '*Ariëns, een levensbeeld en een eerherstel*' wordt integraal afgedrukt in de Leidsche Courant 16 juni 1934 pagina 1 (1/16) (zie de '*Leidsche Courant*' 16 juni 1934 pagina 1 (1/16) Historische Kranten, Erfgoed Leiden en Omstreken <http://leiden.courant.nu/issue/LC/1934-06-16/edition/0/page/1>). Een film van de onthulling is te vinden op: <http://vrogger.jouwweb.nl/enschede/bijzonder> Tot medio jaren tachtig wordt ter afsluiting van de herdenkingsplechtigheid in Enschede een stille tocht gehouden naar deze plek, waarna een krans bij het beeld wordt gelegd.

1934: Diverse auteurs schrijven mee met een voorwoord door P. Elpidus Bruna ofm aan het boek: '*Een Held in de Liefde. Opstellen over Mgr. Dr. Alph. Ariëns*', Sobriëtās, 1934 met herinneringen aan de overleden pastoor. Bevat artikelen over Mgr. Ariëns, o.a. van Prof. Dr. J. Hoogveld, Prof. Dr. G. Brom, pater Marius Lamers ofm, Mgr. J.G. van Schaick, Dr. H. Verhagen, pater F. Otten o.p., Dr. W van Koeverden,

3. Van de onthulling van het standbeeld in Enschede tot de Ariëns biografie van Gerard Brom (1934-1941)

1935: De geïnstitutionaliseerde verering van Alphons Ariëns vindt zijn oorsprong in een initiatief in 1935 van de rooms-katholieke Minister van Staat, voorzitter van de Tweede Kamer en oud-premier, jhr. mr. Ch. Ruijs de Beerenbrouck. Deze eerste katholieke premier, overtuigd Sobriëtāsman en Ariënsvereerder, geeft het initiatief tot een zaligverklaringsproces een grote impuls. Na de standbeeldonthulling in Enschede in juni 1934 informeert hij in januari 1935 te Rome naar de voorwaarden waaraan moest worden voldaan om de zaligverklaring van Ariëns mogelijk te maken. In Rome is de Sacra Congregatie voor de Riten verantwoordelijk voor de zalig- en heiligenverklaringen en zij is op 22 januari 1588 opgericht door Paus Sixtus V met de Bulle *Immensa Aeterni Dei*. De Sacra Congregatie voor de Riten behandelt zowel de zaken die te maken hebben met goddelijke devotie als de zaken rond zaligen en heiligen. Er zijn vier stappen te zetten in een proces, die elk leiden tot vier graden: te weten Dienaar Gods; aangetoonde Eerbiedwaardigheid; Zaligverklaring; en Heiligverklaring. De vorming van een comité en de benoeming van een postulator behoren tot

de eerste vereisten van een diocesaan onderzoek. Bij aartsbisschop Jansen dient vervolgens het verzoek te worden ingediend om een proces te beginnen. Hierna heeft het Comité de taak om de devotie tot de overledene en het inroepen van zijn hulp te propageren. Plaatjes en prentjes dienen te worden gedrukt en gelovigen worden aangespoord om te bidden voor de voorspraak en gebedsverhoring met hopelijk een mirakel.

1935: Bij thuiskomst in Nederland richt Ruijs de Beerenbrouck zich tot aartsbisschop J.H.G. Jansen. Na overleg met het aartsdiocesane kapittel laat deze hem weten dat een proces pas ontvankelijk verklaard kan worden in Rome, wanneer ten overstaan van de aartsdiocesane kerkelijke rechtbank bewezen is dat Ariëns niet alleen op meer dan middelmatige wijze heeft uitgeblonken in de beoefening van de deugden, dus dat hij als een heilige heeft geleefd en als heilige is gestorven, maar ook dat hij bij de grote massa van het katholieke volk voortleeft als ware hij een heilige. Kortom, er dient sprake te zijn van een brede godsdienstige verering van Ariëns (zie canon 2050 van het kerkelijk wetboek dat aangeeft dat er *fama sanctitatis* vastgesteld dient te worden). Daarvan is volgens aartsbisschop Jansen nog geen sprake en daarom kan een officieel proces nog niet beginnen. Hij vindt het niet bezwaarlijk indien het bidden tot de overledene en het vragen om diens hulp gestimuleerd gaat worden, evenmin indien gelovigen worden aangespoord om voor wonderen te bidden.

1935: Ruijs de Beerenbrouck nodigt vervolgens een dertiental personen uit voor vertrouwelijk beraad op 6 april 1935. Het zijn A.C. de Bruijn (voorzitter van het R.K. Werkliedenverbond en lid van de Eerste Kamer), pater Elpidius Bruna o.f.m. (secretaris van Sobriëtas), B.H. de Groot (rector van het St. Jozefgesticht te Amersfoort), mej. Fé Haye (directrice van de school voor maatschappelijk werk te Amsterdam), mgr. prof. dr. J.H. Hoogveld (geestelijk adviseur van Sobriëtas en hoogleraar aan de Katholieke Universiteit Nijmegen), G. Huys (aalmoezenier te Breda), Mej. A. Kokshoorn (voorzitter van de Maria-Bond in het bisdom Haarlem), mevr. C. Maseland (voorzitter van de Maria-Bond te Enschede), Pater Natalis Ruys o.f.m. uit Weert, H.C. Nijkamp (voorzitter van de R.K. Werkliedenvereniging te Enschede), mgr. J. van Schaik (geestelijk adviseur van het R.K. Werkliedenverbond), J.G. Suring (voorzitter van Sobriëtas en lid van de Tweede Kamer) en mgr. Van de Venne (directeur van Rolduc te Kerkrade).

Op 6 april 1935 vindt de oprichting plaats van de Ariëns-Commissie. Een aantal leden vormt het uitvoerend orgaan: het Ariëns-Comité, met als uitdrukkelijk doel het voorbereiden van een zaligverklaringsproces van Alphons Ariëns. Dit uitvoerend orgaan neemt het merendeel van de activiteiten van de Ariëns-Commissie op zich en bepaalt het gezicht ervan. Het gaat dan om het uitgeven van bidprentjes, het houden van lezingen, het verzorgen van brochures en het organiseren van herdenkingen. Deze groep organiseert een jaarlijkse herdenking in Maarssen op de sterfdag, verzamelt documentaties en gegevens over gebedsverhoringen en ondersteunt professor dr. Gerard Brom bij het schrijven van een biografie van de priester Ariëns.

Voorzitters: Ch. Ruijs de Beerenbrouck (1928-1936), Gerard Brom (1936-1950), L.J. Rogier (1950-1965), P.A.J.M. Steenkamp (1965-1966), Mgr. C. Kramer (1966-1979), Mgr. J. Möller (1979-1991), Kardinaal Simonis (1991-2007), Kardinaal Eijk (2008-heden)

Secretarissen: W. van Koeverden (1928-1932), C.J.J. Terwisscha van Scheltinga (1932-1934), Elpidius Bruna OFM (1935-1939), C. van Dijk (1939-1950), G. van de Ven (1950-1954), A.M. Dijkhuis (1954-1961), H.L. Hoogenhuis (1961-1966), L.J. Oorspring (1966-1996), J.A.M. van der Zanden (1996 - 2012), J.N. Hinke, (2012-heden).

1935: Bij de eerste door het Ariëns-Comité georganiseerde herdenking in 1935 op zijn sterfdag 7 augustus in Maarssen is het aantal bezoekers nog te overzien. Er is in de ochtend een pontificale Hoogmis en daarna een wandeling naar de begraafplaats, alwaar men bij het graf kan bidden. Vanaf 1935 ontstaat naar het graf van Alphons Ariëns op begraafplaats Beeresteijn te Maarssen geleidelijk een bedevaart die geconcentreerd is op de jaarlijkse

gedenkdag op de zondag in augustus, die het dichtst bij de 7de ligt. Daarbij richt men zich vooral op de arbeiders en de leden van Sobriëtas, de katholieke matigheidsbeweging. De herdenking krijgt in de parochie de naam Ariënsdag. Er is eerst een pontificale hoogmis in de kerk en daarna een stille wandeltocht naar het kerkhof om te bidden bij het graf. Vaak zijn er in de middag in de Hl Hartkerk nog inleidingen door leden van het Ariëns-Comité of gastsprekers en eindigt de herdenkingsdag met een Lof. Tot zijn herbegrafenis in 1969 vindt de verering plaats bij de neogotische grafkapel die oorspronkelijk ter nagedachtenis van de in 1877 overleden deken en pastoor Van Bijlevelt van Maarssen was gebouwd en nadien in gebruik is als priesterkapel.

1935: Ruijs de Beerenbrouck besteedt zijn laatste energie aan het houden van lezingen over zijn in 1928 overleden vriend Alphons Ariëns en het ijveren voor diens zaligverklaring. In de laatste winter voor zijn dood, toen Ruijs al ernstig ziek was, heeft hij nog meer dan twintig lezingen over Ariëns gehouden in het gehele land.

1935: Het Centraal Bureau van de Dr. Ariënsvereniging te Helmond geeft in 1935 een print van de lezing 'Ariëns' uit van de hand van Jhr. M. Ch. Ruijs de Beerenbrouck. Oplage 10.000 exemplaren. In vijf maanden is de eerste oplage uitverkocht en verschijnt een tweede druk van 10.000 exemplaren.

1935: De Heerlense drukker-uitgever firma Joh. Roosenboom maakt een Ariëns bidprentje, dat o.a. onder aanvoering van de Enschedese pastoor Geertman en het plaatselijk Ariëns-Comité in Enschede in omloop wordt gebracht. De gebedstekst begint met de aanroeping: 'Mgr. Ariëns, heilige priester...' Daarop geeft vicaris-generaal Huurdeman namens het aartsbisdom Utrecht richting Enschede een ernstige waarschuwing: een vereerde priester als heilige aanroepen nog voordat hij ook maar zalig verklaard is, zal zich alleen maar op een voorspoedige voortgang van de procedure wreken. Uiteindelijk wordt het een serie van vier verschillende prentjes met imprimatur dd. 12-12-1935 door Jos. Keulers Libr. Cens. Ruraemunde; op twee van de reliekprentjes is aan de voorzijde op een klein vierkant een 'Gedeelte van zijn toog' geplakt, op de keerzijde van drie prentjes staat een gebed om de zaligverklaring (7 x 11 cm).

1935: In het voorjaar van 1935 vraagt Mgr. Jansen, aartsbisschop van Utrecht, aan Rome vanwege zijn sterk verminderde gezondheid door hartklachten om een coadjutor met recht van opvolging. Als zodanig wordt op 3 augustus 1935 benoemd Prof. dr. J. de Jong, hoogleraar kerkgeschiedenis en president van van het grootseminarie Rijsenburg, geboren in Nes op Ameland 10 september 1885. Prof. Dr. de Jong wordt benoemd tot titulair aartsbisschop van Rusio met recht op opvolging; zijn bisschopswijding vindt plaats op 12 september 1935.

1936: Begin februari 1936 vraagt Mgr. Jan Jansen in Rome ontslag aan uit zijn functie als aartsbisschop en dit wordt hem op 8 februari 1936 verleend door Paus Pius XI; hij wordt benoemd tot titulair aartsbisschop van Selimbria. Zes dagen later op 14 februari 1936 neemt bisschop de Jong bezit van de Utrechtse zetel. Mgr. Jansen, aartsbisschop van Utrecht, geboren Leeuwarden 9 mei 1868, komt vanwege zijn slechte gezondheid en hartkwaal op 17 mei 1936 te overlijden.

1936: De Heerlense drukker-uitgever firma Joh. Roosenboom publiceert het boek van Henry van Ooyen, 'Ariëns priester', dat door de schrijver "in dankbaarheid is opgedragen aan pastoor H. Geertman in Enschede ten bate zijner te bouwen kerk Ariëns ter ere". Het boek telt 200 pagina's, is geïllustreerd met veel foto's en voorzien van een Voorwoord en Nawoord door pastoor H. Geertman en Aanbevelingen door Mgr. Dr. J. de Jong, Mgr. Prof. Dr. J.H. Hoogveld, Prof. Dr. G. Brom, Prof. Felix Otten, Rector J. Colson c.m, de schrijver H. van

Ooyen en H.C. Nijkamp, voorzitter Bond van RK Werkliedenvereniging in het Aartsbisdom en Wethouder van Enschede. Een herdruk volgt in 1938 door de Ariënsdrukkerij te Enschede.

1935: Pastoor A.E. Rientjes (1881-1961) van Maarssen meet de verdiensten van Alphons Ariëns (1860-1928) voor de parochie Maarssen breed uit tijdens een inleiding die hij houdt voor het Ariëns-Comité tijdens de Ariënsdag op 7 augustus. In de ochtend is een plechtige Hoogmis gehouden gevolgd door een bezoek bij het graf van Dr. Alphons Ariëns in de Ariënskapel op begraafplaats Beresteijn.

1936: Op 17 april overlijdt toch nog plotseling Charles Ruijs de Beerenbrouck. Hij lijdt al enige tijd aan een slopende kwaal, maar zijn overlijden komt desondanks als een donderslag bij heldere hemel. “Leven zonder te werken, dat kan ik niet. Dan heb ik liever dat God mij roept”, heeft hij één dag voor zijn dood nog gezegd. Zijn gebed is verhoord. Zijn laatste werk is voor Ariëns. Zijn laatste radio-rede is over Ariëns. Zijn laatste brochure handelt over Ariëns. Zijn laatste bezoek is aan Ariëns. Zijn laatste novene is tot Ariëns. Ruijs de Beerenbrouck sterft op de sluitingsdag van de novene in Utrecht. De voorzitter van het Ariëns-Comité wordt, op voorspraak van Mgr. Hoogveld, Prof. Dr. Gerard Brom en hij zal deze taak met verve vervullen tot in 1950.

1936: Gerard Brom heeft een omvangrijk archief van Ariëns verzameld en start met het schrijfwerk aan zijn Ariëns biografie.

1936: Tijdens de jaarvergadering van de Dr. Ariënsvereniging op 17 juni 1936 in Den Haag houdt de Lazarist pater J. Colsen c.m., rector van de Katholieke Mijnwerkersbond, de lezing, getiteld: ‘*Ariëns, de priester*’. De Lezing is later in 1936 gepubliceerd door het Centraal Bureau der Dr. Ariëns-Vereniging, gevestigd Beelstraat 1 te Helmond.

1936: Dankzij het initiatief van het dr. Ariëns-comité zijn Zondag 9 augustus 1936 honderden naar Maarssen getrokken om daar het afsterven van dr. Ariëns te herdenken. Msb schrijft in de ‘Leidsche Courant’ van dinsdag 11 augustus 1936: “Van heel het land waren de Ariëns-vrienden gekomen. Te half elf werd in de parochiekerk van Maarssen een H. Mis opgedragen door den nationalen secretaris van de Voortplanting des Geloofs, Mgr. Th. Bekkers, die geassisteerd werd door mgr. A. van de Venne, directeur van Rolduc, en pater Elpidius Bruna uit Den Bosch, directeur van Sobriëtas. Na het Evangelie hield rector W. van den Hengel van de Sint Jozefkweekschool te Zeist, vriend van Ariëns, een herdenkingsrede. De gewijde redenaar schetste dr. Ariëns als den grooten socialen werker met zoo schitterende priesterlijke deugden. Rector van den Hengel spoorde zijn gehoor aan veel voor Ariëns te bidden, niet tot hem maar vóór hem. Want al heeft Ariëns’ ziel voor haar zaligheid ons gebed niet nodig, wij kunnen niet beter doen dan voor Ariëns te bidden, omdat hij met zijn bekende gulheid de verdiensten van dat gebed zal schenken aan hen, die deze het hardst nodig hebben: de werklozen. Na de H. Mis betraden allen op eigen gelegenheid het kleine kerkhof om te gaan bidden op het graf voor den beminde doode.

1937: Uitgave van vier verschillende prentjes met het portret van Toorop op de voorzijde, op de achterzijde bij drie prentjes een gebed voor de zaligverklaring en bij één een gebed om priesterroepingen (imprimatur 1937) (7 x 11 cm).

1937: Zondag 8 augustus wordt te Maarssen onder begunstiging van schitterend zomerweer de jaarlijkse herdenking van de sterfdag van Pastoor Ariëns gehouden. Om half elf begint in de Parochiekerk de plechtige Hoogmis, opgedragen door Vicaris-Generaal van het Aartsbisdom, Mgr. Th. Huurdeman, met assistentie van Rector Corsmit uit Breda en prof. dr. Alfrink uit Rijsenburg. Onder de aanwezigen zijn o.a. Mgr. dr. Hoogveld, prof. dr. Gerard Brom, Pater Elpidius Bruna O.F.M., directeur van Sobriëtas, Rector v. d. Hengel, de

Kamerleden Suring en de Bruyn, het oud-Kamerlid Engels e.a.. Het zangkoor zingt een tweestemmige Mis van Franssen. Pater Pius M. Kok O.P. uit Zwolle houdt een gloedvolle preek, waarin hij het Evangelie van den barmhartigen Samaritaan toepast op de zieke en lijdende wereld van onze dagen. En natuurlijk op het grote voorbeeld van Alphons Ariëns. Op het kerkhof zijn nog uitbreidingswerkzaamheden gaande. Het bezoek is aanmerkelijk groter dan vorige jaren. Om twaalf uur brengt het Ariëns-Comité een gezamenlijk bezoek aan het graf, om daarna in vergadering te gaan. In de namiddag is er in Concordia in een volle zaal een herdenkingsrede. Het Ariëns-Comité heeft zitting op het podium. De voorzitter Prof. Dr. Brom stelt den spreker, de heer Engels, oud-lid van de Tweede Kamer voor aan de aanwezigen. Hij houdt een gloedvol betoog waarin hij Alphons Ariëns neerzet als staande tussen twee grote pilaren: ten eerste die van de grote volksbeweging der Katholieke Arbeiders en ten tweede die van de iets kleinere offerbeweging Sobriëtas of matigheidsbeweging. Beide pilaren zullen hun diensten kunnen inzetten bij het nieuwste initiatief tot her-cristianisering: de vorming van een lekenapostolaat binnen de door Paus Pius XI gecreëerde Katholieke Actie. Voorzitter Gerard Brom verzorgt ook het slotwoord. Hij introduceert tenslotte ter bezichtiging een Ariëns beeldje van Wim Harzing, dat, hoewel niet volkomen gelijkend, toch het beste genoemd kan worden van wat tot heden is gemaakt.

1937: In 1937 telt men 351 bedevaartgangers bij het graf van Ariëns in Maarssen. Volgens Gerard Brom, in de in 1950 gepubliceerde nieuwe uitgave van zijn biografie van Ariëns, gaat er geen dag voorbij of het graf wordt bezocht door mensen die “een straal van goddelijk licht zoeken”. Brom vervolgt: “Omstreeks de sterfdag, die de eigenlijke geboortedag van een heilige is, ontmoeten honderden elkaar op die gezegende plaats aan de Vecht”.

1938: De secretaris van het Nationaal Ariëns-Comité P. Elpidius Bruna Ofm uit Den Bosch maakt na een vergadering van de Nationale Ariëns-commissie met vertegenwoordigers van allerlei organisaties, die door Ariëns zijn opgericht, op 19 januari 1938 in Utrecht een publieke oproep om bij te dragen aan de bouw van een gedachteniskerk voor Ariëns te Enschede. De aartsbissop heeft het verzoek van de voorzitter van het Ariëns-Comité Prof. Dr. G. Brom, tot de donateuractie en de bouw van de gedachteniskerk met volle overtuiging ondersteund en er een bedrag van 5.000 gulden voor geschonken. De publieke oproep met het verslag van de bijeenkomst en het appél bij te dragen met donaties is te lezen in het ‘Limburgs Dagblad’, vrijdag 28 januari 1938, eerste blad. In het verslag van de bijeenkomst in Utrecht wordt verwezen naar een bijdrage van oud-Kamerlid Engels, die gewezen heeft op het beeld, dat het R.K. Werkliedenverbond had laten vervaardigen. Dat is zoals we uit andere bronnen weten de serie beelden die de RK Werkliedenvereniging voor haar kantoren heeft laten maken door de kunstenaar Bon Ingen-Housz (1881-1953). De secretaris van het Nationaal Ariëns-Comité P. Elpidius Bruna Ofm spreekt de hoop uit dat nog in 1938 de gedachteniskerk er zal komen.

1938: Voorzitter Gerard Brom, zelf kunsthistoricus, geeft er aandacht aan dat verschillende kunstenaars Ariëns portretteren. Naast het al bekende portret van Toorop (gemaakt in 1907 en verblijvend in het Rijksmuseum te Amsterdam) zijn dat onder meer Wim Harzing, Bon Ingen-Housz, Charles Vos, Jonkers en Hub Levigne. Ze brengen elk een portret of beeldje van Ariëns in omloop. Een Prijsvraag met 42 inzendingen leidt helaas niet tot het gewenste resultaat tot een goed ontwerp voor de uitgifte van een prentje, dat aan het verlangen tot de zaligverklaring van den grooten sociale werker uitdrukking geeft. Het Ariëns-Comité geeft aan kunstenaar Hub Levigne een opdracht om het portret van Alphons Ariëns te maken.

1938: Het Ariëns-Comité brengt op 22 maart 1938 een devotieprentje van Mgr. Dr. Alphons Ariëns uit met op de voorzijde een reproductie van de prachtige portrettekening die wijlen Jan Toorop destijds van Ariëns gemaakt heeft. Deze kernachtige beeltenis van de apostel van

Twenthe heeft, hoewel men er aanvankelijk nog iets gewoons in vond (maar Ariëns was geen “gewoon” man!) thans vrijwel burgerrecht gekregen bij het katholieke volk. En daarom lijkt het ons goed om ook op deze wijze de herinnering aan deze markante priester levendig te houden. De markante, psychologisch zo scherpe beeltenis, zal velen zich doen herinneren hoe hij wás en welk een zegenrijke actie hij in Katholiek Nederland heeft gevoerd. Aan de achterkant van het prentje staat het korte officiële gebed voor de zaligverklaring van Mgr. Dr. Alphons Ariëns. Het prentje is in opdracht van het nationaal Ariënscomité uitgegeven door de fa. Wed. J.A. van Rossum.

1938: Herdruk van de publicatie van ‘*Ariens priester*’, biografie door Henry van Ooyen, door Ariëns-Uitgeverij te Enschede (oorspronkelijk Joh. Roosenboom Heerlen). De opbrengsten van de verkoop van het boek komen teen goede van het bouwfonds van de Ariëns gedachteniskerk in Enschede.

1938: De kunstenaar Bon Ingen-Housz (1881-1953) maakt na de onthulling in Enschede van het drie meter hoge standbeeld van Alphons Ariëns van August Falise vermoedelijk in 1938 een sterk verkleinde versie van deze sculptuur, een weergave van Ariëns, staande in soutane. Met zijn gekruiste armen en licht gebogen hoofd maakt Ariëns een bedachtzame indruk. Ten opzichte van Falises uitvoering is de geheven linkerhand tegen het hoofd iets gezakt, tot onder de kin. Ook is het silhouet wat smaller en langgerechter. In Ingen-Housz’ gestileerde vormgeving is bovendien de invloed van het Duitse classicisme te herkennen, waar hij aan het begin van de twintigste eeuw kennis mee maakte. Van het massief gietijzeren, bronskleurig geverfde beeldje zijn in opdracht van het R.K. Werkliedenverbond meerdere exemplaren gegoten, in welks verenigingsgebouwen het geplaatst werd. Hoogte: 52.0 cm, breedte: 14.2 cm, diepte: 16.0 cm. Gewicht: ongeveer 10 kilo. Dit werkstuk van Ingen-Housz vond Gerard Brom overigens een verschikking. Een exemplaar is in 1981 aangekocht door het Catharijne Convent van Lenssinck, W.J. en het heeft objectnummer RMCC b00046. Een ander exemplaar is in het bezit van het gemeentemuseum Helmond onder inventarisnummer 80-643 collectie Mens en Werk. Bij de opening van het Ariëns konvikt in 1979 ontvangt rector Piet Rentinck via schenking een exemplaar. De naam van de gever is onbekend. Nog weer een ander exemplaar is in 1991 via schenking door familie Ton en Joke de Goeij in bezit gekomen van het Ariëns Comtié Haaksbergen en is geplaatst in de St. Pancratiuskerk. Een ander exemplaar is sinds 2010 via schenking in het bezit gekomen van de vice-postulator van de causa Ariëns pastoor Henri ten Have. De gever is onbekend. In 2015 komt via schenking door de heer Koelink uit Nootdorp een exemplaar in het bezit van de Jacobus de Meerdere parochie in Enschede.

1938: Te Rolduc, waar Ariëns tussen 1870 en 1878 de humaniora- en filosofie-opleiding volgde, wordt door Charles Vos in opdracht van Mgr. van de Venne, president van Rolduc, een beeld van Ariëns geplaatst. Ariëns verbleef op Rolduc tussen 1870 en 1878. Als materiaal diende een zware eikenhouten balk afkomstig uit het oude Rolduc. Op 6 juli 1938 is het beeld gereed gekomen. Het beeld wordt op 30 oktober onthuld. Het is een betrekkelijk traditionele uitbeelding. Vanwege de voorbeeldfunctie die van het beeld moest uitgaan, heeft Vos waarschijnlijk gekozen voor een herkenbaar en voor een brede doelgroep vooral ‘leesbaar’ beeld. Ariëns (de meester) slaat zijn linkerarm om zijn leerling heen, en pakt met zijn rechterhand de hand van de leerling vast.

1938: Op zondag 7 augustus 1938 is in Maarssen de tiende herdenking van de sterfdag van Alphons Ariëns. Om half elf is een pontificale Hoogmis opgedragen door Mgr. Dr. J. Olav Smit, daarbij geassisteerd door rector van den Hengel. Onder de aanwezigen is pastoor Rientjes en kapelaan Ebskamp van Maarssen, pater Aufridus, pastoor Ariëns en kapelaan ten Brake, beide uit Utrecht, de heer J. Ariëns, mevr. Ariëns-Lisonne, prof. Brom en echtgenote,

rector Corsmit en kapelaan Wolters uit Breda, mevr. F. Haye uit Amsterdam en Prof. C. van Dijk uit Sint-Michiels-Gestel. Het Dr. Ariënskoor van Enschede bestaande uit 24 mannen en 48 jongens voert de zesstemmige Hoogmis van G.P. Palestrina uit onder leiding van H. Molenaar. Organist is de heer F.A. Selle. Pater Borromeus de Greeve O.F.M. houdt een gloedvolle predikatie onder het motto: *'Fides operatur per caritatem'*, die door de KRO direct werd uitgezonden. Pater de Greeve schetst het leven van Alphons Ariëns zodanig, dat hij hoewel gestorven nog tot ons spreekt. De Dr. Ariënskapel op de RK Begraafplaats aan de Amsterdamse straatweg wordt door tallozen bezocht. Zowel verenigingen als particulieren leggen bloemstukken op het graf.

1938: Mevr. Fé Haje wordt penningmeester van het Ariëns-Comité. Zij is directeur van de katholieke school voor maatschappelijk werk in Amsterdam en lid van de vrouwelijke tak binnen Sobriëtas.

1938: Het Ariëns-Comité organiseert in september en oktober in het hoofdgebouw van de Nijmeegse universiteit een Ariënstentoonstelling, die bijgewoond wordt door o.a. aartsbisschop J. de Jong, bisschop Diepen van Den Bosch, Mgr. J. Hoogveld, R. Post, A. van Welie en J. Molkenboer. De expositie wordt vervolgens uitgeleend aan de Koninklijke Openbare Leeszaal in Utrecht. Uiteraard is het Ariëns portret van Toorop, in bruikleen van het Rijksmuseum Amsterdam, de belangrijkste trekker. Op de tentoonstelling is tevens geëxposeerd het recent door Charles Vos gemaakte Ariënsbeeld.

1938: Pastoor Geertman is de spil van het Enschedese Ariëns-Comité en zorgt voor veel activiteiten aldaar. Ook is hij de bouwpastoor voor de Ariënsgebedenis kerk. Het Twents Comité, dat rond pastoor Geertman ontstaan is, werkt de plannen om te komen tot een gebedeniskerk verder uit, met name door het inzamelen van gelden.

1939: Journalist Wim Snitker publiceert *Het Spel van den Kelk. Tooneelspel gewijd aan den Godsman Alfons Ariëns in drie bedrijven en een naspel* (Bilthoven: De Gemeenschap, 1939; 80 p.) met een voorwoord door Gerard Brom, dat in opdracht van het Ariëns-Comité is geschreven. Het toneelstuk gaat vooral in op het innerlijk leven van de priester Ariëns. Mede inspirator voor het bekend maken van het toneelspel is pastoor Geertman te Enschede.

1939: Zaterdagmiddag 5 augustus is te Utrecht een gedenksteen onthuld in de gevel van het huis, waar Mgr. dr. Alphons Ariëns zaliger gedachtenis geboren werd. De belangstellenden hebben zich eerst verzameld in de RK Openbare leeszaal. Om kwart voor zes wandelen ze naar de Hamburgerstraat nr. 38. Voor het huis houdt pater Silpidius Bruna Ofm, directeur van het Centraal Bureau van Sobriëtas te Den Bosch, een toespraak. Hij memoreert dat "de gebruikelijke herdenking van de sterfdag van Mgr. Ariëns te Maarsse is, het feitelijk eindpunt van zijn leven. Daar plaatsen we een kapel boven zijn graf. Maar in Utrecht ontbrak nog een zichtbaar teken, dat het startpunt aanduidt van zijn arbeidzaamheid. Dit teken zal spoedig aanwezig zijn in de steen aan zijn geboortehuis". De heer Nijkamp, voorzitter van de Bond van R. K. Werkliedenverenigingen in het aartsbisdom Utrecht en lid van het Nationaal Ariëns-Comité, wethouder te Enschede, verricht hierna de onthulling. De heer Nijkamp geeft in enkele markante trekken een duidelijk beeld van de grote Ariëns, de apostel der liefde en rechtvaardigheid, de pionier der R. K. Werkliedenorganisatie, die gearbeid heeft voor de godsdienstige, zedelijke, culturele en maatschappelijke verheffing van de arbeiders. De christelijke gedachten heeft dr. Ariëns omgezet in praktisch, sociaal werk en op deze wijze is zijn persoon niet alleen van bijzondere betekenis voor een bepaalde groep der bevolking, maar van nationale waarde voor geheel Nederland. Na deze toespraak verwijderd de heer H. Nijkamp het doek, waarmee de steen tot nu toe bedekt is. Het inschrift luidt: "HIER WERD GEBOREN ALPHONS ARIËNS 26-4 PRIESTER 1860". De 'Nieuwe Harmonie' speelt het

Wilhelmus en daarmee is deze bijzondere openbare bijeenkomst in de openlucht, belegd voor de verering van een onzer prachtigste katholieke figuren, teneinde gekomen.

De geschiedenis van dit pand aan de Hamburgerstraat gaat terug tot in de middeleeuwen. Het huidige woonhuis is ontstaan uit een veel groter, middeleeuws complex dat waarschijnlijk onderdeel uitmaakte van de Paulusabdij. Geleidelijk aan zijn delen van deze bebouwing afgesplitst en zelfstandige eenheden geworden, waaronder Hamburgerstraat 36-38. Dat het om een afgesplitst pand gaat blijkt uit het feit dat het huis een complexe opzet heeft met vier ongelijke vleugels. Rond 1800 werden nummer 36 en 38 van elkaar gescheiden. In de 19^e eeuw vinden enkele ingrijpende verbouwingen plaats. Het pand werd onder andere voorzien van een geheel nieuwe gepleisterde lijstgevel. Andere delen van het huis werden toen met een verdieping verhoogd, waardoor het pand een geheel andere uitstraling kreeg. Het huidige uiterlijk heeft het pand tijdens die 19^e eeuwse verbouwingen gekregen. Het pand wordt ook wel het Ariënhuis genoemd. De rooms-katholieke priester Alphons Ariëns, grondlegger van de Katholieke Arbeiders Beweging, is namelijk in dit huis geboren en heeft er een groot deel van zijn jeugd doorgebracht. In 1985 is het huis gerestaureerd en opgedeeld in appartementen.

1939: Zondag 6 augustus is het Ariënsdag in Maarssen. Na de HI Mis is er een stille tocht naar het graf van Alphons Ariëns om er te bidden. Pastoor A. E. Rientjes, die op 1 juni 1929 te Maarssen is benoemd, meet in de middag breed de verdiensten van Alphons Ariëns (1860-1928) voor de parochie Maarssen uit in een inleiding die hij houdt voor het Ariëns-comité. De sociaal bewogen priester wordt algemeen beschouwd als de grondlegger van de katholieke arbeidersbeweging in Nederland. Hij overleed na een emeritaat van slechts enkele jaren op 7 augustus 1928 'in faam van heiligheid', zoals de kerkhistoricus Van Schaik het uitdrukt.

1939: In Haaksbergen wordt bij aanleg van de Lansinkstraat, die een bestaande weg in tweeën splitst, één stuk genoemd naar Alphons Ariëns, nl. Dr. Ariënsstraat. Halverwege deze straat op de scheiding met de Braak stonden de gebouwen van weverij 'De Eendracht'.

1940: Als gevolg van de Duitse bezetting komen de activiteiten van het Ariëns-Comité op een laag pitje te staan. Gerard Brom wordt in deze tijd bij zijn activiteiten ondersteund door de nieuwe secretaris C. van Dijck, Bossche priester en seminarieleraar, en pastoor Rientjes van Maarssen.

1940: Pastoor Geertman e.a., tijdschrift *De vriend van Ariëns. Geïllustreerd maandblad voor alle vrienden en vereerders van Ariëns*, dat tussen 1940 en 1949 maandelijks verschijnt in Enschede. Uitgever is de Ariëns uitgeverij te Heerlen en de prijs is twee gulden per jaargang. Medewerkers in het eerste nummer zijn Prof. Dr. Gerard Brom, de paters Colson en De Greeve, Mgr. Hoogveld, e.a. (Bron: 'Herstel, algemeen katholiek weekblad', uitgave van het R.K. Werkliedenverbond in Nederland, Drift Utrecht, 21(1940)13, 29 maart, pag. 4 - <http://www.vakbewegingindeoorlog.nl/sites/default/files/239-1940-13.pdf>; zie ook: 'Ariëns tijdschrift', Historische Kranten, Erfgoed Leiden en Omstreken, Leidsche Courant, 23 maart 1940, pagina 1 (1/16), <http://leiden.courant.nu/issue/LC/1940-03-23/edition/0/page/1>)

1940: Sobriëtas, de katholieke matigheidsbeweging wil een Centraal Bureau gaan inrichten. Daar is natuurlijk geld voor nodig. In maart 1940 wordt een Nationale Loterij opgezet om zo de nodige financiële middelen bij elkaar te brengen, waarvoor ook de hulp van de katholieke arbeidersbeweging wordt ingeroepen. Er zijn 100.000 loten beschikbaar, die elk een kwartje kosten. Er zijn duizend waardevolle prijzen beschikbaar. De trekking van die prijzen is bepaald op 1 juli 1940.

1940: De Dr. Ariënsvereniging, organisatie tot redding van drankzuchtigen, een van de geesteskinderen van de grote Utrechtse priester, koopt het geboortehuis van Ariëns in de Hamburgerstraat met het oogmerk er een museum van te gaan maken, dat de nagedachtenis

aan Alphons Ariëns levendig zal houden. Tevens zullen in het huis de hoofdzetels gaan komen van sociale, culturele en godsdienstige organisaties, zoals de R.K. Matigheidsbeweging Sobriëtas, de centrale katholieke organisatie tot redding van dronkzuchtigen, de Dr. Ariënsvereniging, het Geert Grote Genootschap, enz. De eerste stap in deze richting is al gezet doordat de hoofdzetel van Sobriëtas van Den Bosch naar Utrecht is verhuisd. Na de aankoop worden gelden ingezameld voor de noodzakelijke restauratie. Het is zeer waarschijnlijk, aldus de medewerker van de 'Leidse Courant', "dat in Utrecht eerder een actief Ariëns huis is gerealiseerd, dan dat de zaligverklaring van Ariëns een feit is".

1940: In Eindhoven is de Katholieke Arbeiders Jeugd actief. Pastoor J. Martin is hun aalmoezenier. In 1940 is deze aalmoezenier van mening dat ontspanning in de vorm van amateurtoneel in Eindhoven nog te veel gemist wordt. Omdat hij zelf een man van weinig woorden is, stapt hij naar Jan Smit, die zich juist in Eindhoven als regisseur gevestigd had en een warm voorstander is van het zogeheten 'lekespel'. De ideeën van de regisseur en de pastoor krijgen al snel gestalte in de door hen beide opgerichte vereniging. Zij krijgt de naam van de door Jan Smit bewonderde grondlegger van de Nederlandse Katholieke arbeidersbeweging, de theoloog dr. Alphonse Ariëns. De Dr. Ariënsgroep is opgericht door rector Martin op 1 september 1940. De eerste uitvoering was op 23 februari 1941 van '*Het oordeel, Franciscus en de rovers, Een eeuw achter*'. De voorstelling werd gehouden in de gymnastiekzaal die later bekend werd als het St. Jorishuis in Eindhoven. Het Ariëns Toneel in Eindhoven bestaat in 2015 nog steeds en er zijn dan meer dan 1550 voorstellingen gehouden. Het repertoire is zeer gevarieerd (tevens afhankelijk van de regisseur). Nagestreefd wordt hedendaags theater te bieden op een 'low-budget' basis en voor een zo groot mogelijk publiek. Per jaar worden minimaal twee producties gerealiseerd, waarvan minstens één avondvullende zaalproductie. Daarnaast kent de Eindhovense gemeenschap de Ariëns Toneel vereniging meer specifiek van haar traditionele opvoeringen van een Wagenspel.

1940: Uitgave van de brochure door Markus de Bruin, '*Ariëns, de zelfvergeten priester*', Portretten-serie ; nr. 2, Centraal Bureau der Derde Orde, Weert 1940, 35 pag. met 15 illustraties .

1940: In de 'Eindhovensche en Meierijsche courant : dagblad voor Eindhoven en Noordbrabant' staat op de eerste editie van vrijdag 26 juli 1940, pagina 3:
Koop en verkoop
Help dronkzuchtigen redden!
Koop morgen en Zondag de Ariëns Bloem!

1940: Op 7 augustus wordt in Maarssen de sterfdag van Alphons Ariëns herdacht met een plechtige eucharistieviering. De priester Henri de Greeve houdt de preek op de tekst '*Hoc sentite in vobis quod est in Christo Jesu* (Gevoelt dit in u, wat in Jezus Christus is)'. Na de dienst en in de middag lopen veel mensen langs de Vecht naar het kerkhof om te bidden bij het graf van Ariëns. Prof. Gerard Brom legt er een bos rode anjers neer.

1941: Een Noord-Hollandse bollenkweker uit Breezand laat het Comité weten een 'Mgr. Ariëns tulp' te willen gaan kweken en krijgt van Gerard Brom als antwoord dat de 'Alfons Ariëns tulp' een mooiere allitererende naam is.

4. Van de Ariëns biografie van Gerard Brom naar de officiële start van het zaligverklaringsproces (1941-1958)

1941: Voor de sociale priester Alfons Ariëns, voortrekker van de arbeidersbeweging, loopt Gerard Brom over van bewondering. Als voorzitter van het Ariëns-Comité is hij jarenlang de

drijvende kracht achter de inspanningen om hem zalig verklaard te krijgen. Gerard Brom publiceert in december 1941 bij de uitgeverij Urbi et Orbi van het RK Werkliedenverbond de omvangrijke biografie over Ariëns: *'Alfons Ariëns'* in twee delen, 1.300 pagina's in totaal. De oplage bedraagt 1.700 exemplaren. Uit het archief van Brom blijkt dat rond de 150 correspondenten hem hebben geholpen met het aanleveren van materiaal, o.a. veel brieven, plaatselijke publicaties en kranten. Het zijn priesters en mensen uit de arbeidersbeweging, uit Sobriëtas en uit de vrouwenbeweging. In zijn biografieën, een uitvoerige van Cornelis Broere (1955), een beknopte van J.A. Alberdingk Thijm (1956) en een zeer gedetailleerde, breedsprakige van Alfons Ariëns (1941), krijgen zijn 'helden' de volle eer doordat ze telkenmale afgezet werden tegen opponenten, die Brom dan zeer kritisch beschrijft. Vooral de laatstgenoemde levensbeschrijving lokt nadien de kritiek uit, dat de eerbiedwaardige Ariëns zijn aureool opgezet krijgt ten koste vooral van de priester en politicus Herman Schaepman en Mgr. Henricus van de Wetering, aartsbisschop van Utrecht. Beide delen zijn tevens een belangrijke bron van gegevens geworden over de ontstaansgeschiedenis van de katholieke sociale beweging. De laatste 20 pagina's bieden een samenvatting van Ariëns uitzonderlijke sociale inzet, godsdienstige motivering en persoonlijke deugdzaamheid, een schets die door een postulator van een zaligverklaringsproces integraal zou kunnen worden overgenomen.

1941-1943 Het Ariëns-Comité participeert aan de actie 'Kruistocht voor Gebed', uitgevoerd in samenwerking met het Priesterkruisverbond van het Bisdom 's-Hertogenbosch (=Sobriëtas), in het kader waarvan bidprentjes van Ariëns worden uitgegeven.

1942: Broms collega Prof. B.H. Molkenboer o.p. tekent in een 'Open brief' protest aan tegen de manier waarop Brom Herman Schaepman negatief benadert in zijn biografie over Ariëns. Hij geeft deze open brief vanwege de papierschaarste tijdens de oorlog in stencilvorm uit. Een protest, dat in het latere zaligverklaringsproces nog zal doorklinken.

1942 en later jaren: een indicatie voor het succes van het boek van Gerard Brom over Alphons Ariëns is dat het op veel grootseminaries van bisdommen en ordes tijdens het *silentium* wordt voorgelezen.

1944: Aartsbisschop J. de Jong krijgt in november 1942 een eerste hersenbloeding en het vroegtijdige verval van zijn lichamelijke krachten neemt ernstige vormen aan. Maanden verlopen vóór hij zijn bestuurswerkzaamheden kan hervatten. In deze periode nemen de vicaris-generaal, D. Huurdeman en de eerste secretaris van het aartsbisdom, J.A. Geerdinck, het bestuur van het aartsbisdom waar. De aartsbisschop 27 juli 1944 is na een auto-ongeluk met een ernstige hersenschudding in het ziekenhuis te Apeldoorn opgenomen, waar hij tot begin oktober 1946 verblijft. Sinds die zomer van 1944 word vicaris Geerdinck, de medebestuurder van het aartsbisdom Utrecht.

1946: Pius XII benoemt aartsbisschop De Jong op 18 februari 1946 tegelijk met andere bisschoppen die in de nazitijd getuigenis hadden afgelegd van grote moed, tot kardinaal.

1946: Merkwaardig of juist heel zelfbewust is dat pastoor Geertman in zijn eerste aflevering na de oorlog van het tijdschrift *De vriend van Ariëns. Geïllustreerd maandblad voor alle vrienden en vereerders van Ariëns* de omvangrijke kritiek van Prof. B.H. Molkenboer op het boek van Gerard Brom over Ariëns in zijn geheel afdruckt, terwijl het tijdschrift juist het tegendeel beoogt van hetgeen Molkenboer aangeeft.

1946: De Ariënsdag wordt gevierd in Maarssen op 11 augustus 1946 dichtbij de zondag van de 7de augustus, de sterfdag van Ariëns. In de 'Leidsche Courant' van zaterdag 10 augustus schrijft hoofdredacteur rector H. Sondal een bezinning *'Wat Ariëns ons leert'*, die hij aldus besluit: "Zó staat Mgr. dr Ariëns vóór ons als een voorbeeld. Hij heeft katholieke actie

gevoerd, met opoffering van alles wat hij bezat, in den geest van de Christelijke Liefde, die alléén de menscheid van dezen tijd kan redden uit de haar dreigende ondergang! Wij roepen om een nieuwe gemeenschap echt en waar en jong en frisch. Een nieuwe gemeenschap! En wij zijn vaak zoo onuitsprekelijk klein in critiek op anderen en in ingenomenheid met onszelf. Een nieuwe gemeenschap! Wij zullen die vinden, als wij vóór ons zien en hartstochtelijk verlangen naar de heerlijkheid, die Ariëns voor den geest stond, toen hij dat hij het werken, hoe afmattend ook, niet beu werd, zolang hij “dankbaar kon genieten van dat gevoel van eendracht, waar men als broeders samen is, één in geloof, één in hoop, één in liefde, één in streven naar een heerlijk ideaal”.

1946: Gerard Brom polst via zijn vriend pastoor Rientjes van Maarssen bij aartsbisschop De Jong of het tijd is om het zaligverklaringsproces van Ariëns te starten. Bisschop De Jong geeft aan niet te weten wat zulk een procedure in houdt. Ook in latere jaren geeft aartsbisschop De Jong niet thuis op verzoeken van de voorzitters van het Ariëns-Comité.

1946: In de Willibrordusparochie te Steenderen, waar Ariëns van 1901 tot 1908 pastoor is geweest, wordt een gedenkteken voor hem opgericht. Het monument is opgedragen aan O.L.V. van Fatima en Mgr. Dr. Ariëns omdat op hun voorspraak Steenderen in de oorlogsjaren een bijzondere bescherming van God heeft ontvangen. Het monument is ontworpen door de Haagse beeldhouwer H. van Remmen en wordt in de zomer van 1946 onthuld. In de Willibrorduskerk zelf hangt een portret van Ariëns en wordt een rozenkrans van hem bewaard.

1946: In 's-Heerenberg wordt op 12 oktober 1946 Toneelvereniging Dr. Alphons Ariëns opgericht door de heren W. Seegers, J. Bronkhorst en kapelaan Carree. In 1947 verschijnen de leden voor het eerst op de planken als onderdeel van de K.A.B.: Katholieke Arbeiders Beweging. Kapelaan Carree is de regisseur en tevens de adviseur en vervult die taak tot 1954. Als de KAB onvoldoende wil meefinancieren aan de Toneelvereniging, maakt die zich medio jaren vijftig los van de KAB, en gaat als zelfstandige vereniging verder. Na 1954 neemt de heer J. van IJzerdoorn de regissectaak over tot hij in 1971 weer wordt opgevolgd door de heer L. Plein uit Doetinchem en vervolgens door de heer J. Houthakkers. In 1997 bij het 100-jarig bestaan van de parochie bestaat de Toneelvereniging Dr. Alphons Ariëns nog steeds.

1947: Op 31 oktober 1947 is opgericht de Katholieke Vereniging van Maatschappelijk Werkers Dr. Ariëns, die vooral actief is in Noord-Brabant en Limburg. De naam ontleent ze aan priester Alfons Ariëns (1860-1928), die actief was op sociaal terrein. De vereniging stelt zich ten doel de deskundige beoefening van het maatschappelijk werk te bevorderen en de belangen van haar leden te behartigen. Vooral in de eerste jaren van bestaan is het enthousiasme voor de vereniging groot.

1947: Publicatie bij uitgeverij het Spectrum (Utrecht, Brussel) van het boek ‘*Vooruit en omhoog, een levensbeeld van Dr Alfons Ariëns*’ door de journalist Jan Nieuwenhuis. De auteur kiest voor dit nieuwe werkstuk over Ariëns als titel de lijfspreuk van Ariëns: “Vooruit en omhoog”. Jan Willem Nieuwenhuis werd geboren op 18 maart 1896 te Amsterdam. In 1915 werd hij journalist en redacteur van de Maasbode te Rotterdam, vanaf 1920 was hij daar kunstredacteur. In zijn jonge jaren schreef hij lekespelen, verhalen en romans. Na de Tweede Wereldoorlog werd Nieuwenhuis hoofd Voorlichting en Publiciteit van de gemeente Rotterdam. Hij ‘verkochte’ de Rotterdamse haven aan de wereld en schreef enkele boeken over de stad en de haven. Enige jaren was hij voorzitter van het Nederlands Genootschap voor Public Relations. Ook was hij vanaf 1948, tegelijk met zijn werk voor Rotterdam docent aan het Katholiek Instituut voor de Journalistiek van de Katholieke Universiteit te Nijmegen, later werd hij er directeur. De opleiding werd vanaf 1966 voortgezet door de School voor de Journalistiek in Utrecht. Hij was lid van de St. Adelbertvereniging en na de oorlog enige tijd

voorzitter van de Rotterdamse afdeling. Hij zette zich in voor de zuiverheid van de liturgie. Als trouw katholiek had hij moeite met de veranderingen in de Katholieke Kerk na het Tweede Vaticaans Concilie. Vooral de liturgische experimenten zag hij als verval. Onder het pseudoniem Rutger de Laete hekelde hij deze ontwikkeling. Jan Nieuwenhuis overleed op 31 mei 1978 te Rotterdam.

De auteur K.J.D. schrijft in 'Streven', Jaargang 1, Desclée, De Brouwer, Brussel 1947-1948, pag. 782 een korte recensie. "Een vergelijking te maken tussen het standaardwerk van Prof. G. Brom, 'Alfons Ariens' en het bovenvermelde, zou onjuist zijn. Brom schreef een stevige apologie ter verheerlijking voor zijn held, een werk bovendien dat door zijn omvang en de daaraan evenredige kostprijs niet makkelijk onder ieders bereik kon komen. Nieuwenhuis daarentegen, puttend uit Brom en daarbij ook enkele gegevens van elders gebruikend, schrijft een eenvoudige levensschets in levendige taal, die eveneens de lezer in spanning houdt, zonder af te dwalen tot aanvallen op personen en toestanden, die in het eerstgenoemde werk niet eenstemmige goedkeuring konden verwerven. In zekere zin is 'Vooruit en Omhoog' een beknopte en gecastigede editie van 'Alfons Ariens'. De persoon van Dr. Ariens verdient zijn bekendheid te behouden. De bewondering voor zijn heldhaftige onbaatzuchtigheid zal door de lezing van dit werk stijgen. Terecht heeft de schrijver het woord van Jean Cocteau op hem toegepast: '*Votre âme transforme les défauts en beauté: votre faiblesse est une force terrible*'."

1947: Op zondag 10 augustus wordt in Maarssen de negentiende jaarlijkse herdenking gehouden. De HI Eucharistieviering begint om 10.30 uur. Na de hoogmis is er een stille tocht naar begraafplaats Beresteijn, waar mensen hun persoonlijke gebeden kunnen opzeggen bij het graf van Dr. Alphons Ariëns.

1948. Uitgave van de brochure door Dr. M. Bruna, 'Mgr. Dr. A. Ariëns', in de reeks 'Getuigen van Christus', nummer 18, uitgeverij W. ten Have N.V. Amsterdam, 1948, 32 pp. M. A. Bruna is geboren op 30 januari 1903 en studeerde biologie aan de Rijksuniversiteit te Utrecht. Deze studie werd wegens zijn zwakke gezondheid onderbroken. Na zijn promotie, in de crisisjaren, was het hem, evenals zeer velen, onmogelijk passend werk te vinden. Bruna kwam in de journalistiek terecht. In 1945 kwam dr. Bruna als leraar in de biologie aan het St. Clara College te Heerlen. Omdat het Clara College wordt geleid door zusters franciscanessen en vanwege zijn journalistieke ervaring komt zijn biografie over Ariëns tot stand. Zijn ruime belangstelling voor flora en milieu blijken wel uit de talrijke mededelingen en ingezonden stukken in de plaatselijke pers. Hij is een trouw bezoeker van de maandvergadering van het Natuurhistorisch Genootschap te Heerlen, waar hij menige avond vulde met voordrachten en dia's. Hij is de oprichter en jarenlang voorzitter van de Orchideeënwacht, nu Natuurwacht Z.O.-Limburg. Tenslotte is hij lid van het Instituut voor Natuurbeschermingseducatie (I.V.N.) en van het Limburgs Landschap. Op 14 januari 1975 is dr. M. Bruna te Boekel, Noord-Brabant, in alle stilte ter aarde besteld.

1948: Op de Ariënsdag in Maarssen op zondag 9 augustus 1948 wordt het vierde lustrum of de twintigste sterfdag van pastoor Ariëns herdacht. Zoals gebruikelijk is er een pontificale hoogmis, gevolgd door een stille tocht naar het graf van de beroemde pastoor op de begraafplaats Beresteijn. Tijdens de jaarvergadering van 1948 draagt Gerard Brom de voorzittershamer van het Ariëns-Comité over aan historicus Prof. Dr. L.J. Rogier. Hij introduceert zich met een anderhalf durende rede en geeft er zo blijk van voldoende thuis te zijn in de wereld van Ariëns. De nieuwe voorzitter Rogier benadert ook professor Dr. B. Alfrink om vice-voorzitter te worden.

1949: Door het overlijden van pastoor Geertman van Enschede stopt ook het verschijnen van

het tijdschrift ‘*De vriend van Ariëns. Geïllustreerd maandblad voor alle vrienden en vereerders van Ariëns*’.

1949: De Koninklijke Enschedese Leo Harmonie ofwel muziekvereniging “De Leo” werd in 1893 opgericht door Alphons Ariëns, kapelaan van de Sint Jacobusparochie in Enschede. De voornaamste drijfveer voor de oprichting van het Leo Harmonie orkest was bestrijding van het drankgebruik onder de arbeiders in Enschede. Bekend is dat de Leo Harmonie tijdens en na de eerste wereldoorlog regelmatig concerten gaf voor doortrekkende soldaten en krijgsgevangenen. Tijdens de tweede wereldoorlog liggen de verenigingsactiviteiten stil. Maar niet lang na de bevrijding formeert de Leo Harmonie zich weer en doet muzikaal weer van zich spreken. In 1949 wordt ‘De Leo’ beloond met het predikaat “Koninklijk”.

1950: Een tweede, bijgewerkte en ingekorte uitgave zonder voetnoten in één band van Gerard Brom ‘*Alfons Ariëns*’, nieuwe uitgaaf, verschijnt bij uitgeverij Het Spectrum, Utrecht-Antwerpen 1950, met een voorwoord van aartsbisschop De Jong. Daaraan is vooraf gegaan een ruzie tussen Brom en uitgever Asberg van Urbi et Orbi over vermeende commerciële belangen. Dit tweede boek wordt uitgegeven door uitgeverij Het Spectrum met een persoonlijke lening van vijfduizend gulden van het echtpaar Brom als onderpand.

1950: Oprichting van de stichting Vrienden van Ariëns, met als doel geldwerving voor het proces van zaligverklaring. Er wordt een circulaire uitgegeven en een lijst van sprekers opgesteld, die een verhaal over Ariëns kunnen houden. Er wordt opnieuw een bidprentje uitgegeven samen met de Ariëns uitgeverij Joh. Roosenboom in Heerlen.

1951: Op 28 mei 1951 wordt de Nijmeegse hoogleraar in de bijbelwetenschap, B.J. Alfrink, tot coadjutor (hulpbisschop) van De Jong zonder het recht op opvolging. Kardinaal De Jong laat het bestuur van het aartsbisdom van meet af aan vrijwel geheel aan zijn coadjutor en vicaris-generaal Geerdinck over en wordt vanaf deze benoeming toeschouwer bij het aartsbisschoppelijk bestuur vanuit het klooster van de zusters van O.L. Vrouw te Amersfoort, waar hij vroeger conrector was geweest. Alfrink is dan al vice-voorzitter van het Ariëns-Comité en de relatie tussen voorzitter Rogier en hulpbisschop Alfrink is gunstig met het oog op het opstarten van de aartsdiocesane procedure voor het proces van zaligverklaring.

1951: Zondag 5 Augustus wordt te Maarssen voor de 23ste maal bij het graf van Mgr. Dr. Alphons Ariëns, de Ariënsdag gehouden. Sinds Ariëns’ dood op 7 Augustus 1928 hebben deze dagen zonder onderbreking doorgang gevonden. 's Morgens om elf uur draagt de Deken van Nijmegen, C. van Dijck. in de parochiekerk van Maarssen, waar Ariëns pastoor is geweest, een plechtige Hoogmis op. Tijdens deze H. Mis verzorgt pater Bonaventura Latour o.p. uit Nijmegen de predikatie. Na de H. Mis begeven de aanwezigen zich gezamenlijk naar het graf van de priester Ariëns om er te bidden. In de middagvergadering, die om 2 uur in de Hl. Hartkerk begint, houdt Mgr. Dr. Antonius Cornelis Ramselaar, vice-voorzitter van het Ariëns-Comité, de voordracht ‘*Ariëns’ vroomheid*’. Omdat er in het land veel vereerders van deze grote priester zijn en de deelneming aan de herdenking ook geheel kosteloos is, is er een grote toeloop. De tekst is nadien uitgegeven als brochure A.C. Ramselaar, ‘*Ariëns’ vroomheid*’, Ariëns Comité Schaijk (N.Br.), 1951 - 28 p., 17 cm.

Antonius Cornelis Ramselaar (1899-1981) is in Amersfoort geboren op 4 september 1899. Hij wordt in 1922 tot priester gewijd van het aartsbisdom Utrecht. Na twee jaar kapelaan geweest te zijn in Haaksbergen studeert hij in Rome kerkmuziek. Hij behaalt het licentiaat in Gregoriaanse zang. Terug in Nederland wordt hij kapelaan in Nijkerk, Soest en Utrecht, aan de kathedrale St. Catharina-kerk. Hier krijgt hij contacten met kunstenaars rond het tijdschrift *De Gemeenschap*. Hij is enige tijd (1936-1945) hoofdaalmoezenier van de verkenners. Na de oorlog wordt hij benoemd tot president van het kleinseminarie in Apeldoorn. Hij brengt er een geest van openheid en culturele belangstelling. Zijn vele internationale contacten,

Herdenking van Alphons Ariëns - 20

waarin hij zich niet liet belemmeren, zijn hier niet vreemd aan. Hij is, onder veel meer, lid van de Société Europe nne de Culture (SEC). Als aalmoezenier van de Fédération Mondiale de la Jeunesse F minine (vanaf 1952) en van de Union Mondiale des Organisations F minines Catholiques (UMOFC) van 1963 tot 1975 komt hij op voor de rol van de vrouw in de kerk. Ook staat hij open voor de zuid-amerikaanse bevrijdingstheologie. In 1951 richt hij de Katholieke Raad voor Israël op waarvan hij tot 1971 voorzitter is. Onder de indruk van de oorlogservaringen beijvert hij zich intensief voor een betere verhouding tussen christendom en jodendom. Tijdens het Tweede Vaticaans Concilie is hij adviseur voor de verklaring over het jodendom. Teleurgesteld in de ontwikkelingen na het Concilie wordt hij steeds kritischer tegenover de kerk als instituut. A.C. Ramselaar sterft te Utrecht op 2 januari 1981.

1952: De Ariënsdag in Maarssen op zondag 10 augustus in Maarssen kent verschillende onderdelen: de pontificale Hoogmis in de HI Hartkerk wordt vanaf 10.30 uur opgedragen door hoofdcelebrant Mgr. Dr. B. Alfrink, aartsbisschop-coadjutor van Utrecht. Na de HI Mis gaan de deelnemers in stille tocht naar begraafplaats Beresteijn voor bezoek aan het graf van Ariëns. Na de middag is er vanaf 14.00 uur in de HI Hartkerk een publieke vergadering van het Ariëns-Comité met als hoofdspreker Prof. Dr. Gerard Brom met de rede *Persoon en gemeenschap*. De tekst is later uitgegeven als brochure door het Ariëns Comité, dat het secretariaat dan in Schaijk (N.Br.) heeft. De druk is verzorgd door drukkerij Mari nkroon.

1953: Op zondag 9 augustus wordt de 25ste Ariënsdag gevierd in de HI. Hartkerk te Maarssen. De feestelijke en pontificale hoogmis in de parochiekerk wordt opgedragen door Mgr. Dr. B. Alfrink, aartsbisschop-coadjutor van Utrecht, met assistentie van verschillende geestelijken, die korter of langer hun standplaats in Maarssen hebben gehad. Het parochiale zangkoor voerde de driestemmige *Missa Pontificalis* van Perosi uit, voorafgegaan door het *Ecce Sacerdos Pontifex* van Herman Strategier. De preek wordt verzorgd door Drs. W.H.L. Verhoeven, moderator van de RK School van maatschappelijk werk te Enschede. Na de HI Mis volgt bezoek naar de begraafplaats en bidden bij het met bloemen versierde graf. In de middag is er vanaf 14.00 uur een druk bezochte bijeenkomst georganiseerd door het Ariënscomité in de HI Hartkerk met als hoofdspreker Prof. Dr. L.J. Rogier, hoogleraar te Nijmegen met de rede *Alfons Ariëns; apostel en pionier*. De lofrede op de ontslapen priester eindigt met de wens dat Dr. Ariëns spoedig in de rij der heiligen zal worden opgenomen. Rond half vier wordt de Ariënsdag besloten met een kort Lof. De tekst is later als boekje uitgegeven in Apeldoorn: Geert Groote Genootschap, nummer 683, rede uitgesproken in de parochiekerk van Maarssen op zondag 9 augustus 1953. Het Imprimatur is verleend door de Mgr. Dr. A.C. Ramselaar, president van het kleinseminarie van het aartsbisdom Utrecht dd. 13 juni 1954 te Apeldoorn.

1954: De Ariënsgedachteniskerk aan de Hogelandsingel in Enschede wordt op 28 september 1954 in gebruik genomen. De eerste HI Mis wordt opgedragen door Mgr. B. Alfrink, aartsbisschop-coadjutor van Utrecht. In de altaarsteen zitten reliquie n van de HI Petrus en Costus (martelaren). De Ariënsgedachteniskerk is gebouwd naar een ontwerp van de architect Joh. Sluyster (Deventer). Met 1.014 zitplaatsen is het de grootste kerk van Enschede. De klokken zijn geschonken door de textielarbeidersbond Sint Lambertus, die daarmee haar oprichter en eerste geestelijke adviseur Mgr. Ariëns wil eren. De jonge kunstenaar Hans Morselt verrijkt de kerk met vier scrafino's, voorstellende de vier evangelisten, alsmede met een aantal gebrandschilderde ramen. In de kerk komt ook een nieuw orgel. Mede om de kosten van de bouw te financieren wordt een bankenpacht ingevoerd, die in 1961 kan worden afgeschaft.

1954: Voorzitter Rogier van het Ariëns-Comité heeft met hulpbisschop Alfrink het nodige kunnen regelen aangaande het inrichten van een kerkelijke rechtbank voor het

zaligverklaringsproces van Alphons Ariëns.

1955: Kardinaal aartsbisschop J. De Jong van Utrecht overlijdt in de vroege ochtend van donderdag 8 september 1955 na een langdurig ziekbed in Amersfoort bij de zusters van van O.L. Vrouw te, twee dagen voor zijn 70e verjaardag. Coadjutor B. Alfrink wordt op 3 november 1955 jaar benoemd tot aartsbisschop.

1955: Heroprichting van een Twents Ariëns-Comité, dat jaarlijks in september. een herdenkingsbijeenkomst organiseert in Enschede.

1955: Talrijke Ariëns-vrienden, onder wie de grote promotor prof. dr. G. Brom, prof. dr. J. Terlingen, pastoor Jagers van de Ariënskerk te Enschede, en bekende figuren uit de katholieke arbeiderswereld en katholieke matigheidsbeweging, zijn zondag 7 augustus in Maarssen bijeengekomen om de sterfdag van de grote sociale priester, die hier pastoor is geweest, te herdenken. Veel vreugde zal hun gedaan hebben de mededeling tijdens de middagbijeenkomst in de kerk van prof. dr. L. Rogier, voorzitter van het Ariëns-comité, dat ontroerend veel adhaesiebetuigingen zijn ingekomen ter ondersteuning van de petitie aan de aartsbisschop-coadjutor om de nodige stappen te ondernemen tot de zaligverklaring van mgr. dr. Ariëns. Het ligt in de bedoeling, dat het uitvoerig geworden dossier op plechtige wijze, vermoedelijk in October, aan mgr. Alfrink zal worden overhandigd. Des morgens celebreert Mgr. H. J. J. van Hussen, directeur van de pauselijk Missiegenootschappen in Nederland een plechtige H. Mis. De pastoor van Maarssen, Mgr. A. M. Jansen, verzorgt de predicatie, waarin hij een beeld geeft van het inwendig persoonlijk leven van Ariëns. Nadat de deelnemers aan deze 27ste Ariënsdag een bezoek aan zijn graf hebben gebracht om er te bidden, komen zij andermaal bijeen in de HI Hartkerk voor een vergadering waarin Theo van der Steen, directeur van het Boerencultuur centrum, "Ons Erf" te Berg en Dal, spreekt over 'Mgr. Ariëns als volksopvoeder'. Beide teksten zijn nadien als brochure door het Ariëns-comité uitgegeven.

1955: Aan de buitengevel van de Ariëns gedachteniskerk, boven de ingang, wordt een stenen Ariënsbeeld (ca. 150 cm) geplaatst. Kunstenaar is Martin Stolk (1928 -2014). Martin Stolk is een boerenzoon uit Glanerbrug, die zijn opleiding kreeg aan de Kunstacademie in Arnhem. Het beeld van Ariëns was een van zijn eerste opdrachten. Het kunstwerk is gekapt uit Etingertufsteen en wordt met een hijskraan op zijn sokkel gezet. Op 16 oktober 1955 onthult Dr. Gerard Brom na een plechtige HI Misviering het beeld. 's Middags wordt een samenkomst gehouden voor de Ariënsgedachteniskerk, buiten bij het beeld van Ariëns. Daarbij zijn toespraken gehouden, gebeden uitgesproken - onder meer een gebed voor de zaligverklaring - en gezongen.

1955: De stichting Katholieke Levensschool Dr Alfons Ariëns uit de IJmond is in 1955 opgericht op initiatief van de Stichting Opbouw Katholiek Kennemerland, de STOKK: drs Ad Boelen was daarvan de directeur; het bureau was gevestigd aan de Prins Bernhardlaan 6 in Beverwijk. Voorzitter van de Levensschool was dr K.Groensmit, rector van het Pius X College, een geboren en getogen Twentenaar. Het instituut is ongetwijfeld op voorstel van Groensmit naar Alfons Ariëns genoemd, overigens een zeer terechte en toepasselijke naam. Jarenlang vierten de stafleden van Alphons Ariëns Levensschool zijn geboortedag op 26 april door een bezoek aan het graf van Ariëns in Maarssen, voorafgegaan door een misviering met die onvergetelijke aalmoezenier Jaap Hoogervorst. Na de viering de fameuze kelk bezien in de kerk, een bezoek aan het graf en dan biljarten, koffie drinken en wat eten en dan volgde er nog een variabel programma voor de rest van de dag. Niet alleen de stafleden, maar ook de deelnemers worden in de eerste jaren via filmstroken of via mondelinge informatie geïnformeerd over Ariëns. Voor zover is na te gaan, is er geen ander vormingsinstituut geweest, welke naar Ariëns is genoemd! Einde jaren zeventig is de Levensschool met haar werkzaamheden opgehouden, mede door het ontstaan van het lager en middelbaar

beroepsonderwijs.

1956: De voorzitter van het Ariëns Comité, Prof. Dr. L. Rogier, verzoekt de aartsbisschop van Utrecht Bernardus Alfrink op 7 februari 1956 met een supplek een beatificatieproces (proces voor de zaligverklaring) van Alphons Ariëns aanhangig te maken. Het verzoek is door talrijke instanties en organisaties uit de katholieke bewegingen onderschreven. Dit verzoek is gegrond op de toenemende faam van het voorbeeldig priesterlijk leven van deze man alsook op de overtuiging, dat het zinvol is de verdiensten van een der voornaamste sociale figuren van ons land helder in het licht te stellen. Hij meent, dat door dit proces de heilzame kracht van Ariëns' voorbeeld nog aanmerkelijk zal toenemen. In al wat Alphons Ariëns, de pionier van de sociale actie, van de drankweer, van de moderne missiebeweging, van de inlijving van de vrouw als gelijkwaardige kracht in onderwijs, wetenschap en sociaal werk ondernam, oefende hij volgens Rogier een apostolaat uit. Ariëns handelde uit de edelste motieven: uit liefde tot God en de evenmens; dit ontspringen aan bovennatuurlijke beweegredenen, dit ontbloeien uit de moederaarde der christelijke vroomheid, geeft aan zijn werk het cachet, dat de trant van onze verering bepaalt. Onze voorstelling van de hemelse heerlijkheid blijft, zolang wij aan de aarde gebonden zijn, vaag en vol aarzelingen, maar er leeft wel geen gelovig mens, die er aan twijfelt of de gestorven moeder, die al onze noden jarenlang in haar hart gedragen heeft, gaat voort met ons mee te leven en al onze belangen te behartigen. Zo vast leeft in de mensenziel de intuïtie dat de functie van bescherming en voorspraak te onzen behoefte tijdens het aards bestaan vervuld, zich over de horizon van de dood voortzet in het Hiernamaals. Zie daar dan de primitiefste, de natuurlijkste heiligverklaring, geboren uit liefde en uit eigen nood. Hoe dicht staat de Ariëns-gedachtenis, die onder ons leeft, bij de eenvoud van zulk een natuurproces. Aan dit verzoek inzake het aanhangig maken van een beatificatieproces wordt door Mgr. Alfrink na rijp en zorgvuldig beraad voldaan.

1956: Tijdens de herdenking in Maarssen op zondag 5 augustus verzorgt tijdens de pontificale Hoogmis pater P. Wesseling C.S.S.R de preek en mejuffrouw M.H.C. Vendrik in de middag de Ariëns redevoering: *'Ariëns en de wereld van de jongeren in 1956'*. Tussen beide programma onderdelen van de Ariënsdag is er een stille tocht naar het graf van pastoor Ariëns, waar een korte gebedsdienst is. Het Ariëns-Comité verzorgt nadien in het jaar (Amsterdam 1956) een tekstuitgave van de preek en de redevoering. Pater Piet Wesseling C.S.S.R (1916-1978) is o.a. progressief radiopastor en Rie Vendrik (1908-1982) is onder meer onderwijzeres in Utrecht (*'Rie Vendrik een korte levensbeschrijving'* is te vinden op: <http://www.womenpriests.org/nl/teaching/donders1.pdf>)

1956: Op 8 oktober 1956 wordt na een plechtige Hl Mis 's ochtends in de kerk, 's middags een samenkomst gehouden voor de Ariëns-gedachteniskerk, buiten bij het beeld van Ariëns. Daarbij zijn toespraken gehouden, gebeden uitgesproken - onder meer een gebed voor de zaligverklaring - en gezongen. In de jaren daarna wordt de herdenking buiten het kerkgebouw niet meer gehouden wegens gebrek aan belangstelling.

1957: Op zondag 4 augustus is er in de ochtend een pontificale Hoogmis in de Hl Hartkerk, gevolgd door een wandeling naar het graf van pastoor Ariëns op de R.K. begraafplaats, waar een korte gebedsdienst wordt gehouden. Na de middag is de Rede op de Ariënsdag gehouden door mevr. (J.A.A.) Ko Luyckx-Sleyfer, lid Eerste Kamer der Staten-Generaal namens de Katholieke Volks Partij (6 november 1956 tot 20 september 1960) en zij spreekt over de rol van Alphons Ariëns bij het ontstaan van de katholieke Vrouwenbeweging. Het Ariëns-Comité geeft de teksten van de Ariënsdag 1957 uit in een kleine brochure: *'Ariënsdag 4 augustus 1957'*, Ariëns Comité, Amsterdam, 1957, 10 pag. (Katholiek Documentatie Centrum. www.ru.nl/kdc. Archief A.M.A.J. Ariëns. Inventarisnummer 2151)

5. Het diocesaan proces voor de zaligverklaring in het aartsbisdom Utrecht (1958-1965)

1958: Het jaar 1958 is cruciaal voor het Ariëns-Comité. Een zaligverklaringsproces moet binnen dertig jaar na overlijden worden gestart.

1958: Mede ter ondersteuning van het beatificatieproces gaat het comité op 28 juli 1958 over tot het worden van een stichting Het Ariëns-Comité. Het eerste bestuur bestaat uit L.J. Rogier, A.M. Dijkhuis, G.M.J.W. van de Ven, J.Ch.A. Merz, mgr. C.J.E.N. van Dijck en J.J.M.E. Terlingen-Lücker. De stichting stelt zich ten doel 'de godsdienstige en maatschappelijke vorming van het Katholiek Volksdeel op een eigentijdse wijze te bevorderen door belangstelling te wekken voor het leven en de werken van wijlen de priester Alfons Ariëns, als een bij uitstek voor onze tijd in godsdienstig en sociaal opzicht leidinggevende figuur'. Men tracht dit doel te bereiken door het houden van bijeenkomsten waarop sociale en charitatieve onderwerpen worden besproken, door het verzamelen van geschriften en getuigenissen en door de coördinatie van de activiteiten van de subcomités die de herdenkingen organiseren. In de jaren vijftig zijn ook andere vooraanstaande katholieken, als prof. L.J. Rogier (voorzitter) en mgr. dr. A.C. Ramselaar (vice-voorzitter), lid van het Comité.

1958: De start van het zaligverklaringsproces binnen dertig jaar na overlijden geschiedt tijdens Ariënsdag op 3 augustus in de parochiekerk van Maarssen, waar de kerkelijke rechtbank wordt geïnstalleerd. De rechtbank bestaat uit voorzitter Mgr. Kardinaal B. Alfrink, rechter Mgr. C. Kramer ofm; rechters: pater Dr. Anacletus van Breda ofm cap, promotor fidei, pater M. Gemmeke, karmeliet, griffier. Pater Eleuterius Han Lohman o.f.m. wordt benoemd tot postulator. Het proces zelf wordt gevoerd in het Malthezer Ridderhuis aan de Nieuwe Gracht 14 in Utrecht op elke maandag, dat toen door de Medische Missiezusters wordt bewoond. De opdracht is om in totaal op drievoudige manier documentatie te verzamelen, te weten '*super fama sanctitatis*', '*super non cultu*' en '*super scriptis*'. Pater Eleuterius Han Lohman o.f.m. is op 23 november 1909 geboren in Haarlem. Op achttienjarige leeftijd trad hij in bij de minderbroedersorde der franciscanen en hij ontving op 31 maart 1935 de priesterwijding. Na 1945 was hij negen jaar de Limburgse redacteur van het dagblad 'De Maasbode'. De postulator is als het ware de advocaat van zijn 'cliënt', die door middel van een vakkundig pleidooi en getuigen van onbesproken gedrag de verdediging voert bij het kerkelijk tribunaal.

1958: De traditionele Dr. Ariënsherdenking, die zondag 3 augustus voor de dertigste maal plaatsvindt, draagt dus een zeer bijzonder karakter. In de feestelijk versierde parochie kerk heeft de aartsbisschop des morgens een pontificale H. Mis opgedragen. De belangstelling is zo groot dat geen plaats in de kerk onbezet blijft. Tijdens de H. Mis heeft de pastoor van Gorssel, N. J. W. van Dienen de predikatie gehouden, waarin hij de nadruk heeft gelegd op de nederigheid van mgr. Ariëns. Daarna zijn de aanwezigen in stille tocht naar de begraafplaats Beresteijn gewandeld om te bidden bij het graf van pastoor Ariëns.

Het hoogtepunt van de dag vormt in de namiddag de installatie van de kerkelijke recht bank ter inleiding van het zaligverklaringsproces van deze grote dienaar van God, onder voorzitterschap van Z.H. Exc. dr. B. J. Alfrink. Te twee uur nemen de leden van de kerkelijke rechtbank hun plaatsen in achter de groene tafel, welke thans het middelpunt van de bijeenkomst vormt. In een inleidend woord constateert Mgr. Alfrink, dat door het aanhangig maken van dit proces de wens van zeer velen in het land wordt vervuld. De postulator, pater E. Lohman o.f.m., onderstreept dit gezegde door Mgr. Alfrink te verzoeken, een aanvang te maken met het zaligverklaringsproces. Hij overhandigt daartoe het aartsbisschoppelijke restrikt, alsook zijn mandaat. Deze stukken heeft Mgr. Alfrink aan de promotor fidei, pater dr. Anacletus van Breda o.f.m. cap, overhandigd. Nadat deze verklaart, dat er geen bezwaren

bestaan, gaan deze stukken naar de kanselier. Vervolgens zijn de leden aangesteld dan wel benoemd van de rechtbank, die onder voorzitterschap staat van Mgr. Constans Kramer. Een plechtig ogenblik breekt aan, als de aartsbisschop in het openbaar de eed aflegt en de formule op het door de kanselier opgemaakte stuk ondertekent. Daarna leggen ook de leden van de rechtbank een soortgelijke eed af. Eerst nadat ook de postulator de eedsformule heeft ondertekend, zijn de stellingen en de getuigenlijst door de aartsbisschop en de rechters aanvaard. De plechtige zittingen van het tri bunaal zullen worden gehouden in de parochiekerk te Maarssen. Het getuigenverhoor in het Maltheser ridderhuis aan de Nieuwe Gracht te Utrecht. De volgende zitting, waarop het gehoor der getuigen aanvang neemt is vastgesteld op 20 augustus. Dan zullen worden gedagvaard pater Anacletus van Breda o.f.m. en mr. J. R. van Schaick, minister van staat te Den Haag. Aan het eind van de installatie plechtigheid neemt Mgr. dr. Alfrink het woord. Hij herinnert er aan dat het over enkele dagen dertig jaar geleden zal zijn dat Mgr. Alfons Ariëns in Amersfoort overleed. Gedurende achttien jaar was hij pastoor te Maarsen. Mgr. Alfrink noemt “Mgr. Ariëns een man, beziel met grote idealen, een voorvechter van sociale recht vaardigheid. Hij was een groot man”, aldus de aartsbisschop, “die in alle kringen vrienden, bewonderaars en vereerders had. Hij werd gedreven door een uitzonderlijke grote liefde voor de mens, met name voor de verdrukte mens. Het is op herhaalde aandrang van velen in den lande, dat thans een informatief proces wordt gevoerd betreffende de roep van heiligheid van Mgr. Ariëns”, aldus de aartsbisschop.

1958: Publicatie door Willem van de Pas ‘*Alfons Ariëns, de apostel van de sociale rechtvaardigheid en van de klassenvrede in een door liefdeloosheid verdeelde wereld*’ in de pioniersreeks van hde Katholieke Arbeidersbeweging, uitgeverij De Lanteern, Utrecht, 1958. Willem van de Pas is vanaf 1954 tot aan zijn plotseling overlijden door een ongeluk in 1960 werkzaam op het A.C. de Bruijn-instituut van de Katholieke Arbeiders Beweging (KAB). In vergelijking met de Ariëns’ biografie door Gerard Brom biedt het boek van Willem van de Pas een tamelijk nuchter beeld van Ariëns en ook enige kritiek op de visie van Brom waar hij personen minder waardeert en Ariëns soms overwaardeert. Het boek van Van de Pas legt vooral de nadruk op Ariëns’ werk voor de arbeidersbeweging. De voornaamste bijdragen van Willem van de Pas aan de geschiedenis van de katholieke arbeidersbeweging worden gevormd door de Pioniersreeks en door studies op deeltereinen, waarvan *Inzicht en verdieping, Geschiedenis van het ontwikkelingswerk van de Katholieke Arbeidersbeweging in Nederland* (Utrecht 1955), dat tot stand kwam naar aanleiding van het 25-jarig bestaan van de Ontwikkelingscentrale van de KAB, wel het belangrijkste is. Voor zijn werk kon Van de Pas gebruik maken van de door J.G. van Schaik, de eerste geestelijke adviseur van het Rooms-Katholiek Werklieden-Verbond, ‘moeizaam’ bijeengebrachte documenten. Door ‘de kist van de Kanunnik’ kon Van de Pas een nieuw licht werpen op tal van kwesties, die bij het ontstaan van de katholieke arbeidersbeweging hebben gespeeld, zoals het interconfessionalisme en de strijd tussen de stands- en de vakorganisatie. Hij probeerde daarbij te voldoen aan de maatstaf van de ‘profane geschiedschrijver’;=, die hij zelf als volgt omschreef: “Hij moet de feiten verhalen en dat met strikte liefde voor de waarheid. En wanneer hij niet in staat is deze feiten te verklaren, moet hij dit rondweg toegeven. Zijn opgave is niet dezelfde als die van een hagiograaf”. (Zie verder het lemma van Willem van de Pas op <http://www.vakbondshistorie.nl/dossiers/article/willem-van-de-pas.html>).

1958: Vanuit de matigheidsbeweging Sobriëtas wordt publiciteit gegeven aan het artikel van A.A.W.J. van Hedel ‘*Alfons Ariëns en de matigheid*’.

1958: Het passeren van de stichtingsakte van de stichting Het Ariëns-Comité is afgerond bij de notaris.

1959: De kerkelijke rechtbank in het informatief zaligverklaringsproces in het aartsbisdom Utrecht houdt zitting in Steenderen op 29 februari en 1 maart onder leiding van aartsbisschop Alfrink.

1959: In de abdij van Berne heeft de matigheidsbeweging “Sobriëtas” op zondag 14 juni 1959 haar 60-jarig jubileum herdacht. De vergadering heeft bijzondere aandacht gewijd aan actuele vraagstukken, waarvoor de vereniging zich gesteld ziet. Men overweegt ernstig een medisch adviseur aan het bestuur te verbinden. Ten einde Sobriëtas meer naar buiten te doen treden zal in 1960 een congres worden gehouden, waartoe samenwerking met het Ariëns-comité wordt gezocht. Uiteraard is men gedurende deze dagen telkens teruggekomen op de vraag wáat alcoholisme in deze tijd betekent en wat de kerk ermee te maken heeft. Pastoor van Haren uit Helmond heeft de vraag opgeworpen of de medische consultatiebureaux nog wel voldoen in de strijd tegen alcoholisme. Welk preventief werk Sobriëtas doet, was een andere vraag, die hij de jubilerende leden ter overweging mee naar huis gaf.

1959: Publicatie van het boek door Eleutherius Lohman ofm, causae postulator, *Stellingen en artikelen voor te leggen in de zaak der Zalig- en Heiligverklaring van de Dienaar Gods Alfons Ariëns, Priester van het Aartsbisdom Utrecht en Tertiarius van St.- Franciscus*, Woerden 1959, met als duidelijk herkenbare bron de laatste 20 pagina's van de biografie van Gerard Brom.

1959: In Maarssen, waar hij zijn laatste pastoraat uitoefende, is zondag 2 augustus wederom de sterfdag van Mgr. Alphons Ariëns herdacht. Van heinde en ver zijn vrienden en vereerders, individueel ofwel in groepjes met de autobus naar Maarssen gekomen. De pontificale H. Mis, opgedragen door mgr. Constans Kramer ofm, bisschop van Luan-Fu in China, gedelegeerd hoofdrechter in het zaligverklaringsproces, is bijgewoond door prof. Dr. Gerard Brom, prof. dr. L.F. Rogier, voorzitter van het Ariëns-Comité, dr. P. Kasteel, gezant te Dublin en vele bekende figuren uit de Katholieke arbeidersbeweging K.A.B. en de katholieke drankbestrijdingswereld. De predikant, pater E. Lohman ofm, postulator van het proces, vindt een dankbare tekst in het Evangelie van deze dag, waarin van Christus gezegd wordt: “Hij heeft alles goed gedaan.” Deze woorden zijn ook van toepassing, zo zegt hij, op Mgr. Ariëns, die als een weldoener onder het volk heeft geleefd. geheel zijn geestelijk leven, zijn sociale activiteit en bewogenheid, werden beheersd door de gedachte aan de barmhartige Samaritaan. Hij leerde, dat niet alleen sociale liefde noodzakelijk is, maar ook sociale rechtvaardigheid. Pater Lohman deelt mee, dat uit Maarssen zich vijftig mensen hebben opgegeven om onder ede te getuigen over de goedheid van hun vroegere pastoor. Na afloop van de plechtigheid in de kerk begeven der traditie getrouw zich velen naar het kerkhof om bij het graf van de Dienaar Gods te bidden. Voor het eerst is er dit jaar geen middagzitting met een Ariënsrede. Dat is vermoedelijk te wijten aan het tijdsbeslag dat een dergelijk gebeuren inhoudt.

1959: Donderdag 17 september 1959 wordt in Utrecht feestelijk het feit herdacht dat vijftig jaar geleden (om precies te zijn: 18 juli 1909) werd opgericht als centrale organisatie van de katholieke Nederlandse arbeiders: het “Bureau voor R. K. Vakorganisatie”, meestal kortweg genoemd het R. K. Vakbureau. Deze oprichting was de eerste bekroning van meer dan twintig jaren arbeid onder en voor de katholieke arbeiders, een arbeid die zich, na een moeizame strijd en veel tegenwerking, nu vijftig jaar geleden consolideerde. Uit dit vakbureau groeide in 1925 het R. K. Werkliedenverbond in Nederland om, na een tijdelijke onderduik gedurende de bezettingsjaren, in 1945 weer te herrijzen onder de naam K.A.B., Katholieke Arbeidersbeweging. De herdenking van het gouden jubileum vindt een hoogtepunt als om tien uur een plechtige H. Mis van dankbaarheid in de kathedrale kerk van St. Catharina te Utrecht wordt opgedragen door verbondsadviseur rector J. Doesburg. Om half drie is een

herdenkingszitting gehouden in gebouw Tivoli te Utrecht. De herdenkingsrede is uitgesproken door dr G. J. M. Veldkamp, staatssecretaris van Economische zaken. Het woord is verder gevoerd door verbondsvoorzitter J. A. Middelhuis, door de bisschop van Roermond, mgr P. J. A. Moors, namens het Nederlandse episcopaat, namens de regering door minister drs H A. Korthals en voorts door de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, mr dr Ch. J. M. A. van Rooy. Artistieke medewerking is verleend door het Nederlands Kamerkoor o.l.v. Felix de Nobel en door de voordrachtskunstenaar Ben Van Hest.

1959: Op het einde van zijn leven kan Gerard Brom nog getuige zijn in het aartsdiocesaan proces tot zaligverklaring van Alphons Ariëns. In juli één keer en vijf keer in september en oktober heeft Brom er gedurende twee zittingen per dag zijn getuigenis afgelegd. Het verslag van zijn verhoor bedraagt 40 pagina's. Een gebeurtenis, die diepe indruk op Gerard Brom heeft gemaakt, getuige zijn uitspraak na afloop: '*Nunc dimittis...*: Nu laat Gij Heer uw dienaar gaan in vrede naar uw woord'. Zes weken later op 30 november 1959 sterft Gerard Brom in in het Canisiusziekenhuis te Nijmegen.

1959: In de Drie Eendjes, het verenigingsgebouw van de parochie De Meerburg houdt pater Eleutherius Lohman ofm op 18 november een lezing met lichtbeelden over het leven van onze grote Nederlandse priester Dr. Ariëns, die in 1928 is gestorven. De spreker, zelf advocaat in de commissie ter voorbereiding van het zaligverklaringsproces in Rome van dr. Ariëns, blijkt uitstekend op de hoogte van het leven en werken van deze priester en zodoende is zijn verhaal met de beelden erg boeiend. Aanwezig zijn o.a. mgr. Constansz Kramer ofm, rechter in bovengenoemd proces, pastoor Kouwenhoven van de Meerburg en vele parochianen.

1959?: Eind jaren vijftig is er een veiling van diverse eigendommen van Alphons Ariëns om de kosten van het proces van zaligverklaring te financieren. De te verkopen stukken zijn alle gemerkt met een officieel naamplaatje, uitgegeven door Het Ariëns-Comité.

1959? (vermoedelijk; jaar is onbekend) Vierkante kusreliëk met reliëk van Alfons Ariëns, ontwerper onbekend soort reliëkhouders van metaal, verguld, hoogte: 11,6 cm breedte: 11,6 cm, thans aanwezig in het Moti Museum in Breda onder inventarisnummer G13411 Vierkante kusreliëk met een stukje van de toog van Alfons Ariëns 'ex ind. (=infuus) sp. Alph. Ariëns'. In deze jaren worden stukjes van de toog van Ariëns als gewaarmerkte reliëken verkocht. In het openbaar is het verboden reliëken van nog niet zalig en heilig verklaarde personen te vereren. Privé devotie is wel toegestaan. Die kerkelijke wet, wordt in dit geval, wel overtreden. Het vereren van potentiële zaligen vergroot immers de kans op wonderen die zijn toe te schrijven aan *Servus Dei* (dienaar van God). Wonderen 'op voorspraak van' zijn kerkrechtelijk nodig voor de zalig- en heiligverklaring. In deze vierkante kustafel is een groot fragment van de toog van Ariëns opgenomen. Gelovigen konden de achter glas aangeboden reliëk met een eerbiedige kus vereren.

1959: Ouders der leerlingen schenken op 27 oktober 1959 aan de dr Alphons Ariënschool 'n reliëf, aldus de 'Leidse Courant'. "Sinds ons Episcopaat zich heeft uitgesproken over de dringende noodzaak van oudercomité's, teneinde meer samenwerking te verkrijgen tussen gezin en school, groeit hun aantal en vergadert men met een grote regelmaat. De ouderavond welke gisteren in de aula van de fraaie Dr. Ariënschool te Leiden werd gehouden was méér dan een routine-vergadering. Het comité loste deze avond een belofte in, welke bij de op richting werd gedaan: de aanbidding van een wandplaqueette aan het schoolbestuur. Bovendien was pater P. Jansen S.C.J. uitgenodigd om, in het kader van de a.s. Amate, een schets te geven van zijn missiewerk in de Congo. Aanwezig waren, namens de Stichting R.K. Scholen, de heren v. d. Horst en de Munck, het hoofd der school, de heer C. J. Wijngaards alsmede zijn volledige staf en pastoor J. A. van Cleef.

Na de gebruikelijke agendapunten, waaronder bestuursverkiezing, i.v.m. periodiek

aftredenden, en financieel overzicht, verzocht de voorzitter van het ouder comité, de heer L. J. Wagenaar, aan het schoolbestuur het geschenk der ouders in ontvangst te willen nemen. De kunstzinnige plaquette werd hierna door de heer de Munck onthuld. De schepper van dit plastisch relief, beeldhouwer Ton van Muyden uit Rotterdam, heeft de aanwezigen een toelichting gegeven op zijn intentie. Hij heeft, ingevolge de opdracht, 'n uitdrukking willen geven van het leven en werken van dr. Ariëns en is daar o.i. met een doel bewuste stylering en vereenvoudiging van vorm, volkomen in geslaagd. Het reliëf bestaat uit vier delen, waarvan het intelligente profiel van deze grote priester domineert. Links onder: de priester te midden van de arbeiders, lerende de onderlinge solidariteit en verdieping van geestelijk en godsdienstig leven; daarboven: de „verbeelding" van het samengaan van de arbeiders in de op instigatie van Ariëns gestichte Kath. Werkliedenverbonden; geheel bovenaan: een weergave van een ge zond en harmonieus gezin, zijn grote doel in de verbeterde strijd tegen het drankmisbruik. Dit uit chamotte en pijpjarige geboetseerde kunstwerk is in genoemde vier delen aan elkaar gevoegd en op een in het oog lopende plaats, vlak naast de ingang, aan de muur gemetseld.

De heer de Munck sprak in zijn dankwoord over de geestelijke waar de van dit geschenk: de wetenschap dat het werk van schoolbestuur en onderwijskrachten wordt gedragen door de belangstelling der ouders. Spr. sprak de wens uit, dat dit uiterlijke teken van gemeenschappelijke offerzin vele generaties zal inspireren. Het schoolhoofd, de heer Wijn aards, was ook dankbaar voor de verfraaiing van zijn gebouw en deelde mede, dat het reeds lang verwachte schoolhek zonder dit is een school uiteraard zichzelf niet het volgend jaar zal worden ge plaatst. Tussen “nu en twintig jaar” is er naast de school een gymzaal komende, in afwachting daarvan zal het daarvoor beschikbare terrein door de gemeente worden opgehoogd en aangelegd als sportveld voor de leerlingen. Verder vroeg spr. de belangstelling der ouders voor de in gevoerde maandrapporten en over het gebleken tekort aan nachtrust van vele pupillen. In dit verband gaf hij een belangrijke tip t.a.v. het televisie-gebruik. Een aansporing tot medewerking bij het godsdienst onderwijs door controle en over horen van catechismuslessen besloot een reeks praktische wenken. Wegens het gevorderde uur besloot pater Jansen zijn inleiding te . bekorten en het accent te leggen op hetgeen in de missie (soms) kan worden bereikt. Spr. deed dit door vertoning van een door hemzelf gecommuniceerde film over een kampdag van Afrikaanse Verkenneren in zijn missiegebied. Het was slechts een aspect, maar door verhaal en kleurenopnamen uiterst boeiend. De explicaties van de pater waren kenmerkend voor zijn levenslustige persoonlijkheid vol grootse humor, zonder de welke, na de zegen van God, ook geen sla gen mogelijk is in de missie. Zo gaf hij ons een voorproefje van de Amate waar zijn congregatie hij vertelde het ons met duidelijke spijt niet vertegenwoordigd zal zijn i.v.m. het daarvoor geldende roulatie-systeem. Wie van ons realiseert zich, dat er in de binnenlanden van Afrika een St. Michel- en St. Josephgroep verkenners elke dag een goede daad doen en spoor zoeken? Zij zijn zwart, maar dat is dan ook het enige verschil! Pater Jansen gaf ons stof tot nadenken en stimuleerde ons Amate-bezoek door weinig te zeggen, maar machtig veel te tonen. In zijn dankwoord betrok de voorzitter ook de heer J. de Raay, hoofd van de St. Josephschool, die, door persoonlijke bediening en beschikbaarstelling van de projector, dit leerzame programmapunt had mogelijk gemaakt.”

1960: De Dr. Ariëns vereniging, sinds 1946 eigenaar van het Ariëns huis aan de Hamburgerstraat 38 in Utrecht, waar Ariëns in is geboren, is niet in staat het sterk vervallen monumentale pand te gaan restaureren. Het bestuur zoekt naar oplossingen in de zin van overdracht aan een nieuwe eigenaar, die aan het pand een waardige bestemming weet te geven.

1960: Dit jaar is het honderd jaar geleden dat Alphons Ariëns is geboren in Utrecht in de Hamburgerstraat. De Ariëns herdenkingsdag wordt daarom gehouden op vrijdag 29 april in de

Stadsschouwburg naar aanleiding van deze honderdste geboortedag. Aan de herdenkingszitting is een pontificale Hoogmis opgedragen door Bernard Kardinaal Alfrink in de kathedraal. Kardinaal Alfrink en de andere bisschoppen van Nederland, ministers, kamerleden, hoogleraren, leiders van de grote katholieke sociale organisaties, priesters en vele anderen uit de katholieke gemeenschap in al haar facetten zijn aanwezig. Spreker is onder meer Dr. Jan de Bruyn, pastoor van Houten, en hij zet in zijn rede '*Alfons Ariëns, een priester*', het moet wel uit eigen ervaring zijn, boeiend uiteen, hoe een priester leeft en zo'n leven boeien kan, ondanks allerlei alledaagsheid die er aan verbonden is. Van de festiviteiten wordt later een '*Verlag Herdenking honderste geboortedag pastoor dr. Alfons Ariëns*' (Uitgeverij De Lanteern, Utrecht 1960 met een *Ten geleide* door A.M. Jansen, pastoor te Maarssen en een *imprimatur* verleend door Constans Kramer ofm bisschop van Langu dd 21 juni 1960) uitgegeven, en de preek van Kardinaal Alfrink staat op pag. 5-8 afgedrukt. Prof. Dr. L.J. Rogier heeft de inleiding gehouden '*Alfons Ariëns, apostel van de kentering*' en deze rede is later in het '*Verlag Herdenking honderste geboortedag pastoor dr. Alfons Ariëns*' (Uitgeverij De Lanteern, Utrecht 1960) op pag. 9-16 afgedrukt. Toon Middelhuis, voorzitter van de KAB, houdt de speech '*Alfons Ariëns. Advocaat van de sociale rechtvaardigheid*', die in het '*Verlag Herdenking honderste geboortedag pastoor dr. Alfons Ariëns*' (Uitgeverij De Lanteern, Utrecht 1960) op pag. 17-27 is afgedrukt. De rede '*Alfons Ariëns, een priester*' van Dr. Jan de Bruyn, pastoor van Houten in het '*Verlag Herdenking honderste geboortedag pastoor dr. Alfons Ariëns*' (Uitgeverij De Lanteern, Utrecht 1960) is op pag. 28-46 te vinden.

1960: Postulator E. Lohman ofm bezorgt het boekje *Mgr. Dr. Alfons Ariëns. Zijn leven, zijn werk, zijn persoon*, dat uitgegeven wordt door het Ariëns-Comité. Uitgeverij Lumax te Utrecht verzorgt de technische uitvoering. De broodletter is Bembo. Het boekje is van 40 pagina's is geïllustreerd met foto's en eindigt met een noveengebied tot Alphons Ariëns en een gebed voor de zaligverklaring. Het imprimatur is verleend door Bernard Kardinaal Alfrink en Mgr. Constant Kramer ofm.. In 1971 is een tweede druk van het boekje verschenen.

1960: De jaarlijkse Ariënsdag te Maarssen wordt dit jaar gehouden op de sterfdag van dr. Alfons Ariëns, 7 augustus. Om 10.30 uur draagt mgr. C. Kramer ofm, bisschop van Luanfu in China en voorzitter van de rechtbank ter zaligverklaring van de dienaar Gods pastoor Ariëns, in de H. Hart-kerk een pontificale H. Mis op. Na de mis maken de deelnemers een stille bedetocht naar het graf van pastoor Ariëns op het kerkhof te Maarssen. In tegenstelling tot vorige jaren belegt het Ariëns-Comité na de middag geen zitting.

1960: De herdenking in Enschede geeft op 8 oktober ook aandacht aan de honderdste geboortedag van Ariëns. Bij wijze van uitzondering is er na de viering in de Jacobuskerk een stille tocht naar het Ariëns beeld, met aldaar een korte gebedsviering met zang en een gebed voor de zaligverklaring. In de Ariënsgedachteniskerk is er na een plechtige Hl Mis 's ochtends in de kerk, 's middags een samenkomst gehouden voor de Ariënsgedachteniskerk, buiten bij het beeld van Ariëns. Daarbij zijn toespraken gehouden, gebeden uitgesproken - onder meer een gebed voor de zaligverklaring - en gezongen.

1961: Uitgave van een devotie vouwprentje van Alphons Ariëns naar een portrettekening van Jan Toorop uit 1901, met als tekst '*Alphons Ariëns, bid voor ons*' door het Ariëns-Comité Nederland, Utrecht. Imprimatur door kard. Alfrink, Utrecht, 8 maart 1961. Op de binnenzijde een levensbeschrijving en noveengebied. Op de achterzijde een gebed voor de zaligverklaring (7,5 x 11,3 cm). Er is een tweede variant met op de voorzijde een foto van Alphons Ariëns in zijn Monseigneurstoga.

1961: Dekreet van Mgr. M. Jansen, bisschop van Rotterdam inzake het Diocesaan zaligverklaringsproces pastoor Alphons Ariëns, gegeven te Rotterdam, 24 april 1961.

“Aangezien - overeenkomstig de voorschriften van het kerkelijk wetboek - in het

bisschoppelijk zaligverklaringsproces van de Dienaar Gods pastoor Alphons Ariëns ook alle geschriften van voornoemde Dienaar Gods verzameld moeten worden, verzoeken wij u allen om binnen een maand de in uw bezit zijnde geschriften in te leveren bij Ons of bij de griffier van de desbetreffende kerkelijke rechtbank, pater Monulphus Gemmeke O. Carm, prior van het Carmelietenklooster, Lyceumstraat 36 te Oldenzaal. Onder geschriften wordt verstaan: brieven, briefkaarten, preken, toespraken, dagboek-notities, autobiografische aantekeningen, kortom alles wat de Dienaar Gods geschreven of aan anderen gedictieerd heeft. Gedrukte artikelen en brochures, door de Dienaar Gods geschreven, hoeft U evenwel niet op te sturen. Na enige tijd - als de geschriften gefotocopieerd zijn - ontvangt u de ingeleverde exemplaren weer terug. Bovendien wijzen Wij u allen op uw plicht Ons mede te delen wat - volgens u - pleit tegen de deugdzaamheid en heiligheid van pastoor Alphons Ariëns en Ons op de hoogte te stellen van de bijzondere betrekkingen waarin u tot de Dienaar Gods gestaan hebt. Deze plicht rust niet op degenen die reeds als getuige in het informatief proces gehoord zijn. Deze mededelingen kunt u verstrekken rechtstreeks aan Ons of aan de Promotor Fidei in dit zaligverklaringsproces, pater Dr. Anacletus van Breda O.F.M.Cap., Capucijnenklooster, Molenstraat 195 te Helmond.”. Vergelijkbare decreten zijn ook door de andere bisschoppen van de Nederlandse kerkprovincie in hun bisdommen uitgevaardigd.

1962: De kerkelijke rechtbank zet na 62 zittingen en het horen van 93 getuigen een punt achter haar publieke werkzaamheden in het proces van zaligverklaring van Alphons Ariëns en start met de schriftelijke verwerking.

1963: In oktober 1893 werd de Utrechtse Diocesane Bond van R.K. Werkliedenverenigingen in het Aartsbisdom Utrecht opgericht. Na de Tweede Wereldoorlog werd de bond heropgericht onder de naam Utrechtse Diocesane Bond der Katholieke Arbeiders Beweging. De Bond viert op 1 oktober 1963 het 70-jarig jubileum en neemt tijdens dit feest tevens afscheid van zijn eigen bestaan, omdat er dit jaar structuurwijzigingen in voorbereiding zijn inzake het in leven roepen van het nieuwe Nederlands Katholiek Vakverbond (NKV). Als huldeblijk aan de stichter dr. Ariëns wordt op initiatief van bestuurder Theo van Tongeren een collecte voor een goed doel geopend, namelijk een nieuw grafmonument op het kerkhof Beresteijn te Maarssen.

1963: De 35e jaardag van de sterfdag van pastoor Alphons Ariëns is zondag 4 augustus gevierd in Maarssen. Kardinaal Alfrink, zelf oud-kapelaan van Mgr. Ariëns in de Maarssense tijd gaat voor in de pontificale Hoogmis, die is uitgezonden door het Katholieke Kerkgenootschap. Enkele jaren geleden hebben de parochianen van Maarssen de Hl. Hartkerk ontdaan van alle franje en een stijlvol bedehuis opgeleverd. De camera's hebben dat nu duidelijk laten zien. Gedurende de gehele dienst zijn de beelden van Hans Wortelboer afwisselend, ook om het centrale deel van het kerkgebouw heen, althans voor zover mogelijk. Mede-celebrant is Mgr. Constans Kramer ofm, de verdreven missie-bisschop uit China. Voorafgaande aan een korte levensschets van Ariëns heeft Kardinaal Alfrink de grondslag van de heiligenverering in de Katholieke Kerk verklaard: ze is uiteindelijk Godsverering. Na de Hl Misviering zijn de deelnemers gewandeld naar het graf van Alphons Ariëns, waar een korte gebedsdienst is gehouden.

1963: In het KRO programma van dinsdag 6 augustus 1963 brengt Hans Wortelboer pastoor Alphons Ariëns nog eens in beeld.

1964: Op 1 januari 1964 wordt het Nederlands Katholiek Vakverbond (NKV) opgericht. De standsorganisaties en de diocesane bonden worden opgeheven. Het NKV wordt een centrale, een federatie van zelfstandige vakbonden. Alle diensten en instellingen en ook alle andere taken van de diocesane bonden worden overgenomen door de centrale.

1964: In Maarssen wordt in verband met de vakantie van bouwvak- en textielarbeiders bij

wijze van proef de herdenking en de bedevaart naar het graf van Ariëns verschoven naar de laatste zondag van de maand augustus. Waarschijnlijk sorteert deze ingreep weinig effect, want tot ver in de jaren zeventig blijft de herdenking doorgaan op de eerste zondag van augustus.

1964: Het Twents Ariënscomité gaat er toe over de herdenking niet meer op één plaats in Enschede te houden, maar deze te laten rouleren over verschillende plaatsen c.q. kerken in Twente. Eveneens besluit men de herdenking niet meer rond zijn sterfdatum (7 augustus), maar in het voorjaar rond zijn geboortedatum op 26 april te laten plaatsvinden.

1965: Het is gebruik dat de rector van het Nederlands College in Rome postulator wordt tijdens de apostolische fase van zaligverklaringsprocessen uit de Nederlandse bisdommen. Mgr. Jo W.L. Damen, priester uit het bisdom Roermond, is al vanaf 1951 Rector van het Nederlands College. Volgens dit gebruik wordt hij op 30 maart benoemd tot de postulator in de *Causa Alphons Ariëns*. Han Lohman ofm, tot nu toe de postulator tijdens het diocesane proces, wordt nu vice-postulator.

1965. Kardinaal Alfrink bezoekt op 26 juli de kerkelijke rechtbank in het proces Alphonse Ariëns en neemt kennis van de voortgang en heeft uitvoerig inzage in alle acten. De kerkelijke rechtbank heeft een onderzoek verricht naar de geschriften van Ariëns (honderden preken, 500 schriften met preken en toespraken) en 3.000 brieven. De vice-postulator E. Lohman ofm toont het voltooid overzicht van de Ariëns geschriften, zoals opgemaakt tijdens het zaligverklaringsproces. De 500 schriften met preken en toespraken zijn door acht theologen bestudeerd op geloof, zeden en op karaktereigenschap. Die acht theologische stemmen, die door de rechtbank verzameld zijn, worden gebundeld. De resultaten zijn in het Italiaans vertaald.

1965: Op 1 augustus 1965 wordt het diocesaan zaligverklaringsproces in een plechtige zitting van de kerkelijke rechtbank in de parochiekerk te Maarssen officieel gesloten. De zitting is na de eucharistieviering in de HI Hartkerk, en is de 71ste in het informatief proces en tevens de derde van het zgn. geschriftenproces. Naar men veronderstelt is nu voldoende feitenmateriaal verzameld om met succes een proces in Rome aanhangig te maken. In totaal is op drievoudige manier documentatie verzameld, te weten ‘*super fama sanctitatis*’, ‘*super non cultu*’ en ‘*super scriptis*’. De Promotor Fidei, pater Anacletus van Breda, verklaarde dat hij vanaf 3 augustus 1958 het proces nauwkeurig heeft gevolgd, alle acten heeft ingezien en dat hij deze zonder bezwaar heeft kunnen aanvaarden. Van de getuigenverklaring is een Italiaanse vertaling gemaakt. De kardinaal verklaart daarop alle acten voor authentiek en verzoekt de secretaris van het aartsbisdom alle originele acten in het archief van het aartsbisdom op te bergen. Tijdens de sluitingszitting wordt de vice-postulator pater Lohman ofm beëdigd, die de geloofsbrieven aan de H. Congregatie der Riten en verering der heiligen in Rome moet overhandigen.

1965: De KRO zendt op woensdag 4 augustus 1965 om 22.00 uur een documentaire uit over het Alphons Ariëns proces, aldus de aankondiging in de ‘Friese koerier : onafhankelijk dagblad voor Friesland en aangrenzende gebieden’ van dinsdag 3 augustus 1965 op pagina 2.

6. Van het diocesaan proces in het aartsbisdom Utrecht naar het indienen van de *Positio introductione causae* in Rome (1965-1983)

1965: Nadat in 1965 de aartsdiocesane afdeling van de Katholieke Arbeiders Beweging hiervoor financiën beschikbaar heeft gesteld vanwege het zeventigjarig bestaan, worden plannen gemaakt voor de sloop van de kapel voor Ariëns op de RK begraafplaats in Maarssen

om plaats te maken voor een nieuw grafmonument. Het ontwerp van architect Koldewey senior uit Voorburg voorziet achter het graf van Ariëns in de bouw van een halfronde muur van handvormstenen in Waalformaat van een gele, met wat rood genuanceerde kleur. Daarop is het portretmedaillon en de tekst 'Ariëns priester' aangebracht. Het reliëfportret van pastoor Ariëns is door Leo Brom (1896-1965) gemaakt en is eveneens te zien in een vitrine aan de zuidwand van de parochiekerk. Ter vervanging van de oude liggende grafsteen wordt een licht verhoogde stenen graftombe gemetseld. Op deze tombe wordt een metalen kruis aangebracht.

1965: Voorzitter Rogier geeft de voorzittershamer van het Ariëns Comité door aan Prof. P.A.J.M. (Piet) Steenkamp.

1965: In het najaar wordt de apostolische fase van het zaligverklaringsproces van Alphons Ariëns aanhangig gemaakt door pater Han Lohman, nu vice-postulator. In de causa zijn de stellingen en artikelen opgesteld en met bewijzen onderbouwd. Het gaat om een boekje van 70 pagina's waarin eerst een korte biografie staat, vervolgens een schets van Ariëns' sociale activiteiten en tenslotte een uiteenzetting van zijn deugden. Deugd voor deugd wordt daarin nageplozen, eerst de goddelijke deugden van geloof, hoop en liefde, dan de zedelijke deugden van verstandig beleid, rechtvaardigheid, sterkte en matigheid. In een flink aantal mappen zijn de documenten bij elkaar gebracht, die de stellingen van het proces bewijzen. Naast de 14 banden met processtukken zijn er 6 banden met documenten (vanaf het geboortebewijs tot en met de akte van overlijden), 24 banden met een kleine 3.000 gekopieerde brieven, en tenslotte een verzameling met alle geschriften, artikelen, brochures, toespraken, preken die op naam van Ariëns staan. In het dossier zit bijvoorbeeld een briefje uit 1887 waarin Ariëns aan Don Bosco vraagt om zijn gebed. In het archief ook de reisschetsen die Ariëns schreef voor dagblad 'De Tijd' over zijn Italië reis in 1888. En dan is het omvangrijke dossier met preken en conferenties van Ariëns nog buiten beschouwing gelaten.

1965: Na overbrenging naar Rome in zware hutkoffers is het gehele dossier overgedragen aan Mgr. Frutaz, de ondersecretaris van de H. Congregatie der Riten in Rome. Op verzoek van Mgr. Damen, postulator te Rome, is verlof gegeven om het apostolisch proces te openen. De lakzegels zijn officieel verbroken. Twee groepen van theologen moeten de brochures, artikelen en brieven van Ariëns onafhankelijk van elkaar bestuderen. Ze moeten zorgvuldig nagaan of er geen dwalingen in deze geschriften voorkomen. Tevens moeten zij een gefundeerd oordeel geven over het karakter, de mannelijke godsvrucht en het geestelijk leven van pastoor Ariëns. Als dit werk gedaan is en alle geschriften zijn onderzocht, breekt een volgende fase in de procesvoering aan. Dan zal een advocaat uit de processtukken het zogenaamde summarium samenstellen, waarop het apostolische proces wordt gevoerd. Deze verantwoordelijke taak zal worden opgedragen aan Mgr. Salvatore Vitale, die op dit gebied heeft bewezen een bekwaam vakman te zijn.

1965: Publicatie en vertaling anno 18 november 1965 van de processtukken in de *Altera Copia Publica*. De gewaarmerkte digitale kopie van de *Altera Copia Publica*, op verzoek van het Ariëns-Comité gemaakt door de Congregazione delle Causae Dei Sancti, dateert van 12 februari 2013.

Altera Copia Publica Inquisitionis dioecesis in Cura Ultraiecten constructae super Vita et Virtutibus necnon fama sanctitatis Servi Dei Alphonsi Ariëns sacerdotis archidioecesis ultraiectensis et tertii ordinis franciscalis sodalis (1860-1928), Volumen I en II, Processi Informativi, anno 1965.

Altera Copia Publica Inquisitionis dioecesis in Cura Ultraiecten constructae super Vita et Virtutibus necnon fama sanctitatis Servi Dei Alphonsi Ariëns sacerdotis archidioecesis ultraiectensis et tertii ordinis franciscalis sodalis (1860-1928), Volumen III, IV, V, VI, VII,

VIII en IX, Processi Informativi versio Italica, anno 1965

Altera Copia Publica Inquisitionis dioeceseanae in Cura Ultraiecten constructae super Vita et Virtutibus necnon fama sanctitatis Servi Dei Alphonsi Ariëns sacerdotis archidioecesis ultraiectensis et tertii ordinis franciscalis sodalis (1860-1928), Volumen X, Processi Informativi, Positiones et articuli, notula testium, interrogatoria, anno 1965

Altera Copia Publica Inquisitionis dioeceseanae in Cura Ultraiecten constructae super Vita et Virtutibus necnon fama sanctitatis Servi Dei Alphonsi Ariëns sacerdotis archidioecesis ultraiectensis et tertii ordinis franciscalis sodalis (1860-1928), Volumen XI, Processi Informativi, Positiones et articuli versio Italica, anno 1965

Altera Copia Publica Inquisitionis dioeceseanae in Cura Ultraiecten constructae super Vita et Virtutibus necnon fama sanctitatis Servi Dei Alphonsi Ariëns sacerdotis archidioecesis ultraiectensis et tertii ordinis franciscalis sodalis (1860-1928), Volumen XII, Processi Informativi, Positiones et articuli, notula testium, interrogatoria, anno 1965

Altera Copia Publica Inquisitionis dioeceseanae in Cura Ultraiecten constructae super Vita et Virtutibus necnon fama sanctitatis Servi Dei Alphonsi Ariëns sacerdotis archidioecesis ultraiectensis et tertii ordinis franciscalis sodalis (1860-1928), Volumen XIII, Processi Informativi, Interrogatorium, anno 1965

Altera Copia Publica Inquisitionis dioeceseanae in Cura Ultraiecten constructae super Vita et Virtutibus necnon fama sanctitatis Servi Dei Alphonsi Ariëns sacerdotis archidioecesis ultraiectensis et tertii ordinis franciscalis sodalis (1860-1928), Volumen XIV, Processi Informativi, Processi super 'non cultu', anno 1965

1966: Omdat in de tweede helft van de jaren zestig de leiding van het aartsbisdom Utrecht zich onder impuls van het aartsdiocesaan zaligverklaringsproces nadrukkelijker dan voorheen heeft geëngageerd met de beoogde zaligverklaring, gaat veelal een van de bisschoppen voor bij de herdenkingsplechtigheid in Maarssen en de bedevaart bij het graf van Ariëns. Op de Ariënszondag van 5 augustus 1966 gaat Bernard Kardinaal Alfrink voor in de plechtige eucharistieviering in de Hl Harkerk en hij wordt daarbij geassisteerd door pastoor J.B. van den Beld (vroeger te Boekelo) en kapelaan J.J. Brosschot (afkomstig uit Enschede). De plechtigheid is bijgewoond door onder meer Mgr. C. Kramer ofm, voorzitter van het bisschoppelijke rechtbank, oud-voorzitters van het NKV A.J. Middelhuis en staatssecretaris P.J. Mertens, oud-voorzitter Huub Huysman van de vroegere Bond van werknemers in de textielindustrie 'St Lambertus' en vele Ariënsvrienden uit het land en vooral Twente. Kardinaal Alfrink verzorgt de predikatie en maakt daarin bekend dat de stukken van het zaligverklaringsproces naar Rome zijn gebracht. Degeen die namens de Congregatie van de Heiligverklaringen in Rome aangewezen is om zijn oordeel te geven over deze causa, is met zijn werk gereed. Deze prelaat heeft laten weten, aldus de Kardinaal, dat hij het Ariënsproces een uitzonderlijk interessant geval acht; een van de meest interessante, die hij in zijn jarenlange praktijk te behandelen heeft gekregen. In zijn preek gaat Kardinaal Alfrink verder in op de boeiende figuur van Alphons Ariëns. "Zijn kracht was dat hij in naam van het Evangelie sprak en deed. Men heeft hem voor rood uitgekreten. Men heeft hem links genoemd. Maar Ariëns was niet rood. En Ariëns was niet links. Hij was alleen maar consequent Christen en - als priester van de Kerk - boodschapper van het Evangelie." Na de plechtigheid in de kerk volgt de traditionele stille tocht naar begraafplaats Beresteijn aan de Vecht, waar een korte gebedsdienst is gehouden bij het graf van Ariëns.

1966: Charles Vos maakt in 1938 in opdracht van Mgr. van de Venne, president van Rolduc, een beeld van Ariëns. Ariëns verbleef op Rolduc tussen 1870 en 1878. Als materiaal dient een zware eikenhouten balk, afkomstig uit het oude Rolduc. Op 6 juli 1938 is het beeld gereed

gekomen en het wordt op 30 oktober 1938 onthuld. Het is een betrekkelijk traditionele uitbeelding. Vanwege de voorbeeldfunctie die van het beeld moest uitgaan, heeft Vos waarschijnlijk gekozen voor een herkenbaar en voor een brede doelgroep vooral 'leesbaar' beeld. Ariëns (de meester) slaat zijn linkerarm om zijn leerling heen, en pakt met zijn rechterhand de hand van de leerling vast. In de loop van 1966 maakt René van Seumeren naar het voorbeeld van het beeld van Charles Vos in gips een fraaie kopie voor de parochiekerk van Marssen, en deze kopie krijgt de naam: 'Ariëns en de arbeider'. Deze kopie is in de HI Hartkerk op een kleine console tentoon gesteld boven de zij-ingang.

1966: De Utrechtse Bond van de voormalige Arbeidersbeweging (1932-1965) vierde zijn zeventigjarig bestaan in oktober 1963 voluit. In oktober 1893 werd immers de Utrechtse Diocesane Bond van R.K. Werkliedenverenigingen in het Aartsbisdom Utrecht opgericht. Als huldeblijk voor het zeventigjarig feest is op initiatief van Theo van Tongeren een donateuractie gestart met als doel om voor de stichter van de Bond Mgr. Dr. Alphons Ariëns een mooier en waardiger graf te maken. Theo van Tongeren, geboren op 14 augustus 1913, is bestuurder van de de Utrechtse Diocesane Bond van R.K. Werkliedenverenigingen in het Aartsbisdom Utrecht. Hij woont in Oog en Al in Utrecht en is in 1964 vanwege zijn grote verdiensten voor de sociale organisaties door de Paus benoemd tot Ridder in de Orde van de H. Sylvester. In november 1966 wordt bij notariële akte, verleden voor notaris mr. J. Goemans te Zeist, een bedrag van bijna veertig mille (39.785,62 gulden) overgedragen aan het Ariëns-Comité. Dit kapitaal moet voor het jaar 1980 aan het doel, een mooiere rustplaats voor Alphons Ariëns op de begraafplaats Beresteijn te Maarssen, besteed zijn. Het Ariëns-Comité heeft de belangrijke gift in dank aanvaard en gaat met Bernard Kardinaal Alfrink, de betrokken 14 augustus 1913, autoriteiten (kerkelijk en burgerlijk) en deskundigen overleggen welke oplossing als de beste kan worden aanvaard.

1966: Het Ariëns-Comité heeft december 1966 de navolgende samenstelling: Mgr. Constans Kramer ofm, bisschop van Luanfu, voorzitter; Prof. Dr. P. Steenkamp te Eindhoven, vicevoorzitter; drs. L. Oorspring te Utrecht, secretaris; drs. P. Dercksen te Bilthoven, penningmeester; Mgr. A. Jansen te Maarsen, Mr. H. Hoogenhuis, de heer J.A. Middelhuis te Utrecht en pater E. Lohman ofm te Woerden, allen leden.

1966-1970: Brievenactie met ondersteuning en aanbevelingen na indiening van de stukken van het diocesaan proces rond Alphons Ariëns augustus 1966 - oktober 1970. De brieven zijn geschreven door kardinalen, bisschoppen, rectoren van seminaries en katholieke universiteiten, pastoors van de plaatsen waar Ariëns gewerkt heeft, oversten van congregaties, directeurs van katholieke organisaties, de katholieke vakbeweging, de katholieke vrouwenbond, ministers van het kabinet Cals en commissarissen der Koningin. Het geheel van deze brieven is in het Italiaans vertaald gebundeld door Amatus Petrus Frutaz, subsecretaris van de *Congregatio De Causis Sanctorum* in Rome dd. 04 juli 1977 onder N 1045/387.

1967: Het Ariëns-Comité heeft een donateuractie gestart. Alle clerus van de bisdommen hebben een brief ontvangen met het verzoek het werk van het Ariëns-Comité te willen ondersteunen met een jaarlijkse gift van vijf gulden. Aan oversten van kloostersm besturen van ziekenhuizen, onderwijsinstellingen, bejaardentehuizen, enz. is om een jaarlijkse bijdrage naar vermogen gevraagd. Er hebben zich een bevredigend aantal nieuwe donateurs opgegeven. Ook gaat het Ariëns-Comité bulletins, brochures, devotieprentjes en boeken maken en verspreiden onder de belangstellenden en donateurs.

1967: Op zondag 6 augustus wordt de sterfdag van Alphons Ariëns op plechtige wijze in zijn parochiekerk te Maarssen herdacht. De gehele dag staat in het teken van de herdenking. Het is gebruik geworden dat de parochianen van Maarssen op de eerste zondag van augustus niet

naar de pontificale hoogmis gaan, zodat hun plaatsen in de kerk beschikbaar zijn voor de mensen uit het land die naar de Ariënsdag komen. Het Ariëns-Comité heeft samen met de pastoor van Maarssen gezocht naar een oplossing, waardoor de parochianen geen toeschouwers, maar ook deelnemers aan de Ariënsdag zijn. Voor het eerst is daarom in dit weekeinde in alle H. Missen over het leven en werken van pastoor Ariëns gepreikt, vanaf zaterdagavond tot en met de avondmis op zondag door de voorzitter van het Ariëns-Comité Mgr. C Kramer ofm. De pontificale hoogmis van 11.00 uur wordt opgedragen door Eminentie Bernardus Kardinaal Alfrink, aartsbisschop van Utrecht. Mgr. C. Kramer ofm, bisschop van Luan-fu en voorzitter van het Ariëns-Comité verzorgt de preek. Na afloop van de plechtigheid heeft de stille bedetocht naar het kerkhof Beresteijn plaats, waar het stoffelijk overschot van pastoor Ariëns begraven ligt en mensen hun gebeden kunnen doen. Er is bij het graf een korte gebedsdienst gehouden.

1967: De uitspraak van de eerste theologische kardinalen Commissie ofwel *Iudicium prioris Theologi Censoris* wordt op 20 oktober 1967 te Rome gepubliceerd.

1968: De katholieke kerk van Nederland is in enorme beroering en verandering, mede door de doorwerking van het Concilie Vaticanum II (1962-1965) en het Pastoraal Concilie van de Nederlandse Kerkprovincie (1966-1970). De veranderingen in gebedspraktijken, liturgische riten, volksdevoties en vereringen zijn evenzeer gaande. In april 1968 schrijft de vice-postulator E. Lohman ofm in de zaak Ariëns ter uitdaging een artikel in het mededelingenblad van de Bisschoppenconferentie 'Een-twee-een' onder de vraag 'Behoort de verering der heiligen tot de voltooid verleden tijd of niet?'. Natuurlijk luidt zijn antwoord ontkennend. Het artikel besluit met een oproep aan de circa 3.000 lezers van het tijdschrift om donateur te worden van het Ariënscomité, dat belangstelling voor Ariëns wil wikken als "een voor deze tijd bij uitstek in godsdienstig en sociaal opzicht leidinggevende figuur." Enkele maanden later blijkt dat de oproep heeft geleid tot slechts zeven reacties. Het heeft er alle schijn van dat aan het einde van de zestiger jaren in Nederland de verering van zaligen en heiligen door de katholieken op een andere en minder uitbundige manier wordt gedaan.

1968: Woensdag 7 augustus 1968 is het veertig jaar geleden dat pastoor Alphons Ariëns in de late namiddag omstreeks vijf uur in het Moederhuis van de zusters van de Hl. Joseph op de Vlasakkers in Amersfoort overleed. Traditiegetrouw wordt ook dit jaar de Ariënsdag in Maarssen gehouden op 4 augustus, de eerste zondag van de maand. Om 11.00 uur wordt de pontifikale hoogmis in de parochiekerk opgedragen door Zijne Eminentie Bernardus Kardinaal Alfrink. De predikatie wordt verzorgd door pater Monulphus Gemmeke, prior van het Karmelietenklooster te Deventer, die griffier van de kerkelijke rechtbank van het aartsbisdom Utrecht is geweest. In zijn preek gaat hij in op de betekenis van de verering der heiligen voor deze tijd. Pater Gemmeke lanceert de originele suggestie, dat iedere kerkprovincie haar deugdzame en betekenisvolle personen op de voorgrond zou mogen stellen. De slotzitting van het Pastoraal Concilie in Nederland zou daarvoor een goede gelegenheid vormen. Wanneer mocht blijken, dat de invloed van een heilig persoon zich tot ver buiten de regionale grenzen verbreidt, kan hij tot een heilige van de algemene Kerk worden uitgeroepen. De belangstelling is bijzonder groot. Opvallend is het grote aantal Twentenaren, voornamelijk afkomstig uit Enschede en Haaksbergen. Onder hen ondermeer deken N.S. van Dijk uit Enschede, oud-deken G.L. Veeger uit Almelo, wethouder A.F. van der Heijden uit Enschede, die voorzitter is van het Twents Ariënscomité. Ook verschillende door Ariëns opgerichte verenigingen en instellingen zijn vertegenwoordigd. De Koninklijke Leo Harmonie, 75 jaar geleden door kapelaan Ariëns te Enschede gesticht en naar Leo XIII, de Paus van de encycliciek *Rerum Novarum* genoemd, is voltallig aanwezig. Het korps heeft gestoken in gloednieuwe uniformen een zeer verzorgde muzikale omljsting gegeven aan de pontificale hoogmis en speelt bij het graf van de Dienaar Gods op het kerkhof Beresteijn

enige koralen. Daarna gaat het in optocht terug naar Maarssen, waarna tot besluit op Doornburgh een aubade is gebracht aan kardinaal Alfrink, Mgr. Kramer en pastoor van de Beld plus de aanwezige zusters

1968: Het Ariëns-Comité schrijft in augustus 1968 in het *Ariëns Bulletin 4*, dat het Ariënsproces in Rome gewoon doorgaat. Welke geruchten over stopzetting van het beatificatieproces in den lande ook de ronde mnogen doen: van ophouden met het Ariënsproces is geen sprake. Dit jaar worden in Rome de geschiften van Ariëns zorgvuldig nagekeken. Tevens worden verbeteringen aangebracht in de Italiaanse vertaling van het proces, dat in ons land over de roep van heiligheid gevoerd is. Zodra men daarmee gereed is komt het proces in een volgende fase van behandeling.

1969: De uitspraak van de tweede theologische kardinalen Commissie ofwel *Iudicium alteris Theologi Censoris* wordt op 24 maart 1969 te Rome gepubliceerd.

1969: Paus Paulus VI vaardigt op 8 mei de Apostolische Constitutie *Sacra Rituum Congregatio* uit, waarmee de bestaande Sacra Congregatio voor de Riten verdeeld wordt in twee congregaties. Allereerst een Congregatie voor Goddelijke Devotie en ten tweede een Congregatie voor de Zalig- en heiligverklaringen, de Congregatio pro Causis Sanctorum. De laatste Congregatie krijgt drie Commissies, bureaus of kantoren, te weten die van de kerkelijke rechtbank, die van de Algemeen Promotor van het Geloof en die van de historisch-juridische Commissie. Met deze Apostolische Constitutie wijzigt de procedure van een proces tot zalig- en heiligverklaring aanzienlijk, maar het wordt wel duidelijker wie over welke stap van het proces verantwoordelijk is. De eerste prefect van de Congregatio pro Causis Sanctorum wordt Paolo Bertoli, die dit zal doen tot 1973.

1969: Na de sloop van de oude grafkapel is naar een ontwerp van architect Koldewey senior uit Voorburg achter het graf van Ariëns een halfronde muur gemetseld van handvormstenen in Waalformaat van een gele, met wat rood genuanceerde kleur. Daarop is het portretmedaillon en de tekst 'Ariëns priester' aangebracht. Het reliëfportret van pastoor Ariëns is door Leo Brom (1896-1965) gemaakt en is eveneens te zien in een vitrine aan de zuidwand van de parochiekerk. Ter vervanging van de oude liggende grafsteen wordt een licht verhoogde stenen graftombe gemetseld. Op deze tombe wordt een metalen kruis aangebracht.

1969: De officiële plechtige schouwing van de overblijfselen en de herbegravenis van Ariëns in zijn nieuwe grafmonument op de RK begraafplaats in Maarssen vindt plaats op 4 juli 1969 in aanwezigheid van kardinaal Alfrink. Voorafgaand aan deze gebeurtenis hadden de patholoog-anatomen Prof. Dr. Th. Vossenaar en Dr. L. van Gorp van de universiteit Utrecht de stoffelijke resten gereinigd en geconserveerd. Voorts zijn aanwezig Mgr. C. Kramer, bisschop van Luan-Fu, de advocaat van de duivel van het zaligverklaringsproces, een secretaris, artsen, timmerlieden en metselaars. De stoffelijke overblijfselen van Mgr. Ariëns zijn gehuld in een nieuwe franciscaans pij en neergelegd in een nieuwe kist. In de nieuwe kist is een gekalligrafeerde oorkonde gelegd, die eerst door alle aanwezigen is ondertekend, te beginnen door Kardinaal Alfrink die met zijn secretaris in de namiddag aanwezig is om de herbegravenis te leiden met een korte liturgische plechtigheid. Om de kist is een zinken omhulsel aangebracht, dat dicht gesoldeerd is. De kist is geplaatst op een vloer van gewapend beton, afgedekt met een betonnen plaat en daarna is de licht verhoogde graftombe opgemetseld.

1969: Op de Ariënsdag van zondag 3 augustus 1969 wordt de pontificale Hoogmis in de Hl Hartkerk opgedragen door Bernard Kardinaal Alfrink, die ook de predikatie verzogd. Daarna is er een stilletocht naar het vernieuwde graf van Mgr. Ariëns, waar een korte gebedsdienst wordt gehouden. De 'preek bij gelegenheid van de Arënsherdenking te Maarssen op zondag 3

augustus 1969' van Em. Bernard Kardinaal Alfrink is integraal gepubliceerd in het *Ariënsbulletin* 7 van december 1969. Een citaat uit de aanhef. "Als u straks een bezoek brengt aan zijn graf, zult u kunnen zien hoe door de goede zorgen van het Ariënscomité en door de goede smaak van architect Koldewey de entourage van het graf is vernieuwd. Het is een geschenk van de Nederlandse Katholieke Werknemers Organisatie, die nooit vergeten heeft hoeveel de emancipatie van de werknemer in Nederland aan Ariëns te danken heeft en die bij gelegenheid van het zeventigjarig bestaan van de organisatie aan deze dank een tastbare vorm heeft gegeven. Het is naar mijn gevoelen een zeer fraai en smaakvol geheel geworden, anderzijds sober en zonder overdaad. De door de werknemers beschikbaar gestelde gelden zouden het mogelijk hebben gemaakt een uitbundiger en kostbaarder schrijn te realiseren, Maar alle betrokkenen hebben – terecht, dacht ik – gemeend meer in de geest van pastoor Ariëns te handelen door te streven naar eenvoud en soberheid. In de achterwand is wederom het bekende bronzen reliëf van het portret van Ariëns aangebracht, dat Brom in 1930 heeft vervaardigd. En aan de andere zijde de korte lapidaire aanduiding in de bekende bronzen letters, eveneens van Brom, 'Ariëns priester'. Twee woorden, Het kan nauwelijks korter. Maar het is de markante, alles zeggende formule die heel de persoonlijkheid van deze mens omvat en omsluit. Van zijn menselijk zijn – van zijn vele en veelsoortige activiteiten – van zijn wat men heden te dage zo graag medemenselijkheid noemt – van zijn geestelijk leven – kortom van zijn leven en van zijn dood".

1970: Te Rome heeft Mgr. J. Damen, postulator van het Alphons Ariënsproces op 19 januari 1970 Mgr. Salvatore Vitale tot kerkelijk advocaat van het Ariënsproces benoemd. Op grond van de akten en documenten, afkomstig uit Utrecht, stelt de nieuwe functionaris een schriftelijk pleidooi op, dat in de vaktiaal een "*Summarium documentorum*" genoemd wordt. Op dit betoog zal door de H. *Congregatio pro Causis Sanctorum* - het officiële door de paus daarvoor ingestelde ministerie - het apostolisch proces gevoerd worden. Mgr. Vitale staat in Rome bekend als een bekwaam vakman, die in het verleden op dit gevoed zijn sporen heeft verdiend. Tegelijkertijd worden de banden tussen het Ariënscomité en de leiding van het aartsbisdom aangehaald. Naar verwachting zou een gezamenlijke inspanning eerder de beoogde zaligverklaring kunnen bewerkstelligen. Concreet leidt dit tot de benoeming van een hooggeplaatste kerkelijke functionaris tot voorzitter van het Ariëns-Comite. De eerste die als zodanig optreedt, is Mgr. Kramer, de toenmalige voorzitter van de aartsdiocesane kerkelijke rechtbank. In de jaren daarna is het veelal de residerende aartsbisschop die als zodanig optreedt.

1970: Sommigen hebben Ariëns een woelwater gevonden. Maar iedereen heeft kunnen constateren, dat deze man niet stil kon zitten. Door deze ervaring zou een andere vergeten kunnen worden, nl. dat deze beweeglijke priester 'een groot deel' van zijn leven achter zijn bureau heeft doorgebracht; dat hij een ontzaglijk stuk van zijn werk met zijn pen heeft verzet. De koffer, waarin de geschriften van Ariëns aan de Riten-congregatie werden afgeleverd, was zo groot, dat hij daar de vraag uitlokte of de postulator misschien het stoffelijk overschot had meegebracht. Daar had de postulator op mogen antwoorden, dat hij niet het "stoffelijk", maar wel het "geestelijk overschot" kwam brengen. Dit "geestelijk overschot" is in Rome onderzocht en het oordeel van 'de censoren werd in het begin van dit jaar bekend gemaakt. In Rome heeft men niet stil gezeten. Daar zijn de geschriften van pastoor Alphons Ariëns doorgenomen. En grondig! Nadat het proces geopend was, benoemde de H. *Congregatio pro Causis Sanctorum* enige censoren, die alle naar Rome gebrachte brochures, artikelen in dagbladen en periodieken en de meer dan drieduizend brieven kritisch hebben doorgenomen. Ongeveer de helft daarvan - de preken en redevoeringen - waren met dispensatie van de officiële romeinse instantie in Nederland reeds nagekeken. Met deze uitvoerige opdracht zijn de theologen, die daarvoor zijn aangewezen, in betrekkelijk korte tijd gereed gekomen. Hun

verslagen, in de Iatijnse taal gesteld, heeft de Congregatie in druk *pro manuscripto* laten verschijnen. Dat is een heel boekwerk geworden, dat toegezonden is aan de daarvoor in aanmerking komende kerkelijke autoriteiten. Als hun oordeel gunstig uitvalt volgt daarop een pauselijk dekreet, waardoor de geschriften van Alphons Ariëns worden goedgekeurd. Het valt te verwachten, dat Ariëns met glans door dit examen zal heenkomen, want een van deze censoren verklaart, dat dit uitvoerig oeuvre alreeds bewijst, dat de schrijver de titel “heldhaftig” tenvolle verdient. Wie zich in deze lektuur verdiept maakt kennis met een pastoor, die met hart en ziel voor de geestelijke en tijdelijke belangen van zijn mensen zorg droeg. Een diep-vrome man. Een priester naar Gods hart. Een eerlijk boek, dat niet alleen de voortreffelijke kwaliteiten van de Dienaar Gods op iedere bladzijde roemt, maar ook openhartig op diens feilen, tekortkomingen en onvolmaaktheden wijst. Of hij in alle omstandigheden van zijn leven zich door de deugd van verstandig beleid heeft laten leiden, wordt behoedzaam in het midden gelaten. maar bij het klimmen der jaren - aldus een der censoren - nam hij toe in voorzichtigheid, wijsheid en geduld.

Bijzondere waardering wordt toegekend aan het werk van de aartsbisschoppelijke rechtbank, die in Utrecht het informatieve proces heeft gevoerd. Met name de voorbeeldige indeling van de geschriften, die zeker, vermoedelijk of waarschijnlijk van de hand van Alphons Ariëns Zijn, wordt geroemd. Wel wordt door een der censoren betreurd, dat men bij de rangschikking der brieven voor de alfabetische en niet voor de chronologische volgorde gekozen heeft; door een chronologische ordening zou zijn geestelijke ontwikkeling duidelijker aantoonbaar zijn geweest dan bij de thans gevolgde methode het geval kon zijn. Dit laatste kan toegegeven worden. Aan beide systemen zitten voor- en nadelen vast. De kerkelijke rechtbank in Utrecht heeft de alfabetische ordening overgenomen van het Ariënsarchief der katholieke universiteits-bibliotheek in Nijmegen, waar de brieven in deze volgorde worden bewaard en zijn gefotokopieerd. De wetenschappelijke waarde van deze unieke verzameling is zo groot, dat Zijne Eminentie kardinaal Alfrink officieel verzocht heeft, dat ze te zijner tijd vanuit Rome naar Nederland mag terugkeren.

1970: Toen kapelaan Ariëns omstreeks half februari 1895 zijn koperen priesterfeest ging vieren, kwamen drie Enschedese jongemannen hem op de pastorie gelukwensen met een geschenk, dat even verrassend als origineel was: ze beloofden hem geen borrel meer te drinken. Hoe dat die avond gegaan is, weten we nog precies, want Hendrik Engels, een van het drietal, heeft het verloop van deze gebeurtenis uitvoerig beschreven in een brief, die hij 16 februari 1907 aan Gerard Brom zond. Engels vertelt daarin: “... Wij voelden ’t ook wel, maar durfden niet goed. Tegen de openbare mening inroeien, in een klein stadje, onder mensen die je allemaal kennen! We aarzelden dan ook lang - tot het koperen priesterfeest van dr. Ariëns kwam. We hielden zo dolveel van hem, die onze jonge eenzame zielen voor ondergang had behoed, die ons een nieuwe wereld van gedachten en gevoelens had geopend, dat wij hem graag iets zouden geven, iets dat wederkerig ons een offer kostte voor hem, die voor ons zoveel geofferd had. Geld hadden we niet; een wever was 'n arme duivel. Daar schoot 't door m'n kop: ons verbinden geen drank meer te drinken en hem dit offer als 'n feestgave aanbieden ... Daar waren er 'n paar meer voor nodig, maar die zou ik wel vinden. Dezelfde avond naar het verenigingsgebouw. Daar zaten ze om de kachel, onder meer Jozef Probst en Gerard Platvoet, de eerste een wever, de tweede een zoon van een Enschedese burger. Die twee pakte ik aan, want die hadden een heldere kop en een gevoelige ziel. Die zouden niet lachen om mijn plan. En ze lachten niet. Ze hadden er ook al over gedacht, dat er een drankbestrijding moest komen. Probst haalde de Antwerpse statuten voor de dag, die hij juist met Platvoet aan het bespreken was. Ik werd “dritter im Bunde”, mijn idee werd eraan toegevoegd en de volgende avond stapten we naar de pastorie, om aan de man, voor wie we ons leven hadden willen offeren, deze kleine gave aan te bieden. Nog zie ik hem geduchte halen aan zijn pijp doen, daarna zijn ogen katachtig dichtknijpen, als zag hij toen reeds de

prooi, die hiermee in zijn handen viel - het alcoholisme, aan welks afmaking hij rusteloos heeft gewerkt. Hij dankte ons recht hartelijk, we kregen een lekkere sigaar en na een uurtje ongedwongen kletsen en plannen beramen, hoe we de zaak verder zouden aanpakken, gingen de eerste Kruisverbonders weer naar huis. Echt gelukkig!”

Naar het voorbeeld van kardinaal Manning's League of the Cross in Londen werd de nieuwe vereniging Kruisverbond genoemd. De officiële Stichting vond plaats op 26 mei 1895. Een jaar later verscheen het eerste nummer van het eigen tijdschrift *De Kruisbanier*. Voor de vrouwen stichtte dr. Ariëns later - op meer devotionele leest - de Mariavereniging. De kinderen, wier alcoholvrije opvoeding verzekerd moest zijn, werden opgenomen in de Sint-Annavereniging.

De naam Sobriëtas was toen nog onbekend. Die werd gegeven aan de federatie van diocesane bonden, die tot stand kwam als vrucht van het eerste katholieke kongres tegen het drankmisbruik, dat in 1898 in Utrecht werd gehouden. In 1899 keurden de bisschoppen de nationale federatie van diocesane bonden goed. Jhr. mr. Charles Ruijs de Beerenbrouck werd daarvan de voorzitter. Het eigen maandblad van Sobriëtas is in het jaar 1907 ontstaan. En zo kan de R.-K. Matigheidsbeweging Sobriëtas in februari 1970 het vijfenzeventigjarig jubileum vieren.

1970: De samenvatting van de geschriften van Alphons Ariëns, de acht theologische stemmen tijdens het aartsdiocesaan proces in Utrecht en de uitspraken van de eerste en tweede theologische Kardinalen Commissie uit het apostolisch proces van oktober 1967 en 24 maart 1969 worden gebundeld in het boek opgesteld door Paolo Giobbe *Ultraiecten. Beatificationis et Canonizationis Servi Dei Alfonsi Ariëns sacerdotis saecularis, Vota theologorum censorum super servi Dei scripsis, Sacra Congregatio pro Causis Sanctorum, Cardinali Paulo Giobbe Ponente, Roma 1970* en op 5 februari ingediend in het archief van de Sacra Congregatio pro Causis Sanctorum.

1970: De herdenking van Alphons Ariëns' sterfdag is op zondag 2 augustus 1970 in hoofdzaak verzorgd door Sobriëtas, de katholieke matigheidsorganisatie die haar 75-jarig bestaansfeest viert, De pontificale Hoogmis in de ochtend is opgedragen door Bernard Kardinaal Alfrink, die ook de preek verzorgt. De hoogmis in de HI Hartkerk is uitgezonden door de KRO en is ditmaal bijzonder indrukwekkend door de sterke liturgische tekst en originele muzikale omlijsting, vlot en modern gebracht door de Jongerenkerk van Venlo. Na de stille tocht naar begraafplaats Beresteijn zijn de bestuursleden en hun gasten voorgesteld aan Kardinaal Alfrink, die Sobriëtas hartelijk feliciteert met het jubileum. Er is gelegenheid tot bidden bij het graf in navolging van Kardinaal Alfrink. In de namiddag is er in de Harmonie te Maarssen een algemene vergadering van Sobriëtas gehouden. Namens het Ariënscomité zijn voorzitter Mgr. C. Kramer aanwezig in gezelschap van de paters E. Gemmeke en H. Lohman. Mgr. C. Kramer doet in zijn toespraak duidelijk uitkomen hoe gelukkig het Ariënscomité zich voelt met de wijze, waarop de herdenking van dit jaar id gevierd binnen het kader van het 75-jarig jubileum. Het bestuur van Sobriëtas verklaart de viering en de herdenking zelf: "het was grandioos".

1970: Op 26 september 1970 is tijdens de terugreis uit Zuid-Frankrijk van de bedevaart in Lourdes overleden Theo van Tongeren, geboren op 14 augustus 1913, bestuurder van de Diocesane Bond van R.K. Werkliedenverenigingen in het Aartsbisdom Utrecht. Hij woont in Oog en Al in Utrecht en is in 1964 vanwege zijn grote verdiensten voor de sociale organisaties door de Paus benoemd tot Ridder in de Orde van de H. Sylvester. Hij is de initiatiefnemer om bij gelegenheid van het zeventigjarig bestaan van de Utrechtse Bond van de Katholieke Arbeidersbeweging als huldeblijk een donateuractie op te zetten om te komen tot een waardiger en stijlvoller grafmonument voor Alphons Ariëns. Theo van Tongeren heeft het nieuwe grafmonument nog kunnen bewonderen en vond het een mooi geheel geworden.

De indrukwekkende uitvaart in de Dominikanenkerk in Oog en Al in Utrecht is druk bezocht geweest. Vijf priesters houden een concelebratie. Het Ariënscomité is actief vertegenwoordigd door Mgr. C. Kramer, bisschop van Luan-Fu in China en voorzitter, deken A. Janssen, pastoor J. van de Beld, beide uit Maarssen, en pater Lohman, vice-postulator van het Ariënsproces.

1971: In het najaar van 1971 is mejuffrouw Alice Reith overleden. Zij is 75 jaar oud geworden. Haar laatste levensjaren heeft zij doorgebracht in een bejaardentehuis te Breda. In die stad is zij 26 november jongstleden gestorven. Haar lichaam werd bijgezet op het katholieke kerkhof Beresteijn te Maarssen, waar ook Alphons Ariëns begraven ligt. “Tot in haar ouderdom treffend helder van geest, heeft zij zich in gebed en onthechting voorbereid op haar overgang naar het eeuwig leven”, staat op haar bidprentje vermeld. Alice Reith was onderwijzeres. Na haar kweekschoolopleiding kreeg zij in 1915 een betrekking aan de lagere school van haar geboorteplaats Maarssen. Sedert die tijd heeft zij nauw samengewerkt met Alphons Ariëns, haar pastoor. In 1918 werd zij secretaresse van de aartsdiocesane Mariabond, waarvoor zij in 1921 geheel werd vrijgesteld. Door deze functie werd zij tevens afgevaardigde voor het landelijk bestuur van Sobrietas. Wanneer pastoor Ariëns belangrijke gasten op zijn pastorie ontving, nodigde hij tevens haar uit om met hen kennis te maken. Zij behoorde ook tot het gezelschap, waarmee de pastoor in 1922 een reis naar het Rijnland en Beieren maakte om zich op de hoogte te stellen van de katholieke studentenbeweging, die zich georganiseerd had in Hochland en Quickborn; tevens brachten zij een bezoek aan het sanatorium voor verpleging van drankzuchtigen in Heidhausen en aan het centrale retraitshuis in Leutesdorf aan 'de Rijn. Toen de Eucharistische Kruistocht in het bisdom Breda was opgericht, werd Alice Reith door pastoor Ariëns daarheen gestuurd om deze beweging ter plaatse te bestuderen. Mejuffrouw Reith verklaarde later, dat zij in haar leven nooit een priester had ontmoet, die zo'n indruk op haar had gemaakt als pastoor Ariëns. Zij was een belangrijke getuige in het beatificatieproces. Drie jaar geleden heeft op het kerkhof te Maarssen de officiële schouwing plaats gehad van het stoffelijk overschot van Alphons Ariëns. Tot de genodigden, die deze plechtigheid mochten bijwonen, behoorde ook mejuffrouw Alice Reith. Toen het gebeente in een nieuwe kist werd gelegd, werd zij door haar gevoelensovermand en verklaarde ontroerd: “ik zou willen zijn waar hij nu is”. Deze wens is thans in vervulling gegaan. Zij ruste in vrede. Bidt daarvoor.

1971: Relikwie voor Steenderen. Maarssen bezit de miskelk, die door kardinaal Alfrink in een nis van het transept in de kerk is geplaatst. In de parochiekerk van de H. Jacobus de Meerdere te Enschede, waar Alphons Ariëns vijftien jaar kapelaan is geweest, hangt in een theca zijn adviseursketen, die de katholieke arbeidersvereniging aan het kerkbestuur in bruikleen heeft gegeven. Steenderen, zijn eerste pastoorsplaats, bezat geen enkele relikwie. Thans heeft de parochie er een, want mejuffrouw Alice Reith heeft de rozenkrans, die zij van Alphons Ariëns gekregen had, bij testamentaire beschikking aan deze kerk vermaakt. Pastoor Doodkorte, de nieuwe herder van Steenderen, heeft reeds met het kerkbestuur in beginsel besloten om voor deze relikwie een mooie theca te laten vervaardigen, die een plaats in de kerk zal krijgen.

1971: Op zondag 1 augustus 1971 te Maarsen is de sterfdag herdacht van mgr. dr. Alphons Ariëns. Ter gelegenheid van deze herdenking is in de parochiekerk te Maarssen door Mgr. drs. Zwartkruis, bisschop van Haarlem, te elf uur een plechtige H. Mis opgedragen. Daarbij zijn tevens aanwezig kardinaal Alfrink, Mgr. Damen, Mgr. Kramer en de leden van het Ariëns-Comité. Na afloop van de H. Mis is onder leiding van de kardinaal een bezoek gebracht aan het graf van pastoor Ariëns op het kerkhof Beresteyn. Bij deze gelegenheid verschijnt een herdruk van het boekje van postulator E. Lohman ofm *Mgr. Dr. Alfons Ariëns. Zijn leven, zijn werk, zijn persoon*, dat uitgegeven wordt door het Ariëns-Comité.

1972: Op 21 januari 1972 geeft Paulus Kardinaal Bertoli tijdens de vergadering van de H.

Congregatie voor de heiligenverering in het Vaticaan het groene licht, en zijn de geschriften, die Alphons Ariëns heeft nagelaten, officieel goedgekeurd. Vergelijk het *Decretum super revisione Scriptorum* ofwel *decree on writings*, CCS protocol number: 1061; *type of cause: heroic virtues* om te starten met het onderzoek naar de *Animadversiones promotoris generalis fidei*. De afgelopen jaren hebben enige censoren de boeken, brochures en artikelen in dagbladen en tijdschriften alsook de uitgebreide verzameling brieven zorgvuldig doorgelezen. Dit onderzoek is in boekvorm verschenen. In deze geschriften valt niets te vinden dat afkeuring verdient: tot deze conclusie is de H. Congregatie na rijp beraad gekomen. Vandaar het advies: gaat met de procesvoering door. Nu de schriftelijke nalatenschap van Alphons Ariëns door de bevoegde kerkelijke instanties officieel is goedgekeurd, mag het zogenaamde *summarium documentorum* worden gedrukt. Met deze term wordt het pleidooi bedoeld, dat monseigneur Salvatore Vitale op verzoek van de Romeinse postulator monseigneur J. Damen voor het apostolisch proces heeft samengesteld. Daarvoor heeft hij gebruik gemaakt van documenten, die vanuit ons land naar Rome zijn gebracht, waar ze reeds geruime tijd geleden in het Italiaans zijn vertaald. Op het einde van het vorige jaar was dit *summarium documentorum* reeds persklaar, doch door omstandigheden kon het boek niet aanstonds worden gedrukt. Wat was het geval? Op verzoek van de paus moest al het drukwerk, dat betrekking had op pater Maximiliaan Kolbe, die in oktober jongstleden werd zaligverklaard, voorrang hebben. Andere uitgaven zijn daardoor vertraagd. Zodra het *summarium* verschenen is, wenst de H. Congregatie voor de heiligenverering niet beïnvloed te worden door andere publikaties over leven en werk van Alphons Ariëns. Voordat deze officiële instantie zich een oordeel heeft gevormd over het werk van monseigneur Vitale mogen derhalve geen nieuwe boeken of brochures in welke taal ook worden uitgegeven. Voorlopig blijft het dus afwachten.

1972: In dit jaar wordt het bestuur van de Sint Willibrordus scholenstichting te Utrecht eigenaar van het pand Hamburgerstraat 38 (het geboortehuis van *Alphons Ariëns*). Dit gebouw wordt in 1978 weer van de hand gedaan met het oog op de te verwachten kosten inzake renovatie.

1972: '*Alphons Ariëns*', special van 'De Brug', Mededelingenblad van de heilig Hartparochie Maarssen van 4 augustus 1972, met daarin o.a. afdruk van Ariëns brief over Maria Geboorte, (pag. 2), korte levensschets van Alphons Ariëns (pag 3) en uitnodiging voor de Ariënsdag van zondag 6 augustus 1972, '*Ariëns stem volgens Rogier gelijk een viool*', en beschrijving door CJM van het Reve van een bezoek van de kapelaan uit het boek '*Mijn rode jaren*' (pag. 6-8), herinnering van Th Groot '*Dansen in de tijd van Ariëns*' (pag. 9) en oproep tot gezamenlijke repetitie van de vier koren van de parochie voor de Ariënsdag (pag. 9) en het verhaal van de kelk (pag. 10).]

1972: De jaarlijkse Ariënsherdenking te Maarssen vindt plaats op zondag 6 augustus 1972. De pontifikale hoogmis, die ditmaal niet zoals gebruikelijk is om elf uur, maar om half twaalf begint, is opgedragen door Z. H. Exc. Mgr. Bernard Möller, bisschop van Groningen. Hij heeft ook de predikatie gehouden. Bijzonderheid is dat hij na een niertransplantatie nu voor het eerst na een jaar ziekteverlof tijdens de Ariënsdag weer publiekelijk optreedt. Hij vraagt zich af hoe in de geschiedenisboeken van het jaar 2000 over het verlangen van christenen naar contemplati, Godserving en gebed zal worden geschreven. Hij wijst op het gevaar dat christenen niet genoeg bezig zijn met God en daardoor niet voldoende oog hebben voor de waardigheid van de mens, maar ook op het gevaar van een vechten voor de bevrijding van de mens, dat niet voortkomt uit een intense omgang met God (Tjebbe T. de Jong (red., '*Katholiek leven in Noord-Nederland 1956-2006: vijftig jaar bisdom Groningen*', Bisdom Groningen, Groningen, 2006, pag. 123). De schriftteksten zijn van de zondag, feest van de gedaanteverandering van de Heer. De vier koren van de HI Hartparochie zijnde jeugdkoor, jongerenkoor, dameskoor en herenkoor verzorgen gezamenlijk de zang van de viering. Na

afloop van de plechtigheid is de stille tocht van de Hl. Hartkerk naar Ariëns' graf op het kerkhof Beresteijn gehouden.

1973: De jaarlijkse Ariënsherdenking in Maarssen vindt plaats op zondag 5 augustus 1973. De pontifikale hoogmis, die om half twaalf begint, is opgedragen door Z. Em. Bernard kardinaal Alfrink, die tevens de predikatie houdt. Na afloop van de plechtigheid zijn de deelnemers in een stille tocht van de Hl. Hartkerk naar Ariëns' graf op het kerkhof Beresteijn gelopen.

1974: Prof. Dr. L.J. Rogier is op 30 maart 1974 te Groesbeek overleden en op het kerkhof van de Heilige Landstichting te Nijmegen begraven. "De oud voorzitter van het Ariënscomité is bijna tachtig jaar oud geworden. Met grote waardering herdenkt het Ariënscomité deze onvergetelijke voorzitter. *Peto quod petivit Iatro poenitens* (ik vraag wat de goede moordenaar boetvaardig verzocht) heeft hij op zijn bidprentje laten drukken. Ondersteunt dit verzoek met een gebed voor de zielerust van de grote Nederlandse historicus."

"Het is geen nobele, maar zeer menselijke hebbelijkheid de buiten-modelmensen beter in de boeken te kunnen uitstaan dan in het dagelijks leven, waar zij een hinderlijk verwijt belichamen aan onze mediocriteit. Het is veel gemakkelijker heldhaftige deugdbeoefening in de doden te prijzen dan in de levenden te waarderen. Uitzonderlijke vroomheid en vérgaande offerzin waarderen wij geestdriftig in de gestalten der reeds geijkte hagiografie, maar in de singuliere mens, wiens pad het onze zo vaak hinderlijk kruist, zien wij ze met wrevel en wantrouwen. Ariëns' zelfcritiek en zijn toenemend zelfbedwang, maar bovenal, naar het mij voorkomt, zijn zelfvergetenheid hadden echter tegen het eind van zijn leven al die weerstanden ontwapend en nog gedurende de twee jaren van zijn otium te Amersfoort was hij de vereerde raadsman van ontelbaren."

Prof. dr. L. J. Rogier in: Alphons Ariëns, apostel en pionier Geert Groote Genootschap, Apeldoorn, nummer 683, 1953, blz. 17-18.

"Ariëns heeft het sociale probleem zelfstandig gevonden. Hij is de eerste katholiek geweest, die het in zijn eigen aard en karakter ontdekte en hij drong er binnen een jaar dieper in door dan anderen in een geheel mensenleven."

Prof. dr. L. J. Rogier in: L.J. Rogier en N. de Rooy, 'In vrijheid herboren. Katholiek Nederland 1853-1953', N.V. Uitgeverij Pax, Den Haag 1953, blz. 346

1974: Zondag 4 augustus 1974 is in Maarssen de jaarlijkse Ariënsherdenking gehouden met een pontifikale hoogmis in de parochiekerk Hl. Hart, die is opgedragen door Mgr. Dr. A.J. Simonis, die tevens de predikatie heeft gehouden. De deelnemers aan de herdenking hebben vervolgens een stille tocht gelopen van de parochiekerk naar het graf van pastoor Ariëns op het kerkhof Beresteijn .

1975-1977: De samenvatting van de getuigenverklaringen wordt opgesteld vanuit de bronnen van de zogenoemde *Copia publica* van het diocesane proces uit 1958-1965 en in het Italiaans vertaald door kerkelijk advocaat Salvatore Vitale.

1975: In februari kan de R.-K. Matigheidsbeweging Sobriëtas herdenken dat ze tachtig jaar bestaat.

1975: De geschriften van Alphons Ariëns bevatten een groot gedeelte van het materiaal voor het eerste hoofdstuk van de geschiedenis der katholieke sociale beweging in Nederland. Zolang dit materiaal niet wetenschappelijk bereikbaar is, zal het verhaal nooit in zijn geheel geschreven kunnen worden. Daarvan zijn prof. dr. A. F. Manning, hoogleraar aan de katholieke universiteit van Nijmegen, en dr. Jan Roes, directeur van het Katholiek Documentatie Centrum, overtuigd. Daarom hebben zij besloten om met medewerking van het Ariënscomité en het N.K.V. van diens litteraire nalatenschap een wetenschappelijk bewerkte uitgave te verzorgen, die bij gelegenheid van de vijftigste sterfdag - 7 augustus 1978 - gereed

moet zijn. Een groot gedeelte van het bronnenmateriaal is reeds door de vice-postulator pater Lohman ofm bijeen gebracht. Bij de uitgave zal daarvan dankbaar gebruik worden gemaakt.

1975: In talrijke processen voor de zalig- en heiligverklaring van deugdzame landgenoten is pater dr. Anacletus Snijders uit Breda als advocaat van de duivel opgetreden. Ook in het Ariënsproces, dat volgens zijn eigenwoorden zo degelijk behandeld was, dat het alle andere in kwaliteit overtrof. Een hogere lof dan zo'n compliment is nauwelijks denkbaar. Omdat pater Anacletus een verstandig en levenswijs man was, viel de keuze voor deze functie steeds weer op hem, want een betere *promotor fidei* - zoals de officiële titel luidt - was moeilijk te vinden. Op zondag 11 mei jl. is hij in het capucijnenklooster te Breda vrij onverwachts overleden. Hij is 78 jaar oud geworden.

1975: Op de dag na zijn 75ste verjaardag 5 juli 1975 ontvangt Kardinaal aartsbisschop Alfrink vanuit Rome zijn leeftijdsonslagbrief. Hij raakt er volledig door van slag, wordt ziek en is anderhalve maand niet tot werken in staat. Na de benoeming van zijn opvolger, J.G.M. Willebrands, op 6 december 1975, trekt Alfrink zich terug in een speciaal voor hem gebouwde bungalow op het landgoed 'Dijnselburg' in Huis ter Heide, het voormalige filosoficum van het aartsbisdom Utrecht. Daar vult hij de dagen vooral met de bestudering van de geschiedenis van het landgoed, zijn familie en zijn geboorteplaats. Ook ontvangt hij geregeld bezoekers, onder anderen in 1985 paus Johannes Paulus II. Dat de Paus tijdens zijn bezoek aan Nederland hem hoogstpersoonlijk wilde komen opzoeken, heeft Alfrink ervaren als eerherstel, terwijl er niet meer in gezien kon worden dan een hoffelijk gebaar van de paus.

1975: De jaarlijkse herdenking van Ariëns' sterfdag wordt gehouden op zondag 3 augustus a.s. in de parochiekerk van Maarssen. Mgr. C. Kramer ofm, voorzitter van het Ariënsconité draagt in plaats van de ziek geworden Kardinaal Alfrink de pontifikale hoogmis op en houdt de predikatie. Met deze plechtigheid, die om elf uur begint, wordt tevens het tachtigjarig bestaansfeest van Sobrietas gevierd. Het bestuur van deze organisatie, die door Alphons Ariëns werd gesticht, houdt van 13-15 uur een informele bijeenkomst in 'De Harmonie', waarop alle leden en belangstellenden welkom zijn. Het Ariënscomité brentt samen met zijn voorzitter de felicitaties over.

1975: Op 6 december 1975 wordt Johannes Gerardus Maria Willebrands, geboren op 4 september 1909 in Bovenkarspel (Noord-Holland), benoemd tot aartsbisschop van het aartsbisdom Utrecht en tot legerbisschop. Paus Paulus VI heeft hem vanwege zijn kerkelijke functies in Rome op 28 juni 1964 tot bisschop gewijd. Daarom wordt hij op 21 januari 1976 geïnstalleerd als opvolger van Bernardus Kardinaal Alfrink. Hierdoor wordt hij tevens metropoliet van de Nederlandse kerkprovincie. Naar eigen zeggen heeft hij "de opdracht met grote huiver aanvaard". De nieuwe aartsbisschop van Utrecht is een Noordhollander. Hij werd 4 september 1909 in Bovenkarspel bij Enkhuizen geboren. Na zijn opleiding aan het seminarie Warmond werd hij op 26 mei 1934 in de Sint Bavo-kathedraal te Haarlem tot priester gewijd. Bij deken van Noort is hij drie jaar kapelaan op het Begijnhof in Amsterdam geweest. Daarna - in 1940 - ging hij in Warmond wijsbegeerte doceren, het vak, waarin hij aan het Angelicum te Rome gepromoveerd was op een proefschrift over John Henry Newman. Vijf jaar later volgde zijn benoeming tot directeur van het Filosoficum. De kardinaal is niet alleen aartsbisschop van Utrecht, maar ook president van het Sekretariaat voor bevordering van de eenheid der christenen. Met dit werk is hij begonnen toen hij in 1946 tot voorzitter van de Sint Willibrordvereniging was benoemd. Vijf jaar later richtte hij de Katholieke Conferentie voor Oekumenische Vragen op, een groep van katholieke theologen die jaarlijks bijeenkwam. Zij onderhielden betrekkingen met de Wereldraad van Kerken vooral met de Commissie Faith and Order. Toen paus Joannes het Sekretariaat voor de eenheid der christenen had opgericht koos kardinaal Bea - de eerste president - Mgr. Willebrands tot zijn

sekretaris. Op 28 mei 1969 verheft Paulus VI hem tot kardinaal. Kort daarop werd hij bevorderd tot hoofd van het Secretariaat van de Eenheid. Na diens overlijden werd hij diens opvolger. In deze functie bezocht kardinaal Willebrands de belangrijke centra van de Orthodoxe, Anglikaanse en Protestantse centra over de gehele wereld. Tevens schreef hij een indrukwekkend aantal artikelen over de oekumenische ontwikkelingen. Drie Amerikaanse universiteiten, de Katholieke Universiteit van Leuven en de Theologische Fakulteit van Leningrad in de Sovjet Unie verleenden hem eredoctoraten. Willebrands bleef na zijn benoeming hoofd van het Secretariaat van de Eenheid der Christenen. Daardoor bracht hij de ene helft van zijn tijd door in Rome en de andere in Nederland. "Ofschoon ik mijn opdracht als president van het Secretariaat voor de eenheid behoud, is het duidelijk dat mijn residentie in Utrecht ligt. In Rome zal een vice-president het dagelijks werk van het secretariaat op zich nemen", heeft hij verklaard.

1976: Mgr. C. Kramer ofm, voorzitter van het Ariëns-Comité, neemt afscheid van Kardinaal Alfrink en heet de nieuwe aartsbisschop Willebrands van harte welkom. "Achtien jaar geleden heeft Kardinaal Alfrink op verzoek van het Ariëns-Comité de kerkelijke rechtbank geïnstalleerd, die tot taak kreeg leven en werk van Alphons Ariëns te onderzoeken. "Utraiecten" is de officiële titel van dit proces, wat betekent dat deze zaak door het aartsbisdom Utrecht wordt behartigd. Deze taak heeft de nieuwe aartsbisschop van zijn voorganger overgenomen. Het Ariëns-Comité ziet met grote dankbaarheid terug op de toewijding waarmee Kardinaal Alfrink de "zaak Ariëns" behartigd heeft, gedragen door een diepe waardering voor de persoon van pastoor Ariëns, Wetend van de edelmoedige bereidheid, waarmee Kardinaal Willebrands het bestuur van het aartsbisdom op zich heeft genomen, vertrouwt het Comité in hem dezelfde waardering en dezelfde toewijding aan deze taak te mogen ontmoeten. Het Ariëns-Comité zou niets liever gezien hebben dan dat de nieuwe aartsbisschop op de Ariënsherdenking van dit jaar naar Maarssen was gekomen, om er de viering mee te maken en zich op de hoogte te stellen hoe de persoon van pastoor Ariëns daar leeft en wat er rond deze ondernomen wordt. Kardinaal Willebrands heeft echter op de uitnodiging van het Comité moeten antwoorden, dat hij zich tot zijn spijt op die dag, wegens spreekbeurten in het buitenland, niet vrij kon maken. Uitstel behoefde hier geen afstel te worden. Gelukkig heeft Kardinaal Alfrink zich intussen bereid verklaard om de viering te leiden."

1976: De jaarlijkse herdenking van Alphons Ariëns te Maarssen valt dit jaar op zondag 1 augustus 1976. Om elf uur draagt Mgr. Bernard kardinaal Alfrink de pontificale hoogmis op en hij verzorgt tevens de preek. Daarna begeven de deelnemers aan de herdenking zich in stille tocht van de Hel Hartkerk in het centrum naar het kerkhof Beresteijn, waar bij het graf - dit jaar voor het eerst - een gezamenlijke bezinning wordt gehouden met gebed en schriftlezing.

1977: Op 28 maart 1977 verklaart Kardinaal Willebrands, aartsbisschop van Utrecht, dat een setje kopieën inzake de *Causa Alphons Ariëns* authentiek zijn. De documenten zijn aangereikt door A.W.K. Ariëns, C.M. van Giessen en C.W.H. Molyn. Het betreffen fotokopieën van de akte van de priesterwijding, de doctor bulle theologie, de benoemingsakte tot kapelaan in Enschede, tot pastoor in Steenderen, en tot pastoor in Maarssen.

1977: Mgr. Amatus Petrus Frutaz, de prosecretaris, heeft op 17 maart 1977 het imprimatur verleend aan de samenvatting van de getuigenverklaringen in het Italiaans. Het 'Summarium testium' wordt in april afgerond door advocaat Salvatore Vitale.

1977: Op 26 mei is het 'Summarium testium' gereviseerd door A.M. Frutaz, subsecretaris van de Sacra Congregatio pro Causis Sanctorum.

1977: Na de afsluiting van het proces, dat de kerkelijke rechtbank in het aartsbisdom Utrecht heeft gevoerd, zijn de officiële acten naar Rome gebracht. Alle geschriften, die Alphons Ariëns heeft nagelaten, zijn daar door een aantal vakbekwame censoren bestudeerd. De resultaten van dit onderzoek zijn enige jaren geleden in druk verschenen in het '*Summarium documentorum*'. Salvatore Vitale, een vermaarde advocaat in Rome, heeft uit de overige processtukken inzake de getuigenverhoren inmiddels het zogenaamde *Summarium testium* (een samenvatting) samengesteld, een belangrijk werk, omdat uit dit juridisch betoog moet blijken of de zaak-Ariëns door de H. Congregatie al dan niet in behandeling zal worden genomen. Het omvangrijke boek, dat uit 576 bladzijden van groot formaat bestaat, is kortgeleden van de pers gekomen. De tekst is in het Italiaans geschreven. Op 5 november 1977 voltooiën Salvatore M. Vitale, kerkelijk advocaat, en Raffaele Mella, procureur, het in het Italiaans opgestelde *Summarium testium van de Beatificationis et canonisationis Servi Dei Alfonsi Ariëns sacerdotis tertii ordinis franciscalis sodalis*. Het boek kent drie delen: de *Tabella-index Testium et Summarii*, het *Summarium depositiones testium ex processu Ordinario in Curia Ultraiectum (confecto annis 1958-1965)*, en tenslotte de *Documenta* met een ondertekend *testimonium* van Johannes Card Willebrands te Rome dd. 28 maart 1977. Het boek is op 26 mei 1977 te Rome gereviseerd door A.P. Frutaz, subsecretaris *Sacra Congregatio pro Causis Sanctorum*.

1977: Ter gelegenheid van de herdenking van de vijftigste sterfdag van Alphons Ariëns in augustus 1978 zal een tweetal wetenschappelijke werken worden uitgegeven. Vooreerst een inventaris en bibliografie van de uitgegeven en onuitgegeven stukken van Alphons Ariëns. Vervolgens een bronnenpublicatie die betrekking heeft op de rol van Ariëns in de beginperiode van de sociale beweging: een keuze uit zijn werk (brieven, artikelen, toespraken, preken en dergelijke). Overeenkomstig een goede gewoonte mogen archieven pas een halve eeuw na de dood van de betrokkene voor algemeen gebruik worden open gesteld. Deze termijn eindigt voor Alphons Ariëns 7 augustus 1978. Beide publicaties worden verzorgd door het Katholiek Documentatie Centrum van de Nijmeegse universiteit met steun van het Ariënscomité en het Nederlands Katholiek Vakverbond. Zij bouwen voort op de verzameling van Ariëns' geschriften, die reeds ten behoeve van de procesvoering gereed gekomen was. Deze uitgaven bedoelen een begin te maken met de opvulling van het hiaat, dat nog onmiskenbaar bestaat in de geschiedschrijving van de katholieke-sociale beweging van ons land. Daardoor zal belangrijk historisch materiaal voor nader wetenschappelijk onderzoek toegankelijk worden gemaakt.

1977: Traditiegetrouw wordt op de Ariënsdag te Maarssen op de eerste zondag van augustus, de jaarlijkse herdenking gehouden. Ditmaal valt deze op 7 augustus, zijn sterfdag. De pontificale hoogmis begint om elf uur en wordt opgedragen door Em Johannes Kardinaal Willebrands, aartsbisschop van Utrecht, die ook de predikatie houdt. Na afloop begeven de deelnemers zich in stille tocht naar het graf van pastoor Ariëns op het kerkhof Beresteijn, waar een korte gebedsdienst met schriftlezing wordt gehouden.

1977: Op 5 november voltooiën Salvatore M. Vitale, advocaat, en Raffaele Mella, procureur, de vertaling van de *Vita Biografia* uit het zaligverklaringsproces Alfons Ariëns. Het boek '*Informatio super dubio an eius causa introducenda sit*' introduceert Alphons Ariëns met een korte levensbeschrijving, verwoordt de kern van de getuigenissen rond zijn heilige faam, onderbouwt de deugden van de eerbiedwaardige dienaar Gods vanuit de afgelegde getuigenissen en gaat in op de gebleken daden van heiligheid. Het boek is op 7 december 1977 te Rome gereviseerd door A.P. Frutaz, subsecretaris *Sacra Congregatio pro Causis Sanctorum*.

1978: Het Ariëns-Comité kent dit in dit bijzondere jaar van herdenking de navolgende

samenstelling: Mgr. C.F.G. Kramer ofm, voorzitter; Prof. Dr. P.A.J.M. Steenkamp, vice-voorzitter; Drs. L.J. Oorspong, penningmeester; Pater E. Lohman ofm, vice-postulator; en de leden Mr. H.L. Hoogenhuis; Pastor Th. H.M. Lamers o.carm; en J.A. Middelhuis.

1978: In de reeks AO-boekjes (Algemene Ontwikkeling) van de Stichting IVIO verschijnt van de hand van Theo Kroon de brochure '*Alfons Ariëns*', AO '78, nr. 1724, Stichting IVIO, Lelystad (druk Oosterbaan & Le Cointre BV Goes), 1978, 20 pag. De brochure verschijnt vanwege de vijftigste jaardag van het overlijden van Alphons Ariëns. Theo Kroon is in 1932 in Zaandam geboren. Na zijn gymnasiale studies is hij in de vijftiger jaren als journalist verbonden aan het dagblad 'Het Binnenhof' in Den Haag en in de zestiger jaren is hij voorlichtingsambtenaar van het Ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen. In de zeventiger jaren is hij perschef bij een grote organisatie, medewerker katholieke zaken van het Leidsch Dagblad, medewerker voorlichtingszaken van het weekblad Ariadne/revue der Reclame en auteur van het persvoorlichtingsboekje '*Iedereen wil in de krant*'. Theo Kroon verdiept zich al jaren in de historie van Katholiek Nederland op politiek, literair en godsdienstig gebied sinds het herstel van de katholieke hiërarchie (1953). In de verantwoording geeft Theo Kroon aan, dat hij gebruik heeft gemaakt van de biografie van Gerard Brom (1941, twee delen), het manuscript van pater H. Lohman 'Alfons Ariëns. Een aristocraat met een democratisch hart' en o.a. de studies van Jan Nieuwenhuis '*Vooruit en omhoog*' (1947) en Willem van der Plas '*Alfons Ariëns*' (1958).

1978: Het Ariëns-Comité heeft van de herdenking van de vijftigste sterfdag van pastoor Alphons Ariëns op 7 augustus 1978 een groots gebeuren gemaakt. Naast de herdenkingsactiviteiten in Maarssen verschijnen er ook diverse studie, zoals de in druk verschenen *Inventaris en bibliografie van de collectie Alphons Ariëns*, gemaakt door het Katholiek Documentatiecentrum Nijmegen, en een nieuwe biografie '*Er zijn weinig heilige pastoors. Alfons Ariëns. Een aristocraat met een democratisch hart*' door Han Lohman ofm, vice-postulator. Een wetenschappelijke uitgave van de Ariëns documenten uit de tijd van Enschede, gebracht als *Bronnen van de katholieke arbeidersbeweging* door Jan Roes van het Katholiek Documentatiecentrum Nijmegen wordt aangekondigd.

Ook brengt het Ariëns-Comité een vernieuwde uitgave van het Ariënsbulletin uit. Het themanummer '*Alfons Ariëns (1880-1928) bij gelegenheid van de herdenking van zijn sterfdag*' is *Ariënsbulletin* 18, gedateerd augustus 1978. Em. Johannes Kardinaal Willebrands opent het themanummer met het memoreren van de vijftigste sterfdag. Bijzonder is dat hij melding maakt van de start van het industriepastoraat in het aartsbisdom Utrecht. "Daarmee willen wij vanuit de Kerk ons richten tot de hele mens, werkzaam in de industrie. De hele mens, d.w.z. in zijn stoffelijke en geestelijke belangen, individueel en sociaal, politiek en godsdienstig." Emeritus pastoor van Maarssen J.B. van Beld reflecteert op het waarom van de Ariëns herdenking. Mgr. C.F.G. Kramer ofm, de voorzitter van het Ariëns-Comité benoemt Ariëns als pionier op vele fronten. Volgens pater E. Gemmeke o.carm is de Ariëns herdenking meer dan een dodenherdenking. Vice-postulator Han Lohman ofm geeft een kijkje achter de schermen rond het ontstaan van het Ariëns archief en deken M.G. van het Erve van Enschede vertelt over de bijzondere Ariëns herdenking in Twente dit jaar.

1978: Han Lohman O.F.M. vice-postulator schrijft over het Ariënsarchief het volgende in *Ariënsbulletin* 18, gedateerd augustus 1978:

"De gedrukte en ongedrukte geschriften, die Alphons Ariëns heeft nagelaten, bevinden zich grotendeels in de Katholieke Universiteit te Nijmegen. Ze worden daar als een afzonderlijk archief bewaard door het Katholiek Documentatie Centrum.

Kort na Ariëns' dood - 7 augustus 1928 - heeft prof. dr. Gerard Brom voor dit archief de grondslag gelegd. In dr. Willem van Koevorden, die dr. Ariëns als pastoor van Maarssen is opgevolgd, vond hij een toegewijde medewerker. Dank zij diens speurzin werden talrijke

brieven achterhaald en voor deze verzameling afgestaan.

De betekenis van dit waardevolle archief zou nog groter zijn geweest als een aantal correspondenties niet verloren was gegaan. Wij vermoeden bijvoorbeeld, dat er een uitgebreide briefwisseling gevoerd moet zijn tussen dr. Ariëns en mag. dr. Alphons Rijken O.P., zijn geestelijke raadsman. Rijken is echter een viertal jaren eerder dan Ariëns overleden. Waarschijnlijk heeft de toenmalige prior van het Dominicanenklooster te Huissen na de begrafenis een grondige opruiming gehouden van de paperassen, die hij op de kamer van de overledene aantrof. Zo gebeurt het immers meestal.

Het archief van Jhr. Hubert van Nispen tot Sevenaer, eerste gezellenvader van ons land, was voor de Tweede Wereldoorlog goed in orde. In 1936 werd in het Van Nispenhuis op de Stadhouderskade te Amsterdam daaruit een grote tentoonstelling samengesteld. Zes jaar later - 19 augustus 1942 - werd dit gebouw door de Gestapo in beslag genomen. Het archief is toen op verschillende plaatsen ondergebracht. Na de oorlog is het slechts gedeeltelijk teruggekomen. In de twee mappen, die bewaard zijn gebleven, werden echter geen brieven van Ariëns aan Van Nispen aangetroffen. Niettemin staat het vast, dat Ariëns de gezellenvader geraadpleegd heeft over de inrichting van de katholieke werkliedenvereniging, die hij in Enschede wilde oprichten.

In het archief van het bisdom Haarlem, tijdens het eerste kwartaal van onze twintigste eeuw een bolwerk van integralisme, was niets meer te vinden dat nog aan deze periode herinnert. Vermoedelijk heeft Mgr. Augustinus Josephus Callier, de bisschop, alle documenten die daarop betrekking hadden, laten vernietigen, toen paus Benedictus XV kort na zijn troonsbestijging deze beweging in zijn eerste encycliek *Ad beatissimi* van 1 november 1914 zo radicaal veroordeeld heeft, dat hij zelfs de term integraal-katholiek verbood.

De bescheiden Ariëns, die zich bij voorkeur achter de ruggen van anderen verschool, heeft in De Katholieke Werkman menig artikel niet ondertekend. Vandaar dat het soms moeilijk viel uit te maken of bepaalde bijdragen al dan niet door hem geschreven waren. Soms moest daarvoor gebruik worden gemaakt van de interne tekstkritiek. In die gevallen kan het authentieke auteurschap uiteraard niet volledig gegarandeerd worden.

Tegen het einde van de Tweede Wereldoorlog was het Ariënsarchief ondergebracht in het boekenmagazijn van de katholieke universiteit op de Eiermarkt nummer 30 te Nijmegen. In die septemberdagen van 1944 zijn verschillende gebouwen, die in de buurt van dit pand stonden, door oorlogshandelingen verwoest. Het administratiegebouw van de bibliotheek, de leeszaal en tijdschriftenzaal alsook verschillende instituten zijn toen in vlammen opgegaan. Het waren oude percelen, die zeer brandbaar waren. Op het boekenmagazijn, dat nieuw en geheel van beton was, heeft het vuur gelukkig geen vat gekregen. Dank zij de degelijke constructie van dit bouwwerk is het Ariënsarchief behouden gebleven.

De kerkelijke rechtbank, die het informatief proces over Alphons Ariëns heeft gevoerd, had tot taak alle geschriften te verzamelen, die van hem bewaard zijn gebleven. Van diverse kloosterbibliotheken, die in die jaren gereorganiseerd werden, konden in duplo jaargangen van *Sobrietas* en *Bonus Miles* worden overgenomen. Ook werd daarvan menige door Ariëns geschreven brochure verkregen. De jaargangen van De Katholieke Werkman, die nog slechts in één exemplaar bestaan, moesten geheel gefotokopieerd worden. Na een oproep in de pers werden talrijke brieven toegezonden, die zich in particulier bezit bevonden. Het archief van Nijmegen werd door dit verzamelwerk beduidend uitgebreid.

Al dit zo bijeengebrachte materiaal werd alfabetisch geordend in mappen naar het Vaticaan gebracht, waar het door Romeinse censoren doorgelezen en beoordeeld is. Daar werd er een compendium van samengesteld, dat in Rome pro manuscripto gedrukt is. Op dit boek werd de *Inventaris en Bibliografie van Ariëns' geschriften* gebaseerd, die door het Katholiek Documentatie Centrum van Nijmegen werd samengesteld en bij gelegenheid van de herdenking in Maarssen het licht zal zien.

Dit boek is bedoeld als handreiking aan allen, die zich in de toekomst willen verdiepen in de geschiedenis van de katholieke arbeidersbeweging, de drankbestrijding, de katholieke vrouwenemancipatie, de missieactie en zoveel meer, waarmee de veelzijdige Alphons Ariëns zich in zijn priesterleven heeft bezig gehouden. Hiermee kan dan het hiaat worden gedicht, dat nog steeds bestaat in de bronnenstudie en geschiedvorsing van de katholieke sociale beweging in ons Vaderland.”

1978: De vijftigste sterfdag wordt op 27 augustus 1978 op bijzondere wijze herdacht in Maarssen. De Kardinalen Willebrands en Alfrink zouden aanwezig zijn, maar in verband met het overlijden van Paus Paulus VI en de opening van het Conclaaf op 25 augustus te Rome zijn beide Eminenties afwezig. Aanwezig zijn vertegenwoordigers van de regering en van vele katholieke maatschappelijke organisaties. De pontificale Eucharistieviering in de HI Hartkerk te Maarssen wordt vanaf 11.00 uur opgedragen door Mgr. J. Bluijsen van Den Bosch, daarbij geassisteerd door Mgr. Kramer, voorzitter van het Ariëns-Comité. Mgr. J. Bluijsen verzorgt ook de predikatie. De pontificale eucharistieviering wordt rechtstreeks uitgezonden op televisie, verzorgd door de KRO. Daarna lopen deelnemers in stille tocht naar begraafplaats Beresteijn om te bidden bij het graf van Alphons Ariëns, alwaar ook een korte gebedsdienst is, en een woord van bezinning. Bij die gelegenheid leggen de samenwerkende voorzitters van het Nederlands Katholiek Vakverbond (NKV) en Nederlands Verbond van Vakverenigingen (NVV), respectievelijk W.J.L. Spit en W. Kok (de latere minister-president), een krans bij het grafmonument van Ariëns op de RK begraafplaats in Maarssen. In de middag is er vanaf 14.30 uur een herdenkingsbijeenkomst in de HI Hartkerk. Vanwege de grote belangstelling is de bijeenkomst uitsluitend voor genodigden. De toespraken van Mgr. J. Bluijsen, bisschop van Den Bosch, Mgr. Konstans Kramer ofm, bisschop van Luanfru China en voorzitter Ariëns-Comité, voorzitter P.J.J. Mertens namens het KNV, Prof. Dr. A.F. Manning, hoogleraar kerkgeschiedenis Nijmegen, en Jan Roes, Katholiek Documentatie Centrum Nijmegen, tijdens deze herdenking van de 50ste sterfdag zijn gezamenlijk uitgegeven door het Aartsbisdom Utrecht en het Ariëns-Comité onder de titel *‘Alfons Ariëns - augustus 1978’*.

1978: Op 27 augustus 1978 bij de vijftigste herdenking van de sterfdag van Ariëns is door de auteurs aan het Ariëns-Comité aangeboden het eerste exemplaar van de *‘Inventaris en bibliografie van de collectie Alphons Ariëns’* onder redactie van A.F. Manning en Jan Roes in de reeks inventarissen van de archieven van het Katholiek Documentatie Centrum Nijmegen, Band 3.

1978: Ter gelegenheid van de 50e sterfdag van Ariëns in 1978, die meer dan de andere herdenkingen in de belangstelling stond, wordt de opdracht gegeven door de vakbeweging en het Ariëns-Comité voor een wetenschappelijke studie over de katholieke voorman. Na vijftig jaar mogen immers de archieven publiek worden gemaakt. Prof. Dr. Jan Roes van het Katholiek Documentatie Centrum Nijmegen zal die studie verrichten, die later zal verschijnen als *Bronnen van de katholieke arbeidersbeweging. Toespraken, brieven en artikelen 1887-1901’*.

1978: Verslaggevers Wil Kamer en Frans van Sark, Wil (verslaggever) maken bij gelegenheid van de vijftigste sterfdag van Ariëns op 3 september 1978 voor KRO radio Echo's actualiteitenrubriek een reportage van 8 minuut 35 door middel van een interview met deken Ties van 't Erve, deken van Enschede en voorzitter van het Ariënscomité Twente over de betekenis van Alphons Ariëns, toen en nu.

1978: Op 27 september verschijnt de biografie *‘Er zijn weinig heilige pastoors. Alfons Ariëns. Een aristocraat met een democratisch hart’* door H. Lohman ofm, Gooi & Sticht Hilversum 1978. Het verlot voor deze uitgave, vereist volgens canon 1387 van de Codex Iuris Canonici, is verleend door Amatus Petrus Frutaz, subsecretarius Congregationis pro Causis Sanctorum.

In dit boek heeft Pater Eleuterius H. Lohman o.f.m. de gegevens verwerkt, die hij tijdens zijn 20-jarig onderzoek en studie over Alphons Ariëns verkregen heeft.

1978: De Ariënsherdenking in Twente wordt vorm gegeven door een week van bezinning, die in het teken staat van de verhouding tussen Kerk en Samenleving. Organisator is het Twents Ariënscomité, dat A.F. van der Heijden als voorzitter heeft en L.P.M. als secretaris. Leden zijn voorts o.a. deken Ties van 't Erve van Enschede en pastoor J.E. Hendriks van de Ariënsgedachteniskerk.

Ter voorbereiding van deze week wordt aan alle parochies en afdelingsbesturen van de vakbond een gespreksmap toegestuurd, met teksten van Ariëns zelf en getuigenissen van mensen, die zich hem herinneren. De map is samengesteld door Dr. J. H. Roes van het Katholiek Dokumentatie Centrum in Nijmegen. Daarbij zijn een aantal gespreksvragen toegevoegd, waarin vooral de aktualiteit van nu aan de orde komt.

De herdenkingsweek valt tussen 24 september en 1 oktober. Op zondag 24 september wordt de Ariënsherdenking geopend met een viering in de H. Pancratiuskerk van Haaksbergen. De stijlvolle Eucharistieviering is geleid door Mgr. Contans Kramer, voorzitter van het Ariëns-Comité, daarbij geassisteerd door de medeconcelebranten pastoor-teamleider drs.R.P.J. Hooijmans van Haaksbergen en pater drs Emiel Gemmeke o.carm, die de predikatie verzorgt, en deken van Enschede M.G. van 't Erve. In alle parochies van Twente is in dat weekend aandacht besteed aan de persoon van Ariëns en aan het thema van de herdenking.

Tijdens de week van 24 september tot 1 oktober zijn in vele groepen van kerk en vakbeweging samenvattende gesprekken gehouden over de thema's van de gespreksmap. De pastores van het dekenaat Enschede hebben in die week een studiedag besteed aan dezelfde thematiek. Op vrijdagavond 29 september is er in Enschede een openbare regionale herdenking georganiseerd in het Mr. J. Calscollege. Daar hebben de diverse gespreksgroepen verslag uitgebracht van hun discussie over Ariëns. Dr. J. Roes uit Nijmegen heeft een rede gehouden over de motieven die Alfons Ariëns ertoe brachten om in zijn Enschedese periode radikaal de kant van de arbeiders te kiezen. Een forum-gesprek met enkele vooraanstaande mensen uit sociaal-politieke kringen besluit de herdenking.

Op zondag 1 oktober vanaf 11.00 uur wordt de Ariëns-herdenkingsweek besloten met een indrukwekkende pontificale eucharistieviering in de stampvolle Ariëns-gedachtenis kerk in Enschede. Hoofdcelebrant is weer Mgr. Constans Kramer ofm, de voorzitter van het landelijk Ariëns-comité, daarbij geassisteerd door deken van 't Erve, pastoor J.E. Hendriks van de Ariënsgedachteniskerk en lid van het Twents Ariënscomité en pater drs Emiel Gemmeke o.carm, die de predikatie verzorgt (gepubliceerd in het *Ariëns Bulletin* 19 van december 1978, pag. 6-7). Kardinaal Alfrink is afwezig door het plotseling overlijden van de recent nieuw gekozen Paus Johannes Paulus I in Rome. De Koninklijke Enschedese Leo Harmonie (opgericht door Mgr. Ariëns) verzorgt muzikale omlijsting, terwijl het Ariënskoor te Enschede de vaste gezangen uit de vierstemmige 'Thomas-Mis' van Jan Raas zingt. De organist is Ber Joosen.

Na de viering zijn door de deelnemers kransen gelegd bij het standbeeld van Ariëns aan het Dr. Kuiperplein voor het katholiek ziekenhuis "De Stadsmaten" in Enschede door Mgr. Kramer ofm namens de katholieke geloofsgemeenschap, door burgemeester Ko Wierenga van Enschede namens de burgers van Enschede en door voorzitter Tonny Engbersen namens het Enschedese NKV. De door Ariëns opgerichte Koninklijke Enschedese Leo Harmonie speelt een koraal.

1978: In Rome treedt Mgr. Jo Damen af als rector van het Nederlands College in Rome. Zijn opvolger wordt Tiny Muskens, priester van het bisdom Breda. Uit hoofde van zijn functie wordt hij ook op 9 oktober benoemd tot postulator in het zaligverklaringsproces van Ariëns.

1978: Mgr. C. F. G. Kramer O.F.M., de voorzitter van het Ariëns-Comité schrijft in een *In*

Memoriam voor Toon Middelhuis in het *Ariënsbulletin* 19 van Kerstmis 1978. “Zondag, 12 november 1978, overleed te Utrecht Johannes Antonius Middelhuis op de leeftijd van 76 jaar. De vele functies, waartoe deze eenvoudige maar uiterst bruikbare man gedurende zijn leven geroepen werd, had hij al lang opgegeven. Maar zijn lidmaatschap van het Ariëns-Comité heeft hij aangehouden. Ariëns stond hem heel nabij. Hij stamde immers uit het milieu van textielarbeiders, waar Ariëns midden in was gaan staan. Hij had zelf de barre nood gekend, waarin Ariëns uitkomst had gebracht. En hij heeft het vaandel overgenomen en voortgedragen, dat Ariëns de arbeiders in handen had gegeven. Bij de jaarlijkse Ariëns-herdenkingen was hij dan ook trouw aanwezig. Dit jaar ging het niet meer. Hij was te ziek om de drukte van zoveel mensen te doorstaan. Maar hij wilde wel in de namiddag, als allen weg waren, alleen zijn herdenking houden bij Ariëns graf. Herdenken is nu weerzien geworden, mogen wij vertrouwen.” Toon Middelhuis wordt begraven in de buurt van het graf van Alphons Ariëns. Als dertig jaar later in 2008 het graf geruimd gaat worden vanwege het vervallen van de grafrechten, laat de familie de resten cremieren. Met een eenvoudige gebedsdienst in aanwezigheid van de familie wordt de as van Toon Middelkhuus uitgespreid op het graf van Alphons Ariëns.

1978: De KRO zendt op de radio een levensecht radiohoorspel ‘*Alphons Ariëns*’ in vier bedrijven door Adriaan Venema uit over Alphons Ariëns bij gelegenheid van de vijftigste herdenking van zijn sterfdag. Het hoorspel is uitgegeven door de KRO, Hilversum, december 1978 (KDC archief nr. 3481).

1979: Op 20 februari 1979 maakt Johannes Kardinaal Willebrands bekend de oprichting van het Ariënskonvikt, instituut voor de priesteropleiding van het aartsbisdom Utrecht, dat tot 2010 zelfstandig zal bestaan, en vanaf 2014 wederom als priesteropleiding van het aartsbisdom, onder de naam Ariënsinstituut. Het dragen van de naam van Alphons Ariëns wordt als volgt gemotiveerd: “Als priester was hij een waarachtig man Gods, die leefde vanuit gebed en liturgie. Van harte wist hij zich verbonden met de Kerk; ook in conflicten bleef hij trouw. In zijn priesterlijk werk toonde hij een groot gevoel voor het onrecht in de samenleving. Dat maakte hem tot een pionier in de arbeidersbeweging. Zijn leven lang was hij betrokken bij allerlei nieuwe initiatieven, om het geloofsleven van de Kerk te verdiepen en bij de tijd te brengen. Deze Dienaar Gods zien we graag als inspirerend voorbeeld voor toekomstige priesters. Daarom is aan de priesteropleiding van ons bisdom zijn naam gegeven: het Ariënskonvikt.” Dit Ariënskonvikt, tegenwoordig Ariënsinstituut, opent tijdens de jaarlijkse herdenking van Ariëns in Maarssen zijn studiejaar met een plechtige eucharistieviering en bedevaart naar het graf van Ariëns.

1979: Op 24 april 1979 maakt Johannes Kardinaal Willebrands bekend het pand gelegen aan de Keistraat 9 te Utrecht te hebben gekocht ten behoeve van het Ariënskonvikt. Het pand is jarenlang in gebruik geweest als kantoor van het waterschap Lekdijk Bovendams. Daarna is het huis tijdelijk bewoond door de Zusters van de Eucharistie. Vanaf de start van het nieuwe studiejaar in september wonen er studenten en pastor Piet Rentinck is benoemd tot inwonend rector. Aan de staf is een tweede priester uit het basispastoraat in de stad Utrecht benoemd, namelijk pastor Jozef Wissink.

1979: De burgemeester van Enschede, de heer Ko Wieringa, maakt per brief aan het Twents Ariëns-Comité kenbaar, dat de gemeenteraad van de stad op 7 augustus 1979 tijdens de raadszitting heeft besloten het De Ruyterplein officieel om te dopen tot Ariënsplein. Op dit plein staat sinds 1934 het grote monument ter herdenking van Mgr. Dr. Alphons Ariëns. Het gemeentebestuur is met het indienen van het voorstel tot de nieuwe naamgeving bij de gemeenteraad tegemoet gekomen aan een jarenlang gekoesterde wens van de bevolking van Enschede.

1979: De Ariënszondag te Maarssen wordt op 19 augustus 1979 gevierd. Om 11.00 uur draagt Em. Johannes Kardinaal Willebrands de pontificale hoogmis op in de HI Hartkerk en hij verzorgt ook de predikatie. Daarna is er een stille tocht naar begraafplaats Beresteijn, waar om 12.45 uur een gebedienst en herdenking ius bij het graf van Alphons Ariëns.

1979: Bij de opening van het Ariëns Instituut op 4 december 1979 verwoord rector Piet Rentinck als volgt: "We hebben het konvikt naar Alphons Ariëns genoemd. In de bisdommen Utrecht en Groningen leeft Alphons Ariëns voort als de man die vóór alles priester wilde zijn. Als priester had hij een grote gevoeligheid voor de noden van de samenleving en kwam hij op voor de verdrukten van zijn dagen: de arbeiders. Daarom zien we in hem een inspirerend voorbeeld voor jongeren die priester willen worden in een van onze bisdommen. Bovendien vertrouwen we op zijn blijvende solidariteit: dat we mogen rekenen op zijn voorspraak voor het welslagen van het Ariënskonvikt." Rector Piet Rentinck ontvangt bij de opening via schenking een exemplaar van het bronzen beeldje van Bon Ingen-Housz. De naam van de gever is onbekend.

1979: Het Ariëns-Comité krijgt rond Kerstmis 1979 een hernieuwde samenstelling. De heren Prof. Dr. P.A.J.M. Steenkamp en Mr. H.L. Hoogenhuis treden af. Hoewel het bestuur begrip heeft voor de aangevoerde redenen, is het verzoek tot ontheffing van het bestuurlidmaatschap ongaarne ingewilligd. Ook Mgr. C.F.G. Kramer treedt na 13 jaar af als voorzitter van het Ariëns-Comité en wordt ere-voorzitter. Het Ariëns-Comité onder beschermheerschap van Joh. Kardinaal Willebrands kent de volgende samenstelling: Mgr. C.F.G. Kramer, erevoorzitter, Mgr. Dr. B.W.M. Möller, bisschop van Groningen, voorzitter; P.J.J. Mertens, oud-staatssecretaris, vice-voorzitter; Drs. L.J. Oorsprong, secretaris; Mr. Th. A. Ariëns, vertegenwoordiger van de fam. Ariëns, penningmeester; E. Lohman ofm, vice-postulator; H. van Eekert, vertegenwoordiger van het NKV; M.G. van 't Erve, deken van Enschede, namens het Twents Ariëns Comité; Pastor Th.H.M. Lamers, namens de parochie Maarssen; L.P.M. Nijkamp, namens het Twents Ariënscomité, Dhr. J.H. Roes, namens het Katholiek Documentatie Centrum Nijmegen.

1980: Het secretariaat van het Ariëns-Comité verhuist ingaande 1 januari 1980 van Utrecht naar Pijnacker.

1980: Op zondag 17 februari 1980 viert de katholieke matigheidsbeweging Sobriëtas het zeventiende lustrum ofwel de 85e verjaardag. In de Jacobuskerk te Enschede wordt een plechtige eucharistieviering opgedragen met deken Ties van 't Erve van Enschede als hoofdcelebrant.

1980: Publicatie van *'Portret van een priester. Het leven van Alfons Ariëns in woord en beeld'*, Gooi & Sticht Hilversum door pater Han Lohman ofm, tevens vice-postulator in het Ariëns beatificatieproces, een biografie met veel fotomateriaal over Ariëns. Gebonden linnen band met harde stofomslag, 25 cm, 191 pp. zwart/wit illustraties. Het fotomateriaal is in opdracht van Han Lohman tijdens het Ariëns proces tussen 1958 en 1956 verzameld. Van de originele foto's zijn negatieven gemaakt, die in het boek zijn afgedrukt. De originele foto's van dit boek zijn eerst overgedragen aan het aartsbisdom Utrecht en bevinden zich vanaf 2015 in het archief van het Ariëns-Comité.

1980: Uitgave van een vouwprentje met op de voorzijde een foto van Ariëns, met aan de binnenzijde een korte levensloop en een tekst van Ariëns zelf (Ariënscomité, 10,5 x 15 cm). Op de achterzijde een gebed om zaligverklaring.

1980: In juli 1980 is het Ariëns Comité van samenstelling veranderd en heeft dit nieuwe Comité nagedacht over de eigen taak voor de komende jaren. De reflectie is opgenomen in het *Ariënsbulletin* 22, juli 1980, pag. 2-4, en ziet er als volgt uit.

“Taken voor het Ariënscomité in de komende jaren.

De algemene en centrale doelstelling van het Ariënscomité is steeds geweest het levend houden van de herinnering aan de priester Alphons Ariëns, die op verschillende terreinen een pionier was in ons land tussen 1885 en 1925. In het verleden vloeide uit die doelstelling als taak voort het op geregelde tijden bijeenbrengen van mensen, die zich Ariëns nog herinnerden, hetzij persoonlijk hetzij anderszins, die samen deze katholieke voorman wilden herdenken, vereren en geïnspireerd worden door hetgeen omtrent zijn leven en werken werd voorgehouden. Tevens werden geschriften verspreid, van gedachtenisprentjes tot voor het grote publiek toegankelijke boeken, die beoogden de aandacht gevestigd te houden op de enthousiaste leidsman, die Ariëns was.

Daarnaast achtte het Ariënscomité het van belang, dat op wetenschappelijk wijze zou worden vastgelegd, welke rol Ariëns heeft gespeeld en wat zijn betekenis is geweest ten aanzien van de katholieke sociale emancipatie. Daarbij moest duidelijk aangegeven worden, dat de Nederlandse maatschappelijke en sociale ontwikkeling in het laatste kwart van de 19e en de eerste decennia van de twintigste eeuw zeer zeker ook in sterke mate werd beïnvloed door de christenen, die tot de katholieke kerk behoorden, en vanuit hun levensbeschouwing, mede gestimuleerd door het pauselijk woord, vorm wilden geven aan een meer leefbare wereld. De tijden zijn sterk veranderd. In de eerste dertig jaren na het overlijden van Ariëns bestond de vurige wens bij niet weinig en, dat zo spoedig mogelijk een proces in gang zou worden gezet, dat ten doel had hem te doen opnemen in de rij van zaligen/heiligen. Een begrijpelijke aandrang, die volledig paste in het triumfalisme, dat de Nederlandse katholieke kerk kenmerkte in de jaren voor en vlak na de tweede wereldoorlog. Nadat tegen het einde van de vijftiger jaren het aartsdiocesane deel van dit beatificatieproces kon worden afgesloten, gaf Kardinaal Alfrink aan het Ariënscomité de opdracht mede, dat de geest van Ariëns en zijn persoon levend en levendig moest worden gehouden in de ongetwijfeld lange reeks van jaren, alvorens Rome tot bevestiging van de zaligverklaringswens zou kunnen komen. Hoewel wij nu weten, dat op datzelfde moment sterke veranderingen op gang kwamen, die hebben geleid tot geheel andere opvattingen bij grote delen van de katholieke bevolking in ons land, had het Ariënscomité niet het flauwste benul van de bijna onmogelijke opgave, die zij met dit verzoek meekreeg. Een opdracht, die nog een extra handicap ondervond, omdat de belangstelling in de zestiger jaren voor historische personen snel plaats moest maken voor de inspiratie van tijdgenoten. Ds. King, Don Helder Camara en moeder Teresa spreken veel meer tot de verbeelding dan degenen die honderd jaar geleden onder analoog moeilijke omstandigheden een deur moesten openbreken naar wat meer leefbaarheid in de westerse wereld.

Dat rond 1970 het in omvang slinkende Ariënscomité zich afvroeg of het geen aanbeveling verdiende het zaligverklaringsproces te doen stoppen zal tegen de achtergrond van de in die jaren in sterke mate verdwijnende daadwerkelijke belangstelling voor alles wat met het instituut katholieke kerk van doen had, niet verbazen. Het toen genomen besluit daar niet toe over te gaan, de activiteiten tot een minimum te beperken, maar er wel voor te zorgen, dat geen daden werden gesteld, die bepaalde ontwikkelingen in de toekomst zouden verhinderen, mag een wat laffe indruk maken, doch was in feite een praktisch besluit. Immers het comité bleef voortbestaan, de herdenking van de 50ste sterfdag kon op een grandioze wijze worden gevierd in aanwezigheid van meerdere bisschoppen en de minister van sociale zaken en last but not least kon het comité op een waarschijnlijk geslaagd moment besluiten tot uitbreiding en vernieuwing. Geslaagd moment, omdat thans een meer evenwichtig inzicht groeiende is in de nu bestaande maatschappelijke situatie. Zo wordt het mogelijk lijnen te ontwikkelen naar een nieuwe en zinvolle taak.

De opdracht, zoals die in het evangelie ligt, motiveerde Ariëns, in zijn christelijke geloofsbeleving tot een grote maatschappelijke bewogenheid en inzet. Zoals hij zich heeft ingeleefd in de problematiek van het maatschappelijk sociaal-economische leven van zijn tijd,

zo zal het Ariënscomité dat moeten doen in de noden, materiële en geestelijke, die in de jaren tachtig van deze eeuw op ons afkomen. Dat moet gebeuren vanuit een oprecht christelijke levensovertuiging met de bedoeling de evangelische waarden in onze samenleving opnieuw te laten doorwerken. Christus ontdekken in de lijdende medemens, zoals Ariëns dat deed, en te werk gaan zoals dat van hem kan worden gekarakteriseerd: “Naar de mensen toe, zien, oordelen en handelen”. Aldus zou het uitgangspunt geformuleerd kunnen worden voor een hernieuwd Ariënscomité.

De groeperingen, die sinds kortere of langere tijd zijn vertegenwoordigd in het comité zijn vertrouwd met de noden van deze tijd. Zij trachten, door hun inzet, hulp te bieden aan degenen die hiervan te lijden hebben. Het kan niet de taak van het Ariënscomité zijn dat werk over te nemen of als overkoepelend orgaan te gaan functioneren. Maar wel zou het Ariënscomité een ontmoetingsplaats kunnen zijn voor allen, die met het voorbeeld van Ariëns voor ogen, mede de noden van deze tijd trachten op te lossen of te verzachten. Door hun werkwijze, hun enthousiasme, stimuleren zij het comité, dat op zijn beurt ervoor zorgt, dat het stuwende effect, dat uitgaat van een goed gekende Ariëns, door deze groeperingen steeds weer als een ruggeleuning ervaren wordt.

Op dit moment bevinden wij ons in een proces van deconfessionalisering en ontzuiling. Maar de doorwerking van een levensovertuiging op christelijke grondslag behoeft niet weg te vallen als bepaalde vormen van organisatie plaats maken voor andere. Met name de wijze waarop de levensbeschouwing een plaats krijgt in de vakbeweging toont aan dat deze ervoor ontvankelijk is, dat ook de godsdienstige overtuiging kan doorwerken in haar arbeid. Mede het werk van het Ariënscomité zou moeten tonen, dat de idealen welke de vakbeweging nastreeft ook christelijk geïnspireerd kunnen zijn.

Ook zou het een taak van het Ariënscomité kunnen zijn de integratie van pastoraal en maatschappij te bevorderen. Zij zou er bijv. bij de priesteropleiding op aan kunnen dringen, dat het kiezen van de naam Ariënskonvikt méér moet zijn dan alleen maar een stukje piëteit voor een gerenommeerd priester van het aartsbisdom.

Beide voorbeelden zijn nog aan te vullen met verschillende andere. De bedoeling is echter duidelijk. De taak van het Ariënscomité thans dient te zijn het stimuleren en enthousiast maken van mensen, die bereid zijn hun ogen te openen voor de mensen die te lijden hebben onder de actuele maatschappelijke en sociale situatie en deze daadwerkelijk te hulp te komen. Het is niet uitgesloten, dat het Ariënscomité in die optiek nog moet worden uitgebreid met vertegenwoordigers van andere groeperingen, die door Ariëns zijn opgericht of zich anderszins met hem verbonden weten, zodat allen de geestdrift krijgen, die noodzakelijk is om in deze maatschappij de noden met een christelijk élan aan te pakken.

Het Ariënscomité realiseert zich, dat met het vorenstaande nog geen concrete vorm is gegeven aan de taken, die zij zich in de komende jaren dient te stellen. Zij zal die echter in de naaste toekomst trachten uit te werken. ”

1980: Op zondag 10 augustus wordt in Maarssen de 52ste Ariëns zondag herdacht. Er is zoals gebruikelijk vanaf 11.00 uur in de ochtend een plechtige eucharistieviering, waarin Mgr. J.B.W.M. Möller, de nieuwe voorzitter van het Ariëns Comité voorgaat. Na afloop van de Hl. Mis is er een stille tocht naar begraafplaats Beresteijn, waar bij het graf van Dr. Alphons Ariëns een korte gebedsdienst wordt gehouden. Na de plechtige eucharistieviering heeft Mgr. Möller, de voorzitter van het Ariëns-Comité, in de Ariënskamer in de pastorie van de Hl Hartkerk de *Pro Ecclesia et Pontifice* onderscheiding uitgereikt aan de heer J.M. van Keeken, wonende te Venray aan de Mgr. Nolensstraat, de directeur-penningmeester van de door Ariëns gestichte katholieke matigheidsbeweging Sobriëtas. De heer van Keeken heeft veel verdiensten voor Sobriëtas. De Sobriëtas beweging bestaat dit jaar 85 jaar. Vanzelfsprekend mocht de heer Van Keeken vele felicitaties ontvangen vanuit het verenigingsverband in zowel binnenland als het buitenland. En natuurlijk ook vanuit Venray.

1980: De Ariëns gedachteniskerk in Enschede bestaat 25 jaar. Daarom is er op de eerste zondag 7 september 1980 een groot parochiefeest. De viering start om half elf met een plechtige eucharistieviering, die wordt opgedragen door Kardinaal Willebrands, gevolgd door een tocht naar het beeld van Alphons Ariëns bij het katholieke ziekenhuis, alwaar een krans is gelegd.

1980: Er is als onderdeel van de viering een tentoonstelling in de Twentsche Schouwburg te Enschede van 29 augustus tot 7 september 1980, opgezet door Bert Hesselink over leven en werk van Alphons Ariëns in de tijd dat hij kapelaan te Enschede was van 1886-1901. De tentoonstelling wordt vergezeld door een brochure met illustraties: Bert Hesselink, *'Een priester onder de arbeiders: Alfons Ariëns te Enschede van 1886 tot 1901'*, tentoonstelling in de Twentsche Schouwburg te Enschede van 29 augustus-7 september 1980, in de serie 'Kleine reeks' nummer 4, Twents-Gelders Textielindustrie-museum, Enschede, 1980. Deelstudie voor het voorbereidingsproject Textielmuseum Nieuwe Stijl.

1981: Het archief van het bestuur Ariëns-Comité tot en met 1981 wordt in beheer gegeven van het Katholiek Documentatie Centrum. Zie Plaatsingslijst 640 ARIC.

1981: De Congregatie voor de Zalig- en Heiligverklaringen in Rome publiceert op 3 mei het boek *Ultraiecten. Beatificationes et canonizationes Servi Dei Alfonsi M. Ariëns sacerdos saecularis tertii ordinis franciscalis sodalis (1860-1928) Animadversiones (=aanmerkingen) promotoris generalis fidei super dubio an eius causa introducenda sit* inzake het aartsdiocesaan kerkelijk proces zaligverklaring Alfons Ariëns. De *promotor generalis fidei* is pater Caietanus Stano ofm cap. Een van de bevindingen is dat "de serie documenten die bij de huidige *Positio* is gevoegd, klein is en volstrekt ontoereikend is". Verder archiefonderzoek is noodzakelijk om enkele punten verder op te helderen.

1982: In dit jaar verschijnt het door Jan Roes e.a. geschreven boek *'Alphons Ariëns. Bronnen van de katholieke arbeidersbeweging. Toespraken, brieven en artikelen 1887-1901'*, uitgegeven door het Katholiek Documentatie Centrum Nijmegen en uitgeverij Ambo te Utrecht. Aan deze bronnenpublicatie is een lange voorgeschiedenis voorafgegaan. Uiteindelijk heeft het Katholiek Documentatie Centrum, financieel ondersteund door Het Ariëns-Comité en de katholieke vakbeweging, dit monument van nagedachtenis aan Ariëns tot stand kunnen brengen. De uitgave is zeer verantwoord; een grondige inleiding, uitgebreide toelichtingen, nauwkeurige verwijzingen, enz. Zowel voor het bestuderen van de katholieke als van de algemene arbeidersbeweging een belangrijk werk, dat in elke serieuze collectie opgenomen zou moeten worden, hoewel de potentiële gebruikersgroep klein zal blijken te zijn.

1982: Het Ariëns-Comité Haaksbergen zorgt er in 1982 voor dat er rond de weverij 'De Eendracht' in Haaksbergen een gedenkteken wordt geplaatst in de vorm van een bronsreliëf, gemaakt door kunstenaar Jan Kip. Het gedenkteken stond eerst bij De Bouwmeester, en is later verplaatst naar De Baak, in de buurt van de plek waar de handweverij De Eendracht heeft gestaan.

1983: Paus Johannes Paulus II vereenvoudigt op 7 februari 1983 in de nieuwe *Instructio Sanctorum Mater* de regels voor zalig- en heiligverklaring in de *Normae servandae in Inquisitionibus ab Episcopis faciendis in causis Sanctorum*. Aan de Congregatio pro Causis Sanctorum wordt door de Paus een College van Relators ingesteld, dat de supervisie gaat voeren over die zaken, die al een verklaring rond Dienaar Gods verkregen hebben. De regels en normen van het proces tot zalig- en heiligverklaring worden in overeenstemming gebracht met het nieuwe Kerkelijk wetboek. Er worden nu twee fasen in het proces onderscheiden. De eerste fase legt de regie van een proces neer bij de bisschop of aartsbisschop van een bisdom, die met een kerkelijke rechtbank de causa opstart en onderzoekt. De tweede of Romeinse fase

vindt plaats bij de Congregatio pro Causis Sanctorum en de drie Commissies die daarin actief zijn, te weten die van de kerkelijke rechtbank, die van de Algemeen Promotor van het Geloof en die van de historisch-juridische Commissie. Ook de vereisten voor wonderen zijn teruggeschroefd. Tot 1983 zijn voor een zaligverklaring twee wonderen nodig en voor een heiligverklaring nog eens twee wonderen. Sinds deze *Instructio Sanctorum Mater* hoeft zich na het overlijden van de kandidaat-zalige nog maar één wonder voor te doen, en voor martelaren is de eis voor een wonder zelfs helemaal verdwenen. Een heiligverklaring behoeft nu nog maar één wonder na de zaligverklaring. De *Instructio Sanctorum Mater* betekent een sterke wijziging in de procedures. In het Decreet zijn vier groepen van al lopende zaken aangewezen, die elk aangeven hoe het betreffende dossier of proces verder aangepast dient te worden.

1983. Het Ariëns-Comité geeft op 22 maart een nieuw bidprentje uit onder imprimatur van Johannes Kardinaal Willebrands met op de voorzijde een repro van de tekening van Toorop uit 1907 en de tekst ‘*De Dienaar Gods Alphons Ariëns*’. De linkerbinnenzijde kent een korte levensloop van Ariëns en de rechterzijde een noveengebed. De achterzijde kent een gebed voor de zaligverklaring van de Dienaar Gods Alphons Ariëns.

1983: De betreffende commissie in het apostolisch proces bij de Congregatie voor de Zaligen Heiligverklaringen in Rome heeft op 10 juli de *Responsio* (=antwoorden) *ad Animadversiones promotoris generalis fidei* klaar. De conclusie luidt dat met verwijzing naar een citaat uit de *Constitutie over de kerk in de huidige wereld*, part II, cap. III, sez. 2, n.72 en gelet op zijn apostolisch en sociaal werk overduidelijk is aangetoond dat hij een eerbiedwaardig Dienaar Gods is.

1983: Uitgave van vier verschillende prentjes met het portret van Toorop op de voorzijde, op de achterzijde bij drie prentjes een gebed voor de zaligverklaring en bij één een gebed om priesterroepingen (imprimatur 1983) (7 x 11 cm).

1983: Advocaat Salvatore M. Vitale dient in oktober 1983 de gedrukte samenvattende ‘*Positio super cause introductione*’ inzake het zaligverklaringsproces in bij de Sacra Congregatio pro Causis Sanctorum in Rome. Dit gebonden boek in rode band met gouden opdruk met Positio Numero 1061 draagt als volledige titel: *Ultraiecten. Beatificationes et canonizationes Servi Dei Alfonsi M. Ariëns sacerdos saecularis tertii ordinis franciscalis sodalis (1860-1928)*. Het boek bevat alle tot dan toe gebruikte samenvattingen en stukken uit het apostolisch proces en deze zijn of in het Italiaans of in het Latijn opgesteld. Het boek eindigt met een transcript in het Italiaans van de vragen die door de Promotor fidei gesteld zijn, de *Interrogatoria Promotois fidei in Causa Beatificationis Servi Dei Alfonsi Ariëns*, opgesteld door de Fidei Promotor deputatis P. Anacletus ofm cap op 15 juni 1959.

NB. Met de kennis van juli 2011 en later in huis wordt hier met een intermezzo teruggekeken naar dit cruciale jaar 1983. Op het moment dat de gedrukte ‘*Positio super cause introductione*’ wordt ingediend zijn er voor de de Sacra Congregatio pro Causis Sanctorum ten gevolge van de publieke uitvaardiging van de *Instructio Sanctorum Mater* sinds 7 februari 1983 nieuwe normen geldend. De *Causa Ariëns* geldt dan als een oude causa en er moet voor het vervolg gekeken worden naar de vier groepen die het *Decretum generale* als concrete uitwerking hiervoor aangeeft. We nemen een citaat uit een boek van Bart Lauvrijs 1995.

“De apostolische constitutie ‘*Divinus perfectionis Magister*’ vraagt nadrukkelijk aan de H. Congregatie om met een decreet de procedure vast te stellen in functie van de voltooiing van de al gestarte processen. Zulks dient “*servata tarnen mente huius novae legis*” te geschieden. Dit houdt concreet in dat ook bij deze processen de eisen van de historische-hagiografische kritiek moeten gerespecteerd worden. En dat daarenboven

tegelijkertijd de procedure moet versneld worden, in zoverre dit mogelijk is. In het bedoelde decreet - "*Decretum generale*" -, uitgegeven door de Congregatie, worden de beoogde processen in vier categorieën ondergebracht. Dit al naargelang het stadium waarin ze zich bevinden op het moment van de promulgatie van de nieuwe wetgeving.

- *De eerste categorie* - Zij wordt gevormd door enkele tientallen zaken, waarvan de "*positio super virtutibus super martyrio*" reeds gedrukt is en waarbij men wacht op de besluitvorming van de theologen. Achten de theologische consultoren in een bepaald geval een verdere bestudering wenselijk, dan dient dit te gebeuren onder leiding van de referent.

- *De tweede categorie* - Hiertoe moeten de processen gerekend worden die al overgemaakt werden aan de promotor van het geloof voor het opmaken van aanmerkingen over de deugden of het martelaarschap. Alsook de zaken die men aan het beantwoorden is. Ook voor hen verandert de nieuwe wetgeving de te volgen canonieke weg niet. Men vraagt niettemin wel dat de gegeven antwoorden rekening houden met de gehele naar voor geschoven documentatie. Dit om verdere analyses over één of ander punt te vermijden op het ogenblik van de theologische discussie.

- *De derde categorie* - Deze groep figureert in het decreet op de vierde plaats. Het betreft "historische" zaken waarvan de stelling over de deugden of het martelaarschap, evenals het rapport dat de besluiten van de historische consultoren inhoudt, gedrukt is. Bij de zaken, die gedurende jaren onder leiding van het historisch-hagiografisch bureau bestudeerd werden, dienen de stellingen te beantwoorden aan de eisen van de nieuwe wetgeving. Zij moeten alle elementen bevatten die noodzakelijk zijn voor de theologische consultoren, in functie van hun oordeel over de heroïsche beoefening van de deugden of het martelaarschap van de Dienaar Gods. Indien de historische consultoren in een bepaald geval lacunes opgemerkt hebben, waarop in het rapport niet adequaat geantwoord wordt, komt het aan de referent-generaal toe hierop bedacht te zijn, gezien deze leemtes zich kunnen ophopen. Deze "*positiones*" worden met het verslag rechtstreeks overgemaakt aan de theologische consultoren, opdat dezen zich kunnen uitlaten over de verdienste van de zaak.

- *De vierde categorie* - Deze entiteit, welke in het decreet op de derde plaats vermeld wordt, bevat alle andere "recente" zaken, die niet tot de eerste twee categorieën behoren. Deze processen zullen hernomen worden op het punt waarop ze zich bevinden. Ze zullen naar voor gebracht worden, gelet op de geest van de nieuwe reglementering, onder leiding van de respectievelijke referenten. Dezen zien erop toe dat de "*positio super virtutibus*" geredigeerd wordt rekening houdend met de kritische methode, met een voorafgaandelijk onderzoek van alle beschikbare documenten. Het is natuurlijk vanzelfsprekend dat niet alle processen zich in eenzelfde stadium bevinden. En ook al is dit het geval, dan nog zal hun verdere ontwikkeling niet noodzakelijk dezelfde vorm aannemen. Laat ons veronderstellen dat twee zaken ingeleid werden in de lijn van de wetgeving van de toenmalige codex. Juridisch gezien bevinden ze zich op hetzelfde punt, maar vooruitblikkend in de toekomst kan hun situatie zeer verscheiden zijn. Dit hangt af van de kwaliteit van het informatieve proces en van het al of niet voorhanden zijn van een degelijke documentatie. De normen met betrekking tot deze zaken kan men aantreffen in het "*Regolamento*" (nr.32-38) van de H. Congregatie, waarin onder meer de volgende beschikkingen staan. Zijn in een bepaald proces de samenvatting en informatie voor de stelling aangaande de deugden al klaar, dan zal er, voor zover het wenselijk is, nog een supplementaire analyse gevraagd worden, met betrekking tot de aanmerkingen en de antwoorden erop."

Uit: Bart Lauvrijs, *'Zalig- en heiligverklaringen. Damiaan en anderen. Historie, spiritualiteit en procedure'*, uitgeverij Tabor Brugge, 1995 met uitvoerige beschrijving van de wijzigingen in de procedurele normen van zaken rond zalig- en heiligverklaring uit 1983, pag. 100-103.

In juli 2011 wordt uit een overleg tussen vice-postulator Henri ten Have en de nieuwe relator pater Kijas in Rome duidelijk dat er na het jaar 1983 een herschreven *Positio super vita, virtutibus et fama sanctitatis Alphonsi Ariëns* ingediend had moeten worden, conform de nieuwe richtlijnen. Die taak is in Nederland om onheldere redenen niet opgepakt. Wel wordt aandacht gegeven aan het verzoek uit 1985 tot nader historisch onderzoek door middel van een zogenoemde *Vita documentata*.

Volgens mededeling van de postulator Hilgeman in juli 2015 was het goede antwoord voor de *Causa Alphons Ariëns* geweest dat de '*Responsio*' op de '*Animadversiones*' niet met een rapport, maar met een diocesaan proces verricht had moeten worden. Dat had toen alsnog gekund.

Uiteindelijk leert de geschiedenis dat de relator pater Gumpel begin 2003 aan postulator Piet Rentinck duidelijk maakt dat er een aanvullend diocesaan Tribunaal gewenst is, dat gevoerd kan worden rond het aantonen van de *fama sanctitatis*.

Waarmee na het langdurige stilliggen de procedure in de Apostolische fase hervat kan worden.

1983: Op 3 december 1983 verleent paus Johannes Paulus II aan Kardinaal Johannes Willebrands ontslag als aartsbisschop van Utrecht. Willebrands is dan 74 jaar. Normaliter wordt een ontslag op 75-jarige leeftijd ingediend, maar de paus vindt het tijd worden voor een andere man op de zetel van Sint Willibrord. Kardinaal Willebrands vertrekt naar Rome, waar hij tot zijn 80ste jaar president van de Pauselijke Raad voor de Eenheid der Christenen blijft. Hij krijgt dan zijn leeftijdsontslag.

7. Van de *Positio introductione Causae* naar aanvullende *Vita Documentata* (1983-2000)

1985: De Congregatie voor de Zalig- en Heiligverklaringen vraagt om een uitgebreide *Vita Documentata* rond het leven van Alphons Ariëns, gebaseerd op nader archief onderzoek. Prof. Dr. Jan Roes van het Katholiek Documentatiecentrum Nijmegen neemt die opdracht op zich.

1986: Het bestuur van Het Ariëns-Comité voert voor de eigen naam een tweede gemakkelijker te gebruiken, schrijfwijze in: het Ariënscomité. In latere jaren worden beide manieren door elkaar heen gebruikt. In 1986 komt het landelijk Ariënscomité, dat zich vanaf zijn oprichting voornamelijk had ingespannen voor de Ariënsherdenking rond zijn graf in Maarssen, tot het inzicht om de herdenking voortaan te concentreren in Enschede. De meeste bewonderaars zijn immers woonachtig in Twente en op deze wijze kan ook de geografische binding met Ariëns' werkgebied worden gelegd. De Jacobusparochie, waar Ariëns in 1886 tot kapelaan was benoemd, wordt het centrum van deze herdenking. Het Ariëns-Comité besluit tevens vergunning aan te vragen voor de verbouwing van de zuilengang aan de voorzijde van de Jacobuskerk tot dagkapel. Bovendien kan de concentratie van de devotie op één plek bijdragen aan het bevorderen van een gunstig verloop van het zaligverklaringsproces. Naar men vanuit Rome heeft vernomen zou dit proces gediend zijn met een meer levendige devotie van Ariëns door de gemeenschap van gelovigen. De jaarlijkse herdenking staat meestal in het teken van de vroomheid en de sociale bewogenheid van Ariëns. Veelal gaat een bisschoppelijke hoogwaardigheidsbekleder voor in de eucharistieviering. In de predikatie wordt gepoogd de betekenis van het gedachtegoed van Ariëns voor de huidige tijd te accentueren. Muzikale omlijsting gebeurt ondermeer door de Leo Harmonie.

1986: Nadat het Comité heeft besloten de herdenking te concentreren in Enschede, blijven in tegenstelling tot eerdere jaren steeds meer Twentenaren weg bij de herdenking in Maarssen. Het gevolg is dat de Maarssense herdenking in augustus meer een parochieel karakter krijgt. De herdenking van Ariëns in Maarssen en de bedevaart naar het graf blijven elk jaar doorgaan op de laatste zondag van augustus.

1987: Vanuit de Congregatie voor Zalig- en heiligverklaringen wordt op 30 april de Nederlandse jezuïetenpater Kurt Peter Gumpel, in Duitsland geboren, benoemd tot relator (een functie vergelijkbaar met die van procureur-generaal) in de Causa Alphons Ariëns. Deze congregatie, een ministerie in het Vaticaanse bestuursapparaat, beslist over de canonisaties. Ook leken, dat wil zeggen niet-geestelijken, mogen op belangstelling van de Congregatie rekenen.

1987. Documentaire over het leven en werken van Alphons Ariëns (1860-1928). Aan de hand van historisch beeldmateriaal en brieven die Ariëns geschreven heeft, vertelt presentator Ben Gering over leven en werken van Alphons Ariëns. De documentaire eindigt met een interview met mw. Leerkotte-Arke, oud-bestuurslid van de RK Textielarbeidersvereniging St. Liduina, over haar herinneringen aan Ariëns. De documentaire bevindt zich in de Beeldbank Historisch Centrum Overijssel In Enschede onder Identificatienummer 200321.

1987: Kort voor kerstmis overlijdt Kardinaal Alfrink, oud aartsbisschop van Utrecht, op 17 december 1987 na een zwaar ziekbed als gevolg van een hersenbloeding en een longontsteking in het Sint Antoniusziekenhuis te Nieuwegein.

1988: Mgr. J.A. de Kok o.f.m., hulpbisschop van het aartsbisdom Utrecht, wordt vice-postulator in het Ariënsproces en hij volgt daarmee pater Han Lohman op, die formeel 23 jaar actief is geweest als postulator en vice-postulator.

1989: Het is honderd jaar geleden dat de eerste rooms-katholieke Arbeidersvereniging in Enschede is opgericht door Alphons Ariëns. Het Ariëns-Comité heeft aan de vakbeweging van die tijd en aan de Rijks PTT gevraagd of dit feit aandacht kan krijgen in een Nederlandse postzegel. Het antwoord is positief en er worden twee postzegels ontworpen: een die de solidariteit van de vakbeweging verbeeldt en een die de mondigheid uitbeeldt. De officiële overhandiging van de postzegels aan vertegenwoordigers van de vakbeweging vindt plaats op 7 februari 1989 bij de drukkerij Joh. Enschede te Haarlem. Bij deze gelegenheid zijn veel prominenten en oud-gedienden van de vakbeweging aanwezig, evenals het Ariëns-Comité. De voorzitters Johan Stekenburg van de FNV, Henk Hofstede van het CNV en Jos Werkhoven van het MHP benadrukken het belang van samenwerking tussen de vakbeweging, met erkenning van ieders eigen identiteit en zelfstandigheid.

1990: Vanaf het begin van de jaren negentig staat de herdenking in Maarssen weer meer in de belangstelling. Via regionale dagbladen, huis-aan-huisbladen en het parochieblad wordt het publiek uitgenodigd om deel te nemen. Aan deze jaarlijkse herdenking bij het graf gaat een eucharistieviering in de H. Hartkerk vooraf. Tijdens deze viering wordt de kelk van Ariëns gebruikt, die gewoonlijk permanent tentoongesteld staat in een nis van de kerk. Na de viering, waarin een staflid van het aartsbisdom voorgaat, begeven de bedevaartgangers zich samen met het zangkoor te voet naar het graf. Aldaar staande in een halve cirkel rond het graf, gaat de pastoor voor in gebed en spreekt hij een overweging uit. Namens de parochianen plaatst hij een bloemstuk bij het graf.

1990: Uitgave van een vouwprentje met op de voorzijde foto van het schilderij van Ariëns door G. Hermsen, met aan de binnenzijde een gebed en een korte levensbeschrijving (Haaksbergen: Ariënscomité; 11,5 x 15 cm).

1990: In de vergadering van 5 februari 1990 bespreekt het Mediafonds een subsidieverzoek

van de KRO m.b.t. de ontwikkeling van een drie-delige televisieserie over het leven van Alfons Ariëns en wijst het verzoek af. De KRO-radio wil Dick Walda nu, op basis van het door hem verzamelde materiaal, een 60 minuten durend hoorspel laten schrijven. Dit verzoek wordt op 4 maart 1990 door het Mediafonds toegekend.

1991: Hoe het beeldje van Mgr. Ariëns in de St-Pancratiuskerk te Haaksbergen kwam. In 1990 werd een pand gelegen aan de Uitterhoevestraat 9 te Haaksbergen verkocht aan de familie Ton en Joke de Goeij, oorspronkelijk afkomstig uit Utrecht. Bij een kennismakings-bezoek in de buurt bleek uit het gesprek dat Joke de Goeij de enige dochter was van een sloper en handelaar in oude materialen te Utrecht. Toen haar vader in 1988 overleden was hebben zij het in het centrum van Utrecht gelegen pand met inboedel en voorraden verkocht. Bij het opruimen van oud-ijzer materiaal kwamen ze een bronzen beeldje van een voor hen onbekend persoon tegen. Dit werd niet van de hand gedaan. Tijdens het bovenvermelde gesprek bemerkten zij dat de heer G.J. Leppink (voorzitter van Historische Kring Haaksbergen) in kunst geïnteresseerd was. Hij wilde het beeldje graag eens zien. Het bewuste beeldje werd opgehaald. Het beeldje bleek een voorstelling te zijn van Mgr. Dr. Alphons Ariëns in een bijna identieke uitvoering als van het beeld dat staat in Enschede op het Ariënsplein maar dan in een verkleind formaat. Opmerkelijke bijzonderheid was dat het beeldje gesigineerd is door de beeldhouwer B. Ingen Housz, terwijl het beeld in Enschede, in 1934 is gegoten naar een ontwerp van de kunstenaar August F.H. Falise. Bonaventura (Bon) Maria Alphonsus Ingen Housz (Breda 1881-1953), was opgeleid aan de Rijksacademie te Amsterdam en behaalde in 1908 de Prix de Rome. Hij was later een bekend beeldhouwer van figuren en monumenten (o.m. van Juliana van Stolberg te Den Haag en het bevrijdingsmonument in Breda) en was van 1918 tot 1946 leraar aan de Academie voor Beeldende Kunst in Den Haag. Van het bronzen beeldje zijn meerdere exemplaren gegoten.

De familie de Goeij hechtte zelf geen waarde aan het beeldje en gaf te kennen dat de heer Leppink het wel mocht houden. Daar het voor hem persoonlijk of voor zijn verzameling van minder belang was dan voor de Rooms Katholieke gemeenschap in Haaksbergen en stelde de heer Leppink voor het beeldje aan die gemeenschap te schenken. De familie had daar geen bezwaar tegen en de heer Leppink nam contact op met de pastor van de St. Pancratius-parochie Henk van Merm.

1994: Op 1 mei is de opening van de nieuwe Ariënskapel in de Jacobuskerk in Enschede, die bijgebouwd is onder de zuilengalerij in opdracht van het Ariëns-Comité. De Ariënskapel, min of meer onder het raam van Ariëns vroegere werkkamer in de pastorie, is ontworpen door architect J.H. Sluijmer uit Boekelo, zoon van een van de bouwheren van de Jacobuskerk. Hij is een zoon van de bouwheer van de Jacobuskerk in 1933, Joh. Sluijmer. De Jacobuskerk, ontworpen door de architecten Valk en Sluijmer staat centraal in de stad, direct aan de Markt, schuin tegenover de 13e-eeuwse N.H. kerk. De bouwkosten bedragen 80.000 gulden. De kapel meet ongeveer vijf bij drie meter. Voorin aan de wand die grenst aan de kerk hangt centraal een portret van Ariëns. Vanwege de centrale plaats ervan wordt de kwalificatie van 'cultusobject' nog het meest benaderd door een portret aan de wand tussen kapel en kerk. In feite gaat het om twee portretten: een schilderij gemaakt door G. Hermsen en een gemaakt door F. Kops sr. Deze schilderijen, die beide ca. 60 bij 90 cm meten, worden afwisselend circa een jaar tentoongesteld. Voorts zijn zowel in de kapel als in de Jacobuskerk zelf voorwerpen aanwezig die aan Ariëns hebben toebehoord of aan hem doen denken; in de kerk hangt permanent een vakbondsketting van Ariëns en staat een beschilderd stenen beeld van Ariëns van circa 95 cm hoog (zie onder Topografie). Het kerkarchief beschikt over een fraai geborduurde rand van een albe van Ariëns. Aan de rechterzijde hangt een kruisbeeld. Op korte afstand van het portret staat een kaarsenstandaard. Twee bidstoelen bieden gelegenheid tot persoonlijk gebed. Twee lezenaars met een intentieboek en een boek over Ariëns flankeren het

portret. Aan de twee zijwanden hangen respectievelijk een beschrijving van de levensloop van Ariëns en de tekst van een toespraak van hem uit 1895 tot de Katholieke Kring te Amersfoort. Achterin de kapel is een vitrine geplaatst. Daarin bevinden zich naast twee relieken (een ingepakt fragment van zijn toog, bevestigd door kardinaal Alfrink, *'Ex vestibus Servi Dei'*, en een ronde theca ø 3 cm, *'Ex indo S.D. Alph. Ariëns'*) krantenknipsels met betrekking tot herdenkingsbijeenkomsten, monografieën over Ariëns, een marmeren replica van Ariëns' grafsteen en enkele bidprentjes, alsmede enkele originele schuldbekentenissen van de hand van Ariëns. Een toog en een bidstoel van Ariëns uit het bezit van de H. Hartkerk (Ariënsgedachteniskerk) zijn naar de Jacobuskerk overgebracht. Al tijdens de bouw zijn er reacties met de vraag of de kapel de monumentale structuur van de kerk aantast. In de eraanstaande Mariakapel aan de binnenzijde van de kerk hangt de zilveren 'adviseursketen' van Ariëns. Deze keten, van de hand van Brom (Utrecht), kreeg Ariëns bij zijn 12,5-jarig priesterjubileum in 1895 als blijk van waardering van de Katholieke Arbeidersbeweging. In zijn testament gaf Ariëns de keten aan de KAB terug, die het op zijn beurt weer aan de kerk in bruikleen gaf. Kardinaal Alfrink plaatste het ceremonieel in de door edelsmid W. Fitzthum (Oldenzaal) vervaardigde reliekhouder. De kapel aan de buitenzijde is in 2009 gesloopt en aan de binnenzijde omgebouwd tot Maria-Ariëns-kapel in het kader van de restauratie van de Jacobuskerk.

1994: Sinds de opening van de Ariëns kapel heeft het Ariënscomité series kaarsen laten maken met het portret van en de tekst *'Alphons Ariëns'* (20 cm hoogte), die in de kapel en tijdens herdenkingen of activiteiten worden verkocht.

1995: Tiny Muskens wordt benoemd tot hulpbisschop van het bisdom Breda en treedt af als rector van het Nederlands College te Rome. Tot zijn opvolger wordt benoemd Rud Smit, priester van het bisdom Breda. Rud Smit, priester van het Bisdom Breda, wordt op 27 april benoemd tot postulator in het zaligverklaringsproces van Ariëns.

1995: Op 10 november viert de R.-K. Matigheidsbeweging Sobriëtas in Amersfoort het honderdjarig bestaan met het symposium *'Stap terug, sprong vooruit. Matigheid fundament van de toekomst'*. De viering is inhoudelijk voorbereid door studiesecretaris Henri Geerts van de Katholieke Raad voor Kerk en Samenleving in Den Bosch. De symposiumcommissie heeft bestaan uit M. Dee-Fellinger namens Katholiek Vrouwengilde Nederland, Henri Geerts, Katholieke Raad voor Kerk en Samenleving, A. Gielen van communicatiebureau Gielen & Gielen, Hans Mobers, The Moorman ofm, N. Wiskerke, allen bestuurders van Sobriëtas, en Johan Ros, voorzitter Sobriëtas. Dagvoorzitter is Maria van de Muijsenbergh=Geurts. Johan Ros, voorzitter van Sobriëtas, staat stil bij honderd jaar Sobriëtas. Prof. Dr. Peter Nissen, hoogleraar *'Cultuur in Brabant'* van de Rijksuniversiteit Brabant te Tilburg houdt een inleiding *'Sociale gerechtigheid en de deugd van matigheid aan het einde van de negentiende eeuw'*. Prof. Dr. Paul van Tongeren, hoogleraar Wijsgerige Ethiek aan de Katholieke Universiteit van Nijmegen gaat in op *'mens, maat en milieu'*. Prof. Dr. E. van Wolde, hoogleraar Exegese Oude Testament en Hebreeuws van de Theologische Faculteit Tilburg houdt het referaat *'Naar de maat van de aarde'*. Drs. G. Kilian, medewerker Kerkwerk Milieudefensie spoort alle aanwezigen aan *'De daad bij het woord te voegen'*. Het symposium wordt besloten met een gebedsdienst onder leiding van bestuurslid pater Theo Moorman ofm en mevrouw Tini Brugge.

1996: Bij de herdenking in Maarssen, die nu plaatsvindt tijdens de laatste zondag in augustus, zijn ruim honderd deelnemers aanwezig, vooral parochianen, maar ook betrokkenen bij het Ariëns Konvikt, de priesteropleiding van het aartsbisdom Utrecht en het bisdom Groningen. Vanaf dit jaar zullen staf en studenten van het Ariëns Konvikt steeds deelnemen aan de Ariënsdag, waarmee het nieuwe seizoen van de opleiding geopend wordt.

1997: In 1997 verhuist de kardinaal Willebrands, oud aartsbisschop van Utrecht, van Rome naar het klooster van de Zusters Franciscanessen te Denekamp.

1998: Als datum voor de jaarlijkse Ariëns herdenking in Enschede wordt de derde zondag van november gekozen.

1998: Prof. Dr. Jan Roes voltooit ten behoeve van het zaligverklaringsproces van Alphons Ariëns op A-4 formaat een *'Vita Documentata Ariëns Priester, apostel van de menswaardige samenleving'* in drie delen. Het boek is gedateerd in de inleiding op 28 juli. Band I *'Vita Alphons Ariëns, 1860-1928'*; Band II *'Documentata Pionier van de katholieke arbeidersbeweging'*, 1889-1901; Band III *'Documentata Profeet van de emancipatie, 1901-1928'*. Deze *Vita Documentata* wordt ondersteund door drie documentaire bijlagen: 1. *'Inventaris en bibliografie van de Collectie Ariëns'*. 2. *'Ultraiecten. Beatificationis et Canonizationis Servi Dei Alfonsi M. Ariëns, sacerdotis saecularis Tertii Ordinis Franciscalis Sodalitatis (1860-1928), Positio super causae introductione'*, 3. *'Bronnen van de katholieke arbeidersbeweging in Nederland: toespraken, brieven en artikelen van Alphons Ariëns, 1887-1901'*.

2000: Het Ariënscomité Haaksbergen geeft een nieuw devotieprentje uit. Op de voorkant een foto van Ariëns uit het boek van Han Lohman met bovenzijde lichaam frontaal en hand onder de kin. Op de binnenzijde een gebed op voorspraak van Maria en Alphons Ariëns en een korte levensbeschrijving. De achterzijde vermeldt contactgegevens van het Ariënscomité Haaksbergen. De maat van het bidprentje is 15 cm hoog bij 10,5 cm breed.

2000: De Historische Kring Haaksbergen brengt bijna honderd jaar na de tragische ondergang van deze coöperatie een gedenkboek uit over *'Weverij 'De Eendracht' Haaksbergen'*, geschreven door J.B.M. Heerink.

2000: De Engelse vertaling van de door Jan Roes opgestelde *Vita Documentata* uit 1998 wordt voltooid als *'Vita Documentata Father Ariëns: Apostle of the Humane Society'*. De stukken wordt ingediend bij het aartsbisdom Utrecht, die weer zorg moet dragen voor verzending naar de Congregatio de Causis Sanctorum.

8. Van de aanvullende *Vita Documentata* naar aanvullend kerkelijk Tribunaal *Fama sanctitatis* (2000-2005)

2001: Herdenking van het vertrek van Ariëns uit Enschede en zijn komst naar Steenderen in 1901. Bij gelegenheid van dit herdenkingsjaar heeft het Ariënscomité een serie pennen voor promotie doeleinden aangeschaft. De zwarte pen heeft als opschrift *'Ariëns-Comité tel. 053-5722300'*, het telefoonnummer van de secretaris Jan van der Zanden.

2001: Begin van de reeks jaarlijkse Ariëns Lezingen. De eerste Ariëns Lezing *'De erfenis van kapelaan Alphons Ariëns in Enschede'* wordt op 20 mei 2001 verzorgd door vice-voorzitter drs. Hub Crijns in het Jannink Museum te Enschede. De teksten van de Ariëns Lezingen worden gepubliceerd in eenvoudige, geprinte brochures (oplagen per 10 exemplaren) en op de websites van het Ariënscomité en Sobriëtas, de katholieke matigheidsbeweging.

2001: De benoeming van Ariëns tot pastoor in Steenderen levert honderd jaar later in juni 2001 een actieve herdenkingsdag op in de St Willibrordparochie, die gepaard gaat met de uitgave van het boek *'Herder zonder bokken'*, waarin wordt teruggekeken op de Steenderse periode van Ariëns. Het boek is geschreven door o.a. Maria Schotman-Harmsen.

2001: Bij de herdenking van 2001 in november in de Jacobuskerk in Enschede wordt een nieuw schilderij onthuld, dat gemaakt is door de jonge schilder Harm Goslink Kuiper. Dit

levensloop-portret is te bewonderen in museum Twentse Welle in Enschede. Een kopie ervan hangt, bij toerbeurt met andere schilderijen van Ariëns, in de Maria-Ariëns-kapel te Enschede. Achter de jonge kapelaan in zijn werkkamer in de St Jacobus pastorie zijn de voor Twente zo karakteristieke, rokende schoorstenen van de textiel fabrieken te zien. Verder wordt gerefereerd aan de gouden kelk, die Ariëns bij zijn priesterwijding van zijn familie kreeg en later door de opgelopen schulden bij de Eendracht zou verkopen. De parochie in Maarssen geeft hem de kelk bij zijn 40-jarig priesterfeest terug.

2002: Om de persoon van Alphons Ariëns te doen leven voor jongere generaties heeft het Ariënscomité Haaksbergen vanaf 2000 een educatief pakket voor basisscholen laten ontwikkelen door de hogeschool Edith Stein, dat in eerste instantie bedoeld is voor basisscholen, die genoemd zijn naar Alphons Ariëns en alle basisscholen in Twente. Het bestaat uit een lesboek voor de docent, een lespakket voor de leerlingen en een cd-rom met beeld- en filmmateriaal. Een soortgelijk project is voorzien voor het voortgezet onderwijs. Everard Stege, *'De Gouden kelk, Een multimediaal basisschoolproject over Alfons Ariëns'*, Uitgave van het Ariënscomité Haaksbergen, Haaksbergen 2002. Er is tevens een cd en een videoband met elk een instructieboekje bij de werkmap opgenomen en een verwijzing naar een website van de bovenbouwmethode Heilig Hart (die ingaat op de levensbeschouwelijke viering van Kerst en Pasen). Een van de onderdelen is een spel waarin de gouden kelk van Ariëns moet worden gevonden. Ariëns verkocht zijn kelk ooit om Twentse arbeiders financieel te steunen. Er worden 500 exemplaren gemaakt.

2002: Het Ariëns-Comité maakt een dubbel gevouwen a-4 folder *Stichting Het Ariëns-Comité* met daarin alle gegevens rond het Ariëns-Comité, beleid en geschiedenis, Alphons Ariëns, zijn korte levensverhaal en de geschiedenis van het proces van zaligverklaring. De folder eindigt met een kort artikel rond de betekenis van Alphons Ariëns in zijn tijd in Enschede en zijn erfenis voor nu. De folder kent een inlegvel waarin de Ariëns Lezing 2002 apart wordt aangekondigd. Oplage 1.000 stuks. De uitgave van de folder is tevens het moment van publicatie van het nieuwe logo van het Ariëns-Comité, dat ontworpen is door vormgever Hans van Eck.

2002: De Ariëns Lezing van 2002 *'Alphons Ariëns in de storm van de moderniteit - Voorbij een verzuilde hagiografie'* wordt op 24 mei gehouden door dr. Theo Salemink, docent moderne kerkgeschiedenis aan de Theologische Universiteit van Utrecht in het Nationaal Vakbondsmuseum in Amsterdam. Op deze dag neemt het Ariënscomité afscheid van vice-voorzitter Wil Verstraeten uit Maarssen (tussen 1968-1993 in het bestuur van de Industriebond FNV) en heet het Hub Crijns welkom als nieuwe vice-voorzitter. Het Ariëns-Comité bestaat anno april 2002 uit de volgende personen: Mgr. dr. A.J. Kardinaal Simonis, voorzitter; Dhr. drs H.J.G.M Crijns, interim vice-voorzitter; Dhr. J.A.M. van der Zanden, secretaris; Dhr. J.H. Scholten, penningmeester; Mgr. dr. J. de Kok, o.f.m., Vice-postulator en de leden Deken H.J.M. Antonissen, Dhr. W.J. Eitink, Dhr. N.J. van Haastert, Dhr. drs J.N. Hinke, Dhr. A.G.L.W. van Kints, Pastor J.F. Kortstee, Dhr drs. T.M.G.J. Krabbe, Dhr. A.J.M. Kremer, Dhr. F.H.B. te Linteloo, Dhr. H. Plettenburg, Pastoor P. Poppelaars, Prof. dr. J. Roes, Rector drs. N.M. Schnell. Dhr. H. Snijders, Mevr. M. Schotman-Harmsen.

2002: De RK basisschool Dr. Ariëns in Haaksbergen houdt van 2 juni tot en met 7 juni een feestweek ter gelegenheid van het 35 jarig bestaan van de school, het vertrek uit het huidige gebouw naar een totaal gerenoveerd gebouw aan de overkant en het afscheid van de heer van der Zanden als hoofd van de school. Liefst 29 jaar was hij in deze functie aan de school verbonden. De HI Misviering bij de opening van de feestweek wordt opgedragen door Mgr. Dr. J. de Kok ofm, hulpbisschop van Utrecht en pastor Th. van der Sman uit Haaksbergen en heeft als thema *'Afscheid en begin'*. Na de viering kan de heer Stege mede namens het

Ariënscomité Haaksbergen in de feesttent het multimediasproject *De Gouden Kelk* aanbieden aan bisschop J. de Kok, vice-voorzitter Hub Crijns van het Ariëns-Comité, Ton Scharenborg, voorzitter van de Stichting Katholiek Onderwijs Twente Achterhoek, de heer Thijs Boomkamp, leerkracht van groep 8 van de r.k. basisschool Dr Ariëns, en het nieuwe schoolhoofd Ans van de Wetering van de jubilerende school.

2002: De herdenking in de Jacobuskerk te Enschede op 17 november wordt geopend met een *Woord van welkom* door de nieuw benoemde vice-voorzitter van het Ariëns-Comité Hub Crijns. Hij is de opvolger van vice-voorzitter Wil Verstraeten uit Maarssen, die in eerdere jaren eenzelfde gebruik in ere hield. Dit Woord van welkom zal hij vanaf dit jaar ieder jaar herhalen bij de Ariëns gedachtenisviering. De hoofdcelebrant van dit jaar is bisschop Hurkmans van het bisdom 's-Hertogenbosch en hij verzorgt ook de preek. Het thema van deze herdenking: *'Hoe modern was - is Ariëns'*. De medevoorgangers in deze herdenking zijn Mgr. de Kok, hulpbisschop van aartsbisdom Utrecht, en Pastor Kortstee, pastoor van de Binnenstad Enschede. Muzikale ondersteuning is er door het koor van de Jacobusparochie en de Koninklijke Leo Harmonie.

2002: Op woensdag 11 december om 10.00 uur wordt Dr. Alphons Ariëns na bijna 70 jaar van zijn voetstuk gehaald. Het bronzen beeld op het Dr. Ariënsplein wordt tijdelijk verwijderd om schoongemaakt en gerepareerd te worden. Hierna wordt het beeld van kunstenaar August Falise weer op zijn oude plek teruggezet. Voor de verplaatsing van het beeld wordt een grote kraanwagen ingezet. Het Ariënsbeeld is nu, na bijna 70 jaar, toe aan een schoonmaak- en reparatiebeurt. Vanwege de enorme afmetingen van het bronzen beeld (1.15 m diep, 1.10 m breed en 3.00 m hoog) is het noodzakelijk een kraanwagen in te zetten voor de verplaatsing. Voor de renovatiewerkzaamheden heeft de gemeente het Haarlemse bedrijf Binder Art Services B.V. in de arm genomen. Het bedrijf is gespecialiseerd in het gieten en repareren van bronzen objecten.

2003: Dr. Theo Salemink is bereid om op 11 maart 2003 zijn Lezing zoals uitgesproken in Amsterdam nog een keer te houden in het Museum Jannink te Enschede. Voor deze gelegenheid wijzigt hij het slotdeel van zijn inleiding bij wijze van een tweede toegift. Met een kleine 20 mensen is een geanimeerd gesprek gevoerd. De lezing staat afgedrukt in het kwartaalnummer 'ENVI-ronde' van Natuurmuseum Enschede en Museum Jannink jrg 6, nr. 1, maart 2003.

2003: In Rome treedt Rud Smit af als rector van het Nederlands College. Als zijn opvolger wordt benoemd Jan Heeffter, priester van het bisdom Bergamo in Italië. Deze nieuwe rector wordt niet meer *qualitata qua* de postulator in het proces van zaligverklaring van Alphons Ariëns, zo blijkt in maart 2004.

2003: Jan Hinke, lid van het Ariëns-Comité, heeft meegewerkt aan een studie over 200 jaar Sint Lambertusparochie in Hengelo en in dit boek *'Van schuurkerk tot basiliek'* staat ook een groot hoofdstuk over de arbeidersbeweging en Ariëns (hoofdstuk 12) met daarin lemma over Alphons Ariëns, de RK Werkliedenvereniging St Joseph Hengelo en onderlinge tegenstellingen in de katholieke vakbeweging

2003: Op 24 mei overlijdt Jan Roes aan de gevolgen van een hartaanval. Hij is directeur van het Katholiek Documentatie Centrum en hoogleraar Geschiedenis van het Nederlands katholicisme aan de Katholieke Universiteit Nijmegen. Als KDC-directeur en wetenschapper - een onderscheid daartussen heeft hij nooit scherp gemaakt - koesterde Jan Roes drie centrale onderwerpen: de katholieke arbeidersbeweging, de missie en het 'katholieke leven in beeld'. In 1975 begon hij aan het omvangrijke karwei om de toespraken, brieven en artikelen van Alphons Ariëns uit te geven, met een lijvige publicatie in 1982 als resultaat (het

'Bronnenboek'). De persoon van Ariëns bleef hem boeien, en hij leverde belangrijke historische bijdragen aan het dossier met het oog op Ariëns' zaligverklaring. Inmiddels was hij doende een geschiedschrijving van de Katholieke Arbeiders Beweging van de grond te krijgen: de bundel *Terugblikken bij het vooruitzien*, die in 1981 verscheen bij de fusie van NKV en NVV tot FNV beschouwde hij als een vingeroefening. Onder zijn leiding verschenen in 1985 en 1993 de twee banden met de geschiedenis van de KAB en het NKV na 1945.

2003: Door het plotselinge overlijden begin mei van Jan Roes, die de Ariëns Lezing zou houden, is er in 2003 geen Ariëns Lezing.

2003: Het Ariëns-Comité heeft door een Poolse kunstenaar Apiecionek een serie van 10 houtsnijwerken van Alphons Ariëns laten maken in de grootte van een normaal boek. De kleine houtsnedes kunnen gebruikt worden als relatiegeschenk.

2003: De Ariëns gedachtenisviering is op 16 november in de Jacobuskerk te Enschede. Vice-voorzitter Hub Crijns verzorgt het *Woord van welkom*. De hoofdcelebrant van de herdenking is Mgr. J. de Kok, hulpbisschop van het aartsbisdom Utrecht en vice-postulator in het proces tot zaligverklaring van Alphons Ariëns. Medecelebrant is Henk Anthonissen, deken van Enschede. Het thema van de viering is '*Het gaat om meer dan het lijf*'. Muzikale ondersteuning wordt verzorgd door het koor van de St Jacobus de Meerdere parochie en de Koninklijke Leo Harmonie.

2003. De Congregatie voor de zalig- en heiligverklaringen vraagt om een nadere toelichting bij enkele deugden van Alphons Ariëns. Het aartsbisdom geeft aan priester Henri ten Have, die in Rome een licentiaat spiritualiteit heeft behaald, de studie- en schrijfopdracht om een spirituele biografie te maken over het leven en de werken van de priester Alphons Ariëns. De opdracht zal met een dag per week werk uitgevoerd worden. De begeleiding ligt bij Cees Waaijman en Charles Kaspers van het Titus Brandsma Instituut in Nijmegen.

2003: In december blijkt dat het aartsbisdom Utrecht de Engelse versie van de *Vita Documentata, Father Ariëns: Apostle of the Humane Society*, in het Nederlands gemaakt door Jan Roes, nog niet doorgestuurd heeft naar Rome. De teksten van het boek in drie delen zijn verder nog niet gepubliceerd en de Engelse vertaling ook niet. Het Ariëns-Comité heeft met vicaris Rentinck besproken of de publicatie te organiseren is. Bij een uitgave zou bijvoorbeeld op de pagina's links Engelse tekst en rechts Nederlands of andersom kunnen staan of in twee delen. De rechten liggen nu bij de weduwe van Jan Roes, Hanneke Westhoff, en zij wil wel meewerken aan een uitgave. Zij is verbonden aan de Valkhof Pers uitgeverij en daar liggen mogelijkheden tot samenwerking. Dit plan tot publicatie is voorlopig aangehouden omdat de stukken nog niet naar Rome verzonden zijn.

2004: De Haaksbergse leden van het Ariëns-Comite openen in samenwerking met de Historische Kring Haaksbergen een website www.arienscomite.nl, die al doende gevuld wordt met informatie over Alphons Ariëns, het Ariëns-Comité, historie en actuele activiteiten.

2004: Kardinaal Simonis benoemt op 17 maart 2004 hulpbisschop J. de Kok ofm en prof dr. E.M.V.M. Honée, hoogleraar Kerkgeschiedenis Katholieke Theologische Universiteit Utrecht, tot historische commissarissen in de causa Alphons Ariëns. De commissarissen krijgen tot taak de Engelse versie van het *Vita Documentata, Father Ariëns: Apostle of the Humane Society*, nauwgezet te bestuderen en te verzekeren dat de in de voetnoten vermelde literatuur de uitspraken van J. Roes in het boek rechtvaardigen. Voorts krijgen de twee commissarissen de opdracht om ten aanzien van de toegevoegde Volumes 2 en 3 te verklaren dat deze pertinent en volledig zijn en de uitspraken van J. Roes bevestigen.

2004: Interview met vice-voorzitter Hub Crijns over Alphons Ariëns op TV Oost op 23 maart

2004, dat drie keer wordt uitgezonden.

2004: De Ariëns Lezing 2004 ‘*De spiritualiteit van een matigheidsbeweging*’ wordt gehouden op 14 mei 2004 in het Ariënskonvikt te Utrecht door Dr. Jos Roemer, sinds 1998 hoofd van de afdeling Identiteit en Onderwijs van het Katholiek Onderwijsbureau West-Brabant/Zeeland te Bergen op Zoom en sinds 2001 verbonden aan het Instituut voor Katholiek Onderwijs te Nijmegen.

2004: Op 25 mei verklaren de twee historische commissarissen hulpbisschop J. de Kok ofm en prof dr. E.M.V.M. Honée, hoogleraar Kerkgeschiedenis Katholieke Theologische Universiteit Utrecht, dat zij de drie Volumes van de Engelse versie van het *Vita Documentata, Father Ariëns: Apostle of the Humane Society* uitvoerig bestudeerd hebben. Zij bevestigen dat prof. dr. J.H. Roes een nauwkeurig en getrouw beeld geeft van Alphons Ariëns. Zijn werk sluit aan bij eerder door anderen verzorgde publicaties en een door hem zelf bezorgde editie van de belangrijkste bronnen met betrekking tot leven en werk van Ariëns. Een aanzienlijk deel van deze eerder uitgegeven documenten is in de volumes 2 en 3 opgenomen. De *Vita* zijn geschreven vanuit de bronnen en bevatten geen beweringen die niet vanuit de bronnen gestaafd kunnen worden. De auteur maakt telkens een prudent onderscheid tussen hetgeen uit de bronnen blijkt en hetgeen uit de bronnen is te vermoeden. De commissarissen adviseren om de *Vita* breder te publiceren dan alleen binnen het proces van zaligverklaring.

2004: Bij het vijftigjarig bestaan in 2004 van de Ariënsgedachtenis-kerk in Enschede wordt een van de twee biechtstoelen omgebouwd tot een kleine expositieruimte. De Jubileumviering 50 jaar H.Hart Ariënsgedachteniskerk vindt plaats op 26 september. Het is een goede en warme viering geworden en er is voor het jubileum een mooie tentoonstelling ingericht met o.a. de bidstoel, de toog en een doosje met een deeltje van kledingstuk van Ariëns.

2004: In Druten in Kerkeland staat op het voorplein van het gebouw van Alphons Ariëns een tweedeling kunstwerk van Erik Buijs, genaamd ‘Alphons’. In de vijver op het plein drijft een vlonder met daarop een grote bronzen kabouter. Onder zijn linkerarm heeft de kabouter een vogel. De vogel oogt als een watersnip. Alleen de aandachtige kijker valt op dat de kabouter beschouwend naar een bepaald punt kijkt: een vogelhuisje, behorend bij het kunstwerk. Zo staat het werk symbool voor de woningbouwvereniging, die voor iedere vreemde vogel onderdak zoekt. Het kunstwerk is geplaatst bij de bouw van het nieuwe kantoor van de woningbouwvereniging in 2004. De kunstenaar Erik Buijs noemt zichzelf geen beeldhouwer, maar iemand die wel aardig kan kleien. Door middel van zijn beelden toont hij zijn eigenzinnige blik op de werkelijkheid. Zijn beelden zijn geen illustraties bij een verhaal; het verhaal begint juist bij die beelden. ‘Alphons’ en het voorplein zijn toegankelijk voor fietsers en voetgangers.

2004: Sinds september 2004 bestaat er een oecumenisch handboek voor diaconie onder de titel ‘*Barmhartigheid en Gerechtigheid*’. Meer dan 40 auteurs uit diverse kerkgenootschappen hebben hieraan meegewerkt. Aan de orde komen onder meer de werken van barmhartigheid, de diaconale tradities in de verschillende christelijke tradities in Nederland, verschillende figuren uit de geschiedenis die veel betekend hebben op het terrein van de diaconie, zoals de H. Laurentius, Franciscus, maar ook Luther en Calvijn, en Alphons Ariëns (geschreven door Hub Crijsns). Tevens wordt aandacht geschonken aan meer theologische vragen m.b.t. de diaconie. Het handboek is bedoeld voor studenten theologie en voor professionele en vrijwillige medewerkers op het gebied van de diaconie.

2004: Uitreiking op 9 oktober in Doetinchem door Kardinaal Simonis van de eerste Ariëns Prijs voor Diaconie in het aartsbisdom Utrecht. De Alphons Ariënsprijs is mogelijk gemaakt door het aartsbisdom Utrecht, Diakenopleiding aartsbisdom Utrecht, Diocesane Kerkelijke

Caritas Instelling en Diocesaan Pastoraal Centrum Utrecht en het Ariëns-Comité en wordt eenmaal in de drie jaar uitgereikt. De Ariëns Prijs voor Diaconie is genoemd naar de sociaal zeer bewogen priester Alphons Ariëns die van 1908 tot 1926 pastoor was in Maarssen. Op de r.k. begraafplaats in Maarssen ligt hij begraven. Van de acht voorgedragen projecten wordt een portret gemaakt, die gebundeld worden in een diaconale krant met als titel ‘*Hoe kan ik voor jou een naaste zijn?*’, die in een oplage van 6.000 ex. breed in het aartsbisdom Utrecht wordt verspreid. Elk project ontvangt ook een kleine plaquette van keramiek als aandenken, gemaakt door kunstenaress Lies Potters-Verbeeten met als atelier ‘Potters Pottenbakkerij’ in Oisterwijk. Winnaar wordt de interparochiële werkgroep ‘Noodopvang uitgeprocedeerde asielzoekers’ in Doetinchem en de groep ontvangt een uniek kunstwerk over de eigen groep en een geldbedrag. De nummers twee en drie ontvangen eveneens een uniek kunstwerk gemaakt door kunstenaress Lies Potters-Verbeeten en een kleiner geldbedrag.

2004: De landelijke Ariëns gedachtenisviering wordt gevierd op 21 november in de Jacobuskerk. Vice-voorzitter Hub Crijns verzorgt het *Woord van welkom*. Hoofdcelebrant is Mgr. de Korte, hulpbisschop van aartsbisdom Utrecht. Het thema van de viering is: ‘*Wie ben ik dat ik dit mag doen?*’ (naar het motto van Koningin Juliana bij de aanvaarding van haar ambt als Koningin van Nederland in 1948). Medecelebranten zijn Mgr. de Kok, hulpbisschop van aartsbisdom Utrecht, en diaken Ton Kremer uit Oldenzaal en tevens medewerker van de Diocesane Kerkelijk Caritas Instelling aartsbisdom Utrecht. De Koninklijke Leo Harmonie en het Jacobuskoor verzorgen de muzikale omlijsting. Na afloop verzamelen veel aanwezigen zich nog in het parochiecentrum. De preek van bisschop de Korte ‘*Ariëns’ inzet voor rechtvaardigheid*’ wordt later gepubliceerd in het boek van Gerard de Korte *Bouwen in vertrouwen. Gedachten van een bisschop*, Adveniat Baarn 2013, pag.116-121.

2004: De priesteropleiding Ariëns-Konvikt viert het zilveren jubileum in 2004-2005 met een jubileumjaar. Er zijn verschillende festiviteiten, o.a. een reis naar Rome. Het Ariëns-Comité biedt aan enkele priesterstudenten en hun begeleiders een rondleiding aan langs plaatsen in Enschede, waar Ariëns geleefd en gewerkt heeft.

2004: Op voorspraak van Kardinaal Simonis wordt Mgr. P. Rentinck op 17 december benoemd tot postulator in het zaligverklaringsproces Alphons Ariëns. De postulator krijgt dispensatie om buiten Rome te wonen en hij vraagt op zijn beurt Mgr. J. de Kok aan te blijven als vice-postulator. In Rome is de Duits-Nederlandse jezuïet Kurt Peter Gumpel de relator in de *Causa Alphons Ariëns*.

9. Aanvullend diocesaan kerkelijk Tribunaal *Fama sanctitatis* (2005)

2005: *Alfons Ariëns: poging leider RK-arbeidersbeweging zalig te verklaren*. Fragment OVT 30 januari 2005 uur 2 (9 min.) Het aartsbisdom Utrecht begint met het proces dat moet leiden tot de zaligverklaring van Alfons Ariëns (1860-1928), grondlegger van de rooms-katholieke arbeidersbeweging in Nederland. Michal Citroen spreekt met Hub Crijns, vice-voorzitter van het Ariënscomité, die de zaligverklaring moet voorbereiden.

2005: Pastoor Henri ten Have voltooit op 17 maart het werkstuk ‘*Enige aanvullingen op de Acuna Aggiunte alla Responsio ad animadversiones in de nella Positio Causae Beatificationis et Canonizationis Servi Dei Alfonsi M. Ariëns*’ ten behoeve van de voortgang in het proces van zaligverklaring.

2005: Vanwege het grote tijdsverloop tussen 1965, het einde van het apostolisch onderzoek rond Alphons Ariëns in het najaar van 1983, de in februari 1983 gewijzigde procedures, en het in 1983 niet gehouden diocesaan proces inzake de beantwoording van de *Adversationes* van de Congregatie (zie ook juli 2015) vraagt de Romeinse Congregatie voor de Zalig- en

Heiligverklaringen om een formeel nieuw diocesaan tribunaal. Op 9 mei 2005 installeert kardinaal Simonis een diocesaan tribunaal dat moet vaststellen of rondom de persoon van Ariëns een bepaalde verering is ontstaan en of hij 'door het volk' als een heilige wordt beschouwd en ervaren: het onderzoek naar de *fama sanctitatis* van Alphons Ariëns. Het zaligverklaringsproces komt zo in een nieuwe fase. De diocesane rechtbank voor een informatief proces aangaande de *fama sanctitatis* van de dienaar Gods Alfons Ariëns bestaat uit Drs. W.L.M. Bellemakers cm, gedelegeerde rechter, Drs. Th. J. de Wit, promotor justitiae, Mevrouw W.P.J. van Bussel norbertijn, notaria, Mevrouw A.C. de Vos, notaria voor de installatie van het Tribunaal en Mgr. dr. P.A.G. Rentinck, postulator.

Het kerkelijk Tribunaal heeft twee onderzoekstaken.

A. Het horen van minimaal 8 getuigen over het bestaan van de fama sanctitatis en van de verering van Alfons Ariëns. De getuigen worden voorgedragen door de postulator. De getuigen moeten afzonderlijk gehoord worden. Zij moeten hun verklaringen onder ede afleggen. Vragen die gesteld worden hangen samen met de persoonlijke devotie voor Alfons Ariëns, of de getuige informatie heeft over devotie bij anderen en hoe zich deze devoties manifesteren. Bezoekt de getuige het graf van Ariëns of andere herdenkingsbijeenkomsten? Bidt de getuige om voorspraak tot Ariëns. Hoe manifesteert zich de interesse voor de levensgeschiedenis? Bezit de getuige devotionalia, zoals bidprentjes of relieken? Van elk der getuigen worden de personalia en het getuigenis vastgelegd. De postulator staat in voor de betrouwbaarheid van de getuigen. Bij de getuigenissen wordt ook een schriftelijk getuigenis van de heer P. Kasteel toegevoegd.

B. Ondervraging van twee historici. De aartsbisschop heeft twee kerkhistorici benoemd, hulpbisschop mgr j. de Kok ofm en prof dr. E. Honée, die een onderzoek hebben verricht op het *Vita documentata* van Alfons Ariëns, dat geschreven is door Prof dr J. Roes (overleden in 2003). Van beide historici moeten de personalia, de academische titels en belangrijke publicaties worden toegevoegd. Beide historici hebben hun bevindingen schriftelijk vastgelegd; ook deze getuigenissen worden toegevoegd aan het dossier. De historici worden afzonderlijk gehoord. Vragen die gesteld worden zijn o.a. of de onderzoeker overtuigd is, dat het onderzoek van prof. Roes compleet is? Dat hij geen belangrijke facetten heeft weggelaten? Is de studie betrouwbaar? Worden de bronnen terecht geciteerd? Worden de bronnen niet gemanipuleerd? Is de Rngelse vertaling correct? Is de relatie tussen de tekst en de voetnoten concreet en bron-verantwoord?

Alle processtukken dienen in tweevoud verzegeld te worden aangeboden aan de Cardinaal-prefect van de Congregatio de Causis Sanctorum via de Nuntiatuur. De taal kan zijn Italiaans, Engels, Frans of Spaans.

2005: Paus Benedictus XVI verandert de wijze waarop een zaligverklaring wordt bekend gemaakt. Tot 2005 was het, net zoals bij een heiligverklaring, zo dat de paus de zaligverklaring in Rome uitsprak. Na deze wijziging door de Paus worden zaligverklaringen uitgesproken in het bisdom van de kandidaat. Om deze uitspraken op een uniforme wijze te laten gebeuren heeft paus Benedictus XVI, naast de Congregatie voor de Heilig- en Zaligsprekingsprocessen, een pauselijke Commissie in het leven geroepen die de plechtigheden regelt, namelijk de *Pauselijke Commissie voor de plechtigheden van een Zaligverklaring*.

2005: De vijfde Ariëns Lezing 'De Doctrina Socialis van Dr. Alfons Ariëns, een filmische reportage' wordt gehouden door drs. G.F. Deems op vrijdag 20 mei 2005 in het Ariënskonvikt te Utrecht.

2005: Met een jubileumviering op de Konviktsdag sluit de priesteropleiding Ariënskonvikt op woensdag 29 juni 2005 het jubileumjaar 2004-2005 af. Met verschillende festiviteiten, o.a. een reis naar Rome, wordt dit jaar het 25-jarig jubileum van de Utrechtse priesteropleiding

gevierd. Het Ariëns-Comité is met een kleine delegatie aanwezig bij de slotviering. Na een ontvangst met koffie en thee in de tuin aan de Catharijnesteeg achter de kathedraal wordt het programma geopend met een plechtige eucharistieviering in de kathedrale kerk. Kardinaal Simonis was helaas verhinderd vanwege een verblijf in Rome. Voorgangers zijn nu: Mgr. G. de Korte, hulpbisschop van Utrecht en ooit zowel student als rector van het Ariënskonvikt, Mgr Eijk, bisschop van Groningen, wiens bisdom ook participeert in deze priesteropleiding, en vicaris-generaal Rentinck, indertijd de eerste rector van het konvikt. In een plechtige viering, waarin ook talrijke priesters, oud-studenten van het konvikt, meecelebreerden, wordt een band gelegd tussen het hoogfeest van Petrus en Paulus en het jubileum van de priesteropleiding. Tijdens de daaropvolgende lunch in de tuin met soep en broodjes is er alle gelegenheid voor de genodigden om elkaar te ontmoeten. Het middagprogramma vindt plaats in het Auditorium van het nabijgelegen Museum Catharijneconvent. Dit beschikt gelukkig ook over een bovenzaal, waardoor er voor alle aanwezigen een plaats is. Na een inleiding over het Ariënskonvikt door de huidige rector Norbert Schnell houdt Mgr Eijk de lezing ‘*Christelijke identiteit in de moderne samenleving*’. Daarin benadrukt hij, dat identiteit in de eerste plaats een gave is van God aan de individuele mens. In de geloofsopvoeding en de catechese zal de voornaamste invalshoek dan ook moeten zijn het directe contact met God. Daarna is het de beurt aan Henri ten Have, oud-student van het konvikt en thans pastoor te Arnhem, die een inleiding houdt over Alphons Ariëns met de nadruk op zijn spiritualiteit. In het kader van de mogelijke zaligverklaring onderzoekt Ten Have momenteel de deugden van Ariëns. Zijn bevindingen zullen een plaats krijgen in de *Vita Spiritualis* (deugdenbiografie). Hij vertelt van Ariëns' beoefening van de soberheid, zijn vasten en ook zijn praktijk van zelfkastijding. Daarnaast blijkt de toch vooral als actief organisator bekend staande “priester van de arbeiders” veel zorg te hebben besteed aan brevier- en rozenkransgebed, aanbidding en meditatie. Ook liet hij zich bij voorkeur inspireren door heiligenlevens. Graag beriep hij zich op de woorden van Paulus “*caritas Christi urget nos*” (de liefde van/voor Christus dringt ons) alsmede van die van het “te pas en te onpas aandringen”. Zijn levensmotto bij al zijn activiteiten was steeds “als Christus maar verkondigd wordt”. Mgr van Luyn van Rotterdam neemt hierna het woord om zijn dank uit te spreken voor de goede contacten die het Ariënskonvikt inmiddels ook onderhoudt met het bisdom Rotterdam en zijn priesterstudenten. Hij overhandigt rector Schnell een ere-plaquette van Laurentius als patroon van het bisdom Rotterdam. Het middagprogramma is besloten door student Casper Pikkemaat, die aan de hand van foto's middels een computeranimatie een beeld projecteerde van 25 jaar Ariënskonvikt. Hierbij komen ook de liefhebbers van de gulle lach ruimschoots aan hun trekken. Inmiddels is het tijd geworden voor de Vespers en gaat het gezelschap weer naar de kathedraal. Het laatste onderdeel van deze boeiende en afwisselende dag is een barbecue, die weer in de tuin plaatsvindt. Opvallend is de snelheid waarmee de koks er in slagen de diverse vleessoorten gaar te krijgen. Ook voor het overige is deze dag perfect georganiseerd. Begunstigd door het mooie weer en onder het genot van hapjes en drankjes worden vele herinneringen opgehaald.

2005: Vermelding in dagblad ‘Trouw 6 augustus 2005’ in het katern ‘De Verdieping’ in de rubriek ‘heilige van de dag’: “7 Alphons Ariëns, 1860-7/8/1928, rk priester, sociaal voorman vooral in Twente, medegrondlegger rk arbeidersbeweging. Zaligverklaring beijverd.”

2005: Vanaf 13 september is de pastorie van de H. Hartkerk in Maarssen de tentoonstelling ‘*Ariëns in zijn tijd geplaatst*’ ingericht, zoals Ariëns er woonde en werkte van 1908 tot 1926. Priester Alfons Ariëns, de grondlegger van de rooms-katholieke arbeidersbeweging, was al een beroemde Nederlander, toen hij in 1908 naar Maarssen kwam. In het dorp ging hij verder met zijn strijd voor betere arbeidsvoorwaarden en het bestrijden van armoede en alcoholisme. De meubelen in zijn werkkamer zijn ooit gemaakt door arbeiders die hij geholpen heeft als

kapelaan in Enschede. In de stoelen en tafels hebben ze de letter A gegraveerd, opdat Ariëns ze niet aan de armen zou weggeven, zoals hij vaker deed. Een bijzonder stuk in de tentoonstelling is zijn priesterkelk. Toen de door hem opgerichte coöperatieve textielabriek De Eendracht in Haaksbergen ten onder dreigde te gaan, verkocht hij de kelk ten bate van de fabriek. Die ging failliet, maar de parochie van Maarssen kocht de kelk terug en gaf hem als geschenk in 1919, toen Ariëns door de paus tot Geheim Kamerheer benoemd werd. De tentoonstelling is tot en met 2 oktober te bezichtigen.

2005: In de HI Hartparochie is in de Ariënsgedachteniskerk een bijzondere viering rond het 75-jarig jubileum van de parochie. Het thema van de viering is *'De Boodschap gaat verder'* en de voorganger is pastor J. Kortstee van het parochieverband Enschede met assistentie van H. van der Hulst, pastoraal werker voor Diaconie van het Parochieverband Enschede.

2005: De H. Hart-parochie Enschede viert op 20 november 2005 feestelijk het 75-jarig bestaan van de parochie en geeft daarbij natuurlijk aandacht aan Alphons Ariëns, in wiens gedachtenis de kerk genoemd is. Daarom is de viering van de jaarlijkse Ariënsherdenking ook in deze Ariëns-gedachteniskerk. Deze kerk is gelegen aan de Hogelandsingel 39 (hoek Heutinkstraat) in de wijk Hogeland, ten zuidoosten van het centrum van Enschede. Voorgangers zijn Kardinaal A. Simonis en Mgr. J. de Kok o.f.m., resp. aartsbisschop en em. hulpbisschop van Utrecht, en H. van der Hulst, pastoraal werker voor Diaconie van het Parochieverband Enschede. Het thema van de viering is dit jaar *'De missie van Ariëns gaat verder'*. Medewerking verlenen o.a. de Kon. Leo Harmonie, in 1894 door Ariëns zelf opgericht, en het Ariënskoor van de jubilerende H. Hartparochie.

2005: In november verzorgt Mgr. De Kok een parochie-avond rond Ariëns in de parochie van Zuilen te Utrecht. Een artikel daarover wordt gepubliceerd in het parochieblad Utrecht-Zuilen *'Samen op weg'*.

2005: Uitgifte in november van een nieuw vouwbidprentje in een oplage van 12.000 exemplaren. Op de voorzijde is het nieuwe logo van Ariëns geplaatst (foto van de jonge Ariëns ten tijde van zijn benoeming naar Enschede in een gebogen kerkraam) met de tekst *'Alphons Ariëns'* en op de achterzijde een gebed voor de zaligverklaring plus gegevens van het Ariëns-Comité. Op de binnenzijde een gebed *'Roept God een mens tot leven, wie weet waarom en hoe...'* van Mgr. dr. J. de Kok ofm, vice-postulator, en een korte levensbeschrijving van Mgr. dr. Alphons Ariëns (11,1 x 6,8 cm). Het bidprentje krijgt extra verspreiding in de parochies die actief zijn met herdenkingen van Ariëns: Enschede, Haaksbergen, Steenderen en Maarssen. Al snel wordt besloten tot een bijdruk van 7.000 exemplaren, omdat het bidprentje breed verspreid wordt in alle parochies, werkgroepen, parochiële caritas instellingen, pastores, diakens, etc. Op het einde van het jaar zijn er al 17.000 devotieprentjes verspreid.

2005: Op dinsdagmorgen 20 december wordt de slotzitting gehouden van de rechtbank die was ingesteld om onderzoek te verrichten naar de *fama sanctitatis* van Alfons Ariëns. De *'fama sanctitatis'* betreft de faam van heiligheid op dit moment rondom de persoon van Ariëns. De postulator P. Rentinck legt de eed af om de verzamelde stukken in tweevoud te zullen indienen bij de Congregatie voor de Heiligverklaringen voor vervolg in de apostolische fase. Tijdens de slotzitting zijn alle stukken voorzien van de benodigde handtekeningen en stempels. Daarna is het dossier met alle originele stukken verzegeld. Twee geauthentificeerde kopieën worden eveneens verzegeld en via de diplomatieke koffer van de nuntius in Den Haag aan de Congregatie voor Zalig- en Heiligverklaringen gezonden. Het origineel van het dossier wordt in het archief van het aartsbisdom bewaard.

2005: Na de slotzitting van het kerkelijk proces over de *fama sanctitatis* van de Dienaar Gods Alphons Ariëns heeft postulator Piet Rentinck de processtukken in verzegeld pakket naar de

nuntiatuur in Den Haag gebracht. Per diplomatieke koerier is het vervolgens toegezonden aan de Congregatie voor de Heiligverklaringen in Rome. Een kopie daarvan ligt in het Archief van het Aartsbisdom. Een ingebonden kopie heeft de postulator eveneens toegezonden aan relator Pater Gumpel, met wie jaarlijks persoonlijk contact is gehouden.

10. Van aanvullend diocesaan kerkelijk Tribunaal *Fama sanctitatis* tot hernieuwde regels inzake documentaire procedure in het zaligverklaringsproces in Rome (2007) en het Decreet inzake de validering van het diocesaan en aanvullende onderzoek (2006 - 2008)

2006: De *Congregatio De Causis Sanctorum* heeft na het indienen van de stukken van het tweede diocesane proces door de priester Johannes Heffer op 23 maart 2006 het Decreet uitgevaardigd inzake het (her)openen van het Dossier van de Causa Alphons Ariëns met als causanummer 1061. Het Decreet is ondertekend door Josephus Kardinaal Saraiva Martins, prefect, en Eduardus Novak, titulair aartsbisschop Lunensis als secretaris.

2006: De Ariëns Lezing 2006 ‘*De spiritualiteit van Alphons Ariëns*’ wordt gehouden door drs. Henri W.M. ten Have, priester van het aartsbisdom Utrecht en onderzoeker, op vrijdag 19 mei in het Ariënskonvikt te Utrecht.

2006: Kardinaal Willebrands overlijdt op 2 augustus 2006 in Denekamp. Zijn uitvaart vindt plaats op 8 augustus in de Sint-Catharinakathedraal in Utrecht. De hoofdcelebrant van de uitvaartmis is de Duitse kardinaal Walter Kasper, een van Willibrands' opvolgers als president van de pauselijke Raad voor Oecumene. Willibrands wordt begraven op de Begraafplaats Sint Barbara in Utrecht.

2006: De Ariëns gedachtenisviering vindt plaats in de Jacobuskerk te Enschede op zondag 19 november 2006 en is voorbereid door het Ariënscomité Twente. Het thema luidt: ‘*Zinnvolle zorg*’. Vice-voorzitter Hub Crijns verzorgt het *Woord van welkom*. Voorgangers zijn Mgr. P.A.G. Rentinck, vicaris-generaal van het aartsbisdom Utrecht, Mgr. J. de Kok ofm, emeritusbisschop van Utrecht en pastor J.F. Kortstee van de Binnenstad Enschede. Muzikale klaken worden vertolkt door de Koninklijke Leo Harmonie en het St Jacobuskoor zingt.

2006: Het Kerkbestuur van de St. Jacobusparochie heeft op woensdag 29 november 2006 in de pastorie van die parochie een gesprek met het Twents Ariënscomité over de komende restauratie van het Rijksmonument Jacobuskerk en de herinrichting van het achterste gedeelte van de kerk, inclusief onze kapel. Het kerkbestuur heeft een schetsplan laten ontwikkelen door het architectenbureau IAA te Enschede en heeft ook andere deskundigen bij de opzet betrokken. Het mag gezegd worden dat de eerste indruk van het plan positief genoemd mag worden. Devoot, ingetogen, modern, uitnodigend. De gesloten boogpartij bij de ingang verdwijnt waardoor er aan de buitenkant weer een geheel ontstaat zoals die eerder ook was. Via teruggezette deuren betreedt men dan onze kapel welke in open verbinding komt te staan met de Maria-kapel. In plaats van de gesloten achterwand komt er een glazen doorkijk in de Jacobuskerk welke op een speciale manier verlicht gaat worden. Nieuwe smeedijzeren hekken scheiden de kerk verder af. Eerder is reeds vermeld dat het schetsplan zeker voldoet aan onze uitgangspunten mbt de devotie tot Ariëns, zij het dat nu onze kapel ingebed is in een totaal plan. (Insiders weten dat ook eerder getracht is om tot een totaalplan te komen). De bereidheid van het kerkbestuur alle veranderingskosten voor haar rekening te nemen mag niet ongenoemd blijven. De openingstijden zullen zeer verruimd worden hetgeen ons comité vanzelfsprekend moet toejuichen. Overleg met de architecten moet plaatsvinden mbt een “passende vitrinekast”. De aanwezige leden van het Ariënscomité tijdens het gesprek staan positief tegenover dit prachtige plan en stellen voor dat het landelijk Ariëns Comité (als

huurder van de kapel) haar medewerking verleent, hetgeen later geschied is.

2007: In het grootseminarie de Tiltenberg in Vogelenzang van het Bisdom Haarlem-Amsterdam is op maandag 7 februari 2007 pastoor Henri ten Have uit Arnhem te gast, die in het kader van de navorming van de jonge priesters een bijzondere lezing houdt over de priester Alphons Ariëns.

2007: De Ariënslezing 2007 '*Ariëns en de werkgevers*' wordt gehouden door Siebe Rossel in De Zwanenhof in Zenderen bij Borne. Rossel is antropoloog / historicus en was o.a. conservator van het Museum Jannink te Enschede. Thans is hij werkzaam bij het Nationaal Museum. Hij heeft een extra studie gemaakt van de textielwerkgevers in Twente. Zijn interessante lezing is - ondanks een stevige befoldering vooraf - bijgewoond door een tiental mensen. De tekst van deze Ariëns Lezing is ondanks herhaalde verzoeken daartoe nooit uitgeschreven.

2007: Begin mei zijn bij de Congregatie voor de zalig- en heiligverklaringen de stukken, die per diplomatieke post toegestuurde zijn, onder gemandateerd toezicht namens de postulator in het beatificatieproces van Alphons Ariëns, geopend.

2007: De Congregatie voor Zalig- en heiligverklaringen publiceert op 17 mei 2007 '*Sanctorum Mater*', Instruction for conducting diocesan or eparchial inquiries in the causes of saints, Congregation for the Causes of Saints, ofwel Instructie inzake de wijze van procesvoering bij diocesane of aartsbisdommelijke onderzoeken rond zaken van zaligverklaring of heiligverklaring. De doorwerking van deze Instructie op het proces van zaligverklaring is belangrijk, omdat de criteria en regels nu veranderd zijn. Een en ander wordt aan het Ariëns-Comité en het aartsbisdom Utrecht pas duidelijk in juli 2011 na een overleg tussen de nieuwe relator pater Kijas en de dan nieuwe vice-postulator Henri ten Have.

2007: De historische kring Haaksbergen organiseert in september 2007 in het museum en de bibliotheek van de Historische Kring een open dag over de priester Alphons Ariëns, die 400 bezoekers trekt.

2007: Chris Dols publiceert zijn boek '*De geesel der eeuw, katholieke drankbestrijding in Nederland 1852-1945*' bij uitgeverij Aprilis te Zaltbommel. De auteur beschrijft in het boek onder meer de geschiedenis van Sobriëtas, de katholieke matigheidsbeweging, die door Alphons Ariëns is opgericht. Het boek is geïllustreerd met veel foto's en tekeningen.

2007: Uitreiking van de tweede Ariëns Prijs voor Diaconie in het aartsbisdom Utrecht door hulpbisschop Gerard de Korte. De Alphons Ariënsprijs wordt eenmaal in de drie jaar uitgereikt en is genoemd naar de sociaal zeer bewogen priester Alphons Ariëns die van 1908 tot 1926 pastoor was in Maarssen. Op de r.k. begraafplaats in Maarssen ligt hij begraven. Van de 24 voorgedragen projecten wordt een portret gemaakt, die gebundeld worden in een diocesane diaconale brochure '*Hoe kan ik voor jou een naaste zijn? Met 24 voorgedragen projecten uit het aartsbisdom Utrecht en Waardering van de jury*', die in een oplage van 2.800 exemplaren breed in het aartsbisdom Utrecht wordt verspreid. Elk project ontvangt ook een kleine plaquette van keramiek als aandenken, gemaakt door kunstenaar Lies Potters-Verbeeten met als atelier 'Potters Pottenbakkerij' in Oisterwijk. Winnaar wordt het Maatjesproject in Zevenaar, dat zich inzet voor de begeleiding van mensen met schulden. De groep ontvangt een uniek kunstwerk over het eigen project en een geldbedrag. Nog drie andere projecten ontvangen als '*runners-up*' elk een uniek kunstwerk en een kleiner geldbedrag

2007: In oktober heeft postulator Piet Rentinck een gesprek gehad op de Congregatio De Causis Sanctorum met een sotto segretario ofel een secretaris van de Congregatie. De congregatio heeft het onderzoek gestart met betrekking tot de echtheid van de handtekeningen

op de stukken van het diocesane Ariënsproces. De sotto segregatio deelde mee, dat de pagina's van het dossier *fama sanctitatis* uit 2005 door elkaar liggen en hij vraagt er orde in aan te brengen. Thuis gekomen heeft de postulator het dossier onderzocht en inderdaad, het is een grote wanorde. De oorzaak van de wanorde is een groot raadsel. Later in oktober is een leeswijzer gemaakt om aan te geven welke vertaling bij welk stuk hoort. De Congregatio De Causis Sanctorum moet nu een oordeel over de stukken geven, waarmee de diocesane fase afgerond kan worden.

2007: Het Ariënscomité Twente heeft de Ariëns gedactenisviering van zondag 18 november in de Jacobuskerk te Enschede voorbereid. Het thema is 'Samen werken - samen leven'. Vicevoorzitter Hub Crijns verzorgt het *Woord van welkom*. Voorgangers zijn Mgr. J.A. de Kok ofm, emeritus hulpbisschop van aartsbisdom Utrecht, pastor Jan Kortstee van het Binnenstadverband Enschede met assistentie van Diaken Ton Kremer uit Oldenzaal, tevens medewerker van de Diocesane Kerkelijke Caritas Instelling aartsbidom Utrecht. Het koor van de Jacobusparochie zingt en de Koninklijke Leo Harmonie speelt enkele muzikale intermezzo's. Na afloop is het druk in het parochiecentrum achter de kerk bij de koffie en de krentenwegge.

2007: Op 10 december schrijft postulator P. Rentinck aan de sotto segretario van de Congregatio De Causis Sanctorum een brief omtrent de juiste volgorde van het tevens in het Italiaans vertaalde dossier rond het Tribunaal *fama sanctitatis* uit 2005. Tevens zijn toegevoegd de verklaringen van de historische commissarissen op de *Vita documentata* van Dr. Jan Roes.

2007: Op 8 december 2007 neemt Kardinaal Simonis afscheid als aartsbisschop van Utrecht en voorzitter van de Nederlandse bisschoppenconferentie tijdens een pontificale Hoogmis in de kathedrale kerk van Sint-Catharina in Utrecht. Bij die gelegenheid wordt hij benoemd tot Ridder Grootkruis in de Orde van Oranje-Nassau. Hij was al Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw. De kardinaal krijgt deze hoge onderscheiding opgespeld door minister Hirsch Ballin. Kardinaal Simonis wordt op 7 december 2007 voor een afscheidsaudiëntie ontvangen door koningin Beatrix. Door het officiële afscheid neemt Kardinaal Simonis ook afscheid van het voorzitterschap van het Ariëns-Comité.

2008: Door het ontslag van zijn bisschop verliest een vicaris-generaal automatisch van rechtswege zijn ambt. In de situatie van vicaris-generaal Rentinck betekent dit, dat hij zijn ambt verliest op 14 april 2007, de dag waarop de ontslagaanvraag van de toenmalige aartsbisschop van Utrecht, dr. A.J. kardinaal Simonis, werd aanvaard door de paus. Gedurende de opvolgingstijd is de vicaris-generaal zijn diensten blijven aanbieden aan het aartsbisdom. Een nieuw aantredende bisschop heeft het recht om een vicaris-generaal naar eigen keuze te benoemen. Bisschop Wim Eijk is op 11 december 2007 door paus Benedictus XVI tot aartsbisschop van Utrecht benoemd. Bij de keuze voor een vicaris-generaal door Mgr. Eijk speelt een belangrijke rol dat hij van meet af aan wil samenwerken met een vicaris-generaal die nog vele jaren in functie kan blijven. Op grond van zijn leeftijd (68) is dat met vicaris-generaal Piet Rentinck veel minder mogelijk. Het aartsbisdom neemt op 8 februari met een gebedsdienst en druk bezochte receptie afscheid van vicaris-generaal Piet Rentinck, die negentien jaar in de staf van het aartsbisdom Utrecht actief is geweest. Bij die gelegenheid dient Mgr. Dr. P. Rentinck tevens zijn ontslag in als postulator van de zaligverklaring van Alphons Ariëns.

2008. Bisschop Wim Eijk wordt op 26 januari 2008 plechtig geïnstalleerd als aartsbisschop van Utrecht. Hij wordt daarmee tevens voorzitter van het Ariëns-Comité.

2008: Aan Rome is doorgegeven dat Mgr. Hoogenboom, hulpbischop van het aartsbisdom

Utrecht, nu als deservitor de aanspreekbare persoon in de *Causa Alphons Ariëns* is geworden.

2008: Vanuit de Congregatio De Causis Sanctorum komt op 15 februari 2008 het decreet inzake de validering van het diocesaan en aanvullende onderzoek rond het Tribunaal *fama sanctitatis* binnen: *Decree on validity of diocesan and supplementary inquiries*, ondertekend door Josephus Kardinaal Martins, prefect. De causa van de Dienaar Gods Alphons Ariëns heeft het CCS protocol number: 1061 en het type van de causa betreft heroïc virtues. “In Ordinario Congressu, die 15 mensis Febrarii huius anni 2008 celebrato, haec Congregatio de Causis Sanctorum sequens dubium disceptavit, nimirum: “*An constet de validitate Processus Informativi et Inquisitionis Dioecesanae, apud Curiam ecclesiasticam Ultraiectensem peractorum, super vita et virtutibus necnon fama sanctitatis et signorum Servi Dei Alfonsi Ariens, Sacerdotis Dioecesani: testes sint rite recte wue examinati et iura producta legitime compulsata in casu et ad effectum de quo agitur.*” Haec porro Congregatio, attendo voce ex officio redacto reque diligenter perpensa, rescripsit: AFFIRMATIVE, seu constare de validate eorumdem Processum in casu et ad effectum de quo agitur, sanatis de iure sanadis. Contrariis non obstantibus quibuslibet.”

Er staan dan nog drie stappen open in het proces van zaligverklaring: a) submission of *Positio* to Congregatio De Causis Sanctorum; b) particular meeting of theological consultants of the Congregatio De Causis Sanctorum; c) session of cardinal and bishop members of the Congregatio De Causis Sanctorum. Deze laatste drie stappen worden het Ariëns-Comité en het aartsbisdom Utrecht pas in juli 2011 duidelijk na na een overleg tussen de nieuwe relator pater Kijas en de dan nieuwe vice-postulator Henri ten Have.

11. Van het Decreet inzake de validering van het diocesaan en aanvullende onderzoek naar aanvullende documentaire procedure in het zaligverklaringsproces in Rome (2008-2013)

2008: Het Ariëns-Comité zorgt er samen met de heer Berns (schenker) voor dat er in april een plaquette wordt aangebracht op de muur van de pastorie Jacobus-parochie aan het marktplein. De tekst luidt als volgt: “*Hier -in de hoekkamer op de eerste verdieping- woonde van 1889 tot 1901 Alphons Ariëns als kapelaan van de St. Jacobus-parochie. Van hier uit lenigde hij de nood van zijn parochianen en legde hij vanuit de Enschedese praktijk de basis voor de katholieke arbeidersbeweging in Nederland (KAB, later NKV, thans FNV). Daarnaast zagen onder zijn bezielende leiding nog talloze andere katholieke organisaties het levenslicht. In Enschede hadden deze groeperingen vele jaren lang hun onderkomen in gebouw Concordia, aan de overzijde van de Oude Markt.*”

2008: Het Ariënscomité heeft een kleine serie sleutelhangers laten maken, verpakt in een zilverkleurig doosje. Het gaat om een metalen sleutelhanger met een decoratieve draaicirkel in hoogglans metaal gecombineerd met matmetaal. Afm. exclusief sleutelring Ø 3 x 0,4 cm. Per stuk in geschenkdoosje, 39 g. Uw tekst/logo d.m.v. etsen. Aan een grote sleutelring hangt een tweede ring met daarin een plaatje dat kan rond draaien. Aan de ene zijde staat het opschrift ‘*Alphons Ariëns, priester*’, de andere zijde is blanco. Het plaatje kan in de ring om zijn as draaien. (hoogte 7 cm). Er zijn er 800 gemaakt.

2008: Het is 100 jaar geleden dat Ariëns pastoor werd in Maarssen. Steenderen heeft geen aandacht besteed aan zijn vertrek aldaar voor honderd jaar. Bovendien is het dit jaar ook zijn tachtigste sterfdag. Naar aanleiding van zijn benoeming tot pastoor te Maarssen honderd jaar geleden, is er in mei, juni, juli en augustus in elke maand één bijzondere viering gehouden met aansluitend een lezing over Ariëns. Sprekers zijn Hub Crijns, Gerrit Deems, Henri ten Have en Nelleke Serrarens Wijngaards. Op zondag 18 mei is er na de viering van de

eucharistie van 10.00 uur aansluitend in de HI Hartkerk een lezing over de erfenis van Ariëns door drs. Hub Crijns, voorzitter van het Ariëns-Comité en directeur van landelijk bureau Dienst in de Industriële Samenleving vanwege de Kerken (DISK). Er zijn 250 mensen aanwezig. Tijdens deze zondagsviering vervalt de preek, om ruimte te maken voor de lezing. Er is gelegenheid om met de spreker na te praten onder het genot van koffie.

2008: Op zondag 15 juni is er na de viering van de eucharistie van 10.00 uur aansluitend in de HL Hartkerk een lezing over Ariëns door drs. Gerrit Deems. Hij is na zijn pensionering actief als filosofisch onderzoeker met een promotie rond de missionair-theologische sociale leer van Alphons Ariëns en gebruikt voor zijn verhaal een ingekorte tekst van de Ariëns Lezing uit 2005. Tijdens deze zondagsviering met 150 mensen vervalt de preek, om ruimte te maken voor de lezing. Er is gelegenheid om met de spreker na te praten onder het genot van koffie.

2008: De Ariënslezing 2008 '*Alphons Ariëns en zijn inzet voor de vrouwen en de vrouwenbeweging*' wordt gehouden door drs. N. Serrarens Wijngaards op 8 juli 2008 in de pastorie van de H. Hartparochie in Maarssen, georganiseerd door het Ariënscomité en de H. Hartparochie. Het is tevens een kennismakingsavond in de pastorie over leven en werken van Alphons Ariëns, met aandacht voor de ondersteuning die Ariëns gaf aan de emancipatie van de katholieke vrouwenbeweging. Er zijn acht mensen aanwezig naast de organisatoren, een opkomst die tegenvalt. Drs. Nelleke Serrarens Wijngaards is socioloog en betrokken bij plaatselijke en landelijke diaconale projecten, zoals de Ariëns Prijs voor Diaconie. Als docent sociale leer is zij verbonden aan de diakenopleiding van het aartsbisdom Utrecht.

2008: Chris Dols publiceert zijn boek '*Koning Alcohol, katholieke drankbestrijding in Limburg 1897-1945*' bij uitgeverij Aprilis te Zaltbommel. Het boek is geïllustreerd met veel foto's en tekeningen.

2008: Op zondag 31 augustus is de Ariënsdag in Maarssen en de plechtige viering kent verschillende onderdelen. Na een herdenkingsbijeenkomst op het kerkhof Beresteyn aan de Amsterdamse Straatweg bij het graf van pastoor Alphons Ariëns met 150 mensen en de gezamenlijke wandeling naar de kerk volgt een feestelijke viering, die gecelebreerd wordt door Mgr. W. Eijk, aartsbisschop van Utrecht en voorzitter van het Ariëns-Comité. Verdere voorgangers zijn pastoor Poppelaars van de H. Hart parochie en rector Schnell van het Ariëns Convict van het aartsbisdom Utrecht. Het thema van de viering is '*Schuw het werk niet*'. Er zijn deze zondag 250 mensen aanwezig. De muziek op het kerkhof en in de dienst wordt naast de eigen koren mede verzorgd door de Koninklijke Leo Harmonie, die door Alphons Ariëns zelf is opgericht, en voor deze feestelijke dag ook spelend aanwezig is in Maarssen.

Aansluitend aan deze vieringen reikt pastoor Henri Ten Have het eerste exemplaar van zijn nieuwe boek over de spiritualiteit van Ariëns '*De liefde van Christus laat ons geen rust. Een spirituele biografie van Alphons Ariëns*', uitgegeven door de Valkhof Pers te Nijmegen (in een oplage van 1.000 exemplaren) uit aan Mgr. Eijk. Tijdens het samenzijn in het parochiecentrum en in de kamers van Ariëns wordt het boek druk verkocht. Velen maken van de gelegenheid gebruik om het boek te laten signeren door de auteur. Tijdens deze Ariëns herdenkingsviering presenteert het Ariëns Comité ook de nieuwe sleutelhanger, die gemaakt is, en overhandigt aan aartsbisschop Eijk een eerste exemplaar. De aanwezigen willen graag de sleutelhangers bemachtigen. Het Ariëns Comité heeft 50 boeken van de uitgever aangeschaft ter ondersteuning van het boek '*De liefde van Christus laat ons geen rust. Een spirituele biografie van Alphons Ariëns*' en ter promotie.

2008. Het Ariëns-Comité neemt tijdens de najaarsvergadering op 28 september 2008 afscheid van Mgr. J. de Kok, die als bestuurder en vice-postulator vele jaren lang lid is geweest van het Comité. Tijdens die vergadering wordt ook diaken Ton Kremer uit Hengelo herdacht, die op 14 juli 2008 is overleden. Ton Kremer is lid geweest van het Twents Ariënscomité en is de

ambtelijk secretaris van de Diocesane Kerkelijke Caritas Instelling van het aartsbisdom Utrecht.

2008: De Jacobuskerk wordt gerestaureerd. De door het Ariënscomité aangebouwde Ariënskapel onder de bogen aan de buitenkant wordt gesloten en gesloopt. Er komt onder de bogen aan de binnenkant een nieuwe kapel ter ere van zowel Maria als Ariëns.

2008: De Ariëns gedachtenisviering in de Jacobuskerk te Enschede wordt gehouden op zondag 16 november en is voorbereid door het Ariënscomité Twente. Vice-voorzitter Hub Crijns verzorgt het *Woord van welkom*. Voorgangers zijn Mgr. W. Eijk, aartsbisschop van Utrecht en voorzitter van het Ariëns Comité, Drs. Henri ten Have, pastoor te Wageningen, en J.F. Kortstee, pastoor van de Enschedese parochies. Het thema van de viering is: *'Weiger het werk niet'*. De Koninklijke Leo Harmonie onder leiding van H. Mutsaers verzorgt enkele muzikale intermezoo's. Na de dienst is er de presentatie van het boek van H.W.M. ten Have, *'De liefde van Christus laat ons geen rust. Een spirituele biografie van Alphons Ariëns'*, uitgegeven door de Valkhof Pers te Nijmegen, waarbij het eerste exemplaar door de auteur wordt aangeboden aan Mgr. Eijk. Tijdens het samenzijn in het parochiecentrum achter de kerk met koffie en krentenwegge wordt het boek druk verkocht. Velen maken van de gelegenheid gebruik om het boek te laten signeren door de auteur. Tijdens deze Ariëns herdenkingsviering presenteert het Ariëns Comité ook de nieuwe sleutelhanger, die gemaakt is. De aanwezigen willen graag de sleutelhangers bemachtigen.

2008: Vanwege restauratie van de Jacobuskerk in Enschede herinrichting van de Ariënskapel in de binnenste bogen van de kerk tot Maria - Ariëns - kapel. Op 28 november is in aanwezigheid van honderd mensen de nieuwe devotiekapel feestelijk geopend. Als wethouder Eric Helder het geel-witte lint heeft doorgeknipt stapt iedereen de kerk binnen, en speelt de in 1893 door Ariëns opgerichte Leo Harmonie *'Blijf mij nabij'*. De wethouder omschrijft de kapel als "een plek voor stilte en bezinning, een sieraad voor de binnenstad". Vice-voorzitter Hub Crijns van het Ariëns-Comité houdt een openingswoord namens het Comité en ten behoeve van het Ariëns deel in de devotie. Pastor Jan Kortstee zegent de 'spirituele stilteplek' in met een gebed en de wijwaterkwast. Vicevoorzitter Stefan Kuks van het kerkbestuur van de Jacobus wijst op de bijzondere ledverlichting in de kerk die het interieur "spannend en mysterieus" maakt en de prachtige beelden zoals de piëta van Mari Andriessen fraai in het licht zet. Dat het allemaal zo lang heeft geduurd komt onder meer omdat de sloop- en bouwvergunning lang op zich lieten wachten. De heer Kuks zet de architect in het zonnetje alsmede Riet Franke en Ans Kattenpoel, die zich vanuit het kerkbestuur jarenlang hebben ingezet voor de hernieuwde Maria-Ariënskapel. Frits te Lintelo krijgt niet alleen bloemen maar ook de traditionele paaskaars. Hij zorgt er al jarenlang voor dat de Ariënskapel dagelijks wordt geopend en gesloten.

2009: De Ariëns-Lezing 2009 verschuift door verschillende omstandigheden naar 2010 en dan zijn er twee sprekers.

2009: Het Ariëns Comité maakt zich in het voorjaar sterk voor het herstel van de verlichting bij het standbeeld van Alphons Ariëns op het gelijknamige plein langs de Ripperdastraat. Het monument is in 1934 onthuld als eerbetoon aan de sociaal bewogen priester/kapelaan. Het indertijd katholieke ziekenhuis Stadsmaten zorgde voor de verlichting, die echter al jaren niet meer werkt. Herstel is steeds uitgesteld met het oog op nieuwbouwplannen van het Medisch Spectrum Twente waarin Stadsmaten is opgegaan. Het blijkt overigens nog niet zo'n eenvoudige klus te zijn dat streven naar een werkende verlichting bij het Ariëns beeld.

2009: In Maarssen wordt de Ariënsdag gevierd op de 22ste zondag door het jaar met een korte herdenking op de RK begraafplaats bij het graf van Ariëns priester. De aansluitende

eucharistieviering in de HI Hartkerk wordt geopend met een citaat uit de begroetingspreek van Ariëns als pastoor te Maarssen op zondag 28 augustus 1909: “‘Zo beschouwe men ons als dienaar van Christus’ en dit Pauluswoord vulde hij zó aan: Het staat voor mij vast, dat ik een goede herder zal zijn, tenzij met opoffering van mijn gemak, met vergeten van tijdelijk voordeel, met het offer, zo nodig, van mijn bloed en leven. Wat kan en wat mag een dienaar van Christus, een uitdeler van Gods geheimenissen anders zijn!”.

2009: Drs. Chris Dols houdt op woensdag 16 september 2009 in zaal ‘De Leste Geulde’ te Horst voor het Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap de lezing: ‘*Koning Alcohol, Katholieke Drankweer in Limburg, 1897-1945*’. Chris Dols is sinds 1 september 2009 als cultuurhistoricus verbonden aan de Universiteit in Nijmegen. Hij is bezig met een promotie onderzoek rond de geschiedenis van Sobriëtas.

2009: Het jubilerende Ariënskoor van de Heilig Hart van Jezus Parochie aan de Hogelandsingel in Enschede, dat tachtig jaar bestaat, zingt op 15 november tijdens de jaarlijkse herdenking van Alphons Ariëns, oprichter van de katholieke arbeidersbeweging. Het thema van de viering is dit jaar ‘*De keerzijde van de crisis*’. Vice-voorzitter Hub Crijns verzorgt het *Woord van welkom*. Mgr. E.J. de Jong, hulpbisschop van Roermond, gaat voor en houdt de preek. Concelebranten zijn Mgr. Th Hogenboom, vicaris-generaal van het aartsbisdom Utrecht, pastoor J. Kortstee van de Enschedese parochies met assistentie van I.A.P. Schraven, pastoraal werkster van de Enschedese parochies. De leden van de Koninklijke Leo Harmonie, in 1893 door Ariëns zelf opgericht, verlenen medewerking aan de viering met enkele feestelijke bijdragen. Na de viering is er in het parochiecentrum achter de kerk een ontmoeting met koffiedrinken en krentenwegge.

2010: Drs. Chris Dols houdt op 4 januari 2010 te Maastricht voor het Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap de lezing: ‘*Koning Alcohol, Katholieke Drankweer in Limburg, 1897-1945*’.

2010: Het Ariëns Konvikt wordt aan het begin van het jaar gesloten als eigen priesteropleiding van het aartsbisdom Utrecht. De priesteropleiding van het aartsbisdom Utrecht gaat samen met de priesteropleiding van het bisdom Haarlem-Amsterdam. De aartsbisschop Het aartsbisdom richt een nieuwe afdeling van de curie op: het Ariëns Instituut. Dit instituut zal activiteiten verzorgen ter voorbereiding op en uitwerking van de opleiding die elders plaatsvindt. Daarbij moet bijvoorbeeld gedacht worden aan het roepingenwerk en de begeleiding tijdens de parochiestage aan het einde van de opleiding. De werkzaamheden vanuit het Ariëns Instituut beogen voor de Utrechtse priesterstudenten van meet af aan een grondige kennismaking met en uiteindelijk een goed voorbereide opname in (de clerus van) het aartsbisdom.

2010: Op 26 februari wordt op voordracht van aartsbisschop Mgr. dr. W. Eijk en met goedkeuring van de Heilige Stoel Mgr. Dr. Karel Kasteel tot postulator benoemd in het zaligverklaringsproces van Alphons Ariëns. Het benoemingsbesluit door de Congregatie voor Zalig- en Heiligverklaringen dateert van 11 december 2009. Pastoor Ten Have, auteur van ‘*De liefde van Christus laat ons geen rust*’, de ‘spirituele biografie’ van Ariëns die eind 2008 is verschenen, wordt benoemd tot vice-postulator. Een postulator is een priester die optreedt als officiële begeleider en aanvrager van een proces tot zalig- of heiligverklaring. In de apostolische fase wordt beproefd wat er op diocesaan niveau is vastgesteld. De postulator dient onder meer te bewijzen dat de betrokken persoon de christelijke deugden op heldhaftige wijze heeft beoefend en de bewijsvoering van de wonderen te verzorgen, die op voorspraak van de kandidaat-zalige of kandidaat-heilige zijn geschied.

2010: Op donderdag 4 maart en donderdag 18 maart 2010 worden, bij gelegenheid van de

150^e geboortedag van Ariëns, in de Walburgiskerk in Arnhem twee lezingen gehouden. Drs. Henri ten Have verzorgt de eerste lezing ‘*Christus en de samenleving, de spiritualiteit van Alphons Ariëns*’, met als inspiratiebron het leven en werk van priester en sociaal pionier Alphons Ariëns. De tweede lezing ‘*Economische crisis en de sociale leer van de katholieke kerk in 2010*’ wordt gehouden door drs. H.J.G.M. Crijns, vice-voorzitter van het Ariënscomité en directeur van het landelijk bureau Dienst in de Industriële Samenleving vanwege de Kerken (DISK). Hij gaat met name in op dan recent verschenen sociale encycliciek *Caritas in veritate* van Paus Benedictus XVI. De teksten van de lezingen zijn niet gepubliceerd.

2010: Op 18 maart wordt tot relator in de *Causa Alphons Ariëns* benoemd Pater Zdzislaw Kijas OFM Conv. Hij volgt pater Peter Gumpel s.j. op. De relator verzorgt vanuit de Congregatie voor Zalig- en heiligverklaringen het voortgaan van het proces van zaligverklaring. De relator neemt het materiaal over de causa uit handen van de postulator in ontvangst en zorgt dat het ingeleverd wordt bij de betreffende afdelingen van de de Congregatie voor Zalig- en heiligverklaringen, zodat het proces gevoerd kan worden. De relator ziet er tevens op toe dat het materiaal van een zodanige kwaliteit is, dat de vervolgstappen in het proces gezet kunnen worden. Een afscheift van de benoemingsakte is toegestuurd aan postulator Mgr. Karel Kasteel.

2010: Een groepje van drie mensen onder aanvoering van vice-postulator Henri ten Have heeft op 26 april vanwege de 150ste geboortedag herdenking het geboortehuis van Ariëns aan de Hamburgerstraat 38 te Utrecht bezocht. Erg leuk. Opvallend is het raam met de beeltenis van Ariëns in de hal.

2010: Herdenking van de 150ste geboortedag van Ariëns. De Ariëns Lezing 2010 is tevens een inhaalslag voor die van 2009. De Ariëns Lezing wordt georganiseerd in samenwerking met de Vereniging voor Nederlandse Kerkgeschiedenis. De VNK, opgericht 27 mei 1989, fungeert als landelijk platform voor geïnteresseerden in de Nederlandse Kerkgeschiedenis. De vice-voorzitter van het Ariëns-Comité, Hub Crijns, opent en sluit de bijeenkomst. De eerste Ariëns Lezing is gehouden door drs. Wouter Beekers, ‘*Christelijk-sociaal denken en de strijd om de moderniteit*’. Wouter Beekers is als onderzoeker verbonden aan het Historisch Documentatiecentrum voor het Nederlands Protestantisme aan de Vrije Universiteit. De tweede Ariëns Lezing ‘*Rooms of Rood, het dilemma van Alphons Ariëns in de sociale strijd in de textielindustrie in Twente*’ wordt gehouden door Dr. Wim H. Nijhof, historicus en publicist. De Ariëns Lezing 2010 vindt plaats op 24 april 2010 in het Ariëns Konvikt te Utrecht eveneens bij gelegenheid van de 150ste geboortedag van Alphons Ariëns.

2010: Dr Wim H. Nijhof is historicus en publicist, promoveerde in 2008 als gepensioneerde op een biografie van een belangrijke Enschedese textielabrikant: ‘*Kunst, katoen en kastelen : J.H. van Heek, 1873-1957*’. Bijzondere belangstelling heeft hij voor de geschiedenis van de textielindustrie in Twente. Al doende heeft hij ook veel interesse en waardering ontwikkeld voor Alphons Ariëns. In 2010 houdt hij de Ariëns Lezing ‘*Rooms of Rood, het dilemma van Alphons Ariëns in de sociale strijd in de textielindustrie in Twente*’. In 2010 publiceert hij het boek ‘*Heeren en helden van Haaksbergen - Geschiedenis van een textieldorp in Twente*’, drukkerij Hassink Haaksbergen, uitgave auteur De Valkenberg in samenwerking met de Historische Kring Haaksbergen, over de geschiedenis van dit Twentse textieldorp. Hierin is van belang hoofdstuk 9 ‘*Dezen held van liefde*’, pag. 135-152.

2010: Op zondag 29 augustus doen 75 mensen mee op de herdenking op het kerkhof bij de korte dienst bij het graf van Alphons Ariëns. De Ariëns herdenking in de HI Hartkerk te Maarsen is gehouden met ruim 200 mensen in de viering van de 22ste zondag door het jaar. Vice-voorzitter Hub Crijns van het Ariëns-Comité kan aan de parochie in bruikleen

teruggeven het kachelkje van Alphons Ariëns, dat in zijn werkkamer heeft gestaan en verkocht is in de jaren vijftig bij een veiling om de kosten van het proces van zaligverklaring te financieren. De Maarssense familie Ruiters-Wigmans heeft het geschonken aan het Ariëns-Comité met de intense wens het te behouden voor de toekomst. Het Comité heeft het kachelkje in dank aanvaard en ziet het als haar plicht hiervoor zorg te dragen. Mevrouw Jantien Wigmans heeft dit kachelkje uit het ouderlijk huis meegekregen en spreekt uit overlevering. Haar vader, de kroegbaas (!) Jo Wigmans, zou het hebben gekocht van iemand anders voor weinig geld. Die andere persoon had het gekocht op een veiling van persoonlijke dingen van Ariëns, maar het type brandstof paste hem niet! Het kachelkje is genoemd (zoals men het Comité wist te vertellen) bij de zaligverklaringsstukken als zijnde de stukken welke zijn gerubriceerd en onderzocht. Het gaat waarschijnlijk om de veiling eind jaren vijftig, waarin ten behoeve van het proces van zaligverklaring allerlei persoonlijke bezittingen van Ariëns zijn verkocht. Het Ariëns-Comité heeft het kachelkje geschonken aan de Hl Hartparochie, die het weer in de kamer van Ariëns geplaatst heeft.

2010: Het Ariëns-Comité heeft door een Poolse kunstenaar Apiecionek een tweede serie van tien houtsnijwerken van Alphons Ariëns laten maken in de grootte van een normaal boek. De kleine houtsnedes kunnen gebruikt worden als relatiegeschenk.

2010: Tijdens het 125-jarig jubileumfeest van de Hl. Hartparochie in Maarssen in september 2010 is er een symposium gehouden met veel workshops. In het aanbod dat tevens dient als openingsdag van het nieuwe seizoen zit een workshop van Mevr. Serrarens met een lezing over Alphons Ariëns en zijn betrokkenheid bij de katholieke vrouwenbeweging. Ze gebruikt de tekst van haar verhaal uit 2008.

2010: Uitreiking van de derde Ariëns Prijs voor Diaconie in het aartsbisdom Utrecht door Mgr. T. Hoogenboom, hulpbisschop van aartsbisdom Utrecht. De Alphons Ariënsprijs wordt eenmaal in de drie jaar uitgereikt en is genoemd naar de sociaal zeer bewogen priester Alphons Ariëns die van 1908 tot 1926 pastoor was in Maarssen. Op de r.k. begraafplaats in Maarssen ligt hij begraven. Van de 29 voorgedragen projecten wordt een portret gemaakt, die gebundeld worden in een diocesane diaconale brochure *'Ga en doe evenzo - Met 29 voorgedragen projecten uit het aartsbisdom Utrecht en Waardering van de jury'*, die breed in het aartsbisdom Utrecht wordt verspreid. Elk project ontvangt ook een kleine plaquette van keramiek als aandenken, gemaakt door kunstenaar Jorien van Heuvel met als atelier 'De Kneedbare Steen' in Utrecht. Winnaar wordt het fotoproject 'De Ongeziene gezien' uit Apeldoorn rond het zichtbaar maken van daklozen in de stad. De groep ontvangt een uniek kunstwerk over het eigen project en een geldbedrag. Nog drie andere projecten ontvangen als 'runners-up' een ieder een uniek kunstwerk en een kleiner geldbedrag.

2010: De landelijk herdenking van Alphons Ariëns op zondag 21 november in de Sint Jacobus parochie in Enschede trekt 250 deelnemers, ondanks dat het kerkgebouw in de steigers staat. Het thema van de viering luidt: *'Zien met andere ogen. Over armoede en uitsluiting'*. Vicevoorzitter van het Ariëns-Comité Hub Crijns meldt in zijn openingswoord dat alle stukken voor de zaligverklaring nu in goede orde in Rome zijn ingediend. De preek van hoofdcelebrant Mgr. de Korte, bisschop van Groningen en Leeuwarden maakt veel indruk. De preek *'Alphons Ariëns en armoede'* is later gepubliceerd in het boek van Mgr. G. de Korte, *'Bouwen in vertrouwen. Gedachten van een bisschop'*, Adveniat Baarn 2013, pag.121-124. Concelebranten in de Hl Mis zijn Mgr. Th. Hoogenboom, hulpbisschop van het aartsbisdom Utrecht en pastoor A. Monnikhof van de St Jacobus de Meerdere parochie te Enschede. De zang wordt verzorgd door het Jacobuskoor onder leiding van Willem Waanders en de Koninklijke Leo Harmonie onder leiding van H.J. Mutsaers verzorgt enkele muzikale aubades. Op het einde van de viering neemt Mgr. Th. Hoogenboom namens het Ariëns Comité

afscheid van de heer Hendrik Scholten, die sinds 4 november 1986 penningmeester is geweest. Tot zijn grote verrassing ontvangt hij voor zijn vele verdiensten als vrijwilliger voor kerk en samenleving de St Willibrord plaquette en oorkonde van het aartsbisdom Utrecht. Na de viering is er de gebruikelijke ontmoeting met koffie en krentenwegge in het parochiecentrum achter de kerk.

2011: Op verzoek van Paul Wennekes van de Noord-Europese diakenkring van het Internationaal Diaconaal Centrum schrijft Hub Crijns het artikel '*Alphons Ariëns, de eerste arbeidspastor in Nederland*'. Paul Wennekes vertaalt de tekst naar het Engels, die later na een review door Gail Schmitz, editor, opgenomen zal worden in het tijdschrift '*New Diaconal Review*' van het van de Noord-Europese diakenkring van het Internationaal Diaconaal Centrum.

2011: Henri ten Have maakt begin maart 2011 ten behoeve van een uitzending van een uur een opname bij Radio Maria te 's-Hertogenbosch en de uitzending geschiedt op 22 maart. In de maand maart geeft Henri ten Have ook een lezing met powerpoint over Alphons Ariëns in Zwolle voor de plaatselijke Adelbertvereniging.

2011: Promotie van G. F. Deems op het proefschrift '*Een 'andere' Ariëns. De Doctrina Socialis van Dr. Alfons Ariëns (1860-1928)*', Een wetenschappelijke proeve op het gebied van de theologie aan de Radboud Universiteit te Nijmegen. Proefschrift ter verkrijging van de graad van doctor aan de Radboud Universiteit Nijmegen op gezag van de rector magnificus prof. mr. S.C.J.J. Kortmann volgens besluit van het College van Decanen in het openbaar te verdedigen op dinsdag 19 april 2011 om 13.30 uur precies door Gerrit Franciscus Deems geboren op 26 november 1921 te Blesdijke. Uitgeverij Van de Berg Almere. Promotor: Prof. dr. P.J.A. Nissen. Manuscriptcommissie: Prof. dr. F.A. Maas (voorzitter), Prof. dr. H.E.S. Woldring (Vrije Universiteit Amsterdam), Prof. dr. H.H. Blommestijn (Pontificia Università Gregoriana Rome). Gerrit Deems is op 19 april 2011 met zijn 89 jaar de oudste promovendus van Nederland. Het proefschrift van Deems gaat over de Nederlandse priester Alphons Ariëns, die leefde van 1860 tot 1928 en die bekendstaat als de grondlegger van de katholieke arbeidersbeweging. Hij speelde een belangrijke rol bij de ontwikkeling van de katholieke sociale leer. Er zijn 150 mensen aanwezig. Hub Crijns interviewt laer Gerrit Deems voor de tijdschriften *Ondersteboven* en *Diakonie & Parochie*: "*Het gaat om maatschappelijke gerechtigheid, christelijk geloof en christelijke liefde*", *interview met Gerrit Deems*'. Het Ariëns Comité heeft het werk aan de promotie ondersteunt door bij te dragen aan een personal computer voor de heer Deems en door een eindredacteur beschikbaar te stellen. De promotie is van belang, omdat ze nieuwe inzichten rond Ariëns naar voren brengt, vooral rond zijn filosofische, theologische en missionaire kennis. Ook heeft het Ariëns Comité 50 exemplaren van het boek aangeschaft van de uitgever. Gerrit Deems ontvangt bij de promotie van het Ariëns-Comité een Ariëns-houtsnede.

2011: In de '*New Diaconal Review*', published by International Diaconate Centre - North European Circle, Issue 6, 2011-2, mei, pag. 30-33 is een Engels artikel over Alphons Ariëns verschenen: *Alphons Ariëns, priest and social pioneer*, geschreven door Hub Crijns en in het Engels vertaald door Paul Wennekes and Gail Schmitz. Tevens gepubliceerd op de web site van de Rooms-Katholieke Studenten Alfons Ariëns van de Universiteit Twente: <http://rksariens.blogspot.com/p/alfons-ariens.html>.

2011: Vice-postulator Henri ten Have brengt in juli een bezoek aan de nieuwe relator voor het Ariëns proces pater Kijas in Rome. Het doel is om de voortgang van de causa Ariëns te bespreken en een exemplaar van het boek '*De liefde van Christus laat ons geen rust. Een spirituele biografie van Alphons Ariëns*' aan te bieden. Pater Kijas is een Pool, die ook Nederlands spreekt! De relator pater Kijas, heeft het materiaal van de *Causa Alphons Ariëns*

tijdens het verblijf van Ten Have in Rome bekeken en stelde tot schrik van de vice-postulator vast, dat het in de huidige vorm niet ingeleverd kan worden voor de apostolische fase, omdat de *'Positio super introductione causae'* (= een dik in een rode band gebonden boek met alle stukken uit het proces 1983) is gebundeld en verzameld volgens de procedures die tot februari 1983 geldig waren, maar daarna niet meer. Er had een antwoord gegeven moeten worden dat voldoet aan de nieuwe criteria na 1983. Het is volgens de relator pater Kijas nu nodig, dat de oude *'Positio super introductione causae'* opnieuw gemaakt moet worden in een nieuwe *'Positio'* en dat de stukken van het aanvullende diocesane onderzoek van 2006 er op een goede manier in gevlochten moeten worden. Er hoeft geen nieuw historisch onderzoek gedaan hoeft te worden. De nieuwe *'Positio'* kan gemaakt worden op basis van het nu bestaande materiaal. Na het overleg met de relator komen postulator Mgr. Kasteel en vice-postulator Henri ten Have met het voorstel dat een geschikt schrijver en vertaler gevraagd zal worden, die met de goedkeuring van pater Kijas de nieuwe *'Positio'* gaat schrijven, zodat deze ingediend kan worden bij de Congregatie. Na het indienen van die nieuwe *'Positio'* zit het werk voor het Ariëns-Comité en het aartsbisdom Utrecht er op. Natuurlijk is het van belang om de contacten gaande te houden in de vervolgstappen van de apostolische fase in Rome en de devotie en aandacht voor Ariëns levend te houden. Het Ariëns-Comité gaat naar aanleiding van dit schokkende nieuws op zoek naar meer helderheid over de te zetten stappen, de kosten van die stappen, mogelijke financiering voor het project en naar een mogelijke auteur.

2011: Elk jaar opnieuw wordt op de laatste zondag van augustus de sterfdag van mgr. Alfons Ariëns (1860-1928) herdacht met een gebedsviering bij zijn graf op de RK begraafplaats en een Eucharistieviering in de H. Hartkerk te Maarssen, waar hij de laatste jaren van zijn arbeidzaam leven pastoor is geweest. Voor het Ariënsinstituut is deze herdenking tevens de start van het nieuwe studie- en vormingsjaar. Op 28 augustus is de herdenking in alle vroegte op de begraafplaats te Maarssen gehouden met 75 mensen op een regenachtig kerkhof. "De regen kwam met bakken uit de lucht toen mgr. Eijk de gebedsviering bij het graf van Ariëns opende. Gaandeweg echter konden de paraplu's ingeklapt worden en maakte de regen plaats voor een waterig zonnetje," zo laat rector Kuipers van het Ariënsinstituut weten. Aansluitend viert de groep de Eucharistie van de 21ste zondag door het jaar met de parochianen van Maarssen. Rector Kuipers van het Ariënsinstituut en pastoor Jansen uit Tubbergen concelebreerden in de viering en diaken Schulpen uit Maarssen verlenen assistentie en 150 mensen zijn aanwezig in de herdenkingsdienst in de parochiekerk.

2011: De Ariëns Lezing 2011 *Een 'andere' Ariëns, De Doctrina Socialis van Dr. Alfons Ariëns (1860-1928)* wordt gehouden door Dr. Gerrit F. Deems tijdens de oecumenische Diaconale Studiekring op 9 september 2011 in de Bergkerk te Amersfoort.

2011: Het bestuur van het Ariëns-Comité heeft in de vergadering van 20 september in de persoon van Jan Hinke een nieuwe secretaris en in Adrie Bakker een nieuwe penningmeester gekregen. Zij volgen als zodanig respectievelijk Jan van der Zanden en Hendrik Scholten op, die dit jaar afscheid hebben genomen van het Ariëns Comité. Het bestuur bestaat uit Kard. dr. W.J. Eijk, voorzitter, Utrecht, dhr. drs. H.J.G.M. Crijns, vice-voorzitter, Utrecht, dhr. drs. J.N. Hinke, secretaris, Hengelo, dhr. A.M. Bakker, penningmeester, Enschede, en de navolgende leden: Mgr. mr. dr. Th.C.M. Hoogenboom, Utrecht, pastoor mr. drs. A.G.M. Monninkhof, Enschede, dhr. A.G.L.W. van Kints, Hedel, dhr. J.H.G. Westendorp, Haaksbergen, mevr. Th.G.M. Elfrink, Bad-Bentheim, mevr. drs. N. Serrarens-Wijngaards, Arnhem, dhr. P.P. Quik, Maarssen, mevr. M. Schotman-Harmsen, Steenderen, en de adviseurs met betrekking tot zaligverklaring Mgr. K. Kasteel, postulator, Rome, pastoor drs. H.W.M. ten Have, vice-postulator, Wagenin gen.

2011: Op 20 november, de derde zondag van november, is de jaarlijkse herdenkingsdienst in de St. Jacobuskerk aan de Oude Markt te Enschede gehouden, en is herdacht dat het 125 jaar geleden is dat Alphons Ariëns met zijn werk begon in Enschede. Hoofdcelebrant is Mgr. Th.C.M. Hoogenboom, hulpbisschop in het Aartsbisdom Utrecht, en mede-celebranten zijn pastoor A.G.M. Monninkhof, pastoor van de Jacobus de Meerdere-parochie van Enschede en emeritus pastoor J.F. Kortstee, oud-pastoor van de binnenstadsparochies van Enschede. Het thema van de viering is 'Vrijwilligerswerk en sociale inzet'. Onder meer de Koninklijke Leo Harmonie en het koor van de St. Jacobus verlenen hun medewerking. Op het einde van de viering spreekt Mgr. Hoogenboom Jan van der Zanden toe als afscheidnemend secretaris van het Ariëns-Comité, een functie die hij sinds 1996 vervult heeft. Tot zijn grote verrassing ontvangt hij voor zijn vele verdiensten als vrijwilliger voor kerk en samenleving de St Willibrord plaquette en oorkonde van het aartsbisdom Utrecht. Na de viering is er de gebruikelijke ontmoeting met koffie en krentenwegge in het parochiecentrum achter de kerk.

2011: De website www.arienscomite.nl is opnieuw opgebouwd en al doende wordt de inhoud aangevuld vanuit de oude website en met nieuwe gegevens.

2011: Vice-postulator Henri ten Have is medio december opnieuw in Rome en spreekt dan o.a. met de canonist dr. Waldery Hilgeman omtrent de te volgen stappen in de apostolische fase van het zaligverklaringsproces van Ariëns in het licht van het nieuws, dat het gesprek in juli met relator pater Kijas opleverde. Vice-postulator ten Have heeft aan de heer Hilgeman de 'Positio super introductione causae' van 1983 ter hand gesteld en het onderzoeksresultaat naar de *Fama Sanctitatis* (van het diocesaan proces uit 2005). De vice-postulator heeft hem gevraagd om in overleg met de relator (Pater Kijas) en de postulator Mgr Kasteel te onderzoeken hoeveel tijd, werk en geld nog gevergd worden om de nieuwe 'Positio' te maken en goed in te dienen, hoe dat het beste kan geschieden, en welke stappen daarna in de apostolische fase nog nodig zijn. Het advies zal volgend jaar te verwachten zijn.

2012: Jozef Wissink, priester van het aartsbisdom Utrecht, neemt op 2 februari 2012 afscheid als hoogleraar praktische theologie aan de Faculteit Katholieke Theologie van de Universiteit Tilburg. In het vriendenboek onder redactie van J. van den Eijnden, S. Hellemans, & P. Rentinck, (red.), 'Een katholieke Kerk met toekomst. Bij het afscheid van Jozef Wissink als hoogleraar', in de reeks theologische perspectieven deel 8, Tilburg School of Theology van Tilburg University en 2VM Uitgeverij, Bergambacht, 2012 schrijft Gerard Groener, lid van de jury Ariëns Prijs van het aartsbisdom Utrecht, de bijdrage 'Liefde maakt vindingrijk - De Ariënsprijs voor diaconie', een analyse van de projecten die voorgedragen zijn voor de Ariëns Prijs voor Diaconie aartsbisdom Utrecht in 2004, 2007 en 2010. Een samenvatting van dit artikel is in twee delen verschenen. Gerard Groener, 'Liefde maakt vindingrijk', in: 'Diakonie & Parochie', een uitgave van het Landelijk Katholiek Diaconaal Beraad', 25(2012)2, juni, pag. 10-11 en Gerard Groener, 'Liefde maakt vindingrijk - Lessen uit de Ariëns Prijs', in: 'Diakonie & Parochie', een uitgave van het Landelijk Katholiek Diaconaal Beraad', 25(2012)2, juni, pag. 12-13.

2012: Vice-postulator ten Have praat in in de voorjaarsvergadering van 20 maart 2012 het Ariëns-Comité bij over de voortgang van de *Causa Alphons Ariëns* in Rome. Op het Nederlands College in Rome is het dossier van het aartsdiocesaan proces tussen 1958 en 1965 (de zogenoemde *copia publica*) op dit moment zoek. Het is wel noodzakelijk om alle documenten beschikbaar te hebben. Er kan bij de Congregatio De Causis Sanctorum een digitale kopie opgevraagd worden. Het Ariëns Comité maakt het financieel mogelijk om deze digitale kopie te laten maken, tenzij er een eenvoudigere oplossing wordt gevonden. De vice-postulator zal ook contact opnemen met Mgr. De Kok.

2012: Textielhistoricus Dr. Wim Nijhof brengt in het voorjaar een diepgravende studie uit

over een belangrijke episode in de Twentse en Oldenzaalse geschiedenis, onder de titel: *'Troebelen in de Twentse textiel. 100 jaar sociale strijd'* (uitgeverij W-Books te Zwolle in samenwerking met Dr. Wim Nijhof, De Valkenberg, Apeldoorn). In het boek is heel veel studie gemaakt van de rol van Alphons Ariëns als oprichter van de katholieke vakbeweging en bemiddelaar bij arbeidsconflicten. In hoofdstuk 7 *'Het begon in een katholiek jongensschooltje'* wordt de oprichting van de R.-K. Arbeiders Vereeniging Sint Joseph toegelicht. In het hoofdstuk *'Stikken of slikken'* komt de rol van kapelaan Ariëns als bemiddelaar bij de staking bij Ter Kuile & Morsman in beeld. In het hoofdstuk *'Persploerten en volksmisleiders'* richt Alphons Ariëns de RK Tentsche Fabrieksarbeidersbond op en wordt hij redacteur van het tijdschrift *De Katholieke Werkman*. Hoofdstuk 11 *'Ariëns, 'vriend der kapitalisten''*, brengt de rol van Ariëns in beeld bij het ontstaan van de Twentsch Christelijke Textielarbeidersbond Unitas. In het hoofdstuk *'Vermomde socialisten en halve roomsen'* komt de relatie tussen Herman Schaepman en Ariëns in beeld waar het gaat om de katholieke vakbeweging, evenals het optreden van Adolf Daens in Twente. Ariëns wordt benoemd tot pastoor in Steenderen. In hoofdstuk 15 *'Kwesties onder katholieken'* komt het dispuut over de aard van de katholieke vakbeweging in beeld met de beslissende rol van de bisschoppen waar het gaat om de gemaakte keuzen.

2012: De Ariëns Lezing 2012 wordt gehouden door het CDA Tweede Kamerlid Drs. Pieter Omtzigt, die in zijn lezing vanuit de actualiteit een verbinding legt met het gedachtegoed en de spiritualiteit van de priester Alphons Ariëns, die opkwam voor mensen in nood in zijn tijd. De tekst van Pieter Omtzigt is helaas niet uitgeschreven. Het Ariëns Lezing coreferaat *'Katholiek en kerkelijk sociaal denken en de noden van deze tijd'* wordt gehouden door drs. Hub Crijns, vice-voorzitter van het Ariënscomité en directeur van landelijk bureau Dienst in de Industriële Samenleving vanwege de Kerken (DISK). De bijeenkomst vindt plaats in het Parochiecentrum van de H. Jacobus de Meerdere te Enschede op 20 april 2012. De sprekers en aanwezigen weten dan nog niet dat de volgende dag het Kabinet Rutte I zal vallen en dat er nieuwe verkiezingen zullen komen.

2012: De heren Crijns en Hinke hebben op 16 juni een hartelijk verlopen bezoek gebracht aan Mr. Th. Ariëns, een oud oom-zegger van Ariëns, woonachtig te Gorssel, en tevens een oud lid van het Ariëns Comité namens de familie. Binnen de familie Ariëns blijken nauwelijks verhalen en anecdoten te bestaan die niet ook al eerder gepubliceerd zijn (in de biografie van Alphons Ariëns door Prof. Dr. Gerard Brom uit 1941 in twee delen met name). Enkele door de heer Th. Ariëns als bijzonder ervaren gebeurtenissen kunnen geduid worden als een gebedsverhooring en zullen door de vice-postulator nog nader onderzocht worden. Naar later blijkt is het een bijzonder getuigenis, maar kan toch niet de toets van een kerkelijk proces rond een gebedsverhooring doorstaan.

2012: Het is inmiddels een goede traditie geworden: op de laatste zondag van augustus wordt in Maarssen de Ariënsherdenking gehouden. Voor de priesterstudenten van het Aartsbisdom Utrecht is deze zondag tevens het begin van het nieuwe studie- en vormingsjaar. De studenten, familieleden en zo'n 80 andere belangstellenden verzamelen zich in alle vroegte op de begraafplaats in Maarssen. Die nacht heeft het flink geregend en de vooruitzichten zijn alles behalve gunstig. Toch breekt de zon even door als rector Kuipers de gebedsviering opent. "Samenkomen bij het graf van Alfons Ariëns is een eerbetoon", zo begint Kuipers, "aan een priester die zijn leven in dienst heeft gesteld van de mensen om hem heen, die met hart en ziel het evangelie heeft verkondigd en voorgeleefd en juist door zijn inzet voor de mensen aan de kant, een voorbeeld is voor ons allemaal". Aansluitend wordt de Eucharistie gevierd in de parochiekerk van Maarssen. Rector Kuipers is hoofdcelebrant en wordt geassisteerd door diaken Schulpen en pastoor Monninkhof uit Enschede. Het thema van de viering is: *'Zaaien en oogsten!'*. Het koor staat onder leiding van Paul van Elst en de organist

is Dario ter Maat.

2012: Textielhistoricus Wim Nijhof geeft dinsdagavond 16 oktober in 't Koetshuis, Marktstraat 13a in Oldenzaal een lezing over een belangrijke episode in de Twentse en Oldenzaalse geschiedenis, onder de titel: *'Troebelen in de Twentse textiel. 100 jaar sociale strijd'*. Nergens in Nederland hebben arbeiders feller voor hogere lonen en kortere werktijden gevochten dan in de Twentse katoenindustrie in Enschede, Oldenzaal, Hengelo, Almelo en omringende plaatsen. De lezing omvat de periode vanaf 1867, wanneer textielarbeiders zich verzetten tegen een verplicht ziekenfonds, tot aan 1967 wanneer Van Heek & Co. - eens de grootste industriële onderneming in Nederland - de machines stopzet. Het is het einde van een tijdperk. Arbeiders hebben altijd verloren, ook in 1923-1924, wanneer in Oost-Nederlands meer dan twintigduizend katoenwerklieden staken. In die eeuw van sociale strijd spelen belangrijke Nederlanders een rol, zoals Ferdinand Domela Nieuwenhuis, Abraham Kuyper, Pieter Jelles Troelstra en Henriette Roland Holst. Eén van de hoofdrolspelers is kapelaan Alphons Ariëns die in Twente de katholieke vakbeweging in Nederland grondvest.

2012: Op 18 november is in de St Jacobuskerk te Enschede de bijzonder feestelijke herdenkingsdienst in Enschede gehouden in aanwezigheid van 250 mensen. Het Twents Ariënscomité heeft de viering voorbereid. Het thema is *'Ouder worden. Solidariteit tussen de generaties. De vergrijzing van de gelovigen'*. Vice-voorzitter Hub Crijns verzorgt het *Woord van welkom*. Hoofdcelebrant is Mgr. Th. Hoogenboom, hulpbisschop van het aartsbisdom Utrecht en de concelebranten zijn Mgr. H. Kronenberg, emeritus missiebisshop en pastoor André Monninkhof van de Jacobus de Meerdereparochie van Enschede. De zang wordt verzorgd door het koor van de Ariëns gedachteniskerk onder leiding van Paul Kempers. De Koninklijke Enschedese Leo Harmonie onder leiding van H.J. Mutsaers verzorgt enkele muzikale werkstukken. Na de viering is een ontmoeting in het parochiecentrum achter de kerk.

2012: Ten behoeve van het Ariënscomité en het Aartsbisdom Utrecht heeft vice-postulator Henri W.M. ten Have op 30 november met Dr Waldery Hilgeman een overleg gevoerd over de nog te verrichten werkzaamheden en de daarmee gemoeide kosten om het proces te starten in de Apostolische fase en daarin te voltooien. De resultaten van het overleg zullen schriftelijk uitgewerkt worden in een advies aan het aartsbisdom en het Ariënscomité. De belangrijkste boodschap is dat er een nieuwe *Positio Causae* geschreven dient te worden op grond van het bestaande dossier, die vervolgens basis wordt voor de noodzakelijke vervolgstappen in de Apostolische fase. Uit het gesprek is duidelijk geworden, dat wanneer de nieuwe *Positio Causae* geschreven en ingediend is, het grootste werk erop zit. Ook wanneer de ingediende *Positio Causae* op een wachtlijst van behandeling komt, zou een eventuele verandering van proceswetgeving niet betekenen, dat het werk dan opnieuw gedaan moet worden: de eenmaal ingeleverde *Positio* blijft geldig. Daarom is het van belang om tot zo'n nieuw werkstuk te komen.

2012: Een tweede Ariëns Lezing 2012, *'Diaconie, Alphons Ariëns en de Ariëns Prijs voor Diaconie'*, wordt op maandag 26 november gehouden door drs. Hub Crijns, vice-voorzitter van het Ariënscomité en directeur van landelijk bureau Dienst in de Industriële Samenleving vanwege de Kerken (DISK), tijdens de bijeenkomst van de PCI in de parochie Sint Jan de Doper Maarssen Vechtstreek in Mijdrecht.

2012: In het EO televisieprogramma 'God in de Lage Landen' met als presentator Ernst Daniël Smid wordt in de aflevering *'Het Rijke Roomse leven, een aflevering vol roomse rijkdom en sociale bewogenheid'* (uitzenddatum 09-12-2012) veel aandacht geschonken aan het leven en het optreden van Alphons Ariëns. De opnames die op 8 oktober in Almelo werden gemaakt gaan over Alfons Ariëns, eind 19e eeuw kapelaan in Enschede. Hij kwam op
Herdenking van Alphons Ariëns - 83

voor arbeidsomstandigheden van textielarbeiders en spoorde hen aan een arbeidersvereniging op te richten. Hij bracht het geloof in de praktijk.

12. Van aanvullende documentaire procedure in het zaligverklaringsproces in Rome naar samenstellen van de *Positio Causa Alphons Ariëns* (2013 - heden)

2013: De heren Crijns en Hinke brengen op 16 januari 2013 een bezoek bij dhr. A. Fischer te Amersfoort, een kleinzoon van een zus van Alphons Ariëns. De heer Fisher kan uit mondelinge overleving binnen de familie geen nieuwe verhalen over oudoom Alphons Ariëns, dan die al bekend zijn via de biografie van Gerard Brom uit 1941. Van de heer Fischer ontvangt het Ariënscomité een doos met boeken, bidprentjes, brochures en krantenknipsels betreffende Alphons Ariëns.

2013: De vice-postulator Henri ten Have heeft op 4 maart de uitwerking van het advies van de kerkjurist Waldery Hilgeman ontvangen. Het advies geeft inzicht in de stappen die nog gezet moeten worden om de *Positio Causa Alphons Ariëns* opnieuw te beschrijven, in te dienen bij de Congregatie voor de Zalig- en Heiligverklaringen en de apostolische fase te laten doorlopen. Tevens zijn de kosten van de diverse stappen in beeld gebracht. Op grond van dit advies en de uitwerking ervan maakt het Ariëns-Comité een projectbeschrijving, op grond waarvan subsidie aangevraagd kan worden. Hierbij wordt concreet de steun gevraagd van het bestuur van de Stichting Sobriëtas, katholieke matigheidsbeweging, dat op het einde van het jaar positief instemt op de gevraagd meerjarensubsidie. Op grond van dat besluit kan het Ariëns-Comité aan het werk om de zaak in gang te brengen.

2013: Dr. Waldery Hilgeman, een Nederlandse kerkjurist die in Rome ambtelijk betrokken is bij diverse zalig- en heiligverklaringsprocessen, wordt op 21 maart op voordracht van Willem kardinaal Eijk en met goedkeuring van de Heilige Stoel benoemd tot postulator in de apostolische fase van het zaligverklaringsproces van de Dienaar Gods Alphons Ariëns. Pastoor Henri ten Have blijft vice-postulator. Een postulator treedt op als officiële begeleider en aanvrager van een proces tot zalig- of heiligverklaring. Dr. Hilgeman volgt als postulator mgr. K. Kasteel op. Kardinaal Eijk heeft mgr. Kasteel hartelijk dank gezegd voor het werk dat hij in de afgelopen drie jaar als postulator heeft verricht.

Het zaligverklaringsprocessen van de Dienaar Gods Alphons Ariëns is nu onder de competentie van de Congregatie voor de Zalig- en Heiligverklaringen. In de apostolische fase (Heilige Stoel) wordt beproefd wat er op diocesaan niveau is vastgesteld (het leven en de christelijke deugden). De postulator dient onder meer te bewijzen - door middel van een *Positio*, een soort 'scriptie' - dat de betrokken persoon de christelijke deugden op heldhaftige wijze heeft beoefend en de bewijsvoering van de wonderen te verzorgen, die op voorspraak van de kandidaat-zalige of kandidaat-heilige zijn geschied. Als deze *positio* geschreven is, moeten de leden van de Congregatie voor de Zalig- en Heiligverklaringen het dossier goedkeuren. Als dit is gebeurd, dan krijgt de Dienaar Gods Alphons Ariëns de titel van 'Eerbiedwaardige Dienaar Gods'. Deze titel is absoluut nodig om zalig of heilig verklaard te kunnen worden. In de meeste gevallen moet er vervolgens sprake zijn van een wonder dat toegeschreven wordt aan het inroepen van de voorspraak van de 'Eerbiedwaardige Dienaar Gods in wording'.

Gebleken is dat in het proces van Alphons Ariëns om de een of andere onduidelijke reden het indienen van de *Positio Causa* na 1983 niet gebeurd is. Vermoedelijk vanwege de gevraagde aanvullende informatie rond de *Vita Documentata*. Of omdat men niet wist dat er een aanvullend diocesaan Tribunaal gehouden diende te worden. In juli 2011 heeft de nieuwe relator pater Kijas al duidelijk gemaakt aan vice-postulator Henri ten Have dat er een nieuwe *Positio Causae* gemaakt dien te worden. In juli 2015 wordt door de postulator Hilgeman

aangereikt dat voor de beantwoording van de door de Commissie van de Congregatie voor de Zalig- en Heiligverklaringen in Rome op 3 mei 1983 gemaakte *Animadversiones* een diocesaan proces nodig zou zijn geweest. Er is toen wel een antwoord (*Responsio*) gegeven gedateerd juni 1983 en opgenomen in de oude *Positio introductione*, maar nooit in de vorm van een diocesaan proces, en daardoor is het in het Vaticaan daarna ook stil blijven liggen. Blijkbaar is dit door niemand gesignaleerd of gecommuniceerd. Dit bezwaar is door het hernieuwde diocesane proces *fama sanctitatis* van 2007 formeel opgeheven, hetgeen ook blijkt uit het *Decree on validity of diocesan and supplementary inquiries* van 15 februari 2008.

Voor de Causa Alphons Ariëns houdt dit nu in dat er aansluitend bij de *Instructio Sanctorum Mater* uit mei 2007 ten eerste een nieuwe samenvattende *Positio super vita, virtutibus et fama sanctitatis Alphonsi Ariëns* geschreven dient te worden in het Italiaans, die het gehele dossier samenvat en verwijst naar de achterliggende bronnen en die geïntegreerd moet worden met het proces ‘*De fama sanctitatis*’ van 2005.

Het Ariënscomité maakt kennis met de *Positiones Index*, waaraan een *Positio super vita, virtutibus et fama sanctitatis Alphonsi Ariëns* thans moet voldoen.

1. Praenotatio Relatoris Generalis
2. Introductio generalis
3. Informatio
4. Summarium testium
 - Decretum super validitate Inquisitionis Dioecesanæ
 - Tabella - Index testium
 - Introductione
 - Interrogatoria
 - Depositiones testium
5. Summarium documentorum
6. Biographia ex documentis
7. Relatio Commissionis historicae
8. Vota theologorum censorum
9. Decretum de non cultu
 - Index nominum personarum et locorum
 - Index generalis
10. Iconographia

Na het indienen van de *Positio super vita, virtutibus et fama sanctitatis* zijn nog twee volgende stappen vereist. Ten eerste een bespreking van de *Positio super vita, virtutibus et fama sanctitatis* door de Historische Commissie van de Congregatio De Causis Sanctorum en ten tweede een bespreking door de Theologen Commissie van de Congregatio De Causis Sanctorum. Die twee stappen leveren twee einddecreten op.

Dan zijn alle benodigde stukken beschikbaar voor het Congres Affirmative/Negative. In dit slotgedeelte van het proces moet de ‘ponens’ de causa verdedigen tegenover het ‘congres’. Het Congres eindigt met een einddecreet over de deugden (dat is het document dat de paus ondertekent). Dit einddecreet over de deugden houdt in Mgr Ariëns erkend wordt als “Eerbiedwaardige Dienaar Gods”. Eenmaal als zodanig erkend is er alleen nog een wonder vereist, waardoor hij zalig verklaard zou kunnen worden.

Voor de erkenning van een wonder is nodig ten eerste een diocesaan proces rond het verrichte wonder inzake zaligverklaring (openingszitting en sluitingszitting), een vergadering van de Medische Commissie de Congregatio De Causis Sanctorum, een bijzondere vergadering van de theologische Commissie de Congregatio De Causis Sanctorum en een vergadering van

kardinalen en bisschoppen van de Congregatio De Causis Sanctorum, welke stappen worden afgesloten met een decreet over het verrichte wonder.

2013: Op 3 april is in Renkum in het parochiecentrum pastoor Henri ten Have de inleider tijdens de avond *'Alphons Ariëns en het ontstaan van de sociale leer van de kerk'* in het kader van de basiscursus katholiek geloof catechumenaat 2013-2014 in de Maria Virgo Regina parochie te Bennekom.

2013: Ter gelegenheid van Roepingenzondag op 21 april 2013 heeft de Roepingenraad van het Aartsbisdom Utrecht de eenmalige glossy *'Priester'* uitgebracht. Met deze glossy wil de Roepingenraad aandacht vragen voor het priesterschap. Van de negen geïnterviewde priesters is de nestor geboren in 1938, de jongste in 1983. De andere zeven zijn qua geboortjaar verdeeld over de tussenliggende decennia. Een van hen is kardinaal, een ander is gehuwd en vader van vijf kinderen. De negen priesters die hun verhaal vertellen zijn: Casper Pikkemaat, Hans Boogers, Henk van Doorn, Peter Ambting, kardinaal Eijk, Paul Daggenvoorde, Ton Huitink, Martin Los en Anton ten Klooster. De interviews worden afgewisseld met korte artikelen over de priesteropleidingen, een FAQ over de priesterroeping en een korte biografie van Alphons Ariëns, een van de bekendste priesters die het Aartsbisdom Utrecht heeft voortgebracht.

2013: André Monninkhof, pastoor van de Jacobus parochie opent de Ariënslezing 2013 in Enschede in het Parochiecentrum van de H. Jacobus de Meerdere op 26 april 2013. Henk Meeuws, diaconaal onderzoeker met de inleiding *Wat rest ons van het 'rode kapleunke'?* *Over Ariëns, caritas in moeilijke tijden en hedendaagse diaconie* spreekt een boeiende Lezing uit. Het Coreferaat Ariëns Lezing 2013 *'Armoede (beleid) in Enschede'* wordt gehouden door de tweede spreker Margriet Visser-Voorn, destijds vice-fractievoorzitter en raadslid voor het CDA in de gemeenteraad van Enschede. Er is concurrentie geweest van lintjesdag, waardoor de opkomst met 23 deelnemers minder is geweest dan verwacht. De Lezing van Henk Meeuws is gepubliceerd op de website van het Ariënscomité, Sobriëtas, DISK en in het tijdschrift *Ondersteboven*.

2013: Het Katholiek Documentatie Centrum (KDC) in Nijmegen heeft dit jaar zijn volledige archief over de aartsdiocesane priester Alphons Ariëns laten digitaliseren. Wie op de website van het KDC in het alfabetisch overzicht van alle archieven 'Ariëns A.M.A.J.' kiest, kan kennis nemen van Ariëns' geschriften. "Hij zal dan wel het moeilijk leesbare handschrift van Ariëns voor lief moeten nemen. Het archief is namelijk wel gedigitaliseerd, maar niet getranscribeerd. Niettemin maakt dit het gedachtegoed van Ariëns een stuk toegankelijker," aldus Jan Hinke, secretaris van het Ariëns Comité. Het grote archief van Ariëns dat bij het KDC berust omvat acht meter en is in 1977-1978 vakkundig geïnventariseerd.

2013: Vanuit de Stichting Katholiek Onderwijs Enschede wordt onder docenten van basisscholen het project *De Gouden Kelk* opnieuw onder de aandacht gebracht. Historicus en auteur Wim Nijhof houdt in het citypastoraat voor docenten van de Stichting Katholiek Onderwijs Enschede, die met dit project gaan werken, een verhaal. De Alfonsusschool en de Ariënschool in Enschede gaan er in het najaar werk van maken. Op het einde van het jaar blijken 70 docenten het project te kennen.

2013: De organisatie rond de Maria-Ariëns kapel ligt in handen van de St. Jacobusparochie locatie Enschede. Dit loopt in de praktijk goed. Er is op 28 juli tijdens het Jacobusfeest een opvallende banier onthuld met daarop de afbeeldingen van Maria met kind Jezus en Ariëns op een wit veld, onderlijnd met een blauw veld met daarin in wit uitsnede het woord 'Open'. Het banier hangt in een stalen frame op een verplaatsbare staander. Dit heeft een positief effect op de bezoekersaantallen. Het vaandel wordt in de zuilengang geplaatst als de kapel open is. Dit

werkt stimulerend op het aantal bezoekers. Het angelusklokje is hersteld.

2013: Op zondag 25 augustus is de Ariëns herdenking in Maarssen gehouden waar op het kerkhof 75 mensen hebben meegedaan en in de eucharistieviering van de 22ste zondag door het jaar ruim 150 mensen. Voorgangers zijn Mgr. Hoogenboom en rector Kuipers. Het koor zorgt voor de muzikale omlijsting bij het graf en tijdens de eucharistieviering in de HI Hartkerk.

2013: Uitreiking van de vierde Ariëns Prijs voor Diaconie in het aartsbisdom Utrecht door Mgr. T. Hoogenboom, hulpbisschop van het aartsbisdom Utrecht. De Alphons Ariënsprijs wordt eenmaal in de drie jaar uitgereikt en is genoemd naar de sociaal zeer bewogen priester Alphons Ariëns die van 1908 tot 1926 pastoor was in Maarssen. Op de r.k. begraafplaats in Maarssen ligt hij begraven. Van de 28 voorgedragen projecten wordt een portret gemaakt, die gebundeld worden in een diaconale brochure *'Werken vanuit je hart'*, die breed in het aartsbisdom Utrecht wordt verspreid. Elk project ontvangt ook een kleine plaquette van keramiek als aandenken, gemaakt door kunstenaar Jorien van Heuvel met als atelier 'De Kneedbare Steen' in Utrecht. Winnaar wordt het diaconaal inloopcentrum De Herberg in Westervoort. De groep ontvangt een uniek kunstwerk over het eigen project en een geldbedrag. Nog drie andere projecten ontvangen als *'runners-up'* een ieder een uniek kunstwerk en een kleiner geldbedrag.

2013: Van 7 tot 17 oktober 2013 is op de Alfonsusschool en de dr. Ariënschool in Enschede gewerkt met een onderwijsproject, getiteld *'Alfons Ariëns een man van deze tijd'*, grotendeels gebaseerd op methode van *'De Gouden Kelk'*. Het project omvat een openingsviering, bezoek aan een museum, een stadswandeling, handenarbeid (gouden kelken maken, werken met textiel, iconen schilderen), bezoeken aan De Wonne, Tactus en Ariëns Zorgpalet. Het geheel wordt afgesloten met een tentoonstelling voor ouders en verzorgers. Om praktische redenen is het helaas niet mogelijk deze tentoonstelling te combineren met de AriënsGEDACHTENIS-viering van november.

Rita Visser en Hanneke Overmeer geven namens beide scholen het navolgende bericht. Van 7 tot 17 oktober 2013 heeft Alfons Ariëns centraal gestaan op de Alfonsusschool en de dr. Ariënschool. Want de beide scholen hebben dezelfde naamgever: Alfons Ariëns (1860-1928), en daar zijn ze trots op! De kinderen van de beide scholen hebben kennis gemaakt met Alfons Ariëns en hebben geleerd wat hij vandaag de dag nog voor hen kan betekenen. De titel van het project was dan ook: *'Alfons Ariëns, een man van deze tijd!'*.

Als start van het gezamenlijke project was er voor de beide teams (en genodigden) op 19 september een 'Kerk- en Kroegavond' georganiseerd. Deze bestond uit een klein concert in de Jacobuskerk door het jeugdorkest van de Koninklijke Leo Harmonie (opgericht door Alfons Ariëns) o.l.v. Gerard Bessler (vakleerkracht op de dr. Ariënschool), een introductie over het werk van het Citypastoraat door een van de medewerkers, en een lezing over Alfons Ariëns (door dhr. Wim Nijhof die veel heeft gepubliceerd over Ariëns). De avond werd afgesloten met een drankje in de stad.

Voor de kinderen ging op maandag 7 oktober het project van start: er vond een openingsviering plaats in de Ariëns Gedachteniskerk en in de Dr. Ariënschool. De groepen 6 brachten tijdens de viering een toneelstuk over Alfons Ariëns ten tonele en Alfons was er zelf ook, gespeeld door Rob van der Horst. Het schoolkoor van de Alfonsus heeft beide vieringen muzikaal ondersteund.

In de twee daaropvolgende weken hebben er tal van activiteiten plaatsgevonden. De kinderen zijn naar de Twentse Welle geweest waar een speciale tentoonstelling was ingericht rondom de textielindustrie, zij hebben een stadswandeling gemaakt langs alle punten in de stad die iets laten zien van Ariëns (o.a. het standbeeld op het Ariënsplein, theater Concordia- door hem opgericht en de pastorie naast de Jacobuskerk waar Ariëns woonde).

De kinderen hebben o.l.v. Ine Hutten gouden kelken gemaakt van keramiek, samen met Dini Weterings is er een textielproject uitgevoerd in de groepen 3 en 4, er stond een weefgetouw in de school, sommige groepen zijn op bezoek geweest bij de Wonne, er zijn gastlessen verzorgd door Tactus, de bovenbouw heeft Prezi-presentaties gemaakt m.b.v. Ramon Nijhuis, er zijn iconen geschilderd (met dank aan Rob van der Horst en Jos Vermeulen én echtgenotes), de kinderen zijn tijdens de uitvoering van het project prachtig op de foto gezet door Roel van den Broek, de kleuters hebben spelletjes gedaan samen met de bewoners van het Ariëns Zorgpalet.....teveel om op te noemen! Of liever gezegd: Alfons Ariëns is een man van deze tijd geworden op de Alfonsus en de Ariënschool!

Het project is op 17 oktober afgesloten met 's morgens om 11 uur een livestream-uitzending vanuit de beide scholen en in de middag een tentoonstelling voor de ouders/verzorgers in de beide scholen. Dit alles is gebeurd in een goede samenwerking tussen de beide scholen, de identiteitsbegeleider van de St. KOE Gerrit Klaassen en de parochie. Zowel het schoolbestuur van de St. KOE als het stimuleringsfonds van de Rabobank hebben dit project mogelijk gemaakt.

In 2013 publiceert Wim H. Nijhof het artikel '*Alphons Ariëns, de rode kapelaan van de katholieke vakbeweging*', in het Jaarboek Twente 2013. Dr Wim H. Nijhof is historicus en publicist, promoveerde in 2008 als gepensioneerde op een biografie van een belangrijke Enschedese textielabrikant: '*Kunst, katoen en kastelen : J.H. van Heek, 1873-1957*'. Bijzondere belangstelling heeft hij voor de geschiedenis van de textielindustrie in Twente. Al doende heeft hij ook veel interesse en waardering ontwikkeld voor Alphons Ariëns.

2013: Secretaris Jan Hinke heeft voor gebruik tijdens lezingen een powerpoint presentatie gemaakt '*Alphons Ariëns 1860-1928*'. De presentatie is tevens gepubliceerd op het internet: http://www.slideshare.net/CSRsource/alphons-arins?qid=04f5894a-8684-4d6d-bdd3-a344d7133f29&v=ql1&b=&from_search=1

2013: In 2013 bestaat de Koninklijke Enschedese Leo Harmonie 120 jaar. Om dit gedenkwaardige feit luister bij te zetten, verzorgt 'De Leo' o.a. een jubileumconcert op 2 november 2013 in het Kottenpark college, Lyceumlaan 30 te Enschede. De Leo Harmonie is al jarenlang een trouw verzorger van muzikale klanken tijdens de Ariëns herdenking in de Jacobuskerk te Enschede.

2013: Er is op 11 november in Utrecht een overleg tussen postulator Hilgeman, vice-postulator ten Have en vice-voorzitter Ariëns-Comité Crijns en vicaris-generaal Mgr. Hoogenboom. Tijdens het overleg is nagegaan, voor zover er kennis over aanwezig is, hoe de procedure van de Ariëns causa na 1983 door veranderde richtlijnen van de Congregatie voor zalig- en heiliverklaringen is stil komen te liggen, hoe de Causa door het aanvullende diocesane proces van 2005 weer is losgetrokken. Verder is nagegaan waar de Causa nu staat, welke kijk er is op de stappen die nog gezet moeten worden en dat er een structuur van goede onderlinge contacten is ontwikkeld tussen bisschop, postulator, vice-postulator en Ariëns Comité, inclusief onderlinge rapportage. Tijdens het overleg is besloten dat de postulator zal gaan werken aan het schrijven van de *Postio Causae*. Daartoe zijn ook financiële afspraken gemaakt.

2013: De najaarsherdenking in Enschede is voorbereid door de Taakgroep Twente en is op zondag 17 november gehouden in de St Jacobus de Meerdere kerk te Enschede en er hebben 350 mensen aan meegedaan. Het thema luidt: '*Jaar van het Geloof; hoe verder?*'. Uit Haaksbergen is het nieuwe gemengde groot koor van de Franciscusparochie onder leiding van Ton ten Hagen aanwezig om de feestelijke herdenkingsdienst met zang op te luisteren. Organist is Joop Walhain. Vice-voorzitter Hub Crijns verzorgt het *Woord van welkom*. Voorganger is de voorzitter van het Ariëns-Comité Kardinaal Wim Eijk, aartsbisschop van

Utrecht, concelebrant is pastoor André Monninkhof van de Jacobus de Meerdere parochie met assistentie van diaken P. van Blijswijk. De Leo Harmonie, opgericht door Alphons Ariëns, die 120 jaar bestaat heeft een feestelijke muzikale bijdrage gegeven.

2014: De samenstelling van het Ariëns-Comité is als volgt. Kard. dr. W.J. Eijk, voorzitter, Dhr. drs. H.J.G.M. Crijns, vice-voorzitter; Dhr. drs. J.N. Hinke, secretaris; Dhr. A.M. Bakker, penningmeester en de navolgende leden: Mgr. mr. dr. Th.C.M. Hoogenboom, Utrecht; Pastoor mr. drs. A.G.M. Monninkhof, Enschede; Dhr. A.G.L.W. van Kints, Hedel; Dhr. J.H.G. Westendorp, Haaksbergen; Mevr. Th.G.M. Elfrink, Bad-Bentheim; Mevr. drs. N. Serrarens-Wijngaards, Arnhem; Dhr. P.P.Quik, Maarssen; Mevr. M. Schotman-Harmsen, Steenderen. Adviseurs mb.t. zaligverklaring zijn Dr. W. Hilgeman Postulator, en pastoor drs. H.W.M. ten Have, vice-postulator.

2014: In januari 2014 hebben vice-voorzitter Hub Crijns en secretaris Jan Hinke een jaarlijks overleg met Mgr. Th. Hoogenboom, hulpbisschop van het aartsbisdom Utrecht, over zaken die te maken hebben met het Ariëns-Comité en de voortgang in het beatificatieproces van de Dienaar Gods Alphons Ariëns. Bij gelegenheid van dit overleg op 15 januari 2014 wordt het 'Jaarverslag 2013 van de Stichting Het Ariëns-Comité' besproken. Het is een primeur, want voordien maakte het Ariëns-Comité alleen in de verslagen van de vergaderingen melding van de activiteiten en voortgang in het zaligverklaringsproces van Alphons Ariëns. Het 'Jaarverslag 2013 van de Stichting Het Ariëns-Comité' is ook gepubliceerd op de website van het Ariëns-Comité.

2014: Citaat uit de Vastenbrief van Kardinaal Eijk, zoals verschenen in de Vastentijd maart en april van 2014: "De parochies van het Aartsbisdom Utrecht hebben van oudsher een krachtige diaconale hartslag. Dat zagen we recent nog bij de ramp op de Filippijnen, toen in de parochies van het aartsbisdom gul is gegeven voor de slachtoffers van de orkaan. En denk aan de kandidaat-zalige Alphons Ariëns (1860-1928), de priester die bekend werd als drankbestrijder en voorvechter van de arbeidersrechten in Twente. Naar hem is de driejaarlijkse 'Ariëns Prijs voor Diaconie' vernoemd, die het aartsbisdom uitreikt aan de initiatiefnemers van een diaconaal project. En ook de komende Vastentijd zullen weer vele vrijwilligers in de parochies hard aan het werk zijn om de Vastenactie tot een succes te maken. Daar heb ik diep respect voor."

2014: De Ariëns Lezing 2014 '*Participatiesamenleving. Wat zou Ariëns doen?*' wordt gehouden door drs. Sander W.J.G. Schelberg, burgemeester van Hengelo, in de Burgerzaal stadhuis Hengelo op donderdag 3 april 2014. De 50 deelnemers waren bijzonder te spreken over het historische vergezicht van de spreker. De Lezing is gepubliceerd op www.arienscomite.nl en www.sobrietas.nl.

2014: In de avond van 3 april houdt pastoor Henri ten Have een interessante Lezing '*Dr. Alphons Ariëns, de sociale priester die opkwam voor de textielarbeiders*' in het parochiehuis van de parochie OLV Ten Hemelopneming te Renkum.

2014: Van vrijdag 2 mei tot en met zondag 11 mei houdt het aartsbisdom Utrecht en het Ariëns Instituut een Noveen voor roepingen, waarin in de gebeden ook de eerbiedwaardige Dienaar Gods Alphons Ariëns wordt aangeropen. Bij gelegenheid van de Noveen is een boekje '*Noveen om roepingen*' uitgegeven.

2014: Op zondag 18 mei opent de parochie van Steenderen het 150-jarig bestaansfeest met een oecumenische viering, gevolgd door een puzzel wandeltocht en fietstocht. Vice-voorzitter Hub Crijns van het Ariënscomité en 120 mensen zijn getuige van dit jubileum. De festiviteiten duren voort tot en met 18 oktober. Steenderen herdenkt het 150-jarig bestaan van de kerk ook met een jubileumboek, waaraan het Ariëns Comité €500 bijdraagt.

2014: In 2014 verschijnt van Wim H. Nijhof, historicus en publicist met bijzondere belangstelling voor de textielindustrie in Twente het lijvige boek ‘*Geschiedenis van Enschede - stad uit stoom en strijd*’, Hastinks drukkers Haaksbergen, eigen uitgave van de auteur in De Valkenberg. Daarin is voor Ariëns van belang het hoofdstuk ‘*Kapelaan Alphons Ariens: “Mens van goddelijke liefde”*’, pag.141-148.

2014: Het Ariëns Instituut mag in de zomer van 2014 de herstart van een eigen priesteropleiding in het aartsbisdom bekend maken.

2014: De herdenking in Maarssen (parochie St. Jan de Doper) op 31 augustus is extra voorbereid door een kleine Taakgroep, die Hub Crijns als vice-voorzitter heeft uitgenodigd. Ongeveer 40 mensen hebben meegedaan aan de bedevaart van kerk (Breedstraat 1) naar kerkhof (Straatweg) en terug. Aan de herdenking op het kerkhof bij het graf van Alphons Ariëns hebben ongeveer 75 mensen meegedaan. De diaconale werkgroepen hebben bloemstukken geplaatst, die later verspreid zijn naar zieke mensen in de parochie. Aan de eucharistieviering in de kerk met als hoofdcelebrant mgr. H. Woorts, hulpbisschop van Utrecht, doen 175 mensen mee. Het thema van de viering is ‘*Wie zijn leven verliest om Mij nentwil zal het vinden*’. In beide vieringen heeft Hub Crijns een gedicht uit zijn bundel *Werken van barmhartigheid* voorgedragen. De ochtend is afgesloten met een lunch waar 40 mensen aan hebben meegedaan. Op elke tafel ligt een citaat van Alphons Ariëns, dat besproken kan worden. De citaten zijn voorbereid door rector Kuijpers van het Ariëns Instituut aartsbisdom Utrecht en Hub Crijns.

2014: In Rome is het Nederlands College gesloten. De daar aanwezige archieven van Nederlandse zaligverklaringsprocessen worden naar de diverse Nederlandse bisdommen teruggebracht. Zodoende neemt het Ariëns-Comité het omvangrijke archief van de *Causa Alphons Ariëns*, zoals verzameld in het Nederlands College, terug in ontvangst.

2014: Jubileumviering op 12 oktober van 150 jaar H. Willibrordkerk in Steenderen met de uitgave van het boek door Wim Jansen en Geert Jansen ‘*H. Willibrordkerk Steenderen. 150 jaar geschiedenis van kerk en parochie*’. Het Ariëns-Comité heeft met een gift de jubileumuitgave mogelijk gemaakt. Namens het Ariënscomité is de heer Jan Hinke op bezoek bij de jubileumbijeenkomst.

2014: Er zijn in het najaar contacten gelegd met de franciscaanse familie, met name met diaken Theo Reuling OFS (Orde van Franciscaanse Seculieren) met het oogmerk om de spiritualiteit en het gedachtegoed van Ariëns ook landelijk bekend en omarmd te gaan worden binnen Franciscaanse en daarmee verbonden kringen. Uit het contact komt voort dat diaken Reuling toetreedt tot het Ariënscomité en dat de Ariëns Lezing 2015 gehouden zal worden door pater Jan van den Eijnden ofm over Ariëns en de franciscaanse spiritualiteit.

2014. Secretaris Jan Hinke publiceert het artikel ‘*Wat deed Alphons Ariëns na zijn Enschedese periode?*’ in het tijdschrift ‘*’t Inschrien*’, kwartaalblad van de vereniging Oudheidkamer Twente, 2014-3, pag. 10-15. Het artikel is gepubliceerd op de site van het Ariënscomité en op <http://www.slideshare.net/CSRsource/late-ariens-hinke>.

2014: De herdenking in Enschede op 16 november 2014 in Enschede is voorbereid door de Taakgroep Twente. De viering onder voorgangerschap van Mgr. Hoogenboom, hulpbisschop van het aartsbisdom Utrecht, is bezocht door 200 mensen. Het thema luidt: ‘*Missionaire vreugde*’. Vice-voorzitter Hub Crijns verzorgt het *Woord van welkom*. Mede-concelebrant is pastoor André Monninkhof van de Jacobus de Meerdereparochie en er is assistentie van diaken L.H. Huitink. Het gemengd koor van de Hl Geest-Maria kerk Enschede zingt onder leiding van Olga Sokalova. Organist is Gerard Hoveling. De Koninklijke Leo Harmonie onder

leiding van Luuk Meinders verzorgt enkele feestelijke liederen. Tijdens de viering maakt de KRO RKK TV Katholiek Nederland opnamen en neemt een interview af met secretaris Jan Hinke. Het programma is uitgezonden op 18 november 2015.

2015: In januari 2014 hebben vice-voorzitter Hub Crijns en secretaris Jan Hinke een jaarlijks overleg met Mgr. Th. Hoogenboom, hulpbisschop van het aartsbisdom Utrecht, over zaken die te maken hebben met het Ariëns-Comité en de voortgang in het beatificatieproces van de Dienaar Gods Alphons Ariëns. Bij gelegenheid van dit overleg op 14 januari 2015 wordt het 'Jaarverslag 2014 van de Stichting Het Ariëns-Comité' besproken. Het 'Jaarverslag 2013 van de Stichting Het Ariëns-Comité' is ook gepubliceerd op de website van het Ariëns-Comité.

2015: Sobriëtas bestaat dit jaar 120 jaar. Toen kapelaan Ariëns op 17 februari 1895 zijn koperen priesterfeest ging vieren, kwamen drie Enschedese jongemannen Hendrik Engels, Jozef Probst en Gerard Platvoet hem op de pastorie gelukwensen met een geschenk, dat even verrassend als origineel was: ze beloofden hem geen borrel meer te drinken. Naar het voorbeeld van kardinaal Manning's League of the Cross in Londen werd de nieuwe vereniging Kruisverbond genoemd. De officiële Stichting vond plaats op 26 mei 1895. Een jaar later verscheen het eerste nummer van het eigen tijdschrift *De Kruisbanier*. Voor de vrouwen stichtte dr. Ariëns later - op meer devotionele leest - de Mariavereniging. De kinderen, wier alcoholvrije opvoeding verzekerd moest zijn, werden opgenomen in de Sint-Annavereniging. De naam Sobriëtas was toen nog onbekend. Die werd gegeven aan de federatie van diocesane bonden, die tot stand kwam als vrucht van het eerste katholieke kongres tegen het drankmisbruik, dat in 1898 in Utrecht werd gehouden. In 1899 keurden de bisschoppen de nationale federatie van diocesane bonden goed. Jhr. mr. Charles Ruijs de Beerenbrouck werd daarvan de voorzitter. Het eigen maandblad van Sobriëtas is in het jaar 1907 ontstaan. Op 10 november 1995 viert de R.-K. Matigheidsbeweging Sobriëtas in Amersfoort het honderdjarig bestaan met het symposium 'Stap terug, sprong vooruit. Matigheid fundament van de toekomst'. Het bestuur van Sobriëtas viert in eigen kring deze 120-jarige mijlpaal.

2015: Er is op vrijdag 27 februari 2015 een overleg rond het zaligverklaringsproces van de Dienaar Gods Alphons Ariëns tussen Waldery Hilgeman (postulator), Henri ten Have (vice-postulator), Hub Crijns (vice-voorzitter Stichting Het Ariëns-Comité), en Mgr. Th. Hoogenboom (Aartsbisdom Utrecht). Het blijkt zowel voor de heer Hilgeman als voor de heer ten Have om diverse redenen moeilijk om schrijfklassen te verrichten voor de te maken nieuwe *Positio Causae*. Het is beter om iemand te benaderen die meer tijd en ruimte tot zijn beschikking heeft om het werk te kunnen doen. Vanuit het overleg wordt op voorspraak van postulator Hilgeman voor het schrijven van de samenvattende *Positio Positio super vita, virtutibus et fama sanctitatis Alphonsis Ariëns* schrijver en vertaler Ronald Valk benaderd. Na zich ingewerkt te hebben, gaat hij aan de slag.

2015: De Ariëns Lezing 2015 'Ariëns met franciscaanse ogen bekeken en met een schuine blik naar paus Franciscus', is gehouden door Dr. Jan van den Eijnden ofm in het parochiehuis van de Lambertusbasiliek in Hengelo op donderdag 24 april 2015. Jan van den Eijnden ofm (1946) is franciscaan geworden in 1964. Hij was van 2004 - 2013 provinciaal van de minderbroeders-franciscanen in Nederland. Hij heeft gewerkt als staf-medewerker bij het Franciscaans Studiecentrum bij de Faculteit katholieke Theologie in Utrecht en publiceert op het terrein van de franciscaanse theologie en spiritualiteit. Het coreferaat Ariëns Lezing 2015 'Lambertusbasisiek Hengelo en Ariëns' wordt uitgesproken door de tweede spreker drs. Jan Hinke, secretaris van het Ariëns-Comité.

2015: Het Ariënscomité maakt een nieuwe folder 'Alphons Ariëns (1860-1928), priester van het aartsbisdom Utrecht', die zowel digitaal gebruikt kan worden als printbaar op printers

(kleur en zwartwit). Er worden 100 exemplaren geprint en 1.000 gedrukt door de drukkerij De gebroeders Roggeband te Breda.

2015: Het Ariëns-Comité verricht via vice-voorzitter Hub Crijns onderzoek naar de eigen geschiedenis en het proces van zaligverklaring van Alphons Ariëns zet alle verkregen feiten op een rijtje in het overzicht '*Herdenking van Alphons Ariëns (1860-1928), tevens geschiedenis van het Ariëns-Comité (1928-heden)*'. Het verhaal wordt ook gepubliceerd op de site van het Ariënscomité.

2015: De Scholentichting Pastoor Ariëns in Maarssen bestaat op 3 juli 50 jaar. Er is op deze dag de kick-off van de feestactiviteiten, die een half jaar duren. Op alle scholen wordt de jubileumfilm vertoont om dit te vieren. Dit is tevens de kick-off voor de jubileumcampagne 'Samen 1'. In 1965 inspireerde Alfons Ariëns de oprichters van de katholieke scholenstichting in Maarssen met zijn sociaal activisme. Hij hechtte waarde aan principes als samenwerken, zorgen voor elkaar en het bij elkaar brengen van mensen. Deze principes zijn vandaag de dag nog steeds verankerd in het DNA en komen op elke school dagelijks tot uiting. Want ook wij gaan vanuit onze basis uit van het katholieke geloof en zetten ons in voor het welzijn van de ander, onszelf en van onze omgeving. Met onze historie als inspiratie creëren wij op de scholen een sfeer waarin men open staat voor elkaar en ieder in zijn of haar waarde laat. Al sinds de oprichting hechten wij waarde aan respect, verantwoordelijkheid en samenwerking en streven wij naar vernieuwing en succes. We benutten elkaars sterke punten en delen kennis met elkaar. En dat doen we niet alleen. Dat doen we samen met de medewerkers, ouders, vrijwilligers en docenten die elke dag weer vol passie aan het werk gaan. Samen zetten wij het kind centraal en zorgen we ervoor dat we het beste onderwijs en de beste mogelijkheden kunnen bieden voor ieder kind. Want ieder kind is uniek en samen zijn wij in staat om het beste uit ieder kind te halen. In ons jubileumjaar staat "Samen 1" centraal. We kijken niet alleen terug maar met name ook vooruit. Op deze website is meer informatie te vinden over de activiteiten die er de komende periode zullen plaatsvinden. Er is een jubileumpagina en een jubileumfilm gemaakt: <http://www.scholenstichtingpastoorariens.nl/>

2015: Overleg op 14 juli 2015 in Rome tussen relator pater Kijas, postulator Waldery Hilgeman en schrijver/vertaler Ronald Valk inzake de vervaardiging van het *Summarium Testium* (samenvatting der getuigenissen), het *Summarium Documentorum* (samenvatting van alle documenten) en de *Biographia ex documentatis* (biografie op basis van de documenten, in het Italiaans ook wel aangeduid met de term *Vita documentata*). Deze drie onderdelen zijn de kernen van de nieuw te maken *Positio Positio super vita, virtutibus et fama sanctitatis Alphonsis Ariëns* als afsluiting van de diocesane fase en de start van de apostolische fase in het zaligverklaringsproces.

2015: Het parochiebestuur van St. Jacobus de Meerdere in Enschede heeft van de heer Koelink uit Nootdorp een bronzen replica van het beeld van Alphons Ariëns gekregen, dat door Bon Ingen-Housz in 1938 is vervaardigd. Het beeld weegt ca. 10 kg en is 53 cm hoog. Hij is erg gehecht aan dit beeld, dat meer dan 50 jaar in zijn bezit was, maar gezien zijn leeftijd en levensverwachting wilde hij daar graag een waardige bestemming voor vinden en heeft van Bisschop de Korte (bisdom Groningen-Leeuwarden) het adres van de parochie gekregen. Het contact heeft geleid tot de schenking. De heer Koelink was in de 60-er jaren bestuurder van de Utrechtse Diocesane bond van de Katholieke Arbeiders Beweging (KAB). Hij hield veel spreekbeurten over Alphons Ariëns en Schaepman (Tubbergen) in het toenmalige aartsbisdom Utrecht. Hij heeft de fusie en overgang van de KAB naar het Nederlands Katholiek Vakverbond (NKV) mede begeleid. In 1963 werd het 70-jarig bestaan van de KAB gevierd in Zwolle. Daarbij kreeg de heer Koelink van een heer (wiens naam voor

nu onbekend is) het bronzen beeld van Alphons Ariëns. Dit beeldje is naar een eigen ontwerp van Bon Ingen Housz een replica van het standbeeld van Alphons Ariëns door August Falise, dat in 1934 werd onthuld en dat voor het ziekenhuis MST aan het Ariënsplein staat. Van het massief gietijzeren, bronskleurig beeldje zijn in opdracht van het R.K. Werkliedenverbond meerdere exemplaren gegoten, in welks verenigingsgebouwen het geplaatst werd. Het beeld zal Jacobuskerk in overleg met het Ariënscomité een definitieve plaats krijgen in de St. Jozefkerk of in de Jacobuskerk.

2015: Nelleke Wijngaards Serrarens, lid van het Ariëns-Comité, ‘*Op excursie naar leven en werken van Alfons Ariëns*’, in: ‘Franciscaans maandblad’, tijdschrift van de Franciscaanse Beweging, 45(2015), 6, juli/augustus, pag. 12-13.

2015: Ronald Valk voltooit begin augustus in opdracht van het Ariëns-Comité en het aartsbisdom Utrecht een nieuw *Summarium Testium* (samenvatting van de getuigenissen) van het eerste diocesane proces 1958-1965 en het tweede aanvullende Tribunaal *fama sanctitatis* 2005. Het boekwerk is in het Italiaans geschreven en is ter goedkeuring opgestuurd naar relator Kijas, postulator Hilgeman en vice-postulator Ten Have. Het boek wordt het belangrijkste deel uit de te maken *Positio Positio super vita, virtutibus et fama sanctitatis Alphonsi Ariëns*.

2015: De regiozender RTV Stichtse Vecht maakt op vrijdagmiddag 21 augustus een interviewfilm met Hub Crijns, vice-voorzitter van het Ariëns-Comité over Alphons Ariëns, de verering die na zijn dood bij zijn graf op de begraafplaats in Maarssen is ontstaan, het proces van zaligverklaring en het feit dat het nu in augustus 50 jaar geleden is dat het eerste diocesane proces feestelijk werd afgesloten in Maarssen in 1965. De film is de hele week te zien geweest op de regiozender RTV Stichtse Vecht tussen de reclamebooschappen door. Veel mensen hebben de film gezien.

2015: Op zondag 30 augustus 2015 is het om 9.00 uur net droog geworden op de begraafplaats in Maarssen als 65 mensen zich verzameld hebben voor een korte gebedsdienst bij het graf van Alphons Ariëns. Kardinaal Eijk is de voorganger. Hub Crijns, vice-voorzitter van het Ariëns-Comité, overhandigt aan het einde van de begedsviering aan de Kardinaal een exemplaar van de *Positio super causae introductione*, het boek waarmee in oktober 1983 de apostolische fase van het proces van zaligverklaring van 1958-1965 werd afgesloten. Feit is dat in februari 1983 Paus Johannes Paulus II de criteria voor het indienen van een causa voor zaligverklaring had gewijzigd en daardoor is het boek niet door de Congregatie van de zaligen heiligverklaringen erkend geworden. Nu is het boek geschiedenis en het Ariëns-Comité schenkt een exemplaar aan de parochie van Maarssen.

Vijftig jaar geleden is in augustus tijdens de Ariënsdag het eerste diocesane proces dat moet leiden naar de zaligverklaring van Alphons Ariëns afgesloten. Dat jubileum wordt op zondag 30 augustus tijdens de Ariënsdag in de Hl. Hartkerk in Maarssen herdacht. De plechtige eucharistieviering kent als voorgangers Kardinaal Wim Eijk, rector Patrick Kuipers en de spirituaals Ward Biemans s.j. en Henk van Doorn van het Ariëns Instituut. Er zijn 130 mensen aanwezig bij de viering. Op het einde van de viering schenkt Kardinaal Eijk het boek *Positio super causae introductione* aan de Hl. Hartparochie ten behoeve van de Ariëns vitrinekast in de Ariënskamer.

2015: Scholenstichting Pastoor Ariëns te Maarssen viert dit jaar in 2015 haar 50-jarig jubileum. Van 7 tot 11 september 2015 is de “Pastoor Ariënsweek”. In deze week staat op alle scholen het lesprogramma in het teken van Alfons Ariëns. De scholen volgen alle vier een zelfde programma, dat zij op eigen wijze invullen. De kinderen houden zich onder andere bezig met de persoon Alfons Ariëns en zijn gedachtengoed. Wat waren zijn drijfveren en hoe zien we zijn waarden en normen vandaag nog terug?

2015: Op zondag 15 november 2015 is de jaarlijkse Ariënsherenking in de H. Jacobuskerk aan de Oude Markt te Enschede. Vanaf elf uur in de ochtend is Mgr. H.W. Woorts, hulpbisschop van het aartsbisdom Utrecht, de voorganger in de feestelijk eucharistieviering, daarbij geassisteerd door diaken Th. Reuling ofs, als permanent diaken verbonden aan de parochie H. Gabriël te Didam e.o., lid van de Orde van Franciscaanse Seculieren en lid van het Ariëns-Comité. De 150 deelnemers in de viering maken kennis met de twee nieuwe banners, die het Ariëns-Comité heeft laten maken om zo meer aandacht te geven aan de eigen activiteiten. De banners staan tijdens de viering voorin aan de zijkant van het altaargedeele en aan de ingang van de Maria-Ariënskapel geplaatst. Het thema van de viering is 'Verheugt u', gebaseerd op het jaar van de religieuzen. Medewerking verlenen het Ariëns Koor van de Ariënsgedachteniskerk te Enschede en de Koninklijke Leo Harmonie, door Ariëns in 1893 opgericht. Na de herdenkingsplechtigheid is iedereen welkom in het parochiecentrum achter de kerk voor een informeel samenzijn. Daar zijn ook weer Ariënsboeken en kaarsen te koop.

Bronnen herdenking Alphons Ariëns en geschiedenis Het Ariëns-Comité

Zoals beschikbaar op o.a. het internet in de maanden mei tot november 2015

<http://www.arienscomite.nl/index.php/arienscomite/15-geschiedenis-van-het-ariens-comite>

https://en.wikipedia.org/wiki/Congregation_for_the_Causes_of_Saints

<http://www.ru.nl/kdc/@819633/pagina/>

Ariëns-comité, Archiefnummer: 640, Archiefnaam: ARIC

http://www.ru.nl/kdc/over_het_kdc/archief/over_de_archieven/stands-en/archieven_van_p/personen/ariens_a_m_a_j/

Ariëns, A.M.A.J.; Archiefnummer: 184; Archiefnaam: ARIE

http://www.ru.nl/kdc/over_het_kdc/archief/over_de_archieven/stands-en/verzamelingen/verzamelingen-stands/lohman/

Lohman, H.C.M., Archiefnummer: 323, Archiefnaam: LOHM

<https://www.lucepedia.nl/dossieritem/ariens-alphonse/alphonse-ariens-1860-1928>

Jan Brouwers, *Alphonse Ariëns (1860-1928)*

<http://www.meertens.knaw.nl/bedevaart/bol/plaats/217>

Peter de Haan, *Enschede, Alphons Ariëns*

<http://www.meertens.knaw.nl/bedevaart/bol/plaats/457>

Peter de Haan, *Maarsse, Alphons Ariëns*

<http://transisalania.blogspot.nl/2013/07/archief-alphons-ariens-bij-kdc.html>

Archief Alphons Ariëns bij KDC gedigitaliseerd

http://www.rkk.nl/katholicisme/encyclopedie/a/ariens_alfons

Ariëns, Alfons

<http://www.enschede.nl/repository/00258/#.VXWFJkZcrOo>

Dr. Ariëns tijdelijk van voetstuk gehaald

http://www.slideshare.net/CSRsource/alphons-arins?qid=04f5894a-8684-4d6d-bdd3-a344d7133f29&v=qf1&b=&from_search=1
Jan Hinke *Alphons Ariëns 1860-1928*

<http://www.slideshare.net/CSRsource/late-ariens-hinke>
Jan Hinke *Wat deed Alphons Ariëns na zijn Enschedese periode?*

<http://rksariens.blogspot.nl/p/alfons-ariens.html>
Msgr. Dr. Alphonse Ariëns Servant of God
Aryo Breton van Groll., *7 Facts on the life of Alphonse Ariëns*
Crijns, vice-chairman of the Ariëns Committee, translated in English by Paul Wennekes and Gail Schmitz, *Alphons Ariëns, priest and social pioneer*

http://nl.wikipedia.org/wiki/Alfons_Ari%C3%ABns
Alfons Ariëns

<http://www.ariensinstituut.nl/Ariensinstituut/Pages/AlphonsAriens.aspx>
Wie was Alphons Ariëns?

<http://www.regiocanons.nl/overijssel/twente/enschede/-ariens->
Alphons Ariëns 1860-1928

<http://socialhistory.org/bwsa/biografie/ariens>
Jan Roes, *ARIËNS, Alphonse Marie Auguste Joseph*

<http://www.vakbondshistorie.nl/dossiers/article/willem-van-de-pas.html>).
Lemma Willem van de Pas

<http://catholicsaints.info/father-alphons-ariens/>
Father Alphons Ariëns

<http://resources.huygens.knaw.nl/bwn1880-2000/lemmata/bwn3/wetering>
Wetering, Hendrik van de (1850-1929)

<http://resources.huygens.knaw.nl/bwn1880-2000/lemmata/bwn5/jansenj>
Jansen, Joannes Hendericus Gerardus (1868-1936)

<http://resources.huygens.knaw.nl/bwn1880-2000/lemmata/bwn2/jongj>
Jong, Jan de (1885-1955)

<http://resources.huygens.knaw.nl/bwn1880-2000/lemmata/bwn5/alfrink>
Alfrink, Bernardus Johannes (1900-1987)

http://www.rkk.nl/katholicisme/encyclopedie/w/willebrands_johannes_kardinaal
Willebrands, Johannes kardinaal

A.E. Rientjes (1881-1961)
<http://www.wieiswieinoverijssel.nl/zoekresultaten/p2/431>

<https://sites.google.com/site/beeldfiguren//alfons-arieens>

In Beeldfiguren van het christendom: biografie, achtergronden en tips voor verdieping en verwerking: *Alfons Ariëns. De kapelaan die de katholieke arbeiders van Twente organiseert*

<http://vrogger.jouwweb.nl/enschede/bijzonder>

Op deze site is een film te vinden Een film van de onthulling van het standbeeld van Alphons Ariëns op 16 juni 1934 (15.14 min) en een kort beeldportret van Alphons Ariëns (2.17 min)

<http://www.vanderkrogt.net/standbeelden/object.php?record=OV06aa>

Beeld Alphons Ariëns van August Falise 1934

<http://www.vanderkrogt.net/standbeelden/object.php?record=OV06ci>

Beeld Alphons Ariëns van Martin Stolk uit 1955 gevel HI Hart kerk of ook Ariëns gedachteniskerk Hogelandsingel 39 te Enschede

<http://cultuurtijdschriften.nl/download?type=document&docid=512604>

Ariënsbeeld boven ingang aan de Hogelandsingel

<http://www.thuisinbrabant.nl/object/gemeentemuseum-helmond/80-643>

http://www.gemeentemuseumhelmond.nl/collectie_objecten/5391

Klein bronzen beeld van Dr Ariëns door Bon Ingen-Housz ongeveer 1938

<http://www.arienscomite.nl/index.php/over-ariens/20-initiatieven/10-beeldje-mgr-ariens>

Klein bronzen beeld van Dr. Ariëns door Bon Ingen-Housz uit 1938 geschonken aan de St Pancratiuskerk te Haaksbergen

<http://www.historischekringhaaksbergen.nl/aold%20hbg/Jaargang%202006/Mei%202006.pdf>

Gerrit Wes, 'Hoe het beeldje van Mgr. Alphons Ariëns in de St. Pancratiuskerk in Haaksbergen terecht kwam' naar een verhaal van G.J. Leppink.

<http://www.charlesvos.nl/profaan-werk/buiten-maastricht/ariens-rolduc-kerkrade>

ARIËNS (ROLDUC, KERKRADE) Standbeeld Alfons Ariëns. Eikenhout (1938).

<http://www.arienscomite.nl/index.php/fotogalerij/49-toelichting-bij-de-foto-s-rond-ariens-in-haaksbergen>

Kunstwerk Ariëns door Jan Kip uit 1982

<http://www.vanderkrogt.net/standbeelden/object.php?record=GL07ba>

Gedenkteken '40-'45 Steenderen Maria van Fatima en Alphons Ariëns door Herman van Remmen 1945

http://www.druten.nl/inwoner/kunstwerken-en-monumenten_42461/item/alphons_5851.html

Tweeledig kunstwerk 'Alphons' van Erik Buijs uit 2004 op het voorplein van het gebouw van de woningbouwvereniging Alphons Ariëns op het Kerkeland in Druten

<http://www.digibron.nl/search/detail/52f67ce2f8a259c38270d96b4894d6de/knipsels-als-spiegel-van-de-eenheid>

M. Jansen, 'Knipsels als spiegel van de eenheid van de leer en praktijk der Rooms-Katholieke Kerk', in: *Protestants Nederland*, 1 oktober 1961, pp. 5 - 7.

<http://rjb.x-cago.com/GARJB/1979/12/19791231/GARJB-19791231-0149/story.pdf>

Herdenking van Alphons Ariëns - 96

WF Lichtenauer, *Een korte biografie van Jan Nieuwenhuis 1896-1978*

'*Rie Vendrik een korte levensbeschrijving*' is te vinden op:

<http://www.womenpriests.org/nl/teaching/donders1.pdf>

<http://www.skoe.nl/blog/2013/10/15/project-alfons-ariens-alfonsusschool-en-dr-ariensschool-2/>

Project Alfons Ariëns Alfonsusschool en dr.Ariënschool

<https://historisch-centrum-overijssel.mijnstadmijndorp.nl/collecties/historisch-centrum-overijssel-beeldbank/leven-en-werken-van-alfons-ariens>
Collectiestuk *Leven en werken van Alphons Ariëns*

<http://www.npogeschiedenis.nl/ovt/afleveringen/2005/Ovt-30-01-2005/Alfons-Ari-ns-poging-leider-RK-arbeidersbeweging-zalig-te-verklaren.html>

Alfons Ariëns: poging leider RK-arbeidersbeweging zalig te verklaren Fragment OVT 30 januari 2005 uur 2 (9 min.)

<http://newsaints.fathweb.com/year/1928.htm>

New saints fathweb year 1928 *Ariëns*

http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/csaints/documents/rc_con_csaints_doc_208070517_sanctorum-mater_en.html

Sanctorum, Mater. Instruction for conducting diocesan or eparchial inquiries in the causes of saints, Rome 2007

<http://aartsbisdom.nl/Nieuws/Pages/Diocesane-fase-zaligverklaringsproces-Dorothea-Visser-afgerond.aspx>
<http://aartsbisdom.nl/Nieuws/Pages/KDC-archieff-Alpha-Ariens-digitaal-toegankelijk.aspx> dd. 27-2-2013

KDC-archieff Alpha Ariëns digitaal toegankelijk, 6 juni 2013

http://www.missiopastoralis.com/our-causes_3567705.html

Our Cases: Listed below are the Causes of Beatification and Canonization which «Missio Pastoralis» currently accompanies in various stages of the canonical process. Not included in this list are several Causes that are being negotiated with the Postulation Office.

Alphons Ariëns

<http://zoeken.beeldengeluid.nl/internet/index.aspx?chapterid=1164&filterid=974&contentid=7&searchID=362535&columnorderid=-1&orderby=1&itemsOnPage=10&defsortcol=12&defsortby=2&pvname=personen&pis=expressies;selecties&startrow=2&resultitemid=11&nrofresults=291&verityID=/13339/13339/13339/458938/412427@selecties>

KRO radio Echo's actualiteitenrubriek reportage dd. 3 sept 1978 '*Herdenking 50e sterfdag Ariëns*' met interview Ties van 't Erve, deken van Enschede. Aanwezig in beeld en geluidarchieff onder Oud archiefnr: oudHA-022006

Gouden Jubileum van de Scholenstichting Pastoor Ariëns te Maarssen. Er is een jubileumpagina en een jubileumfilm '*Samen 1*' gemaakt:

<http://www.scholenstichtingpastoorariens.nl/>

Schriftelijke bronnen

Monseigneur prof. dr. J. Hoogveld, *'Lijkrede tijdens de uitvaartdienst van Mgr. Dr. Alphons Ariëns'*, zie H. Lohman ofm, *"'Er zijn weinig heilige pastoors". Alphonsus Ariëns, een aristocraat met een democratisch hart'*, Gooi en Sticht, Hilversum 1978, pag. 215-219.

'Mgr. Dr. A. Ariëns', in: 'Nieuwe Zeeuwsche Courant', 9 augustus 1928, pagina 4 (4/4) - Krantenbank Zeeland
<http://www.krantenbankzeeland.nl/issue/nzc/1928-08-09/edition/null/page/4>

'Begravenis Mgr Dr A Ariëns', in: 'Nieuwe Leidsche Courant', 13 augustus 1928, pagina 5 (5/6) - Historische Kranten, Erfgoed Leiden en Omstreken,
<http://leiden.courant.nu/issue/NLC/1928-08-13/edition/0/page/5>

'Afscheidsrede bij het graf van A. Ariëns', uitgesproken door Jules Persijn, 1928, zoals blijkende uit het archief van pater Han Lohman ofm., postulator en vice-postulator in het Ariëns beatificatieproces.

'Grafmonument Mgr dr Ariëns', in: 'Leids Dagblad', 23 januari 1929, pagina 5 (5/12), Historische Kranten, Erfgoed Leiden en Omstreken
<http://leiden.courant.nu/issue/LD/1929-01-23/edition/0/page/5>

'Een voorbeeld', redactioneel commentaar in: 'Leidsche Courant', 30 januari 1929, pagina 1 (1/8) - Historische Kranten, Erfgoed Leiden en Omstreken
<http://leiden.courant.nu/issue/LC/1929-01-30/edition/0/page/1>

'Een bidprentje', in: 'Leidsche Courant', 7 augustus 1929, pagina 3 (3/8), Historische Kranten, Erfgoed Leiden en Omstreken
<http://leiden.courant.nu/issue/LC/1929-08-07/edition/0/page/3>

'Mariabond', 24ste Bondsvergadering en viering zilveren jubileum, in: 'De Eembode', 15 juli 1930, pagina 2 (2/4), Historische kranten - Archief Eemland
<http://archiefeemland.courant.nu/issue/DEB/1930-07-15/edition/0/page/2>

'Een Ariëns-kerk', ingezonden brief van pastoor Geertman te Enschede in: 'De Limburger Koerier', provinciaal dagblad, 7 augustus 1929, pag. 4
<http://resolver.kb.nl/resolve?urn=ddd:010348642:mpeg21:pdf>

'Sobriëtas Bondsdag', in: 'Leids Dagblad', 16 augustus 1930, pag 1
<http://leiden.courant.nu/issue/LD/1930-08-16/edition/0/page/1>

Rector J. Colsen c.m, *'Dr. Ariëns, een levensschets'*, rector van de Katholieke Mijnwerkersbond, uitgeverij Zuid-Limburger, Kerkrade 1933. Het boekje telt 118 pagina's met een voorwoord van pater J. Jacobs, m.s.c. Het imprimatur is verleend op 30 april 1933 door Ant. van der Venne. De artikelen zijn eerder verschenen in het tijdschrift *'De Mijnwerker'* met een oplage van 15.000 leden. De eerste druk bedraagt 3.000 exemplaren. Al vrij snel is een tweede druk nodig van weer 3.000 exemplaren.

‘Standbeeld Dr Ariëns’, in: ‘Nieuwe Zeeuwsche Courant’, 25 januari 1934, pagina 2 (2/4) - Krantenbank Zeeland
<http://zoeken.krantenbankzeeland.nl/issue/nzc/1934-01-25/edition/null/page/2>

Diverse auteurs met een voorwoord door P. Elpidus Bruna ofm, ‘*Een Held in de Liefde. Opstellen over Mgr. Dr. Alph. Ariëns*’, Sobriëtas, 1934, 144 pag. met herinneringen aan de overleden pastoor. Bevat artikelen over Mgr. Ariëns, o.a. van Prof. Dr. J. Hoogveld, Prof. Dr. G. Brom, pater Marius Lamers ofm, Mgr. J.G. van Schaick, Dr. H. Verhagen, pater F. Otten o.p., Dr. W van Koeverden.

Monseigneur Johannes Jansen, aartsbisschop van Utrecht, ‘*Ariëns, een levensbeeld en een heerherstel*’, rede uitgesproken bij de onthulling van het Dr. Ariëns-standbeeld te Enschede, 16 juni 1934, Uitgave van het Geert Grote Genootschap in samenwerking met de N.V. Gooi en Sticht, GGG. no. 458, 's-Hertogenbosch, Brochure-reeks G&S No 9, Hilversum, juli 1934.

De rede ‘*Ariëns, een levensbeeld en een eerherstel*’ wordt integraal afgedrukt ‘*Mgr. Dr. Ariëns herdacht. Een levensschets door den aartsbisschop*’ plus ‘*Achting en eerbied voor den priester*’ met berichtgeving over de redes van Jhr. Mr. Ruijs de Beerenbrouck en Edo Bergsma, oud-burgemeester van Enschede in de *Leidsche Courant* 16 juni 1934 pagina 1 (1/16) (zie de ‘*Leidsche Courant*’ 16 juni 1934 pagina 1 (1/16) Historische Kranten, Erfgoed Leiden en Omstreken <http://leiden.courant.nu/issue/LC/1934-06-16/edition/0/page/1>

Jhr. M. Ch. Ruijs de Beerenbrouck, ‘*Ariëns*’, Centraal Bureau van de Dr. Ariënsvereniging te Helmond, 1935; print van de lezing die Ruijs de Beerenbrouck vaak heeft gehouden in het land. Oplage 10.000 exemplaren. In vijf maanden is de eerste oplage uitverkocht en verschijnt een tweede druk van 10.000 exemplaren.

De Heerlense drukker-uitgever firma Joh. Roosenboom maakt in 1935 een Ariëns bidprentje, dat o.a. onder aanvoering van de Enschedese pastoor Geertman en het plaatselijk Ariëns-Comité in Enschede in omloop wordt gebracht. De gebedstekst begint met de aanroeping: ‘*Mgr. Ariëns, heilige priester...*’ Daarop geeft vicaris-generaal Huurdeman namens het aartsbisdom Utrecht richting Enschede een ernstige waarschuwing: een vereerde priester als heilige aanroepen nog voordat hij ook maar zalig verklaard is, zal zich alleen maar op een voorspoedige voortgang van de procedure wreken. Uiteindelijk wordt een serie van vier verschillende bidprentjes uitgebracht met imprimatur dd. 12-12-1935 door Jos. Keulers Libr. Cens. Ruraemunde; op twee van de reliekprentjes is aan de voorzijde op een klein vierkant een ‘*Gedeelte van zijn toog*’ geplakt, op de keerzijde van drie prentjes staat een gebed om de zaligverklaring (7 x 11 cm).

Lazarist pater J. Colsen c.m., rector van de Katholieke Mijnwerkersbond, ‘*Ariëns, de priester*’, lezing tijdens de jaarvergadering van de Dr. Ariënsvereniging op 17 juni 1936 in Den Haag, gepubliceerd door het Centraal Bureau der Dr. Ariëns-Vereniging, gevestigd Beelstraat 1 te Helmond, 1936.

Henry van Ooyen, ‘*Ariëns priester*’, drukker-uitgever firma Joh. Roosenboom, Heerlen 1936, dat door de schrijver “in dankbaarheid is opgedragen aan pastoor H. Geertman in Enschede ten bate zijner te bouwen kerk Ariëns ter ere”. Het boek telt 200 pagina's, is geïllustreerd met veel foto's en voorzien van een Voorwoord en Nawoord door pastoor H. Geertman en Aanbevelingen door Mgr. Dr. J. de Jong, Mgr. Prof. Dr. J.H. Hoogveld, Prof. Dr. G. Brom, Prof. Felix Otten, Rector J. Colson c.m, de schrijver H. van Ooyen en H.C. Nijkamp, voorzitter Bond van RK Werkliedenvereniging in het Aartsbisdom en Wethouder van Enschede.

Msb, *'Dr. Ariëns herdacht - Honderden bezochten zijn graf te Maarssen'*, in: 'Leidsche Courant', dinsdag 11 augustus 1936, pagina 12 (12/12), - Historische Kranten, Erfgoed Leiden en Omstreken

<http://leiden.courant.nu/issue/LC/1936-08-11/edition/0/page/12>

Van een medewerker, *'Ariëns-herdenking te Maarsen'*, in: 'Leidsche Courant', dinsdag 10 augustus 1937, pagina 8 (8/12),

<http://leiden.courant.nu/issue/LC/1937-08-10>

'Voor Ariëns een kerk', in: 'Limburgs Dagblad', vrijdag 28 januari 1938, eerste blad

<http://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=Ari%C3%ABns&page=6&coll=ddd&identificer=ddd%3A010933487%3Ampg21%3Aa0105&resultsidentificer=ddd%3A010933487%3Ampg21%3Aa0105>

Henry van Ooyen, *'Ariëns priester'*, herdruk door de Ariënsdrukkerij te Enschede, 1938, 200 pagina's, geïllustreerd met veel foto's

'Een prentje voor Mgr. Dr. A. Ariëns - Met tekening van Toorop', in: 'De Tijd'.

godsdienstig-staatkundig dagblad, dinsdag 22 maart 1938 pag. 3,

<http://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=Ari%C3%ABns&coll=ddd&page=3&identificer=ddd%3A010539099%3Ampg21%3Aa0094&resultsidentificer=ddd%3A010539099%3Ampg21%3Aa0094>

Van een medewerker: *'Herdenking van Dr. Ariëns'*, in: 'Utrechts Nieuwsblad' van 08 augustus 1938, pag. 13 van 14:

<http://www.hetutrechtsarchief.nl/collectie/kranten/un/1938/0808>

Journalist Wim Snitker, *'Het Spel van den Kelk. Tooneelspel gewijd aan den Godsman Alfons Ariëns in drie bedrijven en een naspel'*, De Gemeenschap, Bilthoven, 1939; 80 p. met een voorwoord door Gerard Brom, dat in opdracht van het Ariëns-Comité is geschreven. Het toneelstuk gaat vooral in op het innerlijk leven van de priester Ariëns.

'Waar Mgr. Ariëns geboren werd. Gedenksteen onthuld te Utrecht', in: 'Leidsche Courant', 7 augustus 1939, pagina 2 (2/12),

<http://leiden.courant.nu/issue/LC/1939-08-07/edition/0/page/2>

Pastoor Geertman e.a., tijdschrift *De vriend van Ariëns. Geïllustreerd maandblad voor alle vrienden en vereerders van Ariëns*, dat tussen 1940 en 1949 maandelijks verschijnt in Enschede. Uitgever is de Ariëns uitgeverij te Heerlen en de prijs is twee gulden per jaargang.

Medewerkers in het eerste nummer zijn Prof. Dr. Gerard Brom, de pater Colson en De Greeve, Mgr. Hoogveld, e.a. (Bron: *'Herstel, algemeen katholiek weekblad'*, uitgave van het R.K. Werkliedenverbond in Nederland, Drift Utrecht, 21(1940)13, 29 maart, pag. 4 -

<http://www.vakbewegingindeoorlog.nl/sites/default/files/239-1940-13.pdf>; zie ook: *'Ariëns tijdschrift'*, Historische Kranten, Erfgoed Leiden en Omstreken, 'Leidsche Courant', 23 maart 1940, pagina 1 (1/16),

<http://leiden.courant.nu/issue/LC/1940-03-23/edition/0/page/1>)

'Koop de Ariëns bloem', advertentie in: 'Eindhovensche en Meierijsche courant: dagblad voor Eindhoven en Noordbrabant', eerste editie van vrijdag 26 juli 1940, pagina 3,

<http://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=Ari%C3%ABns&page=6&coll=ddd&identificer=ddd%3A010315754%3Ampg21%3Aa0032&resultsidentificer=ddd%3A010315754%3Ampg21%3Aa0032>

‘*Viering sterfdag Ariëns te Maarssen op 11 augustus met predikatie door H. de Greeve*’, in: ‘Herstel, Algemeen katholiek Weekblad’, Uitgave van het R.K. werkliedenverbond in Nederland, 21(1940)33, 16 augustus, pag. 5.

<http://www.vakbewegingindeoorlog.nl/sites/default/files/258-1940-33.pdf>

Markus de Bruin, ‘*Ariëns, de zelfvergeten priester*’, Portretten-serie ; nr. 2, Centraal Bureau der Derde Orde, Weert 1940, 35 pag. met 15 illustraties, 15 cm

Prof. Dr. Gerard Brom, ‘*Alfons Ariëns*’ in twee delen, 1.300 pagina’s, uitgeverij Urbi et Orbi van het RK Werkliedenverbond, december 1941. De oplage bedraagt 1.700 exemplaren.

Prof. B.H. Molkenboer o.p., ‘*Open Brief*’ aan collega Gerard Brom over de Ariëns biografie, Nijmegen, 1942, vanwege de papierschaarste tijdens de oorlog in stencilvorm uitgegeven. Later in zijn geheel verschenen in de eerste aflevering na de Tweede Wereldoorlog van het tijdschrift *De vriend van Ariëns. Geïllustreerd maandblad voor alle vrienden en vereerders van Ariëns*, Enschede 1946.

Hoofdredacteur Rector H. Sondaal, ‘*Wat Ariëns ons leert*’, in: ‘Leidsche Courant’, 10 augustus 1946, pagina 1 (1/4) - Historische Kranten, Erfgoed Leiden en Omstreken, <http://leiden.courant.nu/issue/LC/1946-08-10/edition/0/page/1>

Jan Nieuwenhuis, ‘*Vooruit en omhoog, een levensbeeld van Dr Alfons Ariëns*’, Serie Nimbus en Aureool, gaanderij van heiligen en helden, uitgeverij het Spectrum, Utrecht, Brussel, 1947. De journalist Jan Nieuwenhuis kiest als titel de lijfspreuk van Ariëns: “Vooruit en omhoog”. Hardcover 8vo, Blauwlinnenrug met goud opdruk, niet geïll., 260pp..

K.J.D. schrijft in ‘*Streven*’, Jaargang 1, Desclée, De Brouwer, Brussel 1947-1948, pag. 782 een korte recensie over het boek van Jan Nieuwenhuis, ‘*Vooruit en omhoog, een levensbeeld van Dr Alfons Ariëns*’.

Dr. M. Bruna, ‘*Mgr. Dr. A. Ariëns*’, reeks ‘Getuigen van Christus’, nummer 18, uitgeverij W. ten Have N.V. Amsterdam, 1948, 32 pp.

Prof. Dr. van Gerard Brom ‘*Alfons Ariëns*’, nieuwe uitgaaf, tweede, bijgewerkte en ingekorte uitgave zonder voetnoten in één band, uitgeverij Het Spectrum, Utrecht-Antwerpen 1950, met een voorwoord van aartsbisschop De Jong.

‘*Naar Ariëns’ graf*’, in: ‘Leidse Courant’, 10 juli 1951, pagina 5 (van 6), - Historische Kranten, Erfgoed Leiden en Omstreken

<http://leiden.courant.nu/issue/LLC/1951-07-10/edition/0/page/5>

A.C. Ramselaar, ‘*Ariëns’ vroomheid*’, Rede uitgesproken op de Ariënsdag 5 augustus 1951 te Maarssen, brochure Ariëns Comité Schaijk (N.Br.), 1951 - 28 p., 17 cm.

Prof. Dr. Gerard Brom, ‘*Persoon en gemeenschap*’, Rede uitgesproken op de Ariënsdag 10 augustus 1952 te Maarssen, brochure Ariëns Comité, Schaijk (N.Br.). De druk is verzorgd door drukkerij Mariënkroon.

Prof. Dr. L.J. Rogier, hoogleraar te Nijmegen, ‘*Alfons Ariëns; apostel en pionier*’, Rede uitgesproken op de Ariënsdag in de parochiekerk te Maarssen op zondag 9 augustus 1953, Geert Groote Genootschap, Apeldoorn, nummer 683, in samenwerking met het Ariëns Comité; verzendhuis GGG Mariënborg te ’s-Hertogenbosch.

Mgr. A. M. Jansen, pastoor van Maarssen, preek tijdens de Ariënsdag 1955, en Theo van der Steen, directeur van het Boerencultuur centrum, "Ons Erf" te Berg en Dal, 'Mgr. Ariëns als volksopvoeder', Rede uitgesproken tijdens de Ariënsdag 1954, brochure, Ariëns-comité, Schaick (N-Br), 1955.

Dagblad voor Amersfoort, 11 februari 1956, pagina 9 (9/14) Van een medewerker: 'Utrechts advocatenzoon werd groots priester en sociaal hervormer; oud-pastoor van Maarssen, scherpzinnig denker, hard werker, vroom christen'; 'Geboortehuis in Hamburgerstraat wordt centrum van r.k. sociale activiteiten'; 'Heiligverklaring, langdurig ernstig proces'.

Pater P. Wesseling C.S.R. 'Ariëns preek' en mejuffrouw M.H.C. Vendrik: 'Ariëns en de wereld van de jongeren in 1956', Ariëns redevoering uitgesproken op Ariënsdag zondag 5 augustus 1956, Het Ariëns-Comité, Amsterdam 1956, tekstuitgave van de preek en de redevoering.

'Ariënsdag 4 augustus 1957', Ariëns Comité, Amsterdam, 1957, 10 pag. (Katholiek Documentatie Centrum. www.ru.nl/kdc. Archief A.M.A.J. Ariëns. Inventarisnummer 2151)

Willem van de Pas, 'Alfons Ariëns, de apostel van de sociale rechtvaardigheid en van de klassenvrede in een door liefdeloosheid verdeelde wereld', Uitgeverij de Lanteern, Utrecht 1958, gebonden kartonnen gelamineerde kaft met omslagtekening, 155 p.; 22 cm., zonder illus.

'Sterfdag van Mgr. Ariëns herdacht in Maarssen', in: 'De Tijd De Maasbode', 03-08-1959, maandag 3 augustus, pag. 3,

[http://www.delpher.nl/nl/kanten/view?coll=ddd&query=%28Ari%C3%ABns+%29&cql\[\]=%28date+_gte_+%2201-07-1959%22%29&cql\[\]=%28date+_lte_+%2231-08-1959%22%29&identificer=ddd%3A011234709%3Ampg21%3Aa0066&resultsidentificer=ddd%3A011234709%3Ampg21%3Aa0066](http://www.delpher.nl/nl/kanten/view?coll=ddd&query=%28Ari%C3%ABns+%29&cql[]=%28date+_gte_+%2201-07-1959%22%29&cql[]=%28date+_lte_+%2231-08-1959%22%29&identificer=ddd%3A011234709%3Ampg21%3Aa0066&resultsidentificer=ddd%3A011234709%3Ampg21%3Aa0066)

'60 jaar "Sobriëtas" feestelijk herdacht - Strijd tegen alcoholisme', in: 'Leidse Courant', 15 juni 1959 pagina 3 (3/10) - Historische Kranten, Erfgoed Leiden en Omstreken <http://leiden.courant.nu/issue/LLC/1959-06-15/edition/0/page/3>

Eleutherius Lohman ofm, causae postulator, *Stellingen en artikelen voor te leggen in de zaak der Zalig- en Heiligverklaring van de Dienaar Gods Alfons Ariëns, Priester van het Aartsbisdom Utrecht en Tertiarius van St.- Franciscus*, Woerden 1959, met als duidelijk herkenbare bron de laatste 20 pagina's van de biografie van Gerard Brom.

'Vijftig jaar geleden werd het Bureau voor R.K. Vakorganisatie opgericht - Bekroning van twintig jaar eerder begonnen arbeid', in: 'Leidse Courant', 12 september 1959, pagina 3 (3/12) - Historische Kranten, Erfgoed Leiden en Omstreken

<http://leiden.courant.nu/issue/LLC/1959-09-12/edition/0/page/3>

'Ouders der leerlingen schonken dr Alphons Ariënschool 'n reliëf', in: 'Leidse Courant', 27 oktober 1959, pagina 6 (6/10) - Historische Kranten, Erfgoed Leiden en Omstreken, <http://leiden.courant.nu/issue/LLC/1959-10-27/edition/0/page/6>

'Lezing over Dr Ariëns in Zoeterwoude-Leiderdorp', in: 'Leidse Courant', 19 november 1959, pagina 3 (3/10) - Historische Kranten, Erfgoed Leiden en Omstreken <http://leiden.courant.nu/issue/LLC/1959-11-19/edition/0/page/3>

Postulator E. Lohman ofm, 'Mgr. Dr. Alfons Ariëns. Zijn leven, zijn werk, zijn persoon', uitgave het Ariëns-Comité en uitgeverij Lumax te Utrecht, 1960, 40 pagina's, geïllustreerd met foto's en eindigend met een noveengebied tot Alphons Ariëns en een gebed voor de zaligverklaring.

Van een medewerker, 'Mgr. Dr. Alphons Ariëns werd 100 jaar geleden geboren. Erkenning na miskenning. Grondlegger van katholieke arbeidersbeweging wierp dam op tegen socialistische klassenstrijd. Zaligverklaringsproces is reeds begonnen.', in: 'Leidse Courant', 23 april 1960, pag. 10, - Historische Kranten, Erfgoed Leiden en Omstreken, <http://leiden.courant.nu/issue/LLC/1960-04-23/edition/0/page/10>

'Verslag Herdenking honderdste geboortedag pastoor dr. Alfons Ariëns', Uitgeverij De Lanteern, Utrecht 1960, met een *Ten geleide* door A.M. Jansen, pastoor te Maarssen en een *imprimatur* verleend door Constans Kramer ofm bisschop van Langu dd. 21 juni 1960.

Prof. Dr. L.J. Rogier, inleiding 'Alfons Ariëns, apostel van de kentering'. gepubliceerd in het 'Verslag Herdenking honderdste geboortedag pastoor dr. Alfons Ariëns' (Uitgeverij De Lanteern, Utrecht 1960) op pag. 9-16.

'Ariënsdag te Maarssen zondag 7 augustus 1960', in: 'De Tijd De Maasbode', 19 juli 1960, pag. 1, <http://www.delpher.nl/nl/kranten/view?coll=ddd&identificer=ddd%3A011234286%3Ampg21%3Aa0007>

'Ariënsherdenking' in: 'Leidse Courant', 5 augustus 1963, pagina 2 (2/12), Historische Kranten, Erfgoed Leiden en Omstreken, <http://leiden.courant.nu/issue/LLC/1963-08-05/edition/0/page/2>

Leidse Courant, 31 juli 1965, pag. 7., Dr. Alfred van de Weijer, 'Naar zaligverklaring van Dr. Alfons Ariëns. Nederlandse rechtbank beëindigt werkzaamheden', gevonden op het internet: <http://leiden.courant.nu/issue/LLC/1965-07-31/edition/0/page/7?query=AARLANDERVEEN%20Zuster&sort=relevance>

Leidse Courant, 2 augustus 1965, pagina 11, Van een medewerker, 'Zaligverklaringsproces Mgr. Ariëns in Nederland afgesloten. Verder een zaak voor Rome'. <http://leiden.courant.nu/issue/LLC/1965-08-02/edition/0/page/11>

'KRO documentaire over het proces Alphons Ariëns', aankondiging in: 'Friese koerier : onafhankelijk dagblad voor Friesland en aangrenzende gebieden' van dinsdag 3 augustus 1965 op pagina 2. <http://www.delpher.nl/nl/kranten/view?query=Ari%C3%ABns&page=6&coll=ddd&identificer=ddd%3A010690000%3Ampg21%3Aa0060&resultsidentificer=ddd%3A010690000%3Ampg21%3Aa0060>

Altera Copia Publica Inquisitionis dioecessanae in Cura Ultraiecten constructae super Vita et Virtutibus necnon fama sanctitatis Servi Dei Alphonsi Ariëns sacerdotis archidioecesis ultraiectensis et tertii ordinis franciscalis sodalis (1860-1928), Volumen I tot en met XIV, Processi Informativi, anno 1965.

'Het beeld van Ariëns levend houden', *Ariënsbulletin 1*, uitgave van het Ariënscomité, Utrecht kerstmis 1966.

'Nog steeds een Ariënsdag?', *Ariënsbulletin 2*, uitgave van het Ariënscomité, Utrecht juli 1967.

'Zie uw verlosser komt, Kerstgroet', *Ariënsbulletin 3*, uitgave van het Ariënscomité, Utrecht december 1967.

'Zijn testament', *Ariënsbulletin 4*, uitgave van het Ariënscomité, Utrecht augustus 1968.

'Pastoor Ariëns op het Pastoraal Concilie', *Ariënsbulletin 5*, uitgave van het Ariënscomité,

Utrecht december 1968.

E. Lohman ofm, vice-postulator in de zaak Ariëns, '*Behoort de verering der heiligen tot de voltooid verleden tijd of niet?*', artikel in '*Een-twee-een*', het mededelingenblad van de Bisschoppenconferentie, april 1968.

Paus Paulus VI, Apostolische Constitutie *Sacra Rituum Congregati*, Rome, 8 mei 1969.

'*Ariëns priester. Preek bij gelegenheid van de Ariënsherdenking te Maarssen op zondag 3 augustus 1969*' gehouden door Em. Bernard Kardinaal Alfrink, in: *Ariënsbulletin* 7, uitgave van het Ariënscomité, Utrecht december 1969, pag., 2-4.

Paolo Giobbe '*Ultraiecten. Beatificationis et Canonizationis Servi Dei Alfonsi Ariëns sacerdotis saecularis, Vota theologorum censorum super servi Dei scripsis*' Sacra Congregatio pro Causis Sanctorum, Cardinali Paulo Giobbe Ponente, Roma 5 februari 1970, samenvatting van de geschriften van Alphons Ariëns, de acht theologische stemmen tijdens het aartsdiocesaan proces in Utrecht en de uitspraken van de eerste en tweede theologische Kardinalen Commissie uit het apostolisch proces van oktober 1967 en 24 maart 1969.

'*Geschriften van Alphons Ariëns kritisch onderzocht*', *Ariënsbulletin* 8, uitgave van het Ariënscomité, Utrecht augustus 1970.

'*Ariënsherdenking*', in: *Ariënsbulletin* 9, uitgave van het Ariënscomité, Utrecht december 1970.

Postulator E. Lohman ofm, '*Mgr. Dr. Alfons Ariëns. Zijn leven, zijn werk, zijn persoon*', uitgave het Ariëns-Comité en uitgeverij Lumax te Utrecht, 1971-2 (1960-1), 40 pagina's, geïllustreerd met foto's en eindigend met een noveengebed tot Alphons Ariëns en een gebed voor de zaligverklaring.

'*Ariëns-priester. Horizontaal of verticaal? Twee aspecten van één levenshouding*', *Ariënsbulletin* 10, uitgave van het Ariënscomité, Utrecht augustus 1971.

Paulus Kardinaal Bertoli, '*Decretum super revisione Scriptorum ofwel decree on writings*', H. Congregatie voor de heiligenverering, Vaticaan Rome, 21 januari 1972, CCS protocol number: 1061; *type of cause: heroic virtues*, goedkeuring op de geschriften van Alphons Ariëns en groene licht om te starten met het onderzoek naar de *Animadversiones promotoris generalis fidei*.

'*Alphons Ariëns de energieke kapelaan van Enschede*', *Ariënsbulletin* 11, uitgave van het Ariënscomité, Utrecht augustus 1972.

'*Alphons Ariëns*', special van '*De Brug*', Mededelingenblad van de heilig Hartparochie Maarssen van 4 augustus 1972, met daarin o.a. afdruk van Ariëns brief over Maria Geboorte, (pag. 2), korte levensschets van Alphons Ariëns (pag. 3) en uitnodiging voor de Ariënsdag van zondag 6 augustus 1972, '*Ariëns stem volgens Rogier gelijk een viool*', en beschrijving door CJM van het Reve van een bezoek van de kapelaan uit het boek '*Mijn rode jaren*' (pag. 6-8), herinnering van Th. Groot '*Dansen in de tijd van Ariëns*' (pag. 9) en oproep tot gezamenlijke repetitie van de vier koren van de parochie voor de Ariënsdag (pag. 9) en het verhaal van de kelk (pag. 10).

'*Ik heb medelijden met de schare*''', *Ariënsbulletin* 12, uitgave van het Ariënscomité, Utrecht augustus 1973.

'*Kerstwens en nieuwjaarsgroet*', *Ariënsbulletin* 13, uitgave van het Ariënscomité, Utrecht december 1973.

'*In memoriam Prof. Dr. L.J. Rogier, oud voorzitter Ariënscomité*', *Ariënsbulletin* 14, uitgave

van het Ariënscomité, Woerden augustus 1974.

S.J.D., 'Dr. M.A. Bruna overleden', in: Natuur-historisch maandblad, Orgaan van het natuurhistorisch Genootschap in Limburg, Maastricht 30 januari 1975, pag. 8.

'Wetenschappelijke uitgave', *Ariënsbulletin 15*, uitgave van het Ariënscomité, Woerden augustus 1975.

'Levensloop van Kardinaal Willebrands', *Ariënsbulletin 16*, uitgave van het Ariënscomité, Woerden augustus 1976.

Advocaat Salvatore Vitale, 'Summarium testium van de Beatificationis et canonisationis Servi Dei Alfonsi Ariëns sacerdotis tertii ordinis franciscalis sodalis.', Rome april 1977 en het Imprimatur is verleend door Mgr. Amatus Petrus Frutaz, de prosecretaris *Sacra Congregatio pro Causis Sanctorum*, Rome 17 maart 1977. Op 26 mei 1977 is het 'Summarium testium' gereviseerd door A.M. Frutaz, subsecretaris van de *Sacra Congregatio pro Causis Sanctorum*. Het boek kent drie delen: de *Tabella-index Testium et Summarii*, het *Summarium depositiones testium ex processu Ordinario in Curia Ultraiectum (confecto annis 1958-1965)*, en tenslotte de *Documenta* met een ondertekend *testimonium* van Johannes Card Willebrands te Rome dd. 28 maart 1977.

'Ariënsdag te Maarssen', *Ariënsbulletin 17*, uitgave van het Ariënscomité, Woerden augustus 1977.

Theo Kroon 'Alfons Ariëns', AO '78 brochure, nr. 1724, reeks AO-boekjes (Algemene Ontwikkeling) van de Stichting IVIO, Lelystad (druk Oosterbaan & Le Cointre BV Goes), 1978, 20 pag.

Salvatore M. Vitale, advocaat, en Rafaele Mella, procureur, *Vita Biografia Informatio super dubio an eius causa introducenda sit*, Rome 5 november 1977. Het boek is op 7 december 1977 te Rome gereviseerd door A.P. Frutaz, subsecretaris *Sacra Congregatio pro Causis Sanctorum*.

Dr. J. H. Roes, (red.), e.a. 'Gespreksmap Alphons Ariëns', gespreksmap met teksten van Ariëns zelf en getuigenissen van mensen, die zich hem herinneren, Katholiek Documentatie Centrum in Nijmegen en Twnets Ariëns-comité, Enschedé, juli 1978. De map is toegestuurd aan alle parochies en afdelingsbesturen van de vakbond in Twente.

Theo Kroon, 'Alfons Ariëns strijdbaar en omstreden priester. Bij de 50ste sterfdag van pionier katholieke sociale beweging. Alfons Ariëns, eigenzinnig en onverzettelijk', in: *Leidsch Dagblad*, 9 augustus 1978, pagina 15 (15/20).

<http://leiden.courant.nu/issue/LD/1978-08-09/edition/0/page/15>

Themanummer 'Alfons Ariëns (1880-1928) bij gelegenheid van de herdenking van zijn sterfdag', *Ariënsbulletin 18*, Ariëns-Comité Utrecht augustus 1978 (druk Huijbregts te Woerden).

A.F. Manning en J.H. Roes (red.), *Inventaris en bibliografie van de collectie Alphons Ariëns*, Archieven van het KDC - een reeks inventarissen nummer 3, Katholiek Documentatiecentrum Nijmegen, 1978

Han Lohman ofm, 'Het Ariënsarchief', in: 'Alfons Ariëns (1880-1928) bij gelegenheid van de herdenking van zijn sterfdag', *Ariënsbulletin 18*, Ariëns-Comité Utrecht augustus 1978 (druk Huijbregts te Woerden), pag. 9-10.

M.G. van 't Erve, 'Ariënsherdenking in Twente', in: 'Alfons Ariëns (1880-1928) bij gelegenheid van de herdenking van zijn sterfdag', *Ariënsbulletin 18*, Ariëns-Comité Utrecht

augustus 1978 (druk Huijbregts te Woerden), pag. 13-14.

Amersfoortse Courant, zaterdag 2 september 1978, Ad van Liempt, *'Ariëns bemoeide zich meer met de arbeiders dan men goed achtte. "Het was opzitten, pootjes geven en doodliggen" - Proces van zaligverklaring duurt 20 jaar'*.

Tekstboekje van de stijlvolle Eucharistieviering zoals gehouden op zondag 24 september 1978 in de H. Pancratiuskerk van Haaksbergen ter opening van de Ariënsweek in Twente, Sint Pancratiusparochie, Haaksbergen, 24 september 1978.

Tekstboekje van de pontificale eucharistieviering zoals gehouden op zondag 1 oktober 1978 in de AriënsGEDachteniskerk te Enschede ter afsluiting van de Ariënsweek in Twente, AriënsGEDachteniskerk, Enschede, 1 oktober 1978.

'Alfons Ariëns', Toespraken op 27 augustus 1978 gehouden bij de vijftigste herdenking van zijn sterfdag, gezamenlijk uitgegeven door het aartsbisdom Utrecht en het Ariëns-comité, Utrecht, oktober 1978.

Han Lohman ofm, vice-postulator, *'Er zijn weinig heilige pastoors. Alfons Ariëns. Een aristocraat met een democratisch hart'*, nieuwe biografie, uitgeverij Gooi & Sticht, Hilversum, 1978.

'Terugblik op de herdenkingen', *Ariënsbulletin 19*, Ariëns-Comité Utrecht, kerstmis 1978 (druk Huijbregts te Woerden).

Ton Pieters, *'Tweede biografie werpt nieuw licht op frêle geweldenaar Ph. Ariëns - Han Lohman ofm boorde alle bronnen aan'*, in: rubriek Langs omwegen, in: *'Leidse Courant'* 5 januari 1979, pagina 5 (5/16) - Historische Kranten, Erfgoed Leiden en Omstreken, <http://leiden.courant.nu/issue/LLC/1979-01-05/edition/0/page/5>

Theo Kroon, *"Weinig heilige pastoors"* in: *'Leidsch Dagblad'*, 25 januari 1979, pag. 16, [http://leiden.courant.nu/issue/LD/1979-01-25/edition/0/page/16?period=1979%20-%201988&f_periodicalcode\[0\]=BOL|LD&sort=pagenummer%20ascending](http://leiden.courant.nu/issue/LD/1979-01-25/edition/0/page/16?period=1979%20-%201988&f_periodicalcode[0]=BOL|LD&sort=pagenummer%20ascending)

'Overweging bij Ariëns' graf', *Ariënsbulletin 20*, Ariëns-Comité Utrecht, juli 1979 (druk Huijbregts te Woerden).

'Bij het afscheid van Mgr. C.F.G. Kramer als voorzitter van het Ariënscomité, 'Ariënsbulletin 21, kerstmis 1979, uitgave van het Ariënscomité, Utrecht. Druk Huijbregts bv Woerden

'Taken voor het Ariënscomité in de komende jaren', *Ariënsbulletin 22*, Ariëns-Comité Pijnacker, juli 1980 (druk Huijbregts te Woerden).

Bert Hesselink, *'Een priester onder de arbeiders: Alfons Ariëns te Enschede van 1886 tot 1901'*, tentoonstelling in de Twentsche Schouwburg te Enschede van 29 augustus-7 september 1980, in de serie 'Kleine reeks' nummer 4, Twents-Gelders Textielindustrie-museum, Enschede, 1980. Deelstudie voor het voorbereidingsproject Textielmuseum Nieuwe Stijl.

H. Lohman ofm, *'Portret van een priester. Het leven van Alfons Ariëns in woord en beeld'*, een biografie met veel fotomateriaal over Ariëns, Gooi & Sticht Hilversum, 1980, gebonden linnen band met harde stofomslag, 25 cm, 191 pp. zwart/wit illustraties.

Kardinalen Commissie, *'Ultraiecten. Beatificationes et canonizationes Servi Dei Alfonsi M. Ariëns sacerdos saecularis tertii ordinis franciscalis sodalis (1860-1928) Animadversiones (=aanmerkingen) promotoris generalis fidei super dubio an eius causa introducenda sit'* inzake het aartsdiocesaan kerkelijk proces zaligverklaring Alfons Ariëns, Congregatie voor de Zelig- en Heiligverklaringen Rome, 3 mei 1981.

Jan Roes, (red.), e.a. *Alphons Ariëns. Bronnen van de katholieke arbeidersbeweging. Toespraken, brieven en artikelen 1887-1901*, uitgegeven door het Katholiek Documentatie Centrum Nijmegen en uitgeverij Ambo, Utrecht, 1982.

Paus Johannes Paulus II, *Instructio Sanctorum Mater Normae servandae in Inquisitionibus ab Episcopis faciendis in causis Sanctorum*, Vaticaan, Rome, 7 februari 1983, vereenvoudigt van de regels voor zalig- en heiligverklaring

Kardinalen Commissie, *Ultraiecten. Beatificationes et canonizationes Servi Dei Alfonsi M. Ariëns sacerdos saecularis tertii ordinis franciscalis sodalis (1860-1928) Responsio (=antwoorden) ad Animadversiones promotoris generalis fidei super dubio an eius causa introducenda sit* inzake het aartsdiocesaan kerkelijk proces zaligverklaring Alfons Ariëns, Congregatie voor de Zalig- en Heiligverklaringen Rome, 10 juli 1983.

Salvatore M. Vitale, advocaat, en Rafaele Mella, procureur, *Positio super cause introductione* inzake het zaligverklaringsproces, ingediend bij de Sacra Congregatio pro Causis Sanctorum ofwel Congregatie voor de Zalig- en Heiligverklaringen in Rome. Dit gebonden boek in rode band met gouden opdruk met Positio Numero 1061 draagt als volledige titel: *Ultraiecten. Beatificationes et canonizationes Servi Dei Alfonsi M. Ariëns sacerdos saecularis tertii ordinis franciscalis sodalis (1860-1928)*, Rome oktober 1983

Mgr. Th. G. A. Hendriksen, *Aan de vergetelheid ontruikt. Leuke belevenissen in lief en leed langs Rijn en Lek*, eigen uitgave, Utrecht, 1985, pag. 233.

Presentator Ben Gering, *Documentaire over het leven en werken van Alphons Ariëns (1860-1928)*, met een interview met mw. Leerkotte-Arke, oud-bestuurslid van de RK Textielarbeidersvereniging St. Liduina, over haar herinneringen aan Ariëns. De documentaire bevindt zich in de Beeldbank Historisch Centrum Overijssel In Enschede onder Identificatienummer 200321.

Wietske van Agtmaal, *Solidariteit met een mondige vakbeweging*, in: Nieuwsbrief Vakbondshistorische vereniging, 2(1989)01, maart, pag. 1, over de uitgave van postzegels bij gelegenheid van dat het honderd jaar geleden dat de eerste rooms-katholieke Arbeidersvereniging in Enschede is opgericht door Alphons Ariëns, http://www.vakbondshistorie.nl/fileadmin/user_upload/Documenten/PDF/Nieuwsbrief/VHV_Nieuwsbrief_maart_1989.pdf

G.J. Leppink, *Hoe het beeldje van Mgr. Ariëns in de St-Pancratiuskerk te Haaksbergen kwam*, gebeurd in 1991, opgetekend in augustus 2005, gepubliceerd op: <http://www.arienscomite.nl/index.php/over-ariens/20-initiatieven/10-beeldje-mgr-ariens>

Bart Lauvrijs, *Zalig- en heiligverklaringen. Damiaan en anderen. Historie, spiritualiteit en procedure*, uitgeverij Tabor Brugge, 1995 met uitvoerige beschrijving van de wijzigingen in de procedurele normen van zaken rond zalig- en heiligverklaring uit 1983.

H. Geerts en A. Gielen, *Stap terug, sprong vooruit. Matigheid fundament van de toekomst*, Verslag van het Symposium ter gelegenheid van het honderdjarig bestaan van de R.K. Matigheidsbeweging Sobriëtas op 10 november 1995 te Amersfoort, R.K. Matigheidsbeweging Sobriëtas, Valkenswaard 1995.

Prof. Dr. Jan Roes, *Vita Documentata Ariëns Priester, apostel van de menswaardige samenleving*, Katholiek Documentatiecentrum Nijmegen, 28 juli 1998, uitgave op A-4 formaat met gebonden linnen rug in drie delen. Band I *Vita Alphons Ariëns, 1860-1928*; Band II *Documentata Pionier van de katholieke arbeidersbeweging*, 1889-1901; Band III *Documentata Profeet van de emancipatie, 1901-1928*. Deze Vita Documentata wordt

ondersteund door drie documentaire bijlagen: 1. *'Inventaris en bibliografie van de Collectie Ariëns'*. 2. *'Ultraiecten. Beatificationis et Canonizationis Servi Dei Alfonsi M. Ariëns, sacerdotis saecularis Tertii Ordinis Franciscalis Sodalitatis (1860-1928), Positio super causae introductione'*, 3. *'Bronnen van de katholieke arbeidersbeweging in Nederland: toespraken, brieven en artikelen van Alphons Ariëns, 1887-1901'*.

J.B.M. Heerink, *'Weverij 'De Eendracht' Haaksbergen'*, De Historische Kring Haaksbergen, gedenkboek bijna honderd jaar na de tragische ondergang van deze coöperatie.

M. Schotman-Harmsen, e.a., *Herder zonder bokken. Alphons Ariëns, pastoor van Steenderen, 1901-1908*, Hl. Willebord parochie Steenderen, 2001, o.a., pag. 67-70.

Drs. Hub Crijns, vice-voorzitter Ariëns-Comité, *'De erfenis van kapelaan Alphons Ariëns in Enschede'*, Ariëns Lezing zoals gehouden in het Jannink Museum te Enschede, Sobriëtas, de katholieke matigheidsbeweging, geprinte brochures (oplagen per 10 exemplaren), Amsterdam, 2001

Everard Stege, *'De Gouden kelk, Een multimediaal basisschoolproject over Alfons Ariëns'*, Uitgave van het Ariënscomité Haaksbergen, Haaksbergen 2002. Er is tevens een cd en een videoband met elk een instructieboekje bij de werkmap opgenomen en een verwijzing naar een website van de bovenbouwmethode Heilig Hart (die ingaat op de levensbeschouwelijke viering van Kerst en Pasen).

Het Ariëns-Comité (Hub Crijns en Jan Hinke), *Folder Stichting Het Ariëns-Comité 2002*, Stichting Het Ariëns-Comité, Haaksbergen 2002.

Dr. Theo Salemink, docent moderne kerkgeschiedenis aan de Theologische Universiteit van Utrecht, *'Alphons Ariëns in de storm van de moderniteit - Voorbij een verzuilde hagiografie'*, Ariëns Lezing zoals op 24 mei 2002 gehouden in het Nationaal Vakbondsmuseum in Amsterdam, Sobriëtas, de katholieke matigheidsbeweging, geprinte brochures (oplagen per 10 exemplaren), Amsterdam, 2002; Tevens gepubliceerd in: 'ENVI-ronde', kwartaalnummer van Natuurmuseum Enschede en Museum Jannink, Enschede, jrg 6 (2003) nr. 1, maart.

Jan Hinke, B.J. Mettinkhof, H. Reijnders (red), *'Hoofdstuk 12 1890-1920 Uitbouw'*, met lemma over Alphons Ariëns, de RK Werkliedenvereniging St Joseph Hengelo en onderlinge tegenstellingen in de katholieke vakbeweging, in: *'Van schuurkerk tot basiliek - 200 jaar Sint-Lambertus-parochie (1803-2003) tegen de achtergrond van 650 jaar kerkelijk leven in Hengelo'*, uitgeverij boekhandel Broekhuis, Hengelo, 2003, pag. 126-132).

Het Ariëns-Comité, Ariënscomité Haaksbergen en de Historische Kring Haaksbergen: website www.arienscomite.nl, vanaf 2004.

Dr. Jos Roemer, sinds 1998 hoofd van de afdeling Identiteit en Onderwijs van het Katholiek Onderwijsbureau West-Brabant/Zeeland te Bergen op Zoom en sinds 2001 verbonden aan het Instituut voor Katholiek Onderwijs te Nijmegen, . *'De spiritualiteit van een matigheidsbeweging'*, Ariëns Lezing 2004 zoals gehouden op 14 mei 2004 in het Ariënskonvikt te Utrecht, Sobriëtas, de katholieke matigheidsbeweging, geprinte brochures (oplagen per 10 exemplaren), Amsterdam, 2004

Miny Bouwmeester, *'Alphons Ariëns: spiegel naar onze tijd'*, en Aloys en Nelleke Wijngaards Serrarens, *'Een geweldig priester heb ik leren kennen, van mij mag hij zalig worden!'*, in: John Brohm, Ton Kremer, Nelleke Wijngaards Serrarens, (red.), e.a., *'Hoe kan ik voor jou een naaste zijn?'*, aartsbisdom Utrecht, Diakenopleiding aartsbisdom Utrecht, Diocesane Kerkelijke Caritas Instelling en Diocesaan Pastoraal Centrum, Utrecht, september 2004, pag. 4, en pag. 11, diocesane diaconale krant die bij gelegenheid van de eerste Ariëns Prijs voor

Diaconie breed in het aartsbisdom Utrecht is verspreid, oplage 6.000 ex.

Hub Crijns, *'Alphons Ariëns (1860-1928: De nieuwe sociale kwestie'*, in: H. Crijns, e.a., *'Barmhartigheid en Gerechtigheid - handboek diaconiewetenschap'*, uitgeverij Kok te Kampen en Stichting landelijk bureau DISK, Amsterdam, 2004, pag.169-17.

Michal Citroen spreekt met Hub Crijns, vice-voorzitter van het Ariënscomité, dat de zaligverklaring moet voorbereiden, *'Alfons Ariëns: poging leider RK-arbeidersbeweging zalig te verklaren'*, Fragment OVT 30 januari 2005 uur 2 (9 min.); gepubliceerd op de website: <http://www.npogeschiedenis.nl/ovt/afleveringen/2005/Ovt-30-01-2005/Alfons-Ari-ns-poging-leider-RK-arbeidersbeweging-zalig-te-verklaren.html>

Pastoor Henri ten Have, *'Enige aanvullingen op de Acuna Aggiunte alla Responsio ad animadversiones in de nella Positio Causae Beatificationis et Canonizationis Servi Dei Alfonsi M. Ariëns'*, notities geschreven ten behoeve van de voortgang in het proces van zaligverklaring van Alphons Ariëns, Aartsbisdom Utrecht, Utrecht, 17 maart 2005, geschreven in het Nederlands en het Italiaans.

Drs. G.F. Deems, onderzoeker rond Alphons Ariëns met het oog op een dissertatie, *'De Doctrina Socialis van Dr. Alfons Ariëns, een filmische reportage'*, vijfde Ariëns Lezing zoals gehouden op vrijdag 20 mei 2005 in het Ariënskonvikt te Utrecht, Sobriëtas, de katholieke matigheidsbeweging, geprinte brochures (oplagen per 10 exemplaren), 's-Hertogenbosch, 2005.

'Alphons Ariëns', Het Ariëns-Comité, Ariëns, Haaksbergen, gedachtenisprentje, 12000 ex met herdruk van 7.000 ex. Op de voorzijde is het nieuwe logo van Ariëns geplaatst (foto van de jonge Ariëns ten tijde van zijn benoeming naar Enschede in een gebogen kerkraam) met de tekst *'Alphons Ariëns'* en op de achterzijde een gebed voor de zaligverklaring plus gegevens van het Ariëns-Comité. Op de binnenzijde een gebed *'Roept God een mens tot leven, wie weet waarom en hoe...'* van Mgr. dr. J. de Kok ofm, vice-postulator, en een korte levensbeschrijving van Mgr. dr. Alphons Ariëns (11,1 x 6,8 cm). Het bidprentje krijgt extra verspreiding in de parochies die actief zijn met herdenkingen van Ariëns: Enschede, Haaksbergen, Steenderen en Maarssen.

Aartsbisdom Utrecht. Onderzoek naar de fama sanctitatis van Alfons Ariëns (26 april 1860 - 7 augustus 1928) door Zijne Eminentie A. Kardinaal Simonis en Drs. W.L.M. Bellemakers cm, gedelegeerde rechter, Drs. Th. J. de Wit, promotor justitiae, Mevrouw W.P.J. van Bussel norbertijn, notaria, Mevrouw A.C. de Vos, notaria voor de installatie van het Tribunaal en Mgr. dr. P.A.G. Rentinck, postulator, Utrecht, 2005

06.08.05 - 07.08.05 *Trouws heilige van de dag*

<http://www.trouw.nl/tr/nl/4324/Nieuws/article/detail/1735790/2005/08/06/06-08-05-07-08-05.dhtml>

Josephus Kardinaal Saraiva Martins, prefect, en Eduardus Novak, titulair aartsbisschop Lunensis, secretaris, *Decreet inzake het heropenen van het Dossier van de Causa Alphons Ariëns met causa nummer 1061*, Congregatio De Causis Sanctorum, Rome, 23 maart 2006.

Tjebbe T. de Jong (red.), *'Katholiek leven in Noord-Nederland 1956-2006: vijftig jaar bisdom Groningen'*, Bisdom Groningen, Groningen, 2006, pag. 123 over de Ariënsherdenking van 6 augustus 1972 in Maarssen.

Drs. Henri W.M. ten Have, priester van het aartsbisdom Utrecht en Ariëns onderzoeker, *'De spiritualiteit van Alphons Ariëns'*, Ariëns Lezing 2006 zoals gehouden op vrijdag 19 mei in het Ariënskonvikt te Utrecht, Sobriëtas, de katholieke matigheidsbeweging, geprinte brochures (oplagen per 10 exemplaren), 's-Hertogenbosch, 2006.

Paus Johannes Paulus II, '*Sanctorum Mater*', Instruction for conducting diocesan or eparchial inquiries in the causes of saints, Congregation for the Causes of Saints, Rome, 17 mei 2007
http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/csaints/documents/rc_con_csaints_doc_20070517_sanctorum-mater_en.html

Drs. N. Serrarens Wijngaards, socioloog en betrokken bij plaatselijke en landelijke diaconale projecten, zoals de Ariëns Prijs voor Diaconie. Als docent sociale leer is zij verbonden aan de diakenopleiding van het aartsbisdom Utrecht, '*Alphons Ariëns en zijn inzet voor de vrouwen en de vrouwenbeweging*', Ariënslezing 2008 zoals gehouden op 8 juli 2008 in de pastorie van de H. Hartparochie in Maarssen, georganiseerd door het Ariënscomité en de H. Hartparochie, Sobriëtas, de katholieke matigheidsbeweging, geprinte brochures (oplagen per 10 exemplaren), 's-Hertogenbosch, 2008.

Chris Dols, '*De geesel der eeuw, katholieke drankbestrijding in Nederland 1852-1945*', uitgeverij Aprilis te Zaltbommel, 2007. De auteur beschrijft in het boek onder meer de geschiedenis van Sobriëtas, de katholieke matigheidsbeweging, die door Alphons Ariëns is opgericht. Het boek is geïllustreerd met veel foto's en tekeningen.

Marcel Rikhof, '*De Koninklijke Enschedese Leo Harmonie. Al 115 jaar een begrip in Enschede (1893-2007)*', in 'Den Sloopsteen', nr 90 van 2007
<http://cultuurtijdschriften.nl/download?type=document&docid=514834>

Hub Crijns (red), e.a., '*Hoe kan ik voor jou een naaste zijn? Met 24 voorgedragen projecten uit het aartsbisdom Utrecht en Waardering van de jury*', Aartsbisdom Utrecht, diocesane pastorale dienstverlening, Diakenopleiding aartsbisdom Utrecht, Diocesane Kerkelijke Caritas Instelling en het Ariëns-Comité, Zeist, 2007. De diocesane diaconale brochure met de projecten van de genomineerden voor de Ariëns Prijs voor Diaconie 2007 is in een oplage van 2.800 ex breed in het aartsbisdom Utrecht verspreid.

Josephus Kardinaal Martins, prefect, '*Decree on validity of diocesan and supplementary inquiries*', Congregatio De Causis Sanctorum, Rome 15 februari 2008.

Chris Dols, '*Koning Alcohol, katholieke drankbestrijding in Limburg 1897-1945*', uitgeverij Aprilis te Zaltbommel, 2008. Het boek is geïllustreerd met veel foto's en tekeningen.

Drs. Henri Ten Have, '*De liefde van Christus laat ons geen rust. Een spirituele biografie van Alphons Ariëns*', in opdracht van het aartsbisdom Utrecht en het Ariëns-Comité, uitgegeven door de Valkhof Pers te Nijmegen, augustus 2008 (in een oplage van 1.000 exemplaren)

Drs. Chris Dols, '*Koning Alcohol, Katholieke Drankweer in Limburg, 1897-1945*', Lezing zoals op woensdag 16 september 2009 gehouden in zaal 'De Leste Geulde' te Horst voor het Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap. De Lezing is op 4 januari 2010 ook gehouden voor het Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap te Maastricht.
http://www.lgogterhorst.nl/terugblik/2009/koning_alcohol.htm

Drs. Wouter Beekers, onderzoeker verbonden aan het Historisch Documentatiecentrum voor het Nederlands Protestantisme aan de Vrije Universiteit, '*Christelijk-sociaal denken en de strijd om de moderniteit*' en Dr. Wim H. Nijhof, historicus en publicist, '*Rooms of Rood, het dilemma van Alphons Ariëns in de sociale strijd in de textielindustrie in Twente*', negende Ariëns Lezing 2010 (en 2009), zoals in samenwerking met de Vereniging voor Nederlandse Kerkgeschiedenis en het Ariëns-Comité op 24 april 2010 gehouden in het Ariëns Konvikt te Utrecht bij gelegenheid van de 150ste geboortedag van Alphons Ariëns. De lezingen zijn als uitgegeven door Sobriëtas, de katholieke matigheidsbeweging, geprinte brochures (oplagen per 10 exemplaren), 's-Hertogenbosch, 2010.

Wim H. Nijhof, *'Dezen held van liefde'*, hoofdstuk 9 in: Dr. Wim H. Nijhof, *'Heeren en helden van Haaksbergen - Geschiedenis van een textieldorp in Twente'*, drukkerij Hassink Haaksbergen, uitgave auteur De Valkenberg in samenwerking met de Historische Kring Haaksbergen, pag. 135-152.

Hub Crijns (red), e.a., *'Ga en doe evenzo - Met 29 voorgedragen projecten uit het aartsbisdom Utrecht en Waardering van de jury'*, Aartsbisdom Utrecht, diocesane diaconale dienstverlening, Diocesane Kerkelijke Caritas Instelling aartsbisdom Utrecht en het Ariëns-Comité, Zeist, 2010. De diocesane diaconale brochure, is in een oplage van 2.300 ex breed in het aartsbisdom Utrecht verspreid.

Hub Crijns, *'Alphons Ariëns, de eerste arbeidspastor in Nederland'*, artikel bedoeld voor opname in tijdschrift *'New Diaconal Review'* van het van de Noord-Europese diakenkring van het Internationaal Diaconaal Centrum.

Dr. G. F. Deems, *'Een 'andere' Ariëns. De Doctrina Socialis van Dr. Alfons Ariëns (1860-1928)'*, Een wetenschappelijke proeve op het gebied van de theologie aan de Radboud Universiteit te Nijmegen, dinsdag 19 april 2011, uitgeverij van de Berg, Almere, 2011.

Hub Crijns en in het Engels vertaald door Paul Wennekes and Gail Schmitz, *'Alphons Ariëns, priest and social pioneer'*, in: *'New Diaconal Review'* published by International Diaconate Centre - North European Circle, Issue 6, 2011-2, mei, pag. 30-33 Tevens gepubliceerd op de website van de Rooms-Katholieke Studenten Alfons Ariëns van de Universiteit Twente: <http://rksariens.blogspot.com/p/alfons-ariens.html>.

Hub Crijns, *"'Het gaat om maatschappelijke gerechtigheid, christelijk geloof en christelijke liefde"*, interview met Gerrit Deems', in: *'Diakonie & Parochie'*, tijdschrift van het Landelijk Katholiek Diaconaal Beraad, 24(2011)2, juni, pag. 10-14.

Hans de Jong, *'Een andere Ariëns. De visionaire visie van missionair theoloog Ariëns'*, in: *'RKKerk.nl'*, blad voor katholiek Nederland, 9(2011)14, 9 september, pag. 26-27 (462-463).

Hub Crijns, *'Gerrit Deems promoveert op onderzoek Alfons Ariëns'*, in: *'Ondersteboven'*, een uitgave van Arbeidspastoraat DISK, landelijk bureau Dienst in de Industriële Samenleving vanwege de Kerken, 's-Hertogenbosch, 25(2011)3, pag. 59-64.

Dr. Gerrit F. Deems, *Een 'andere' Ariëns, De Doctrina Socialis van Dr. Alfons Ariëns (1860-1928)*, Ariëns Lezing 2011 zoals gehouden tijdens de oecumenische Diaconale Studiekring op 9 september 2011 in de Bergkerk te Amersfoort, uitgegeven door Stichting Het Ariëns-Comité, geprinte brochures (oplages per 10 exemplaren), Hengelo, 2011.

Gerard Groener, *'Liefde maakt vindingrijk - De Ariënsprijs voor diaconie'*, een analyse van de projecten die voorgedragen zijn voor de Ariëns Prijs voor Diaconie aartsbisdom Utrecht in 2004, 2007 en 2010, in: J. van den Eijnden, S. Hellemans, & P. Rentinck, (red.), *'Een katholieke Kerk met toekomst. Bij het afscheid van Jozef Wissink als hoogleraar'*, in de reeks theologische perspectieven deel 8, Tilburg School of Theology van Tilburg University en 2VM Uitgeverij, Bergambacht, 2012, pag. 31-43.

Dr. Wim Nijhof, *'Troebelen in de Twentse textiel. 100 jaar sociale strijd'* (uitgeverij W-Books te Zwolle in samenwerking met Dr. Wim Nijhof, De Valkenberg, Apeldoorn, 2012) met daarin heel veel aandacht voor de rol en het optreden van Alphons Ariëns als vormgever van de katholieke vakbeweging, leider van de katholieke vakbewegingspers en bemiddelaar bij arbeidsconflicten in de Twentse textielindustrie.

Drs. Hub Crijns, vice-voorzitter van het Ariënscomité en directeur van landelijk bureau Dienst

in de Industriële Samenleving vanwege de Kerken (DISK), *'Katholiek en kerkelijk sociaal denken en de noden van deze tijd'*, Coreferaat Ariëns Lezing 2012 zoals gehouden in het Parochiecentrum van de H. Jacobus de Meerdere te Enschede op 20 april 2012, uitgegeven door Stichting Het Ariëns-Comité, geprinte brochures (oplagen per 10 exemplaren), Hengelo, 2012, pag. 3-17.

Gerard Groener, *'Liefde maakt vindingrijk'*, in: 'Diakonie & Parochie', een uitgave van het Landelijk Katholiek Diaconaal Beraad', 25(2012)2, juni, pag. 10-11. Eerste deel van een tweeluik over de projecten van de Ariëns Prijs voor Diaconie aartsbisdom Utrecht.

Gerard Groener, *'Liefde maakt vindingrijk - Lessen uit de Ariëns Prijs'*, in: 'Diakonie & Parochie', een uitgave van het Landelijk Katholiek Diaconaal Beraad', 25(2012)2, juni, pag. 12-13. Tweede deel van een tweeluik over de projecten van de Ariëns Prijs voor Diaconie aartsbisdom Utrecht.

Drs. Hub Crijns, vice-voorzitter van het Ariënscomité en directeur van landelijk bureau Dienst in de Industriële Samenleving vanwege de Kerken (DISK), *'Diaconie, Alphons Ariëns en de Ariëns Prijs voor Diaconie'*, tweede Ariëns Lezing 2012 zoals gehouden op maandag 26 november tijdens de bijeenkomst van de PCI in de parochie Sint Jan de Doper Maarsse Vechtstreek in Mijdrecht, uitgegeven door Stichting Het Ariëns-Comité, geprinte brochures (oplagen per 10 exemplaren), Hengelo, 2012, pag. 18-38.

Presentator Ernst Daniël Smid, aflevering *'Het Rijke Roomse leven, een aflevering vol roomse rijkdom en sociale bewogenheid'*, uitgezonden in het EO televisieprogramma 'God in de Lage Landen' met als uitzenddatum 09 december 2012 met veel aandacht aan het leven en het optreden van Alphons Ariëns in Enschedé. Het programma is te zien op de website: <http://www.eo.nl/geloven/programma/godindelagelanden/aflevering-detail/rijke-roomse-leven/>

Drs. Henk Meeuws, diaconaal onderzoeker, *'Wat rest ons van het 'rode kapleunke'? Over Ariëns, caritas in moeilijke tijden en hedendaagse diaconie'*, Ariënslezing 2013, en Margriet Visser-Voorn, destijds vice-fractievoorzitter en raadslid voor het CDA in de gemeenteraad van Enschede, *'Armoede(beleid) in Enschede'*, Coreferaat Ariëns Lezing 2013 zoals gehouden in het Parochiecentrum van de H. Jacobus de Meerdere in Enschede op 26 april 2013, uitgegeven door Stichting Het Ariëns-Comité, geprinte brochures (oplagen per 10 exemplaren), Hengelo, 2013.

Henk Meeuws, *'Wat rest ons van het 'rode kapleunke'? Over Ariëns, caritas in moeilijke tijden en hedendaagse diaconie'*, in: 'Ondersteboven', een uitgave van Arbeidspastoraat DISK, Stichting landelijk bureau Dienst in de Industriële Samenleving vanwege de Kerken, 27(2013)3, september, pag., 41-49.

Wim H. Nijhof, artikel *'Alphons Ariëns, de rode kapelaan van de katholieke vakbeweging'*, in: het Jaarboek Twente 2013. Het artikel is tevens gepubliceerd op de website: <http://www.devalkenberg.nl/index.php?cat=artikelen&pid=166>

Bisschop Gerard de Korte, *'Ariëns' inzet voor rechtvaardigheid'*, preek tijdens de Ariëns herdenking in Enschede van 21 november 2004, in: Gerard de Korte, *'Bouwen in vertrouwen. Gedachten van een bisschop'*, Adveniat Baarn 2013, pag.116-121.

Bisschop Gerard de Korte, *'Alphons Ariëns en armoede'*, preek tijdens de Ariëns herdenking in Enschede van 21 november 2010, in: Mgr. G. de Korte, *'Bouwen in vertrouwen. Gedachten van een bisschop'*, Adveniat Baarn 2013, pag.121-124.

Hub Crijns (red), e.a., *'Werken vanuit je hart - Met 28 voorgedragen projecten uit het aartsbisdom Utrecht'*, Aartsbisdom Utrecht, diocesane diaconale dienstverlening, Diocesane

Kerkelijke Caritas Instelling aartsbisdom Utrecht en het Ariëns-Comité, Zeist, augustus 2013. De diocesane diaconale brochure, is in een oplage van 2.300 ex. breed in het aartsbisdom Utrecht verspreid.

Rita Visser en Hanneke Overmeer, *'Project Alfons Ariëns Alfonsusschool en dr.Ariënschool'* Geplaatst op 15-10-2013 in de rubriek Nieuwsarchief van de website:

<http://www.skoe.nl/blog/2013/10/15/project-alfons-ariens-alfonsusschool-en-dr-ariensschool-2/>

Secretaris Jan Hinke, secretaris Ariëns-Comité, *'Alphons Ariëns 1860-1928'*, powerpoint presentatie voor gebruik tijdens lezingen. De presentatie is gepubliceerd op het internet:

http://www.slideshare.net/CSRsource/alphons-arins?qid=04f5894a-8684-4d6d-bdd3-a344d7133f29&v=qf1&b=&from_search=1

Het Ariëns-Comité (Hub Crijns en Jan Hinke), *'Jaarverslag 2013 van de Stichting Het Ariëns-Comité'*, Stichting Het Ariëns-Comité, Hengelo, 2014.

Drs. Sander W.J.G. Schelberg, burgemeester van Hengelo, *'Participatiesamenleving. Wat zou Ariëns doen?'*, Ariëns Lezing 2014 zoals gehouden in de Burgerzaal stadhuis Hengelo op donderdag 3 april 2014, uitgegeven door Stichting Het Ariëns-Comité, geprinte brochures (oplagen per 10 exemplaren), Hengelo, 2014.

Wim H. Nijhof, *'Kapelaan Alphons Ariens: "Mens van goddelijke liefde"'*, hoofdstuk in: Wim H. Nijhof, *'Geschiedenis van Enschede - stad uit stoom en strijd'*, Hastinks drukkers Haaksbergen, eigen uitgave van de auteur in De Valkenberg, 2014, pag.141-148.

Wim Jansen en Geert Jansen *'H. Willibrordkerk Steenderen. 150 jaar geschiedenis van kerk en parochie'*, uitgave Locatieraad H. Willibrod Steenderen, 2014.

Jan Hinke, Secretaris Ariënscomité, *'Wat deed Alphons Ariëns na zijn Enschedese periode?'*, in: het *'t Inschrien'*, kwartaalblad van de vereniging Oudheidkamer Twente, 2014-3, pag. 10-15. Het artikel is gepubliceerd op de site van het Ariënscomité en op <http://www.slideshare.net/CSRsource/late-ariens-hinke>.

Het Ariëns-Comité (Hub Crijns en Jan Hinke), *'Jaarverslag 2014 van de Stichting Het Ariëns-Comité'*, Stichting Het Ariëns-Comité, Hengelo, 2015.

Dr. Jan van den Eijnden ofm, franciscaan en publicist op het terrein van de franciscaanse theologie en spiritualiteit, *'Ariëns met franciscaanse ogen bekeken en met een schuine blik naar paus Franciscus'*, Ariëns Lezing 2015, zoals gehouden in het parochiehuis van de Lambertusbasiliek in Hengelo op donderdag 24 april 2015. Moet nog gepubliceerd worden.

Paul Luycks, *Gerard Brom 1882-1959 Heraut van de katholieke herleving*, uitgeverij Van Tilt, Nijmegen, 2015, speciaal pag. 642-668 en 830-840.

Het Ariëns-Comité (Hub Crijns en Jan Hinke), *'Alphons Ariëns, (1860-1928), priester van het aartsbisdom Utrecht'*, folder Stichting Het Ariëns-Comité, Hengelo, juli 2015, 100 prints en 1.000 druk.

Nelleke Wijngaards Serrarens, lid van het Ariëns-Comité, *'Op excursie naar leven en werken van Alfons Ariëns'*, in: *'Franciscaans maandblad'*, tijdschrift van de Franciscaanse Beweging, 45(2015), 6, juli/augustus, pag. 12-13.

Hub Crijns, vice-voorzitter Ariëns-Comité, en meezeer Jan Hinke, secretaris Ariëns-Comité *'Herdenking van Alphons Ariëns (1860-1928), tevens geschiedenis van het Ariëns-Comité (1928-heden)'*, onderzoek naar de herdenking van Alphons Ariëns, de geschiedenis van het Ariëns-Comité, en het proces van zaligverklaring van Alphons Ariëns, Utrecht 2015, juli tot

en met oktober, versies a-h.

'Ariënsdag: herdenking van een priester'. Deze film van Robbert Oelp (camera en montage) en Ries Engbersen (geluid) met interview door Eric Lohman is te zien op de de site van regio omroep RTV Stichtsevecht:

<http://rtvstichtsevecht.nl/nieuws/article/10844435/ari-nsdag-herdenking-van-een-priester/>

De film is ook te zien op youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=ms4yENhK8BA>

Ronald Valk, '*Summarium Testium*' (samenvatting van de getuigenissen) van het eerste diocesane proces 1958-1965 en het tweede aanvullende Tribunaal *fama sanctitatis*, in opdracht van het Ariëns-Comité en het aartsbisdom Utrecht, Driebergen, augustus 2015